

BIOTRILOGIE VAN MENS, DORP EN TIJD

'Een mens is goed omdat hij niet slecht is.' (uit *Oblomow*, Gontsjarov)

Upperdog

Acetijd
Dichter, dromer, dader
Lijfeigenschap
Inmiddels
Vogelvrij
Sindsdien ontbreekt elk spoor
Zestiger brengt brede beweging op gang
Sterk water
De sigaret voor de sportman
Belgitude & Boze buien & Brave briesjes
Gevogelte
Paashaast
Echte fictie
Rouwkop
Een schielijk windmolentje
Time is on my side
Geen genade
Bakkes
Morgana of Schrijven in Kortrijk

Upper Class

Intro: Republiek Heule

Enkele tinten grijs

Bloody Blue Monday

Dranghekken & Dranggekken

Pro Deo & Vaderland

Maat & Regelmaat

Eau de vie & Danger de mort

Gebroed in De Bierkaai

Defusionering!

De HDP

Balen

Diepe gedachten

Van ons heengegaan

Teraardebestelling

Rouwkost/Rauwkost

Crisis

Plan

Queeste

Meneer Danny

Wodka-actie

Leffaards

Totsiens

Liefde in tijden van tegenslag

Wordt vervolgd

Vervolg

Het Grootste Gelijk

Voorspoed

Test, test

Feestje

Plan B

Citaat (Fremdkörper)

Betreff. literatuur

Klootzak
Onrust
Anno 22
Aftreden
Er kome cultuur!
Communicatie
Courtrai tonight
Nachtkluizenaar
Tollenaar
Zijne Kleine Keizerlijke Hoogheid
Bring in the Kloons
Boonapart
Aantocht
Taalstoet
Confrontatie
In de Wonderlamp
Remember
Onweer
Citaat bis (Fremdkörper)
... Dat wegneemt de zonden der wereld...
Remember september

Uppercut

Round 1
Round 2
Round 3
Round 4
Round 5
Round 6
Round 7
Round 8
Round 9
Round 10

Round 11
Round 12
Round 13
Round 14
Round 15
Round 16
Round 17
Round 18
Round 19
Round 20
Round 21

Upperdog. We hebben Abraham gezien. We weten waar hij de mosterd haalt. We waren babyboomers, hippies en yuppies. We hebben moto's in de prak gereden, marathons gelopen en we zijn gestopt met roken. We pamperden nazaten en begroeven voorouders. We vormen een flink deel van de flanken van de leeftijdspiramide. We hebben een ver verleden en een nabije toekomst. We hebben ervaring en centen. We zijn niet meer krimpvrij. Maar de media, reclame e.a. big brothers en sisters moeten eens ophouden met aftermidlifers alleen maar aan te spreken wanneer het gaat over licht urineverlies of karakterkoppen om streekbieren in te gieten. In dit boek is de rode draad het gevoel van vlak na When I'm Sixty-Four. In your face, melkmoulen! Oud maar niet out! Sjors DNO vertolkt het stevig: hij voegt het woord bij de daad.

Upperdog speelt zich bovendien af in een biotoop die ook naar adem snakt: het verstedelijkte dorp, dat anno 1977 gefusioneerd werd met (in de volksmond: gefusilleerd door) de grotere broer stad, die een renaissance aan het beleven is. Men wil er zo graag wonen dat het anno 2020 volledig dichtgeslibd is met mensen en voertuigen allerhande, afgewisseld met parkeerpleinen en groenzones. Dit vormt het tweede deel van deze verhaalroman, Upper Class, waarin op eenzelfde manier met feit en fictie gespeeld wordt door de hilarische Rembert Anneessens. Het blijft maar naar adem happen!

Upperdog evoceert ten derde ook eindelijk, op velerlei verzoek, het supervreemde bestaan van alter ego of anderik Bjarne Donderdag. De schrijver bediende zich jarenlang van dat pseudoniem, soms tot wanhoop van bepaalde literaten. Deze spookkompaan kan ook op een merkwaardige bibliografie bogen, met inbegrip van een waslijstje nominaties en literaire

prijsjes, vooral in Nederland. Zijn fictieve leven echter is nog veel onwaarschijnlijker. Een alibi? Een ware Uppercut!

ACETIJD

Ik staarde somber voor me uit. Vijf maanden lang al, sinds de publicatie van mijn roman 'Het luchthavengevoel', was er geen enkel vliegtuig opgestegen noch geland in mijn hoofd. Nee, dit was niet de angst voor de witte bladzijde. Dit was een blokkade. Een schrijversblok.

Maarten Biesheuvel... Sergej Rachmaninov... Paul Marlee... Bjarne Donderdag... Sjors DNO... Bärbel Urquhart... Erica Wrangel... Eric Otonne... Geraldine Roslare... Marius Vantomme... hadden het ook meegemaakt. Gedichtloosheid op de Schaal van Dichter. Ernstige lettersnood in de schrijfhonk van de wordenaar.

Wat is inspiratie?

De geur van verse regen op het tarmac vlak voor het opstijgen naar een warmer continent.

Het uitzicht op een uitgebreid verslag na een verblijf in boeiende buitenlanden.

Simpelweg de vooravond van een feest, terwijl een briesje de gordijnen opblot.

Een sneeuwbus van kattenbelletjes in de wasmachine midscheeps zomer.

Een bij in het holst van een glasscherpe winter.

Ik keek naar de Luftwaffe van vogels die in verband met hun nieuwe nestplaatsen prospectie kwamen doen in de tuin.

'Gij zoudt daar eens een boek over moeten schrijven.'

'Amaj, daar zit een heel boek in!'

'Ge moest dat een keer allemaal opschrijven.'

'Voila, ge weet weer waarover geschreven hé.'

'Zijt ge weer op een idee aan het broeden?'

En het allerergste:

'Ik zou er een boek over kunnen schrijven.'

Vier kleinere vogels namen het nu op tegen een grote zwarte. Gekwetter alom. Ik kende niks van vogels. Ik was er bang voor. Soms scheerde er zo'n Stuka vlak boven mijn hoofd, wanneer ik door de tuin naar de garage stapte. Een luchtaanval omwille van territoriumdrift. 'Potverdorie, wiens tuin is het hier, pluimvee?' mompelde ik, terwijl ik het glas gin naar mijn mond bracht en tegelijkertijd dwingend op het raam klopte. De gevederde gilte stooft op. Drie slokjes later doken ze alweer op.

Langzaam achterwaarts stappend deinsde ik mijn werkkamertje weer in, mijn ogen nog steeds gericht op de tuin, mijn glas gin hoopvol met me meetorsend. Even later was ik verbeteren piano aan het spelen op het gebit van mijn laptop.

Vogels tellen in je tuin? Het is omgekeerd. De vogels komen ons tellen. We worden geteld, en onze dagen zijn geteld. Met hun holle beenderen en extra luchtzakken zullen ze over afzienbare tijd weer over de wereld heersen. En alsmaar groter worden. Het luchtruim waarover ze vroeger de baas waren, zullen ze opnieuw inpalmen door onverschrokken doodseskaders op vliegtuigen, drones en ander vliegend tuig af te sturen. Het uitspannel wordt weer het hunne. Omdat ze per duizend of honderdduizend zestienmaal vlugger (en collectief) reageren dan de mens halen ze het van gevechtsvliegtuigen. Puur vogelcommunisme. Weldra duiken, buitelen en bidden gevleugelden weer ongehinderd aan het zwerk. Wijzelf zullen onderworpen zijn: de laagste soort in de pikorde. Wij zullen kakbommen, pek en veren moeten trotseren, komende vanuit het ooit door ons zo aanbeden firmament.

Met een doffe bons vloog eensklaps een vogel tegen het raam van het werkkamertje. Ik schrok me een bult. Een wraakactie? Absurd toeval? De geest van Hamazono de kamikaze? Verdwaaasd warrelde hij weer weg – ik had gedacht dat hij na die rotsmak op de grond zou eindigen. Hij: m/v/x – ik ken weinig van vogels. Hun kwetterende grammatica doet me niks; hun biologie is bijwijlen mijn gastronomie.

Een falanx van gevogelte en gesnauwde boort zich krijsend, happend en klauwend een weg door een menigte van mensenvlees, die in een oogwenk herschepen wordt tot een bloederige brij hapklare brokken. Het ongedierte vreet zoals uilen dat doen: ze slikken alles op zijn geheel door – de braakballen zijn voor later. Die zullen bestaan uit brillen, haren, porseleinen en gouden tanden, textiel, portefeuilles, horloges, smartphones en protheses.

Ik keek naar het raam waar die onnozelaar daarnet tegenaan gebotst was. Een vage impactvlek markeerde de plek waar de moleculen van de materie zich niet onderworpen hadden aan de energie en de snelheid van de cellen. Holle beenderen, veren en luchtzakken hadden het niet gehaald van transparantie. Doorzichtigheid had het gevederde ondieer eerst misleid en dan tegengehouden. Zijn hersentjes waren te klein geweest om te beseffen dat er ook quasionzichtbare materie bestond, ontstaan uit zand, vuur en menselijke adem. Dit window had misschien bijna een widow gemaakt. Een geval van fictie. Verwarring tussen realiteit en fantasie. Het zette me aan het denken.

De vuurvogel maakte zich angstwekkend groot, maar één mens week niet. Die mocht een wens doen. Drie vlamme seconden lang dacht die na. Er woedde een oorverdovende stilte. Toen zei hij:

Ik stond op en ging naar het raam. Met mijn wijsvinger reisde ik over de contouren die de kamikazekus had achtergelaten. In een hoek van de tuin lag een verloren tennisbal. Een ace? Ik kreeg het kale vuilgele ding in het vizier door de vage afdruk op het raam heen. 'Acetijd,' mompelde ik.

Ik wou dat het voor altijd weer gisteren was.

DICHTER, DROMER, DADER

Jinx: 'Voorbode van ongeluk'. Dat las ik in het dikste Engelse woordenboek dat ik ooit tweehands bij een Jood aan de Oude Markt in Leuven op de kop had kunnen tikken. Tart het lot niet. Droom niet. Wens niet. Zeg niet, schrijf niet, hoop niet, denk niet: 'Yes!' Want dan wordt het: 'No!!'. Verzwijg in alle talen uw prettig vermoeden op geluk en meeval. Gekruiste vingers? Niet doen. Duimen? Niet doen. Dromen? Verboden. Bedrog, weet je wel. *Don't jinx. Break a leg.* Wees nederig. Niets valt te voorspellen of te forceren. Alles is in handen van de afgodin van het toeval en de willekeur. Een vlinder in Tokio kan een aardbeving in San Francisco veroorzaken. Stoute vlinder. Poeder als buskruit. Geloof niet in goede voortekenen. Theeblaadjes duiden niet altijd op santhee. Knoeken zijn voor de gieren. Een feestweide kan een schroeiplek worden. Bent u coach van iets, iemand, een groep of een ploeg? Boor ze de grond in. Dan lukt het wel. Eerst modder, de hel, dan strand, en hemel. Die tand moet eerst afgebroken worden vooraleer hij weer opgebouwd kan worden, zoveel beter dan voorheen. *No jinxing.* Geloof u in getallen? Doe dat niet. Zet dat geloof stop. Cijfer het weg. Zeven? Zever. Drie? Eén te veel. Tien? Er is meer. Doof ook de hoop. Dim de droom. Weef geen dromen met letters of cijfers. U zult nimmer de loterij winnen, gevraagd worden voor de hoofdrol in een wereldbekende film of ontdekt worden als mannequin als u stilletjes of hardop daarvan droomt. Denkt u: 'Nu of nooit'? Jammer, dan wordt het misschien wel 'ooit'. En ooit is erg. Ooit wordt voortdurend onderbroken door ondertussens en inmiddelsen. Nooit is beslister.

'Want tussen droom en daad staan wrede wetten in de weg.'

Ik zag het woord 'jinx' ook op televisie. Op de achterbank van een taxi zaten de hoofdpersonages van de Amerikaanse serie 'Will & Grace' te ruziën. Will was aan het jinxen, en Grace gilte: 'No jinxing!'. Alles liep grondig verkeerd, zoals dit wel vaker gebeurt op achterbanken. Zo is televisie nog voor iets goed. Ik ga dus ook nooit meer jinxen. Anderzijds blijf ik wel op vrijdagden de dertiende uitdagend in de ogen van zwarte katten kijken en opstandig onder ladders door lopen. Ook zout en spiegels behandel ik onachtzaam. Dat kan dus geen kwaad.

Mijn bijgeloof is niet sterk. Ik daag de nachtmerrie bij daglicht uit. Dit jaar, in het begin van dit nieuwe kalenderjaar, heb ik gelukkig niet al te veel beste wensen moeten incasseren. Daardoor verliep januari behoorlijk goed: een grondig waterlek thuis deed ons een maand op regenwater leven en noodzaakte ons de badkamer annex wasplaats te verbouwen en mijn website werd vier weken lang uit de lucht geplukt door spitstechnologische wondere weldoeners met het verstand van een potje yoghurt. En de kat kreeg kanker. Neen: ik droomde niet. Een wens werd eindelijk vervuld: een ongeluk komt nooit alleen. De clichés hadden weer eens gelijk.

Grote en kleine dromen. Hebt u al een kind gekocht of geassisteerd daarbij? Hebt u al een boek geschreven? Hebt u al een boom geplant? Een Chinees spreekwoord zegt dat dit drie dingen zijn die tijdens een mensenleven moeten gebeuren. De volgorde is van geen belang. Ach, misschien had u geen tijd daarvoor. U had het veel te druk. Er was een tijd dat u dromend hoopte: 'Ik ben een vondeling. Mijn mannelijke en mijn vrouwelijke ouder hebben me in hun bronstijdperk geadopteerd toen ze nog van goede wil waren, omdat ik zo speciaal was. Nee, ik ben geen fotokopie van mijn broers en mijn zussen.' Even later brak een periode aan dat u gedichten schreef, stiekem. Omdat u zich speciaal voelde. U gebruikte hierbij vaak beletseltekens, de puberpuistjes van de poëzie. U parkeerde grote woorden onder elkaar in dunne rietstengelformaties. Vrede, liefde, wereld, oorlog... weet u wel. Wuivende wollige woorden als rietpluimen. Ook wilde u moederziel alleen op een onbewoond eiland aanspoelen, is het niet? U leed lange tijd aan eilanderigheid. U hoorde blauw water klotsen en zag groene palmbomen. Alweer een droom. U las zelfs enkele boeken toen, over geiten hoeden en zelf hutten optrekken. U zou jonge boomstammetjes hakken, met uw altijd aanwezige Zwitsers mes daar scherpe punten aan snijden en een omheining bouwen tegen wilde beesten en kannibalen die af en toe op het strand hun medemenselijke rauwkost op kwamen peuzelen. Daarna zou u een hut bouwen, dieren plukken, vruchten melken (u was vaak onder invloed van te hevig gegiste fruitsoorten), kleren maken en de Bijbel lezen (een drenkeling als u heeft altijd een zakbijbel bij zich), tabak telen (nog wat invloed...), apen hoeden. Na jaren eilanderigheid zou u op vlotte wijze (boomstammen, wrakhout, zeildoek, gunstige winden en wateren, passerend vrachtschip) naar de bewoonde wereld terugkeren als een held. U had de grote droom van iedereen beleefd. U had een nachtmerrie heropgevoed tot een droom. Men had de mond vol over u. Uw warrige baard, gebleekt door de zon, mocht er weer af. U kon aan uw eigen boek beginnen.

Maar ach, toen ging de wekker in uw hoofd af. Die doorstreepte de droom. U werd wakker op een muiskgrijze ochtend niet ver van een industrieterrein. De goden en godinnen hadden zich niet vergist: u lag te vondeling in uw eigen bed, ergens in de provincie bijvoorbeeld, een lage streek, en niet op 300 mijl ten westen van de Chileense kust. Het motregende laf. Nee: u

droomde niet. Ja, u was wel degelijk alleen op de wereld, maar dat was eerder een nachtmerrie, want u was omringd door ouders, directeuren, inspecteurs, ambtenaren, rechters, priesters, prikklokken, reglementen, wetten, voorschriften, agenda's, spoorboekjes, tijdschema's. Alleen in bad was u nog alleen. En in het kleinste hokje, dat tegelijkertijd de grote kosmos weerspiegelde: het toilet. U zag bruin water op en neer deinen. U hoorde het spoelmechanisme ruisen. U was er de hoofdrol in uw film. Daar zat u, dromend in een baan om uw eigen hoofd, gestut in uw handen. En u zei 'shit'. Want de enige rol die u nog gegund was, was de rol wc-papier.

Uw hart protesteerde mettertijd. Hoe vlugger u liep, hoe sneller de tijd zijn tanden in u zette. U kwam uzelf zelfs weer tegen, want de aardbol is rond. U kon uw eigen lurven niet ontlopen. U dacht dat alleen de anderen ouder werden, tot u in de spiegel keek. Of een andere vondeling ontmoette, zonder of met grijze haren. U probeerde de gedenkdagen van uw geboorte te vieren, maar dat werden doemdagen in het gezelschap van vrienden die te veel dronken. En toen sprak u: 'Zo, dat was het.' Vier woorden, twee leestekens. Uw grafschrift. Goedkoop gegrift in koude steen. Maar ondertussen vergat u misschien sporen na te laten: een kind, een boek, een boom. Een droom. En u troostte uzelf, want u mompelde zwakjes: 'Met alle Chinezen, maar niet met den dezen.' Of u koos voor de variant, voor op uw urne zonder oren: 'Hier heb je geen vat op'. En nu ter zake.

Dichter?

Dichtte ik zelf? Droomde ik zelf? O jawel. Pas op voor de dichter, of je ligt er. Er was eens een kei die zei: 'Hei, ik ben een kei. Onder mij ligt een wonder. Keer mij om en je zult zien waarom.' Een ijverige boer kantelde die kei. Toen zei de kei: 'Ai mij, wat ben ik blij dat ik lig op mijn andere zij.' Dit verhaal is echt gebeurd in een boek. Het is zo echt gebeurd dat het op rijm verteld wordt opdat niemand die het hoort het nog zou vergeten. Ik droomde ervan dichter te worden. Het allereerste rijm dat ikzelf ooit neerkrabbelde, was: 'Heb je nog wat gezien? De beer zit op zijn knieën.' Mijn probleem was toen dat dit wel klopte in het gesproken dialect van mijn lage streek bij de Noordzee, maar niet in Standaardnederlands. Ik vroeg uitsluitend aan mijn papa. Die vertelde me hoe het zat. Dat we eigenlijk twee talen hadden: een voor thuis en een voor op school. Die voor op school was de schoonste. Ik was boos. Zo boos dat ik ben blijven rijmen, tot ik het vond. Ik deed de namen van de dagen met elkaar rijmen. Een makkie. Ik was een kei met mijn griffel en mijn lei bij zuster Serafien in de derde kleuterklas. Ik deed God rijmen met zot en marmot. Het lukte. Eindelijk was ik dichter. Dicht is dicht, of wat dacht je. En later leerde ik dan dat poëzie oorspronkelijk niet rijmde. Het was de schuld van de Latijnse kerkgezangen dat die ook begon te rijmen. Waar waren de zekerheden gebleven? Toch rijmde ik onverdroten door. Een kei in mei is ronder dan een kei in

april. En ook gezonder. In april lijkt hij op een pil. In mei lijkt hij op een ei. Zeg nu zelf: wat is mooier dan een dooier? Na vele, vele rijmen probeerde ik de rijmen weer af te leren. Het was de beste leerschool. Want wat zijn rijmen anders dan achterklap die rijmt met achterklap? Soms ongerijmd? Links geparkeerde woorden die elkaar herhalen en de rechterkant van zo'n gedicht er rafelig doen uitzien? Alsof de ratten eraan gevreten hebben? Soms ligt er ook rijm op de daken. Zelfs de reclameslogans rijmen niet meer. Alleen op trouwbeloftes en geboortekaartjes worden nog gelijkkluidende woorden onder elkaar geparkeerd. En in smartlappen en schlagers. *Ik ben blauw van jou. Ik hou van de kou. Je zei zacht: wacht. Ik voel me heel apart, zo zonder hart, want ik heb het jou gegeven, voor de rest van mijn leven. Nu loop ik te beven, en het is pas halfzeven. Wil je misschien ook mijn longen? Wat nu gezongen! Maar geen gezever over mijn lever!* O nee, ik hou niet echt meer van rijm. Het moet al goed verborgen zijn en onopzettelijk functioneren om goed te zijn. Gesandwicht tussen andere woorden bijvoorbeeld. Wie zoekt, die vindt het wel. En wie het vindt, mag het houden, verkouden of niet verkouden. Ik droomde later niet meer van dichten. Ik deed het. Ongerijmd. Dicht is inderdaad dicht, of wat dacht je.

Dromer?

Van jongs af aan hield ik van de wind en van de sterren, twee uitgesproken onbetrouwbare instanties van 's mensen bestaan op de aarde, deze blauwe plek in een heelal. Toen al lag het dichterschap op de loer, deze variant van droomschap en sirenenzang. Eerst leerde ik goed kijken en luisteren. De doodgewone mensen deelde ik in drie categorieën in. Ten eerste had je de oude jongens. Hun das liep in de pas, hun jeans was hun harnas. Vaak flikkerde hun trouwring vervaarlijk. Soms hadden ze een derde wenkbrauw, onder hun neus. Dat waren de gevaarlijkste. Ten tweede waren er de meisjes die voor vrouw leerden. Ze waren oud van nagellak en wapenrok, constant in oorlog met de mode. Vaak zaten die aan hun trouwring te frunniken. Bij hen heerste de grote behoefte om gekrulde haren te hebben naarmate ze ouder werden. De derde categorie bestond uit een hopeloos aantal nog oudere mensen. Over die gerimpelden en gekrompenen der aarde wenste ik niet na te denken, met uitzondering van mijn eigen krimpvrije oma's en opa's, waarvan ik er geruime tijd vier bezat. Kathedraaltjes van ouderdom. Ik harkte alle zeer ouden van veel dagen samen in een verdomhoekje van het Museum voor Oudheidkunde. Baby's, ukken, peuters en kleuters, alle kindervlees kortom, ondergingen een analoog lot, want ik vond dat die op oude mensen leken. Ja, ik was een zeer gesloten kereltje. Dromerig, met grote dadendrang. Wind en sterren, weet je wel.

Dader?

Plotseling werd het 19XX. Ik was zeventien. Opgerold als een ansjovis lag ik in bed. Het was al donker op de wereld. De mensheid sliep. Ik was gewapend met een minizaklamp en een miniradio. Dit moest ontegensprekelijk het minitijdperk zijn. Uren aan een stuk goot ik radio Luxemburg in mijn linkeroor uit, of de popzender van de Amerikaanse soldaten in Duitsland, terwijl hoerachtig schijnsel onder mijn lakens spookte. *Tears of a clown. War. Purple haze.* Ik sliep in met ruis. Ik werd wakker met ruis en liep de tunnel van de dag door: verlangend naar het flauwe plasje licht aan het eind daarvan. Presidenten werden neergekogeld. Transplantaties werden verricht. Hemellichamen werden betreden. Ik peuterde de oude zelfklevers van mijn fiets en verving die door de beklivende Jim Morrison, de krullen als een doornenkroon om zijn hoofd gevlochten. Op die fiets reed ik naar mijn eerste echte fuif, toen nog genoemd 'thé-dansant'. *O mammy, o mammy, o mammy blue, o mammy blue.* De witte hemden van de studenten fluoresceerden. Ik dronk om niet te moeten dansen. Gefascineerd keek ik naar dat gewriemel in die slangenkuil. Jongens harpoeneerden hun tong in meisjesmonden. Bambarondedansen zonder totempaal werden afgewisseld met nummertjes droogneuken in slow motion. Geheel beneveld verliet ik dit paringsfeest. Droomde ik? Was dit een natte droom?

Ik hulde me in een andere mist: die van de sigarettenrook. Met lijvige letterkundige syllabi bouwde ik een luchtkasteel. Vanuit de schietgaten vuurde ik somtijds zelf een gedicht af, richting grote boze wereld. Ondertussen leerde ik dat, toen Guido Gezelle geboren werd omstreeks de Belgische Onafhankelijkheid, de gevangenen eivol zaten. Waar was het verband? Ik hoorde aan de universiteit vlakui spreken over poëzie. 'Mijne heren, nu weet ik het ook niet zo goed meer,' sprak de nog jonge heer H.B., assistent-professor-criticus, in verband met een gedichtencyclus van Het Grote Literaire Beest Hugo Claus. En de zeer oudgeletterde professor A.W., fin de schitterende carrière, stak op het examen Moderne Literatuur zijn honderdduizendste filtersigaret op en kraste: 'Aha, kerel: uit West-Vlaanderen, zie ik hier op mijn lijst? Daar woont gij toch, hé? Vertel eens over uw mooie streek.' Zijn toenmalige assistente, ook een dromerig occidentaal meisje, gooide zich na zijn dood op de kinderliteratuur, men bedoelde eigenlijk literatuur voor kinderen, in die tijd een 'nog onontgonnen terrein'.

Mijn maten droomden hardop van journalistiek, televisie en schrijverschap. Meisjes smeekten thuis, gebruik makend van veel verkleinwoorden, om nog een 'jaartje' extra Communicatiewetenschappen te mogen 'doen'. Op een zwaarbewolkte dag in juli mompelde een oude prof achter een kathedr dat de meeste van ons geslaagd waren. Ik verliet mijn kroegen en ging terug naar de lage streken in mijn platte provincie om een meesterwerk te schrijven. De dromer kwam terug als dader. De letteren zouden gaan knetteren.

Het is 20XX. Ik heb diverse keren een kaap gerond. Ik slaap met mijn navel naar de aarde gekeerd. Mijn kinderen en kleinkinderen zijn draadloos met mij verbonden; af en toe duiken ze hier thuis op om de meterstanden van gemoed en geld en de schade van de lijven op te nemen. De tijden worden 'hedendaags' en 'modern' genoemd, soms zelfs 'postmodern'. Mijn ouders wonen een (echt!) huwelijk bij tussen twee meisjes. Ik zag de oude Dimitri Van Toren (een zanger) zijn ding oppoetsen in een oude dorpszaal. Ik lees dat Armand 'Ben ik te min' twee weken op een rantsoentje pindakaas leefde. De stille drummer van de Stones doet aan antiek in het rustige Devon. Jim Morrison werd herbegraven omdat te veel fans zijn droom wilden herbeleven. Hier bij ons in Vlaanderen zouden ze zeggen: 'Wegens te veel leven'. Ikzelf heb het nog altijd niet gevonden. De vraag is maar: wat? Mijn ongeduld wordt niet beloond. Ik word een oude jongen in een gekke megawereld waar men verder dromen najaagt. Zou professor H.B. het ondertussen al weten? Gelijkt het eeuwig jachtveld van professor A.W. op onze lage streken hier? Ach, van alle materialen waar ik me ooit mee omringde, schiet alleen de taal over. En de droom. Wegens te veel leven.

Al bij al niet slecht.

Het is gezien; het is niet onopgemerkt gebleven.

LIJFEIGENSCHAP

Ik groeide op als oudste van vijf in een stadje van eierboerpraatjes en koektrommelplaatjes. Er had nog geen mens op de maan gewandeld. Het eerste hart moest nog worden getransplanteerd. Presidenten werden meestal nog niet neergekogeld. Computers waren toekomstmuziek. In dat tijdperk kon het nog stevig waaien, het struikgewas ritselde veel geheimzinniger dan nu, de sneeuw lag dikker en hoger en de zomerdagen waren veel warmer. Mijn verwekkers hadden me naar de vader van mijn vrouwelijke ouder vernoemd, maar ik ging daar na enkele jaren op deze blauwe plek in het heelal niet mee akkoord. Toen mijn lallen overging in taal, formuleerde ik de wens Sjors genoemd te worden. Het was een voorbehoedende schuilnaam, want ik voorzag grote moeilijkheden in de nabije en de verre toekomst. De beide ouders lachten het weg en bleven die andere rotnaam gebruiken, maar ik hield voet bij stuk door de tactiek van de kapotte grammfoonplaat. Zo slaagde ik er uiteindelijk in als Sjors aangesproken te worden. Later zou ik nog ettelijke pseudoniemen gebruiken. U wil niet weten hoe mijn echte naam ooit geluid heeft. Maar misschien bent u wel benieuwd naar de naam Sjors. Die is vrij simpel te verklaren: 'Sjors en Sjimmie' was in de middeleeuwen van

mijn jeugd een Nederlands stripverhaal. Sjimmie was de donkere jongen; Sjors de blanke. Ze beleefden allerlei avonturen.

Ik bleef altijd enkele jaren voorsprong behouden op die vier andere nakomelingen, zodat ik ten slotte als eerste het ouderlijk huis uit kon. Nou: door die oudere teelballentorser dringend verzocht werd eruit te verhuizen, eigenlijk. Als eerstgeborene en ijsbreker had ik namelijk altijd al het voortouw genomen, met de nodige conflicten als gevolg. Maar laten we geen oude koeien weer doen loeien. In het plaatje van de donkere tijden van mijn jonge jaren horen wel twee bepalende herinneringen thuis die ik u toch niet wil onthouden. Ze lijken futiel, maar zijn het niet. Daarom. Ik denk er nog vaak aan. Tot tweemaal toe hoorde ik mijn oorspronkelijke voornaam plus naam vreselijk hardop en lelijk als een vloek door de lucht tuimelen, terwijl ik eigenlijk door de god der hemelse legerscharen en de duivel der wereldse schoolpleinen allang bij de orde der bedeesde jongens ingedeeld was. Ik wil maar zeggen: ik had er telkens geen schuld aan. Echt waar. Ik zweer het op de asblonde haren van mijn moeder, die soms eens purper, soms eens zwart (de oorspronkelijke kleur) en soms ook eens bruin waren. Waarover ging het, tot tweemaal toe? Over de vreselijke zonde van te praten terwijl je stil moest zijn. Het moest op bevel van grijze muizen voortdurend stil zijn op die oude wereld. Vooral in de 'rij', die vreselijke 'rij', de voorbode van het leger. Maar telkens was ik eerst aangesproken door een andere jongen. En ik wou best wel communiceren. Dus gebeurde het onvermijdelijke, want ik was voor het ongeluk geboren. Eenmaal brulde een 'leider' van de jeugdbeweging in zwarte korte fluwelen broek (tabak op zijn benen), blauw uniformhemd (fluitje aan wit koordje) en oranje das (gevlochten lederen ring) mijn echte geboortenamen loeihard de zaal in; een andere maal gebeurde dat op de speelplaats vlak voor we op schoolreis naar de nationale luchthaven Zaventem zouden vertrekken door het volstrekt vierkante hoofd van de lagere afdeling die daarvoor speciaal zijn sigarenstomp uit zijn zompige rookklep had genomen. Het was vreselijk. Alle ogen zwiëpten mijn richting uit; alle koppen wendden zich met een verbaasde ruk zich naar mij toe. Ik voelde me als Repelsteel. Het liefst had ik mezelf in tweeën gescheurd om daarna in het diepste van de aarde te verdwijnen. Verder wil ik het niet uitgebreid over die epoëe hebben. Andere boeken heb ik al over die kindervleestijd gepleegd. Dat ik op een decemberavond eens twee sinterklazen in tegengestelde richting in mijn straat tegenkwam, de ene met een Almos, de andere met een Sprint tussen zijn lippen, vond ik niet eens erg. Het betrof alweer een oefening in feit en fictie. Dit nog terzijde.

Ik was dus het huis uit, met het diploma van filoloog op zak, de Germaanse tak, wel te verstaan. Ik beheerste de naamvallen, kon de R links van mijn mond articuleren en wist dat 'Kaas' geen kookboek was. Ook het Ingweoons was ik machtig. Ik kon her en der de letteren in. Ik hoorde het al knetteren. Hoewel ik bij vlagen bereidheid vertoonde een deel van de

mensheid neer te schieten, vroeg ik toch eerst en vooral het statuut van gewetensbezwaarde aan, teneinde te ontsnappen aan de toenmalig verplichte legerdienst. Ik haatte kaki. Dat lukte. Ik zocht voor de duur van twee jaar een onderkomen in de culturele sector. Een belangrijk professioneel toneelgezelschap in Gent zou me vierentwintig maanden lang de ticketkassa toevertrouwen. Een gewetensvolle taak, waar mijn mannelijke ouder echter een stokje voor stak. We hadden inmiddels weer wat contact, hoewel ik al geruime tijd een appartemens was in een andere stad. En ik moest buigen. Door mijn keuze voor het statuut van gewetensbezwaarde en door slechte timing zou mijn derde broer, die inmiddels voor een zelfstandig beroep had gekozen, ondertussen toch het leger in moeten, terwijl hij daar eigenlijk door voorgaande broederdiensten van vrijgesteld was. En mijn gewetensbezwaarde culturele job zou door de staat pas na twee volle jaren als legerdienst erkend worden. Geen tickets voor het theater dus, maar een bevelschrift voor het leger, waar ik als (inmiddels getrouwde) papersoldaat bij de medische dienst aan de kust ondergebracht werd. Ik baatte er de Sectie Personeel uit. Wat moesten ze immers met een letterknetterende filoloog aan die gedichten schreef? Op wiens legerdocumenten het icoontje van een gebroken geweertje prijkte? En toch reed ik elke maand, in burgerkleding maar gewapend, naar de bank in de Koningin der Badsteden, de prachtstad O., om de beroepssoldaten cash uit te kunnen betalen. En we kregen tweelingdochters, Lotte en ik, drie maanden na mijn 'afzwaaien'. En tijdens mijn 'dienst' nog ging mijn letterkundige kompaan Jotie T'Hooft dood. (We verdeelden toen de recensies in het literaire tijdschrift Yang onder elkaar. Adjudant-Chef Georges D. in de eerste maand van mijn legerdienst, me op een ochtend Het Nieuwsblad toeschuivend: 'Kijk, uwe maat is dood. Ook ene met lang haar. Dat maakt toch een slechte indruk?'). En er verdween een Ensor in de duinen. En er kwam springtij, zoals in 1953. En een van mijn mededienstplichtigen werd later een bekende vrouw: saaie ongelukkige Ulrich werd de combattante Ulrike. Zoals nog veel later mijn oud-student Franky ook Fran werd, een bekende jeugdboekenschrijfster. Nee: niets blijft gelijk; alles is in verandering. Zelfs feiten.

INMIDDELS

'Inmiddels'. Ik ben altijd gefascineerd geweest door dat woord. Ex-wielrenner en sportcommentator Fred De Bruyne gebruikte het vaak. Je zag het ook in stripverhalen verschijnen, onderaan rechts in een plaatje, gevolgd door drie puntjes...

Inmiddels is heel veel volbracht. Ik heb mijn officiële werktijd op de arbeidsmarkt achter de rug. Ze betalen me thans een maandelijks zwijggeld uit. Of is het een permanente uitwui-premie? Leuke oprotregeling. Mijn kinderen hebben hun 'station in life' bereikt. Mijn kleinkin-

deren groeien als kool, vergeef me dit cliché als een kathedraal. Ik leerde ze heel jong al schaken; nu bedreigen ze warempel mijn koning al. Een honderdtal boeken en boekjes van mijn hand heeft het licht gezien. Ik heb dingen verzameld en weer weggegooid. Ik heb gelezen, geschreven, gehaat en liefgehad. Mijn haren zijn nu wit, maar de meeste weigeren mijn kop te verlaten. Ik heb ze ooit dit bevel gegeven. Ik draag ze ook lang, voor een reden die ik mee in mijn urne zal nemen. Mij niet gezien in Hairport, Haar Zaak, Hem & Haar, Ben Hair of Haircules.

Ik kan dus voorlopig nog best wel als een tamelijk tevreden en opgewekte kerel door de stad stuiteren, maar bespaar me het 'dagelijkse grapje' of het wekelijkse 'wist-je-datje' in de krant of op het internet. Ook de mop van de oen die een uur later met mij aan de toeg van café De Woede der Noormannen staat, zal ik met wrangheid beantwoorden. Zelfs zijn weetje, dat hij ongetwijfeld op National Geographic Channel heeft gejat, zal ik ongenadig beantwoorden met een dodelijke blik. Onze ontmoeting zal wellicht de laatste zijn. Als een volstrekt onbekommerde Vrolijke Frans zal ik daarna mijn pint kapseizen in de krocht van mijn keelgat, waarna ik het over een geheel andere boeg zal gooien. Het gesprek (zo daar al sprake van is) een eigen kant op sturen, is namelijk nog erger dan niet of meesmuilend reageren op andermans verbale roerselen, toch in de veronderstelling dat het intelligentiequotiënt van de tegenpartij kan wedijveren met de verkoopprijs van een bakje kiwi's. De wereld barst van de overbodige mededelingen en de loze meldingen. Mochten deze kunnen ontbreken en vervangen worden door het ruisen van zinvolle en niet-verplichte stilte, dan zou dat zoveel aangenamer zijn. Zielenzalf. Echt oorsmeer. Minder getoeter. Minder oorontstekingen. Geen lolbroeken of automatische piloten die het luchtruim tussen mensen verstoren. Laten we met z'n allen af en toe oorverdovend zwijgen.

Dat ik daarnet het beeld van een Vrolijke Frans gebruikte, mag u niet op een dwaalspoor brengen. Ik sta niet te schreeuwen op tribunes. Ik beweeg me niet in groep naar 'optredens' of voetbaltempels. Ik rol geen kleurrijke kameleontong elk oudjaar onverwacht voor mij uit, gepaard gaande met schrille feestgeluiden. Ik deponeer geen fopdrollen of scheetkussens op stoelen. Ik knijp niemand onverwacht in haar zitvlees. Ik wapper niet met serpentes op de vooravond van de vasten. Ik draag nooit een papieren hoedje op bruiloften. Ik hos zeker nooit rond in polonaiseslierten. Een zeldzame keer betrapt in een massale manifestatie besta ik het zelfs geluidloos te scanderen of te roepen, mee met de meute, de vuist even geheven, alsof ik erbij hoor. Mimiek en lichaamstaal moeten volstaan. Desnoods zet ik mee een sprintje in met de voorhoede. Maar daar houdt het op. Ik heb een zwakke stem en wens die te sparen voor gelegenheden die er toe doen. Bovendien ga ik gewoonlijk maar voor de helft (of helemaal niet) akkoord met 'men': het hoofdpersonage van de modale mensheid. Mensheid gedeeld door mens = men.

Ik heb een fysieke afkeer van schepsels wier mond een bazuin geworden is. Dat zijn de ergste 'mennen'. Het verschil tussen borstvoeding en worstvoeding is klein. Het waren de eersten die in de 'expressieve' lessen op hun Boem-Paukeslagschool een snor op hun bovenlip stiftten, uitbundig in de verkleedkoffer van juffrouw Zonnebloem of meester Pijpensteel graaiden en met behulp van een halve kilogram gel hun haar steil achterover harkten. Het begin van een acteercarrière, die hun hele leven zou blijven duren. Die gespeelde opgewektheid, die zich bij gebrek aan echt talent en podium stuitend uit middels een hoog debiet aan moppen, sociaal geleuter, bombast en gelegenheidsretoriek ter hoogte van rode wijn, camembert en kampvuren, daar heb ik ook een grondige geestelijke afkeer van. Bling bling, ping ping: de schijn van heiligheid. Geef mij whisky, Stilton, wind en een afgelegen eiland. Gun mij de Hebriden. Zend mij naar Shetland. Daarom ook is het passend en billijk weg te blijven van het verenigingsleven, al dolen ook daar sombere zielen in rond die het nog niet gevonden hebben. Maar het enige wat er te vinden valt, is dat er niets te vinden valt. Ook al wordt het omgekeerde ons wijsgemaakt door creaturen die posterpraat en slogans slijten, en die baat hebben bij de sombere zoektochten van die zwarte zielen.

Hét signaal van valse opgewektheid is fluiten. Ik koester zware verdenkingen tegen eender welk fluitsignaal. Het kan door merg en been snerpen, maar het kan ook het volstrekt lullige tuitgeluid zijn van vrolijkheid die iets te verbergen heeft. Handen in de zakken, weet je wel. Het verstrekt de dader een schijn van alibi. Wie het hoort, wordt verondersteld zich van geen kwaad bewust te zijn. Zelfs vogels moeten van mij hun bek houden, vooral 's ochtends vroeg in de lente. Ik heb nooit om die luidruchtige Luftwaffe in mijn territoriale tuin noch in de luchtzuil erboven gevraagd. Voor een echt en waarachtig fluitconcert zorg ik desgewenst zelf wel. Bij fluiten of fluit denk ik verder aan pokdalige Duitse rattenvangers uit rare verhalen en Ierse volksdanshuppelaars op steltbenen in puntschoenen. Bestaat er iets erger dan de blokfluit? En waarom zou men in hemelsnaam zo'n muziekfluit dwars voor de mond willen houden? En die dan – o humor – dwarsfluit noemen? Een fluit richt zich toch op en vooruit? Ook scheidsrechter- en politiefluitjes vinden geen genade bij mij. Ze doen iets met mijn ruggengraat en mijn nekharen. Maar ik dwaal af. Ik fluit mezelf terug.

VOGELVRIJ

Dat ben ik, verklaard: vogelvrij. Ondanks mijn schimpscheuten op onze gevederde vrienden daarnet gebruik ik deze term bewust. Weinig kan mijn veren nog deren. Omdat ik in de loop der tijden achter vele coulissen heb kunnen kijken, combineer ik heden ten dage woede, begrip, leedvermaak, oudbakken interesse en opgewarmde nieuwsgierigheid tot een papje van

bereidheid om toch maar weer eens iets mee te maken dat al duizend jaar oud is – de heruitvinding van het warm water, weet je wel. Het is bijna ontroerend hoe ‘men’ steeds weer denkt de eerste en de beste te zijn. ‘Plagiaat’ heet nu ‘sampling’ of ‘mixing’ (... in dat soortement krakkemikkige Engels van op ‘vlotte’ blogs of vlogs). Lukraakheid staat voor eclecticisme. Karaoke is kunst. Rappe karamellenverzen worden nu ‘rap’ genoemd. Het staat me vrij de vadermoordenaars en de motherfuckers goed of slecht te vinden; ze kunnen me niets. Ze kunnen me alleen maar oud vinden. En dat worden ze zelf ook. Tenzij ze de droom hebben tot de 27-club te gaan behoren, wat vaak een nachtmerrie inhoudt van braaksel, kogels, pillen en alcohol. Ja: ik warm mijn begrijpende glimlach eerst thuis in de magnetron op vooraleer ik ga toekijken op het zoveelste over het podium stuiterende muziekgroepje, de gevoelige snaartjes van wederom een wonderkind, het durvende dichteresje met het felle bekje, de vernieuwende cross-over-performance bedrijvende totaaltalentjes Abbe en Kobe en Robbe en Jakke en Siebe en Bente en Felle en Jitte en Jitske en Zilte en Jotte, alle(n) rechtstreeks met een fikse projectielbraakboog de grote wereld in gepromoot via ervaringsgerichte buurtschooltjes met schilderachtige groente- en fruitnamen. (Jammer voor het individu Paul-Edouard en Aureyane-Alexine – maar ballet is niet aan mij besteed). Ik zie op televisie een schrijver (‘auteur’) ernstig zitten doen over zijn dunne boekje (ringbaardje, overgebleven haar opzettelijk wat in de war) terwijl ik hem vier decennia lang gekend heb als dringende kandidaat voor een lobotomie met een kurkentrekker. U begrijpt ondertussen wel dat ik snak naar whisky, Stilton, wind en een afgelegen eiland? Inmiddels niet verlang naar een jaarlijks festival met krakende bierbekers, oudjaargeringel of feestelijk gebeier in een kerktoren?

Je hebt, ook in de edele dichtkunst, van die clichés. *Als ik morgen doodga. Jonge sla. Hebban olla vogala. Boem paukeslag.* Iets kan zo goed of bekend zijn dat het door veelvuldig gebruik doodgeslagen wordt tot iets plats. Het verwachte en verplichte schoolvoer, zeg maar. Als een geplette vlieg tussen een leerboek. Er zijn mensen die alleen maar die moeë metaforen kennen, net zoals ze nog altijd de tafels van vermenigvuldiging beheersen. De vrees is groot dat ze ter gelegenheid van iets hoogstaands met een brede glimlach op je toestappen en je trakteren op een snuifje Kopland, een scheutje Andreus, een bodempje Gezelle, een trekje Van Ostaijen. Maar daar houdt het op. Gelukkig. En niet gelukkig. Want ze hebben deze avond je leven verpest. Ze hebben je hun eenmalige bloemlezing aangeboden in de waan dat ze je een dienst hebben bewezen. Dat er een wereld voor je openging. Inmiddels... zijn ze aan hun achtste glas toe, een steenworpje van jou verwijderd. Na hun ongelofelijke entree hebben ze dat verdiend. Ze glimmen en stralen. Ze vertonen baltsgedrag. Er staat jonge sla in een heksenkringetje om ze heen. Hun vogel wil er best wel een nest bouwen. Met olla tegelijk. Ik hoop dat hij morgen doodgaat, die voorzitter van iets Cultureels. Ik ga

naar huis. Steeds vroeger. Weldra ruk ik zelfs niet eens meer uit. Ik word weer nestblijver. Ei zo na.

SINDSDIEN ONTBREEKT ELK SPOOR

Mijn nachtmerrie heet Sonnevand, Parkzicht, Groenrust, Dennenhove, Vogelzang of iets met –weelde erin. Een laatste station of life waar krasse knarretjes met gezichtjes als appeltjes uit de vorige herfst een eigen verkeerscode dienen te hanteren in verband met filevorming van hun rollators. Deze gerimpelden der aarde durven nogal eens op tv te verschijnen, vlak na het journaal en voor het weerbericht. Ze zijn ontsnapt. Hebt u enig vermoeden van waar Vrouwtje Miserie zich zou kunnen ophouden, gelieve dan... Een werkneemster van Huize Weltevree heeft Mannetje Nooitvree het laatst gezien op 30 oktober...

Wanneer zal ik de kroon op het werk moeten zetten in een door zonlicht en luwte gekoesterde seniorie met ruime op traag en breed verkeer voorziene tweevaksgangen, vrouwentongen op de vensterbanken en een niervormige poel met zes zorgbehoevende slome vissen die niet gevoederd mogen worden met de restanten van een gezamenlijke maaltijd? Bestaan hier mogelijkheden? Was de 27-club niet meer aangewezen in mijn geval? Slechts één van mijn vijf grootouders is in zo'n bejaardenhuis overleden. De vier andere gaven de geest thuis of in het ziekenhuis. Eén van de vier zelfs bitter jong. Vandaar die vijf. Ikzelf laat nog steeds overal en altijd sporen na. Ik kan niet ophouden. Mijn echte naam prijkt (toegegeven: na jaren, eindelijk) onder aan de deurbel. Een boekje vertoont wel eens diezelfde naam onder de titel. Een digitale publicatie signeer ik als Sjors DNO. Mijn kleinkinderen en kinderen verwijzen naar mij als 'opa' en 'pa'. Met Nieuwjaar: Europa. Ik kan alsnog niet spoorloos zijn. Hoe graag ik dat ook zou willen. Uit het raam klimmen en naar zo'n warm hoela-hoep-eiland verdwijnen, u kent het wel. Even een pakje Tigra om de hoek halen en tussen de ijsberen opduiken. Van dat. Het is me niet gegund, want Westerse filosofen hebben bepaald dat ik Geworfen moet zijn. Onafhankelijk van mijn wil ben ik vooralsnog hier en nu neergepoot. Over afzienbare tijd word ik in Sparrenluwte geworpen. Dan wordt het tijd om Nietzsche weer te lezen. Misschien Marx.

Dan maak ik van de nood maar een deugd. In plaats van uit het raam te klimmen en naar Patagonië te verdwijnen, schrijf ik verhalen. En toch kan ik het niet laten. Er moet nog iets gebeuren. Inmiddels. Er sluimert ook een dader in mij.

Ziehier wat ik heb uitgespookt. Of eigenlijk: niet heb uitgespookt.

ZESTIGER BRENGT BREDE BEWEGING OP GANG

Ik ben één. Ik ween.

Ik ben zestig. Ik juich.

Maar het is nog niet volbracht.

ALLOJJO wacht.

Dit is een citaat uit het logboek dat ik van plan was te schrijven. (Ik heb een onverklaarbare voorkeur voor scheepvaarttermen – met dank aan de vele Hollandse jeugdboeken). Het is lange tijd bij dat citaat gebleven. Ik kreeg het namelijk zo druk met de Alliantie van Oude Jongeren en Jonge Ouderen dat ik niet eens de tijd meer had om mijn getuigenisgeschriften verder aan te vullen.

Die nacht in november kon ik de slaap niet vatten. Akkoord: het was volle maan. In de genen van de mensen sluimerde nog altijd de oeroude overlevingsdrang om in het licht van de volle maan extra waakzaam te zijn en niet in slaap te vallen. Roofdieren lagen immers op de loer. Ikzelf, pril zestiger, zou echter op nog een andere manier overleven. Door mijn hoofd spookte reeds geruime tijd de gedachte aan een Vlaamse politieke beweging voor ouderen. Vormden die niet een groot segment van de bevolkingspiramide? Daar kon rimpelkracht van uitgaan. Bovendien waren de laatste decennia de jongeren te uitdrukkelijk aan zet geweest. Kalveren kregen veel meer aandacht dan oude koeien en belegen stieren, wier leeftijd als ouderdom werd bestempeld. Overal waar je om je heen keek, appelleerden de culturele affiches aan het jonge volkje. Media verklaarden (soms piep)jonge tafelspringers meteen zalig, gewoon maar omdat ze 'jong en sexy' waren. Het woord 'sexy' drong zelfs tot in de politiek door. Holklinkende debutanten die het warm water weer uitvonden, kregen voorrang op oudere ervaren en boeiende kunstenaars. Jonge voetballers scoorden waanzinnige bedragen. Vroeger was dat anders. Als je toen jong was, was je verdacht. Je werd belemmerd in doen en laten en gefnuikt in je engagement, weggelachen of doodgezwegen. De maatschappij leek toen alleen te bestaan uit saaie middenmoters die het voor het zeggen hadden en zijgerangeerde gerimpelden die het gezegd hadden en voorgoed zwegen. Een ritselende muiszenkolonie, vele tinten grijs. Jongeren moesten hun snuit houden.

Mijn woelslaap leverde alvast een letterwoord op. ALLOJJO kon naast de gewone invulling van Alliantie van Oude Jongeren en Jonge Ouderen nog andere associaties bevatten. Allen. Allemaal. Allochtonen. Er stak op het uiteinde ook een stukje palindroom in, tegendraads te lezen. Holebi's, dwarsliggers, ontevredenen, linkshandigen, roodharigen, andersdenkenden,

verworpenen der aarde, Ulrichen, Ulriken, Franky's, Frannen: welkom. ALLOJJO is er voor iedereen, elckerlyc, eltsenien.

Die ochtend in november rees ik welgezend uit mijn bedstee op. Ik kon rustig de tijd nemen voor het dagelijkse kalefateren van mijn vege lijf, want ik had sedert anderhalve maand voor het rustpensioen gekozen (dat roestige oenwoord!) na een carrière van 38 jaar als docent Kunstmatige Talen en Fonologie aan de BIBES-hogeschool voor Diplomaten en Tolken. Heden ten dage bouwde ik op eigen tempo die andere carrière van mij verder uit: ik was ook zelfstandig literair publicist. Een vijftigtal publicaties prijken op mijn palmares: poëzie, proza, theater, essay, jeugdboeken. Men mocht Sjors DNO niet vergeten in bloemlezingen en letterkundige overzichten, desnoods voetnoten. Ook op dat vlak echter ondervond ik de nadelen van het ouder worden. Het werd bijna onmogelijk om op mijn leeftijd nog een boek gepubliceerd te krijgen bij een degelijke uitgeverij. Gevestigde waarden (de tafelspringers van de jaren tachtig) en baby's (de verse debutanten) kregen de voorrang. Maar bovenal hadden ook de koks en de TV's – de Televisie Vlamingen – de boekenbeurzen en de boekhandels ingepalmd. Ook de misdaadauteurs 'tierden welig'. Sombere tijden dus. Moord en doodslag met ijspriemen en diepgevroren schapenbouten. Balen van die bagger, maar que faire?

Ik stelde die novemberochtend het oplappen van mijn lijf even uit en schreef vier korte regels in een logboek dat ik van plan was bij te houden. Het bleef daar dus voorlopig bij. Misschien zouden mijn daden het halen op mijn woorden.

Nog in mijn gestreepte kamerjas deed ik mijn vrouw Lotte kond van mijn politieke plannen. 'Het wordt ook een brede maatschappelijke en culturele beweging, niet alleen een politieke,' betoogde ik, waarbij ik er scherp op lette geen ondersteunende gebaren te maken, vooral ter hoogte van het woord 'brede'. Hoe meer men bij het spreken beweegt, hoe dommer men is. Lotte was daar gevoelig voor. Ze had vreselijk veel talent voor het detecteren van lichaamstaal.

'Vrouwen?' interpelleerde ze tussen twee lepels gezondheidsvoer door.

Ik was blij dat ze alle andere overbodige zinsdelen als ballast weggegooid had en niet uitsprak.

'Inbegrepen. Ik bedoel: uiteraard. Fiftyfifty. Altijd. Overal.'

Ook ik bedreef summiere taal.

'Euthanasie?'

'Moet kunnen.'

Ik plukte een zwarte bes uit mijn bordje.

'Ook psychisch?'

'Affirmatief.'

Ik wist nog altijd niet of ze het meende.

'Wallonië?'

'Grote liefde.'

Ik hevelde de bes naar mijn eetklep over.

'Kerk?'

'Geen punt.'

'Klimaat?'

'Een laagje meer. Wanneer zijn er weer frambozen?'

'Mobiliteit?'

'Hoe mobieler, hoe immobiel. Ik herken mensen aan de letters in hun nummerplaat. Ze staan voortdurend stil. Maar volmondig ja aan luchtbruggen, metro's, buizenposten, tunnels.'

'Vergrijzing?'

'ALLOJJO!'

'De Ouderenpartij in Nederland is door interne geschillen verbrokkeld.'

Ze meende het dus.

'Brokkelkaas. Slecht voorbeeld. Binnen de tien jaar staat Kikkerland volledig onder water.

Een lage streek. Ze zijn zo tolerant dat het water hun tot aan de lippen staat.'

'Ging je niet voor een cursus bridge, Sjors?'

'Die stel ik even uit.'

'Daar zit wel een deel van je doelgroep. Oudere vrouwen met uitgestrekte namiddagen voor zich. Stilte die alleen verbroken wordt door het gepiep van de wieltjes van het koffiekarretje.'

'Eerst de basis, Lotte. Bridge is zo...'

'... bedoeld voor troubled water?'

Wauw.

'ALLOJJO is niet tegen het gebruik van vreemde talen.'

'Aha. Oud maar niet out.'

'Ha ha, gesnopen. Dat ware een prima slogan.'

'Is het letterwoord ALLOJJO niet te ver gezocht? Geforceerd?'

'Herinner je AGALEV. Anders Gaan Leven. Dwazere partijnaam bestond er niet. Dan nog met die Bulgaarse V op het einde! Leek op de aankondiging van een circusact. CD&V, met dat belachelijke copywritersteken midden. Klinkt als een excuus. Sp.a met dat onnozel puntje tussen de kleine gazeuse letters. Even naar adem happen na een slok spa-rood. GROEN! gevolgd door dat overspannen uitroepsteken. Allergiebevorderend. Open VLD met dat holle Open voorop. De Burger met de Blauwe Ogen. Vlaams Belang met dat vreselijke woord uit de jaren dertig...'

'ALLOJJO klinkt als een vrolijke Zwitserse berggroep of een foute Hawaïaanse begroeting. Of de groepsbrul van een vendeltje in de jeugdbeweging.'

‘Er schuilt misschien wel te veel vreugde in.’

‘Wat dacht je van GOJJO? Geallieerde Oude Jongeren en Jonge Ouderen.’

‘Normandië. Dat riekt naar oude uniformen. En er weerklinkt wat GAIA in. Dieren. Zwijnen met droevige hondenogen. Zwondjes. Greyhounds met levervlekken. Dalma...’

‘Politiek is een ernstig tijdverdrijf hé.’

‘Eet je die noten nog op? Was het maar frambozentijd.’

Die avond ging ik raad vragen bij Trine, een van mijn tweelingdochters, die een paar jaar geleden nog – met succes – op een politieke kieslijst in Kortrijk had gestaan. Eigenlijk hoopte ik dat ze mijn plan met twee enthousiast geheven duimen zou stutten. Noch de raad, noch het enthousiasme kregen een kans: kleinkinderen Lilly en Fons palmden met de nodige drukte en oorverdoving de avond in. Afko’s, letterwoorden en hoofdletters werden met kinderlijke vakkunde geaborteerd. Dit was een valavondveldslag waarbij jonge ouderen en oude jongeren alleen maar snakten naar de rust van het achtuurjournaal, met aanslagen in Syrië en Afghanistan en een of andere bespikkelde veldrijder die het woord ‘moraal’ in de beslijkte mond nam.

Waar te beginnen? Kortrijk had onlangs een klein staatsgreepje achter de rug. Aan het jarenlange bewind van CD&V-burgemeester SDC was een einde gekomen door een manoeuvre van Open VLD’er VVQ, die een verrassende coalitie sloot met sp.a en, jawel: N-VA. (Skuus voor al die afko’s). Groen! wou niet meespelen. Alweer niet. Het Vlaams Belang kudelde achteruit en produceerde alleen maar ontevreden ‘onafhankelijken’. Er was in Kortrijk nog plaats voor een nieuwe politieke beweging. Want ondanks de recente veranderingen kon je de Zuid-West-Vlaamse provinciestad nog altijd niet vrijpleiten van conservatisme en starheid. De walm van wierook en de wolligheid van verbondenheid waren nog niet weggewaaid. Gelukkig waaiden er verse winden.

Het scheen dat de badstad De Panne aan de West-Vlaamse zee zo stilaan een bejaarden-reservaat aan het worden was. Zeewaarts dan maar met ALLOJJO? Opstarten in enkele proefsteden, zoals in het poldermodel Nederland bepaalde ouderenpartijen dat bekokstoofden? Hopen op voldoende boze ouderen en her en der deze witte woede en grijze gramschap delegeren? Aan zee had je wel meer concentraties van rimpelkracht. Een interessante combinatie van boosheid en kapitaalkracht.

Partijprogramma!

Wat is ALLOJJO?

Waar staat ALLOJJO voor?

Wat wil ALLOJJO?

ALLOJJO is een tolerante politieke beweging die jonge ouderen en oude jongeren en sympathisanten groepeert.

ALLOJJO staat voor een groot segment van de samenleving: mensen die vaak een actief leven lang gewerkt hebben en dat zelfs meestal nog doen, op een of andere (on)bezoldigde manier.

ALLOJJO wil meespelen in en wegen op het maatschappelijke, politieke en culturele debat en zijn ervaring, knowhow en desgewenst expertise aangesproken zien met dien verstande dat de officiële pensioenleeftijd op 65 jaar bepaald wordt, flexibele maatregelen inbegrepen, zowel voor als na.

De jongeren van nu zijn de ouderen van straks. Dat ware een (iets te lange) interessante slogan. Nog beter: Oud maar niet out. Stelen mocht, van Lotte.

Maar hoe in hemelsnaam al die clichés te vermijden?

‘Het is gek, en het doet zich nochtans altijd voor,’ dacht ik. ‘Jongeren denken er nooit aan dat ze oud zullen worden. Nochtans is het nu de trend dat ze om de haverklap op de grond spuwen, zoals mijn grootouders deden. Als een moslim die zijn speeksel niet in wil slikken tijdens de ramadan. Het valt ook op dat velen van ze nu al zulke oude koppen torsen als hun eigen opoes, opa’s en andere besjes. Ze waren er nochtans van verwittigd dat ze bij hun geboorte al op hun voorouders leken en dat ze bovendien een fotokopie waren van hun eventuele zussen of broers. Ze beseffen het niet. Maar misschien is dat goed zo. Waarom zouden ze ook denken dat er nooit een einde aan komt. Jeugd mag dom, ijdel en zelfs wreed zijn. De allerdomsten apen gaandeweg altijd hun voorouders na: het leven begint aan 30, aan 40, aan 50, papegaaien ze. Larie. Het leven begint aan 1. En aan 60. Wenen. Juichen.’

Ik begon her en der jonge ouderen en oude jongeren – hieronder verder genoemd OJJO’s, als ik er tenminste aan denk – op te stoken. Ik wakkerde sluimerende boosheid aan, zaaide ongenoegen en hoopte misnoegdheid te oogsten, de basis voor ALLOJJO.

(In praatcafé De Woede der Noormannen)

‘Je ziet er nog goed uit, Michiel.’

‘Bah ja. Gezichtsbedrog, zeker?’

‘Ik moet nog niet brillen, hoor!’

‘Van mij zijn het de kleine lettertjes. En ik hoor niet zo goed meer met mijn linker oor.’

‘Ja, ze maken ons, OJJO’s, wat wijs, die ettertjes.’

‘Eh?’

‘Die ettertjes van dertigers. Zij die nu de dienst uitmaken. Maar gaan ZIJ werken tot hun

65ste?’

‘Mm... ‘

‘Dat moet ik nog zien!’

‘Ja... ‘

‘Wij hebben toch voor hen gezorgd hé! En betaald!’

‘Ja hé... ‘

‘In moeilijke tijden, zonder al dat pampieren en begeleiden. We moesten het zelf maar zien uit te vogelen. Zonder subsidies, zonder media, zonder begrip.’

‘Je hebt gelijk.’

(In café De Zevensprong)

‘Waar zijn we nog goed voor? Hotel Mama? Opa Europa op 1 januari?’

‘Daar heb je een punt.’

‘Twee punten, bedoel je, en ik heb er nog acht.’

‘O?’

‘Puberheisa, debutantengebral, jongerenvervuiling, leerlingenstank, studentenkots, jeugdpesterij, adolescentenpoeha, midlifegezeur.’

‘Maar waren er een tijd geleden ook geen lastige hangouderen in Bredene? Die bier uit blikjes zopen en van op zitbankjes aan zee de voorbijgangers lastigvielen?’

‘Maar dat is nou net wat wij met ALLOJJO moeten doen!’

‘Eh?’

‘Rekruteren aan zee! Onder de OJJO’s!’

‘Ja: onder de aroma’s en europa’s.’

(In volkscafé De Meiboom)

‘Ik zou er zelfs een boek over kunnen schrijven.’

‘Heb je al een titel?’

‘Wel, eh, ik denk aan ALLOJJO. Met iets van OJJO’s in de ondertitel. Simpelweg... ‘

‘Ik denk ook aan iets, simpelweg: HET RELAAS VAN EEN DWAAS.’

Ik kwam om twee uur in de nacht totaal verblijd thuis van mijn kruistocht en was meer dan ooit vervuld van mijn plannen. Het scheelde niet veel of ik klapte nog mijn laptop open en begon een blog op te zetten. Om vijf uur in de ochtend waren de kleinkinderen in de belendende logeerkamer al levendig en wel op. Dat was ik compleet vergeten. Ik verrees bijgevolg al bij het krieken van die dag met een kop als een rammelende spaarpot oude centen en een roestlaag in mijn keel. De hele verdere dag heb ik er voor uitgekeken ook maar met één woord te reppen over ALLOJJO, de Alliantie van Oude Jongeren en Jonge Ouderen. Ander-

maal hadden de jongeren gewonnen. Zelfs de piepjongeren. Die dag naderde mijn sterfdatum met rasse schreden. Ik verwelkomde de avond als een warmwaterkruik. Mijn logboek bleef met gespreide bladzijden ongevuld liggen. Een open boek op de verkeerde bladzijde. Herbeginnen? Ja? Nieuwe bladzijde, omgeblazen door een weldoende eilandwind?

STERK WATER

Mijn hoop op een berenvel vanwege de Goedheilig Man waarin ik me zou hullen teneinde iedereen de stuipen op het lijf te jagen (eigenlijk ook een variatie op mijn beheptheid met schuilnamen) of een machientje om elke dag wind mee te maken (een variatie op poëzie, zijnde het najagen van wind?) verzwoond zienderogen. Nadat ook mijn geloof in Bambi, Sneeuwwitje (dat ik gaandeweg Sneeuwvatje ging noemen), Sinterklaas en de Kerstman verdampt was, gaf ik me over aan de liefde: die voor dieren. Dode insecten, met name. Ik ging die verzamelen en bewaren, met de bedoeling de directeur te worden van de grootste dode dierentuin ter wereld. Daartoe bedelde ik lege flesjes bijeen, kocht van mijn zakgeld een hoeveelheid 'sterk water' in de apotheek en ging op jacht. Ik werd een jager-verzamelaar. En dat ben ik altijd gebleven. Ouder wordend krijg ik het gevoel dat ik zelf op sterk water bewaard blijf: de scheuten whisky en rode wijn giet ik er niet naast. Ik open met een zekere regelmaat mijn eet- en drinkklep, om een variant te gebruiken van de raadgeving 'met mate'. Ik weet niet of dit met schrijven te maken heeft, of omgekeerd. Het logboek dat ik gelijk met het project ALLOJJO opstartte, is voorlopig gesmoord in de kiem. Verder dan die sloganeske intro ben ik niet gekomen. Hoewel ik een renaissance niet uitsluit. Mijn wrevel in verband met hoe men alom jeugd verafgoodt en rijpheid veronachtzaamt, is echter wel onverminderd gebleven. Ik kijk om me heen en zie bijna uitsluitend flyers en affiches die voor de nog ongerimpelden bedoeld zijn. Zuigelingen boven! Alleen nog in tijden van kiespijn komt iedereen aan onze mouw trekken.

Een variant van sterk water is koffie. Laat ik met de deur in huis vallend u vragen: waarom begint iemand van de ene op de andere dag zijn haren naar achteren te harken? (Daarvoor was hij voor de vooruit). Hoe komt het dat iemand plotseling van koffie begint te houden? (Vroeger bunkerde hij sloten alcohol en cola). Wanneer begint iemand de wallen onder zijn ogen als jaarringen te beschouwen? Zoals bij de bomen? (Voorheen waren dat de lauwerkransen van overgeslagen nachten). Het is de ziel die dat dicteert. De ziel bevindt zich in de linkeroorlel. Wanneer iemand voor de spiegel met een bedenkelijk gezicht aan zijn linkeroorlel staat te frutselen (dat schiereilandje kippenvel), dan wil dat zeggen: de ziele spreekt. En

als de ziele spreekt, dan moeten het hart en het hoofd luisteren. Het zijn de hoorapparaten bij uitstek. Oren dienen alleen maar om aan te trekken.

Zo spreekt de ziele: 'Man, het is nu welletjes geweest. Vlot en tof en cool en bère moet je niet meer proberen te zijn. Je vlot is stuurloos. De toftigheid hangt er in treurige vodden bij. De coolness is een ijstijd geworden. Nee: geen acetijd. Bère is boring geworden. Stop met de zelfjes en neem nu eens een fotokopie van je vader, je grootvaders, je voorvaders. Hark je haar op maat. Kies wat kleren op maat. Hou maat in het drinken. Kies maten die ook maat kunnen houden. Zo kun je nog eens enkele decennia doorbaggeren, met gezonde aderen, zoals je vadersen het je hebben voorgedaan.'

En ik die altijd als motto had: 'Liever de wind dan een hark om blaren te bloemlezen!'

En, o wonder, dan word je benaderd door zo'n jonge gast, zo'n zwarte vogel in recyclagekleden, en die zegt: 'Maar dat vind ik nu eens tof en vlot, dat achterover geharkte haar, die ringen onder je ogen, en die emmers koffie die je met special-agent-Cooper-achtige gebaren in dat oude hoofd van je giet! Toftig!' Dan zijn er twee mogelijkheden om zoetjes wraak te nemen op dat ontzagwekkende misverstand. Ofwel laat je je haar groeien teneinde het in een vertwijfelde staart tussen je schouderbladen te laten bungelen. Daardoor foutparkeer je jezelf bij de modeveroordeelden. Ofwel begin je marathons te lopen, zweetband inbegrepen. Ook volledig verkeerd. De aardbol is rond en uiteindelijk kom je jezelf weer tegen. Twee lange ingrepen dus. Je verandert je eigen schaduw en daarna probeer je die te ontvluchten. Waar loop je dan naartoe? De eindmeet is voor iedereen gelijk: strooiweide, graf, urn. De lat ligt er voor allemaal gelijk: zeer plat. De ultieme democratie waar velen van dromen.

Post Scrotum. Het voorgaande is in de mannelijke vorm geschreven. Maar het gaat ook op voor oude meisjes. Vrouwen dus. Met deze verschillen: die knippen dan hun staarten af. En in plaats van te gaan lopen en koffie te slurpen, blijven ze zitten bij streekbieren, na een avond Afrikaanse dans of biceptuele stroomlijn jazz. Hun mannen laten ze maar lopen. Want de aardbol is rond. (Sommigen zeggen en schrijven: aardkloot. Anderen: Moeder Aarde). Midlife? De koffiekoppencarrousel in Bellewaerde. Krampen na de echte match en voor de verlengingen. Of iemand die tegen je zegt: 'God, wat ben jij grijs geworden zeg!' Dan antwoord je: 'Vroeger was ik God. Nu niet meer. En groen.' Om jezelf te troosten, denk je dan aan leuke dingen. Dingen die beter of mooier worden naarmate ze ouder zijn. Dingen die klinken. Maar ook kunnen zinken. Wijn. Violen. Wijn die mee de Val van het Romeinse Rijk veroorzaakte. Violen die het zinken van de Titanic begeleidden. Zo komen we weer bij de ziel uit: het spreekapparaat voor een geweldige stilte. En bij koffie, dat geweldige bakje inktzwarte troost. Het sterk water van de babyboomers.

DE SIGARET VOOR DE SPORTMAN

Als docent aan de hogeschool BIBES kwam ik een tijdlang vrijwel dagelijks in de rookkamer. Het was het tijdperk van 'Sprint, de sigaret voor de sportman'. En van het langwerpige mandje sigaretten en sigaren op de salontafels in vele huizen: de tijgerin van Tigra, Miss Belga met de zwierige pluimhoed, de indiaan van Cogétama. De voltallige rookkamer van het instituut is inmiddels... nou: uitgerookt. Vroeger rook het hele instituut naar een rokerij. Allemaal rokerigheid. In de gangen en lokalen hing permanent een verschaalde lucht, bijwijken zelfs zichtbaar zeilend in slierten die op lijkwaden leken. Half gedronken koppen koffie en te haastig uitgedrukte peuken zorgden daarvoor. De cultus van de sigaret heerste zo ontegensprekelijk dat zelfs niemand er aanstoot aan nam dat peuken op de grond werden gegooid en simpelweg platgetrapt. Zoals in vrijwel elke film. Daarna kwamen er toch asbakken. Eerst van die grote lelijke ijzeren ondingen die op tafels werden neergepoot, in het middelpunt van de belangstelling. Vervolgens nog lelijker gedrochten in de vorm van metalen zuilen op handhoogte naast elke denkbare deur. Nog later verdwenen ook die dan, aan het einde van het tijdperk met gedoogbeleid. Er kwamen hele batterijen politiek correcte verse afvalbakken voor in de plaats: papier, plastic, resten, fruit, groente, batterijen, glas... Die hielden de gebouwen en de omgeving wat schoner, maar ontsierden die ook. In elke hoek of gang trof je zo'n hongerige slagorde ongelijke monsters-met-kleppen aan, in de lelijkste kleuren en bepleisterd met pictogrammen. Afval moest opvallen. Want er waren altijd hardleerse bewoners van Moeder Aarde, die hun klokhuis in de blauwe bak mikten, of die hun boekbespreking in de grijze klep van het restafval propten. Ze konden niet met het luxeprobleem omgaan. Ze hielpen de wereld om zeep. Zinvol dumpen werd een talent dat door fijne luiden met schone leien bedreven werd.

Naast de lerarenkamer (waar dapper gerookt werd) was er ook nog een speciale rookkamer, een verdieping hoger. Daar werd koffie gedronken tussen de middag. Het was het mekka van de mokka en de tempel van de tabak. De leraren speelden er kaart ('manillen') en rookten er nog intenser dan in de lerarenkamer. Het oude hout van de bekleding en de meubels vertoonde ettelijke lagen nicotine, als de jaarringen van een boom. ('Starcke Tronck, Altijt Jonc': die spreuk prijkte vlakbij in een brandglasraam op de eerste verdieping, naast het obligate 'Ora et labora').

In de loop der modernere tijden (computer, gemengd onderwijs, vernieuwde spelling, Europa) begon het: af en toe stopte iemand met roken, met vallen en opstaan, opgeschrikt door

de dood van een bekende. Hij bleef wel kaarten en koffiedrinken. De vingers waarmee hij zijn waaiertje kaarten bijeenhield, werden minder geel of bruin. Hij werd een kleine held of een rare snuiter in die rokerige wereld van de leraren. Stiekem keek hij wel toe hoe zijn kaartkornuiten hun rook verzaligd inhaleerden en smakelijk weer uitbliezen. Hoe tussen de praatballonnetjes zich ook rookgordijntjes ontwikkelden. Hij was er 'nog niet van af'. Maar naarmate er meer gestorven werd, werd er ook meer gestopt met roken. De laatste der Mohikanen waren met z'n vieren. Ze speelden kaart aan eenzelfde tafel, vaak bespied door afgunstige 'stoppers' die zich afvroegen waarom ze ook alweer gestopt waren. Want die vier bleven maar leven. In dit mekka van de mokka ontbrak er iets. Walm. Maar het wende. Uiteindelijk rookten tijd en ouderdom de hele leraren- en rookkamer van het instituut uit. De ultieme democratie, waar de lat voor iedereen gelijk ligt: plat. Nieuwe generaties hebben de oude lokalen een verse bestemming gegeven. Want roken doodde filmsterren, cowboys en huisvaders. Zelfs leraren. Ja: het leven is een sprint naar het graf.

BELGITUDE & BOZE BUIEN & BRAVE BRIESJES

Wind en regen. Van het briesje van de appelschudder tot het woeden van het tempeest. Brave briesjes. Boze buien. Van mij mag het stevig waaien en regenen in de boeken, terwijl daarbuiten echte regen op de pannen roffelt en de wind om de daken giert. We wonen in het goede land daarvoor: een druilerig koninkrijkje waar het nooit lang mooi of slecht weer kan zijn, want het is te klein voor een weerbericht. Genieten dus maar van die bui en dat onweer, dat briesje in de gordijnen of die rukwind die gras tegendraads kamt! Uit 888 boeken van prozaschrijvers in de Nederlandse taal en van vertaalde buitenlandse auteurs sprokkelde ik winderige zinnen of regenachtige fragmenten. Belgisch weer dus, verspreid over de aardbol. Of varianten daarvan. In binnen- en buitenland, vroeger en nu. Als een loos vissertje sloeg ik ze aan de haak, diepte ze uit hun diverse seizoenen op en harkte ze samen in een Beaufortbloemlezing op een blog. Tarief: één per auteur. Lezen... blad na blad omgedraaid door een wintervlaag, lentebui, zomeronweer of herfststorm. Vertel het aan de wind...

'Atmosferisch' is misschien een goed woord voor het gevoel dat wind en/of regen kunnen wekken. Het (voorspel op een) zomeronweer is daar wellicht de kampioen in. De Belgische herfstbui zal op minder sympathie en fraaie woorden kunnen rekenen. En de voorjaarsplensbui al helemaal niet. Of de eindeloze druilregen: onverdroten regent het... en het woord 'verdriet' lijkt erin te schuilen. 'Slecht weer' betekent gewoonlijk wind en regen. Bij mij wordt dat 'mooi weer'. (Stiekem, tussen twee haakjes, want ofwel gelooft men me toch niet, ofwel

dreigt men met een pak rammel). Waaiweer associeer ik met gezelligheid en goed gevoel. Reeds als ik zat ik gefascineerd in mijn hoge stoel bij het raam naar buiten te kijken wanneer het woei, me afvragend: beweegt de wind nou de bomen of maken de bomen die wind? Ietsje later vroeg ik elk jaar aan de Goede Man die op de rug van Slechtweervandaag over de daken reed een machientje om op zolder te zetten en gierende wind te veroorzaken. 'Die kleine windbuil,' moet hij gedacht hebben, want het kwam er nooit van.

Ik heb er geen probleem mee dat er vaak negatieve woorden vallen in verband met storm, wind, regen. Des te meer verkneukel ik me daarin wanneer op de gezichten van de mensen die dergelijke woorden gebruiken er dan nog extra onweer verschijnt en er zware bewolking over hun gezicht trekt.

Voor mijn fascinatie voor storm, in iets mindere mate regen, heb ik geen verklaring. Films en boeken met stormscènes hebben altijd al mijn voorkeur genoten: Ryan's Daughter (Ierland), Babettes Feast (Jutland), Dokter Zjivago (Rusland), Lawrence of Arabia (woestijn), Zorba (Kreta), Wuthering Heights (Engeland), Chocolat (Frankrijk). En is het waar dat Chicago ('The Windy City') en Edinburg de winderigste steden ter wereld zijn? Dat je voor onweerre-cords in de 'Onweer Alley' in Florida (USA) en in de bergen van New Mexico moet zijn (resp. 90 en 50 dagen per jaar)? Dan moet ik daar dringend naartoe.

Ik heb alleen voor proza gekozen. Poëzie is vaak te winderig (het najagen van wind, weet je wel, allemaal lucht) en te veel gebloemleesd. Maar de door mij gekozen fragmenten (met behoud van de oorspronkelijke spelling) hebben dan weer de omvang van (amper) een gedicht.

Zijn weerberichten van belang in boeken? Tja... ik kan zo voor de vuist weg wel enkele titels opsommen waar dat weer op een of andere manier in figureert. Als het al in de titel staat... Meestal heeft het weer wel een decorfunctie. Of versterkt het gevoelens en gebeurtenissen: zinderende zon, dreigende storm, kletterende regen, weet je wel, van die metaforische weerberichten. Er zijn ook schrijvers die duidelijk lak hebben aan het weer. Dat komt niet in hun verhalen voor, of het moet al via een herinnering of een vergelijking zijn. Bij hen was het lang zoeken, maar toch: dat kleine beetje klimatologische Belgitude of buitenlandse bui zat er wel in. Keer op keer wees mijn wichelroede me de weg. Het meeste plezier echter heb ik beleefd aan auteurs die plotseling als het ware achteloos of slordig een wind laten of een druppeltje laten vallen, terwijl dat verhaalmatig niet eens nodig is. Charmant, vaak ongewild humoristisch.

Het ordeningsprincipe heb ik afgekeken van mijn grote voorbeeld, de wind. Liever dan de hark die de herfstbladeren in een doodsboeketje samen veegt, hanteer ik de adem van de

wind voor mijn warrelende bloemlezing. Het woei immers in 1908 net zo hard als in 1939 of in 2017. En de regenvlagen striemden zonder onderscheid eenieder in het gelaat. Ik heb dus noch de chronologie, noch het alfabet gerespecteerd. Alleen de namenindexen achterop bieden de lezer(es) enig houvast in dit stormachtige boek. Dat is de enige vorm van hiërarchie. Alle echelons van de Schaal van Beaufort zijn vertegenwoordigd, maar ik heb niet naar een crescendo toe gewerkt. Dat had ook een ordeningsprincipe kunnen zijn. Bijvoorbeeld: eindigen met de moeder van alle binnenlandse stormen, het onweer in Streuvels' De Vlaschaard (*). Zo'n werkwijze deed me echter te veel denken aan die Schaal van Beaufort. Ik laat dus de willekeur van de wind heersen. Zo uit het hoofd: de dag dat ik een passage uit het oeuvre van de Belgische schrijver Simenon kon plukken, was een hoogdag. Het is een storm in Dieppe (**). De moeder van alle buitenlandse stormen.

PS De winter van 1953 zal niemand vergeten. Begin februari wordt het westen van de Lage Landen getroffen door een watersnoodramp. Op 31 januari teistert een zware storm Schotland, met windsnelheden van meer dan 200 km per uur. Het slechte weer komt uit een gevaarlijke hoek: het noordwesten. Daardoor fungeert de Noordzee als een trechter die het water alsmaar verder opstuwt naar het zuiden. De storm raast over het hele Noordzeegebied en duurt lang. Tot overmaat van ramp is het ook volle maan, dus springtij. De gevolgen zijn bekend. Op 6 juli van dat gedenkwaardige jaar word ik geboren, in een stadje niet ver van die gevaarlijke zee. Ik had al na enkele maanden in de baarmoeder inderdaad iets horen klotsen, waardoor ik uiteindelijk wel wenste geworpen te worden.

(*) *Stijn Streuvels, De vlaschaard, 1907*

Zou het nu ineens avond en donker worden? Over heel de oppervlakte van het zwerk, met zijn gapende diepten in den ondergrond en de witbekte uitbultingen, was er geen enkel gat meer waar de helderheid van den dag nog door kon zimperen. Bij hele benden vluchtten de vogels en schreeuwden van angst. Uit de donkerte ten westen dommelde een dof gerommel dat geleek aan 't grollen van den hemelhond en de lucht doordaverde als zwaar getuig dat op lompe wielen komt afgedokkerd – De bomen zelf schenen donker en roerloos als stonden ze in hun vonnis, en over heel die zee van koorns, vlaschaards, aardappelvelden joeg er een ademtocht die stengels en groeze rillen deed.

(**) *Georges Simenon, De stille aanbieder van mevrouw Maigret, 1944*

Slecht weer was te weinig gezegd. Bij het gare Saint-Lazare hing een bordje: Storm over het Kanaal. Overtocht Dieppe – Newhaven onzeker. En veel Engelsen maakten rechtsomkeert naar hun hotel. In de hoofdstraat van Dieppe leek het of de wind de uithangborden van de muren wilde rukken. Als iemand een deur wilde openen, moest hij dat in gebukte houding

doen. Het water viel met bakken uit de hemel, sloeg spattend op de straatkeien uiteen; af en toe bewoog een schaduw van iemand die er uit móést en die vlak langs de huizen met zijn jas over zijn hoofd voortrende. Het was november. Om vier uur was het licht al aan. Bij het scheepvaartkantoor lag de boot van twee uur nog steeds aan de kade, vlak bij de kleinere schepen waarvan de masten door elkaar slingerden.

GEVOGELTE

Ik kende nog een voorbeeld. Niemand had het al genoemd. Natuurlijk niet. Iedereen zei alleen maar de bekende dingen. Ik stak mijn rechterwijsvinger in de lucht.

‘Ja?’

‘De nachtegaal,’ zei ik, met wat bibber in mijn stem, want ik was bij voorbaat al ‘zo trots als een pauw’ met dit onverwachte formidabele verrassende voorbeeld.

‘Nee,’ zei Spreeuwe, zijn kinkwab schudde heftig mee. ‘Nee, de nachtegaal is een zangvogel, geen trekvogel.’

Bloedrood en gekrenkt zank ik door mijn bank, het geheime luik klapte open, waarna ik in de diepe schacht tuimelde die naar China leidde, waar ik altijd en overal onzichtbaar zou blijven. De nachtegaal was wel een trekvogel. Dat wist ik heel zeker. En Spreeuwe was een dom kiekeken.

Spreeuwe was onze onderwijzer van de zesde klas. Hij heette eigenlijk Roseeuw met zijn achternaam. Hoe hij in de loop der jaren aan de spotnaam Spreeuwe is geraakt, weet niemand. Wellicht lag kinderlijke rijmnood aan de basis, geflambeerd in een scheut plaatselijke voertaal. Want het moest klinken als Spreeuwe, met een vreselijke gebroken tweeklank middenin en bekroond door een ruwe doffe klank. Niet het bekakte woordenboekwoord Spreeuw dus. Maar met vogels had Spreeuwe niets te maken. Nou, vooral niet met de mijne. Ergens geleek hij wel op een vogelbekdier. Zijn kin bestond uit drie verdiepingen kwabben.

Een week later lapt Spreeuwe me nog zoiets. Iedereen moest om de beurt met een opgegeven letter een bekende plaatsnaam op aarde zeggen.

Daar gingen we.

A. Antwerpen. Natuurlijk.

B. België. Wie had dat gedacht!

C. Eh... Eh... Vooruit! Is dat nu zo moeilijk?!

Geert wist het niet. Hij werd overgeslagen.

Het werd uiteindelijk Cyprus, bij slimme Pol. Die had goed onthouden uit vorige lessen dat er problemen waren op het verre Cyprus en dat aartsbisschop Makarios die zou oplossen.

Ik kreeg onverwacht de Z toegewezen.

'Zürich,' zei ik vastberaden.

'Waarom dan niet Zwitserland?!' riep Spreeuwe boos.

Waren mijn ogen kogels geweest, dan perforerden die terstond zijn driedubbele kwabbenkin.

Spreeuwe verklootte mijn laatste jaar van de lagere school. Waar ik alle voorgaande jaren tot de top van de klas had behoord, daar slaagde deze lillende hufter er in om me in de blatende middenmoot van de groep te doen belanden wat schoolcijfers betrof. Elke dag zag ik de voorbedachte rade achter zijn brilglazen flikkeren. Ook zijn trouwring veroorzaakte bliksem-schichten. Er 'heerste' tien maanden onweer.

Jaren later kwam ik voor een stuk te weten hoe het kwam. Mijn vader had het onderwijsmens Spreeuwe ooit een lelijke hak gezet. Welke precies, dat wou mijn mannelijke verwekker nooit echt uit de doeken doen. We leefden namelijk in die tijden waar veel verzwegen werd. Het beletselteken was het meest gebruikte leesteken; de woorden 'puntje puntje puntje' en 'en-zovoort' tierden welig. De doofpotten zaten eivol. De kerken ook.

Maar ondertussen trok mijn mooie nachtegaal niet naar het zuivere Zürich. Echt niet. Moordlustig verliet ik de lagere school.

Twee maanden later was ik van alle jongens uit het eerste jaar middelbaar de allereerste die twee uren strafstudie op zaterdag kreeg. Een priester-bewaker had me in de studiezaal betrappt met een bibliotheekexemplaar van 'Villa des Roses' van Willem Elsschot op mijn knieën. Ik wenste dat de ontelbare knoopjes aan zijn inktzwarte soutane allemaal inslagen van kogels waren. 'Tisten' was zijn bijnaam: een reus van drie meter hoog met wat zwart schaamhaar boven op zijn schedel en een 'hm-hm'-tourettetic die zich zesduizend keer per dag manifesteerde.

Mijn valse start in het middelbaar werd echter al vlug goedge maakt door enkele prima leraren die zelfs niet eens met een spotnaam werden bedacht. Alleen een vechtpartij met een krulharige dokterszoon ontsierde nog even de middeleeuwen van mijn schoolgaande jeugd. Toen ik hem een stomp gaf, floepte er tot mijn stomme verbazing een erwt uit zijn mond. Gaandeweg leerde ik dat Hemingway de zin 'De zwarte kat liep door de dikke benen van de warme bakker' niet goed gevonden zou hebben. Hij zou de drie 'tekenende' woorden die in het lager onderwijs als mooie taal dubbel onderstreept werden, onverbiddelijk schrappen. Economisch taalgebruik! En meneer Nolf bracht de cursiefjes van een zekere Bomans mee naar de klas. Ik was daar zo in de wolken over dat ik zelfs bereid was de onbelangrijke vak-

ken Rekenkunde en Meetkunde te studeren, noodzakelijke kwaadheden die ik onder de noemer 'Miskunde' parkeerde.

Ondanks allerlei boemannen in het laatste jaar van de middelbare school slaagde ik met vlag en wimpel voor alle vakken van mijn leerrijke jeugdijaren, inclusief roken en het begrijpend lezen van Mao's Rode Boekje en Jef Geeraerts' Gangreen..

Ik was klaar om nog meer vanbuiten te leren.

Gelukkig had ik toen al een miljoen andere boeken gelezen, afkomstig uit de drie bibliotheken van mijn stadje. Tijdens mijn vier jaren aan de faculteit Wijsbegeerte & Letteren, afdeling Germaanse Filologie, had ik namelijk alleen nog tijd voor de verplichte lectuur en af en toe een betoging. Ook deze combinatie lukte wonderwel, hoewel ik het jammer vond dat mijn leeslust plaats had gemaakt voor schrijflust, waar ik al helemaal geen tijd voor had. Een aantal politieke pamfletten getuigen nog van deze academische periode. Ik schreef toen ook mijn nachtelijke dromen op, waarschijnlijk omdat ik er later gebruik van zou maken om het Boek der Boeken te schrijven.

PAASHAAST

Omstreeks Pasen duikt mijn passie weer op: Bijbelfilms, Golgotha-taferelen, verkeerde lieveheren. Mensen verzamelen de vreemdste dingen: verkeerd getande postzegels. Alleen die. Boeken waarin alcohol de hoofdrol speelt. Alleen die. Fiasco's. Alleen die. Ook ik heb mijn afwijking, naast vele andere. Ik collectioneer verkeerde lieveheren. Dat zijn christussen die aan het kruis de linkerkant op kijken. Ze luisteren naar het alibi van de slechte moordenaar. Ze hebben aandacht voor de donkere zijde. Gewoonlijk is dat anders. Hun hoofd is op hun borst gezonken, wegens schaamte over al het leed en geweld in de wereld. Of het rust op hun rechterschouder, luisterend naar de goede moordenaar. Nog andere perspectieven zijn mogelijk, als je het van de toeschouwer of rampoerist uit bekijkt. Er is een film waarin de Gekruisigde Man alleen en uitsluitend van op de rug wordt getoond. En er is een bekend schilderij dat het Golgotha-tafereel anders dan alle andere weergeeft. Mijn collectie bestaat uit zo'n tweehonderd verkeerde lieveheren. Echte en ook afbeeldingen of foto's ervan. Ik weet niet meer hoe ik het bestaan van verkeerde lieveheren op het spoor kwam. Ik hoorde er ooit eens over spreken door een antiquair, denk ik. Hij zei dat het geen unicum of zeldzaamheid betrof. Alleen een curiosum. En er was ook iets aan de hand met de voeten van

sommige lieveheren: de linker over de rechter, of omgekeerd.

De prachtigste verkeerde lieveheer die ik ooit zag, was een stuk wortel van een druivelaar. Die had precies zo'n vorm aangenomen. In al zijn grilligheid was hij perfect. Nee, hij is jammer genoeg geen deel van mijn verzameling geworden. Ik mocht hem van de 'eigenaars' een tijdlang onderdak bieden, na het ledigen van enkele flessen wijn. Hij zou me inspiratie bezorgen bij het schrijven. Dat heeft hij ook gedaan. Een novelle, met name. Bekroond met een Nederlandse verhalenprijs in Amsterdam en bij een bescheiden Vlaamse uitgeverij verschenen. Ook gepubliceerd in het oudste en bekendste Nederlandse literaire tijdschrift en later nog een keer in een roemrijk Vlaams letterkundig blad. En toen werd hij plotseling weer opgehaald, mijn verkeerde.

Sedertdien gluur ik overal waar ik binnenkom eerst naar omhoog, naar muren en wanden. Soms hangt daar een gekruisigde. Heel zelden rust zijn moede en moegetergde en gekroonde hoofd op zijn linkerschouder. Dat is er dan één die extra luistert. Ik heb nog een foto van toen ik in de zesde klas van de lagere school zat: in het stadje T. (ooit wereldbekend als de helft van T/W), dat toen nog niet rockte. We zijn op schoolreis. We poseren voor de groepsfoto op de nationale luchthaven van Zaventem. Als ik scherp toekijk, merk ik dat we bijna allemaal met ons hoofd een ietsepietsie naar de linkerkant hellen. Precies alsof er iets belangrijks buiten beeld gebeurt. Maar het is iets anders. Het waaide heel hard die dag. Kun je ook aan onze haren zien. Er stond een meer dan stevige zijwind. Wanneer ik de gezichten bestudeer van die tweeëndertig verkeerde lieveheertjes uit het midden van de jaren zestig van de vorige eeuw, dan zie ik dat er al een flink aantal van dood zijn. Wij, de nog levenden, zijn inmiddels zestigers. Hoe minder paashaast we hebben om te verrijzen, hoe vlugger de tijd voorbijvliegt. Een verklaarbare paradox, schijnt het.

ECHTE FICTIE

Lang voor Noach zijn ark in elkaar timmerde (de derde poging was raak, tot tweemaal toe verloor het in opbouw zijnde gevaarte met veel oudtestamentisch gekreun het bewustzijn), vloog een slankpootvliegje behorende tot de onderfamilie van de Sciapodinae tegen de stam van een den aan en kukelde verdwaasd op de grond, waar het na een vijftal minuten van vicieuze omzwervingen per toeval onder de voetzool van een voorbij rennende holbewoner op de vlucht voor een dierlijke vijand werd geplet. Het diertje kon zich door een uiterste maar helaas allerlaatste krachtinspanning nog even naar de stam van de dodelijke den slepen en zich daar aan vastklampen voor het de geest gaf. Eeuwen later prijkte dat slank-

pootvliegje roerloos in de gestolde transparante hyacintrode amberdruppel in de linkerpinkring van meneer Vellemans, vlak naast de ringvinger waar vooralsnog geen trouwring te zien was.

Meneer Vellemans – de tijdelijke vervanger van meneer Depuydt, die op een zondags toeristisch uitstapje met de heemkundige kring door de vliering van een oude molen was gezakt, met zijn onderrug op een lavabo was gevallen en nu al wekenlang in de kliniek gekalefaterd en gerevalideerd werd – had zijn klas de opdracht gegeven om een creatief verhaal te schrijven. Hij had zelf even een gedurfd voorbeeld geformuleerd: van een schrijver (wiens naam hem was ontsnapt) die verhaalde hoe een fietser met een blok ijs door de hete woestijn fietste. We kregen voor onze schrijfbeurt zelfs tijdens de lesuren van het vak geheten Nederlands tijd om na te denken en te schrijven, kauwend op potloden en balpenen, de hoofden gestut in de handpalmen, onderuit gezakt in de banken, door de hoge kantelramen naar onbereikbare vertes en voorbij zeilende wolkenboten starend.

Aldus geschiedde.

Ik deed alsof ik wezenloos voor mij uit zat te kijken, op zoek naar ideeën in het mijnenveld van spelling en grammatica, terwijl ik eigenlijk meneer Vellemans en diens Karl Marx-baard aan het bestuderen was. De man zat lekker ontspannen aan zijn bureau links vooraan, op gelijke hoogte van twee rechthoekige raampjes met geribbeld glas die op een schoolplein uitgaven en waardoorheen je alleen schimmige figuren kon zien passeren. Hij streek ononderbroken met zijn linkerhand over zijn kingewas. Toen viel mijn blik op die ring, want één tel lang blikkerde die onverwacht op door een speling van het zonlicht doorheen die ribbelramen. Het was een doodgewone trouwring, aan een doodgewone ringvinger. Zoals het hoorde. Ik zou er iets anders van maken. Mijn ogen lichtten op, ik plukte de balpen van tussen mijn tanden en ging aan het werk. Morgen was het woensdag. In de namiddag zou ik naar de grootste stadsbibliotheek gaan om de encyclopedieën en de naslagwerken te raadplegen.

Meneer Vellemans geloofde niet dat ik dit zelf had bedacht. Hij durfde de term ‘plagiaat’ echter niet uitspreken. Hij twijfelde. Hyacintrood? Amberdruppel? Er kwamen woordenboeken bij te pas, en informatie bij de collega’s Biologie en Kunstgeschiedenis.

‘Maar het moest toch creatief en gedurfd zijn, meneer?’

‘Ja ja...’

‘Een blok ijs in een fietstas is veel...’

‘Ja, ik weet het, Sjors, maar... Komt dit uit jezelf?’

Vellemans tikte met zijn trouwringhand tegen de zijkant van zijn hoofd.

‘U hebt ons zelf op een dwaalspoor gebracht... in de woestijn.’

‘Maar dat was bij wijze van voorbeeld.’

‘Bij mij is het bij wijze van echte fantasie die gedocumenteerd is.’

‘Hoe kwam je er op om... ‘

‘... om uw linkerpink te gebruiken?’

‘Eh... nee... ja... dat beestje... amber... eh... waar haal je het? Ken je iets van halfedelstenen? Fossielen? Is dat een hobby misschien?’

Ik negeerde de vragen en hield mijn bronnen geheim.

‘Hoeveel gaat u me geven op de twintig?’

‘Er staan maar tien punten op.’

‘Tien?’

‘Dat valt nog te bezien.’

‘Ik verdien tien.’

‘Kijk: je rijmt ook al.’

Ik kreeg mijn tien.

De enige fictie betrof de trouwring van meneer Vellemans.

Hij was niet eens getrouwd.

ROUWKOP

‘Vanhenegouwen Joris?’

‘Nee: Joris Vanhenegouwen. Maar ik zou graag hebben dat u Sj... ’

‘O, de leukste thuis, Joris?’

‘De slimste.’

‘Geen broer of zus, zodus?’

‘Ja.’

‘Spreek met twee woorden a.u.b. Vooral in het huis van God.’

‘Ja, ja.’

‘Meneer Charles.’

‘Meneer Charles,’ papegaaide ik.

Drieduizend zeventienhonderd dagen na mijn geboortedag greep deze conversatie plaats in de sacristie van de decanale kerk Sint-Pietersbanden in de provinciestad T.

‘En waarom wil jij misdienaar worden?’ vroeg de baas van het stoelgeld en van de acolieten

van de katholieke eredienst.

Ik vermeed de volgende antwoorden:

- voor het zakgeld;
- voor de miswijn;
- om met toestemming van school sommige voormiddaglessen te spijbelen.

‘Ik zou graag begrafenissen dienen, meneer Charles.’

‘Waarom begrafenissen?’

‘Omdat ze zeggen dat ik een rouwkop heb, meneer Charles.’

‘Rouwkop??’

Ik zocht even naar een passende omschrijving.

‘Ja: mijn gezicht is voortdurend in de rouw. Ik kan heel goed kijken alsof ik het doodgewoon vind dat er iemand dood is. En ik zie graag zwart.’

Meneer Charles – een dun vijftigjarig geval van vijfenvijftig kilogram, anderhalve kerkstoel hoog, streng achterover geharkte grijze haren, muisgrijze stofjas met vier zakken in – keek me door zijn hoornen bril onderzoekend aan. Geen spoor van een glimlach ontvolkte zijn snoet.

‘Ben je bereid wat Latijn te leren?’ vroeg hij dan.

‘Ja. Een heilige taal.’

‘Kun je makkelijk ’s ochtends vroeg je bed uit? Ik wil geen laatkomers.’

‘Ik ben altijd wakker met de haan.’

‘Dat heb je zeker uit een gedicht? Hoe gaat het op school?’

‘Zesentachtig percent. Alleen Didier van de dokter was voor mij.’

‘Dan is het goed. Ik verwittig meester Daniël en directeur Mestdagh en geef een brief mee voor je ouders. De stage gebeurt tijdens de eerste week van de paasvakantie. Binnenkort dus. Je krijgt nog een brief daarover. Elke maand ontvang je je rooster van de diensten. Soms zul je ook naar de kapel in het bejaardentehuis moeten. Of naar die van het ziekenhuis.’

‘Goed, meneer Charles.’

‘Ik hoop dat je je best doet, Vanhenegouwen.’

‘Ja, meneer Charles.’

‘Op het einde van elke maand geef ik je dan een envelop. Daar zit wat in.’

‘Dank u, meneer Charles.’

‘De misdienaars mogen hun envelop niet aan elkaar tonen. Ze moeten wachten tot ze thuis zijn om die te openen. Begrepen?’

‘Ja meneer Charles.’

Ik sleurde met beide handen de zware sacristiedeur open tot mijn magere lijf er net door kon en sloeg die met een dreun achter mij dicht. Ik daalde de brede stenen trap af (waarbij ik me al een beetje heilig voelde) en ademde diep in. Het steegje tussen de kerk en de witgekalkte blinde muren van de stadstuintjes stonk naar kattenpis en natte honden.

‘Mag je dan zomaar de klas uit?’

‘Iedere misdienaar krijgt maar twee missen per week, soms ’s ochtends, soms in de avond. Er kan ook een begrafenis in de voormiddag tussen zitten. De huwelijken zijn meestal ’s zaterdags.’

‘Dus: hoe meer er doodgaan, hoe vaker jij de school uit mag?’

‘Meester Daniël zal verwittigd worden. Er zijn nog misdienaars in de school hé, voor als er veel doden ineens zouden zijn.’

‘En het geld?’

‘We krijgen per maand betaald van meneer Charles. Een kleinigheid.’

‘Van het stoelgeld van al die pilaarbijters zeker? En hoeveel blijft er aan zijn vingers plakken?’

‘Soms geven de mensen een fooi, vooral bij huwelijken, als ze blij zijn.’

‘Met die rouwkop van je zullen ze je vooral begrafenissen laten dienen zeker?’

‘Ik denk dat ook.’

‘Wel wel. Rosa: we hebben een heilige in de familie. We komen nu zeker in de hemel.’

‘Ja, een hele geruststelling. We moeten nu alleszins niet zelf meer in die koude vochtige kerk gaan zitten. Zo sparen we ook stoelgeld uit. En we zijn zo al zeker van onze zaligheid, Willy.’

‘Tenzij jullie doodgaan,’ merkte ik op.

‘Ja, maar dan dragen we een warme houten jas. En jij zendt ons met een Latijnse toverspreuk naar de zevende hemel. Haal nu de plakjes salami maar uit de frigo, Sjors. Je herkent ze gemakkelijk: ze gelijken op grote rode hosties.’

‘Verloofd zij Jezus Christus, ma! Is ’t weer salami?!’

‘De oude brokkelkaas is op. Ze groeien niet op onze rug. Misschien kun je volgende maand een duit in het zakje doen?’

‘Of doe een mirakel, misdienaar,’ gromde pa. ‘Met wijnwater.’

Met mijn allereerste geld dat ik heilige mis dienend en Kerklatin prevelend had verworven, trok ik, acoliet Sjors Vanhenegouwen, op een valavond na schooltijd stiekem naar De Lekkerbek – bij Etienne in de Hofstraat. Het was een verboden plek, vooral op dit tijdstip. In de witte envelop, die ik als een kostbare relikwie in mijn rechterhand hield, stak ook mijn dienstrooster voor de komende maand.

Aan de voorkant was De Lekkerbek een winkel van koeken en chocolade, waar des winters in de vitrine een ja knikkende Kerstman stond. Aan de binnenkant was het een kleine tearoom waar je koffie, chocomel en bieren kon drinken. Aan de buitenkant was het ook een taxibedrijfje met één taxi. Het was een grote zwarte Plymouth met indrukwekkende vleugels, die permanent voor de zaak geparkeerd stond. Taxi Etienne kon het stadje T. met gemak bestrijken. De firmanaam en het telefoonnummer prijkten in een halve cirkel op een van de vitrineramen en op een ijzeren fietsrek dat op het trottoir stond. De Lekkerbek werd niet alleen door theetantes bezocht. Schooljongens doken er na zestien uur onder om stiekem bier te drinken en sigaretten te roken. Winkelier / cafébaas / taxichauffeur / liberaal Etienne maakte daar geen probleem van. In De Lekkerbek heerste het principe van de vrije markt en de ondernemingslust. De omvangrijke zwangerschap van Etienne was daar het symbool van.

Het was mijn debuut in de horecasector. Ik was hier nog nooit geweest. Een vrouw met zwart filmhaar stevende op mij af. Ik vroeg een warme chocomel. Er waren geen andere klanten in de tearoom; ik zat alleen aan een kleine ronde tafel. Nieuwsgierig keek ik rond. Dit waren de coulissen van de buitenwereld. Misschien wel het voorportaal tot een onderwereld. Je kon de achterwand zien van de etalage waar in de winter die blozende Kerstman stond die voortdurend ja knikte en soms houterig een arm bewoog. Baas Etienne was er niet. Zijn vrouw veroorzaakte met oorverdovend geraas van een apparaat het gevraagde. Ondertussen peuterde ik na consultatie van de prijslijst twee muntstukken uit de envelop: twee hele. Dat was een halve te veel. De vrouw zou me wisselgeld terug moeten geven. Ik legde de munten op tafel en de envelop ernaast.

‘Zo, jongen. Lekker warm.’

‘Dank u.’

Omheen de hete chocomel waren op het schoteltje nog twee klontjes suiker, een minikoekje en een lepeltje geschikt.

‘Maar buiten is het ook warm hé?’

Ze griste de munten van tafel.

‘Ja...’

Onmiddellijk daarna besepte ik dat het te laat was. Ik was voor een stuk bedrogen. De vrouw had zo snel en zo beslist mijn centen bijeengegraaid en met een vakkundige blik goedgekeurd, dat er van wisselgeld geen sprake meer kon zijn. Zoveel was duidelijk. Verbluft bleef ik haar nakijken, tot ze met een trefzekere worp mijn munten in de kassa mikte. Ze keerde niet naar mijn tafeltje terug. Toen controleerde ik nog eens de prijslijst. Godverdomme. Het woord ‘zuurverdiend’ flitste als een bliksemschicht door mijn hoofd.

Als dienaar van de katholieke eredienst werd ik overmand door een diep gevoel van onrechtvaardigheid, dat al vlug plaats maakte voor woede. Ik nipte van de chocomel; mijn gehemelte schroeide. Ik wierp woedende blikken naar de vrouw achter de toonbank, maar die was in de weer met alles en nog wat. Er kwam nu een vrouw binnen die donkere fondant kocht en een doos cacaopoeder. Ik hield de overdracht en teruggave van de gelden scherp in de gaten.

‘Warm hé buiten?’

‘Het is te hopen dat het het houdt.’

‘Zeg dat wel. Wat geven ze uit?’

‘Voor het weekend een graad of twee minder.’

‘Geen regen?’

‘Geen regen.’

‘Alstublieft.’

‘Voilà.’

Ik nam nu vijf slokjes na elkaar. Daarna ontmantelde ik de suikerklontjes en verdrong die in de beker. Ik plonsde het lepeltje in de bruine oceaan en roerde. Ondertussen at ik het koekje op.

‘De groeten.’

‘Doe ik.’

De vrouw verdween zonder me aan te kijken. De bazin van De Lekkerbek was weer een en al bedrijvigheid.

Ik dronk de rest van mijn chocomel in één keer op nadat ik minutenlang cirkels gemaakt had met mijn lepeltje. Ik zon op wraak. Hoe kon ik mijn woede koelen op deze bedriegster? Ik vernauwde mijn ogen tot spleetjes en beloerde haar als een roofdier. Kauwgom of neuskeutels kwamen momenteel niet in aanmerking. Niet voorradig. Ik voelde evenmin aandrang om te plassen. Anders waren ook hier mogelijkheden geweest. Ik haalde mijn lepeltje uit de lege beker en likte dat schoon. Plotseling had ik het gevonden. Terwijl ik de vrouw nauwlettend in de gaten hield, nam ik het lepeltje met beide handen aan de uiteinden vast, tussen mijn knieën. Een golf van genoegenspoelde over mijn ruggengraat toen ik het ding in een scherpe hoek geplooid kreeg. Het was nu een heroïnelepeltje geworden. Omzichtig legde ik het verminkte schepseltje op de tafel naast het schoteltje, stond op en laveerde vliegensvlug tussen de tearoommeubeltjes door naar de deur. De vrouw keek alleen maar even op, verstrooid ‘mm, ja’ mompelend. Na het getingel van de Lekkerbekbel zette ik het op een lopen, de Hofstraat door, diagonaal de Markt over, de Oostendestraat in.

Ter hoogte van bakkerij Clement hield ik abrupt halt, terwijl mijn hart nog bonkte als een drumstel. De envelop!! Ik had verdorie de envelop in De Lekkerbek laten liggen!! Mijn naam stond er duidelijk op geschreven, in dat belachelijke schoonschrift van misdienaarbaas Charles: *Sj. Vanhenegouwen, acoliet*. Nog erger, in de linkerbovenhoek prijkte in schuine drukletters zo klaar als een klontje: *DECANAAT T. – HOOFDPAROCHIE SINT-PIETERSBANDEN*. En, het allerergste: er stak nog een flapje in plus zeven munten. En mijn dienstrooster! In De Lekkerbek, de verboden plek!

In mijn hoofd begonnen de doodsklokken te luiden. Ik zweette het drievoudige van mijn hete chocomel weer uit. Mijn benen weigerden dienst. Ik leunde voorover op de vensterbank en veroorzaakte zelfs bij deze lentetemperatuur damp op het raam van bakkerij Clement. Een mandje met sandwiches verdween even in de mist. De bakkerin met haar torenhoge drollenknoet op haar hoofd balde van achter haar kassa een vuist in mijn richting. Ik vluchtte andermaal, het smalle Zwanestraatje in. Achter ondoordringbare heggen en hagen hoorde ik eenden schaterlachen. Ik kromp ineen. Een verre pauw schreeuwde spottend plee-aaa! plee-aaa! plee-aaa!

‘Ewel, Sjors, twee missen in de hoofdkerk, twee begrafenissen en een vroege kapeldienst: dat moet opgebracht hebben!’

‘Maar de eerste maand was om te oefenen, ma.’

‘Ah ja?’

‘Ja...’

‘Ze kennen er daar wat van, in die kerk!’

‘Meneer Charles is wel streng.’

‘Dus geen dame blanche in De Lekkerbek voor ons? We hadden gehoopt... hé pa?’

Mijn hart sloeg andermaal tilt toen mijn ma het woord ‘Lekkerbek’ bekte, alsof haar mond vol slagroom stak.

‘Ha ja hé! Het moest wel geen vermenigvuldiging van broden worden, maar een dame blanche en een glas wijn zouden er zondag wel in gefietst zijn, Sjors! Doe volgende maand maar een keer iets wonderbaarlijks voor ons.’

Willy Vanhenegouwen vouwde de autokrante op de volgende bladzijde open. Ik scheurde moedeloos een hap uit mijn boterham met rode hostie. Ik verwachtte elk ogenblik de lepel-politie aan de deur.

De hel bestond dus. Die lag in de kerk. Ik moest door die hel. Op mijn nieuwe dienstrooster stond namelijk alweer een plechtige begrafenis, op de eerste donderdagvoormiddag van de maand. Het naderde zienderogen. Ik vermeed ook angstvallig de Hofstraat, toch mijn kortste weg naar school. Dat was mijn vagevuur. Ik beschreef ‘omtrekkende bewegingen’, zoals

in de Arendsoogboeken. Ook was ik voorbereid om vliegensvlug weg te duiken wanneer die ene gevleugelde zwarte taxi zou passeren. Ik verschanste me zo goed en zo kwaad als het ging tussen een groepje buurjongens waarmee ik gewoonlijk naar school opstapte, allemaal liefhebbers van de langste weg. Voor echte noodgevallen had ik stiekem mijn winterse bivakmuts diep in mijn broekzak verborgen; ik hield die permanent in mijn rechterknuist geklemd, klaar voor actie.

Geen nieuws goed nieuws? Stilte voor de storm? Het ongewisse is vaak het ergste om te verduren. Ik bracht de komende dagen en nachten in angst door. Er gebeurde namelijk niets. Brieven brachten geen doodvonnis; telefoongerinkel betrof alleen tweedehandse auto's; de bel aan de voordeur zweeg stom. Mijn angst nam even af. Wat was nou een lepel? Iets wat je achterstevoren kon lezen en waarvan er miljoenen op deze wereld waren? De plek en het tijdstip van de lepelmoord baarden me echter wel zorgen. Ik bleef het hele weekend veilig binnen in huis. Een nachtmerrie met gekromde lepels en suikerklontjes deed mijn angst weer accelereren. Doodmoe en met kloppend hart arriveerde ik die eerste donderdag van de maand in de sacristie van de decanale kerk Sint-Pietersbanden. Het was zover.

Meneer Charles was zijn gewone zelf. De brillenglazen in zijn begrafenisrop flikkerden verwaarloosd. De zwarte ophaalbuidel, bevestigd aan een lange stok, lag gereed. Zo hengelde Charles rij na rij af, tot in de meest onbereikbare uithoeken. Soms ook stak hij gewoon zijn hand uit en stopte hij de centen in een van zijn jaszakken. En soms, als er veel volk was, deden nog extra collectemandjes de ronde.

Ik wurmde me in mijn zwart-witte misdienaargewaden met de wijde mouwen. Vrouwenkleden. Geert, mijn medemisdienaar, arriveerde even later ook. Hij was een jaar ouder en had al meer ervaring.

'Hoi.'

'Hoi. De wijn al geproefd?'

'Nee.'

'Bij begrafenissen is die lekkerder.'

'Zal wel zijn.'

'Bij trouwmissen drinkt de priester zure wijn, omdat hij zelf niet mag trouwen.'

'Ha ha!'

'En er is meer wijn ook, omdat er dan soms twee of drie priesters zijn. Je eerste begrafenis, Sjors?'

'Mijn derde.'

'Het is een plechtige begrafenis. Er zijn twee priesters voor nodig.'

‘Ja.’

We verlieten de kleedruimte met de gigantische kleerkast en gingen naar de sacristie. Meneer Charles hielp priester Dezeure en deken Camerlynck in hun gewijde gewaden. Het wierookvat hing al klaar; er kringelde reeds rook uit.

‘Er zit veel volk in de kerk, meneer de deken, meneer pastoor,’ deelde Charles mee.

‘Ja, Emilie Vanthomme is... was bekend in de stad hé.’

‘Het is goed dat we met z’n tweeën zijn. Ze was de voorzitter van de Sparrenkring.’

‘De hele kaartclub is er. Een paar nieuwe gezichten ook. Heb ik gezien.’

‘Dat is goed, Charles.’

‘Geert, Sjors: klaar?’

‘Ja meneer Charles.’

‘Het is tijd.’

Ik haalde opgelucht adem. Van dit front was er alvast geen nieuws. Meneer Charles keek op zijn horloge en knipte met zijn vingers. We stelden ons op in een ministoet: eerst de misdienaars, dan de priesters. Charles knipte andermaal en knikte. De kleine optocht zette zich in beweging, met op kop de mannen in vrouwenkleren. Geert trok bij het passeren aan de bel die vlak bij de tussendeur hing. Hierop begon Kale Bemol, de koster van Sint-Pietersbanden, zijn onheilspellende gezang in te zetten. Dat klonk stoffig en muf, alsof hij voortdurend gewurgd werd. Priester Dezeure wierp hem een boze blik toe en schudde even het hoofd.

Ik ratelde net als Geert vlotjes mijn Latijnse zinnen af. Alles verliep zoals het moest verlopen. Misschien zou de maand ongemerkt vlug voorbij zijn, en kreeg ik een nieuwe envelop. Misschien volgden er nog begrafenissen; die betaalden wat beter dan de gewone missen. Toen deken Camerlynck zijn troosttoespraak hield, keek ik voor de eerste keer echt de kerk in. Dat was niet eenvoudig, en dat had ik de vorige maand moeten leren: naar tientallen, soms wel honderden hoofden tegelijk kijken zonder rood te worden of de slappe lach te krijgen. Ik begon ze al te kennen. Er waren mensen die naar elke begrafenis kwamen en steeds krek dezelfde plaats kozen. Zoals wratten immer dezelfde plaats innamen op bekende gezichten, zo dobberden tientallen vertrouwde mensenkoppen op een zee van stoeien.

‘Net als na het zinken van de Titanic,’ dacht ik.

Het was niet licht en het was niet duister in de kerk van Sint-Pietersbanden. De brandglasramen toverden een soort bevreemdende schemer, waarin stofsluierden als lijkwaden door de ruimte spookten. De bleke vlekken van de gezichten kon je maar echt herkennen wan-

neer ze ter communie naderden. Bij een begrafenis hoorde eerst nog een offerande. Ook dan zag je ze duidelijk: de stoet van rouwkoppen, hun handen gekruist voor hun geslacht, de ijdeluiten uit het Leger van God het hoofd geheven, het voetvolk met gebogen schouders. Ik vond het alvast een goede oefening dat ik misdienaar was, mocht het ooit zover komen dat ook ik in zo'n offerandestoet vooruit moest schuifelen. Alleen: bij het terugkeren naar je stoel was de afstand tot de honderden gezichten wel benauwend kleiner. Maar misschien bestonden daar trucs voor. Het doodsprentje onderweg bekijken, bijvoorbeeld.

De deken had gezegd. De begrafenis was in een volgende fase beland. Ik keek naar de kist. Werd er nooit eens iemand wakker in zo'n kist? Was er nooit eens hevig geklop gehoord midden zo'n rouwdienst? Gesmoord gehuil? Een deksel dat – huu!! – onverwacht met krakend gesplinter open vloog? Waren er al oude kisten ontdekt waarvan de wanden en het deksel diepe krabbels en kerven vertoonden?

Priester Dezeure legde nu aan de micro uit hoe de offerande zou verlopen. Er moesten twee files gevormd worden, gezien het grote aantal aanwezigen. Kale Bemol begon lichte orgelmuziek te spelen om de geldstroom te begeleiden. Deken Camerlynck knikte naar mij; samen gingen we de trap af naar beneden. Even verder stelden priester Dezeure en Geert zich op. Meneer Charles kwam zijn misdienaars ieder een vergulde schaal geven. Daarop moesten de centen gelegd worden. De priesters hielden in hun ene hand een wit doekje en in hun andere hand een pateen vast. Dat was voor de kusscène. Twee mannen van de uitvaartonderneming kwamen met de stapels gedachtenisprentjes naast ze postvatten. Ik liet andermaal mijn blikken over de hoofdenzee zeilen, nu vlak voor mij. Ik was klaar voor de grote offergang. De orgelmuziek van Kale Bemol klonk nu wat luider. Priester Dezeure schraapte uitvoerig en luidruchtig zijn keel; deken Camerlynck keek verstoord opzij. Toen spoot plotseling het bloed naar mijn rouwkop, terwijl mijn adem even stakte. Daar zat ze. Een nieuwe wrat! Op de tiende rij ongeveer. Uitgerekend aan mijn kant. Dat zwarte filmhaar herkende ik onmiddellijk. Wild klopte mijn hart in mijn keelgat. Bijna liet ik mijn collecteschaal vallen.

Godverdomme.

Had ze me nu al de hele tijd in de gaten?

Ik wendde mijn blikken vliegensvlug naar de grond en wenste dat ik zelf in die kist lag in plaats van de oude Emilie Vanthomme, opgevouwen als... voor mijn ogen doemde nu dat verwrongen theelepeltje op. Dit was de hel hier.

De eerste offerandegangers kwamen eraan. Dat waren de zwaarst rouwenden. De baas van de uitvaartonderneming begeleidde die. Ik concentreerde me op mijn schaal. Er kwa-

men steeds meer munten in te liggen. Van onder mijn half neergeslagen oogleden probeerde ik nu de Lekkerbekvrouw te ontdekken. Overal grijze en zwarte vlekken. En toen gebeurde het, onverwacht, veel vlugger dan ik had verwacht.

Er werd een witte envelop op mijn schaal gedeponereerd. Ik keek verbijsterd op. Ze stond vlak voor mij. Ze keek me even diep in de ogen, drukte haar wang tegen de pateen zonder haar blik van mij los te laten, griste daarna het gedachtenisprentje uit de hand van de uitdeler en stapte dan terug de middenbeuk in. In opperste wanhoop keek ik naar de envelop: *Sj. Vanhenegouwen, acoliet – DECANAAT T. – HOOFDPAROCHIE SINT-PIETERSBANDEN*. Naast mij stokte deken Camerlynck even in zijn routine. Hij boog zich wat opzij om met gefronste wenkbrauwen het vreemde voorwerp op mijn schaal te bekijken. Toen trok hij zijn wenkbrauwen weer in de normale stand, kuchte kort, richtte zich op en kweet zich verder van zijn taak.

Met een bloedrode rouwkop fixeerde ik de envelop, die bijna in brand vloog onder mijn blikken, tot het wit ervan geleidelijk verdween onder een laag munten. Toen ik na lange minuten weer eens opkeek, zag ik dat de stoel waar de vrouw met het zwarte filmhaar gezeten had, leeg was.

Straks zou nog de genadeslag volgen. De offerandegang was afgelopen. Meneer Charles kwam de buit ophalen.

De rest van de begrafenisdienst maakte ik als in een nare droom mee. Met mijn lijf en gedachten reeds in de ban van de kerk mompelde ik afwezig de rest van mijn toverformules in de dode taal. Ik hoorde al kettingen rammelen en sloten knarsen. De overtreffende trap van kerk was... kerker. Meneer Charles had de beide schalen naar de sacristie gebracht en was onmiddellijk teruggekomen via een zijbeuk van de kerk, waar hij de gebeurtenissen van op een afstand volgde. Zijn brillenglazen flikkerden af en toe op in het licht dat door de brandglasramen viel. Had hij de envelop dan niet ontdekt onder de laag munten? Was hij zijn misdienaars gewoon aan het controleren en beoordelen? Een test? Moest het ergste nog komen? Gebaarde hij van krommenaas en martelde hij me tot het uiterste?

Kale Bemol gaf er nu nog een laatste lap op. De grond dreunde onder onze voeten. De godvrezende mensen stonden met veel geschraap van stoelpoten op. Emilie Vanthomme zou nu echt ter aarde worden besteld, nadat ze in een stoet van zwarte auto's naar begraafplaats De Warande was gebracht. Medemisdienaar Geert moest nog even met de priesters mee naar de uitgang van de kerk. Ikzelf kon beschikken. Toen ik aanstalten maakte om me snel weer naar de sacristie te begeven, merkte ik dat de stoel waarop meneer Charles daarnet gezeten had, leeg was. Wellicht had die zich ook al naar achteren in de

kerk gehaast, om het verdere verloop van de plechtigheid in goede banen te helpen leiden. Hier zat nog een laatste kans in. Het hazenpad. Met een vlugge passage door het hol van de leeuw. Zo vlug mijn rokken me dragen konden, spoedde ik me weer naar de sacristie.

Amper een dag later werd ik beschuldigd van diefstal. Ik werd nog diezelfde vrijdag na schooltijd door meneer Charles in de sacristie ondervraagd. Meester Daniël had me in de speeltijd van 10 uur 10 op de hoogte gebracht. Hij had ook al mijn ouders verwittigd. Acoliet Sjors Vanhenegouwen zat als een rat in de val.

‘Deken Camerlynck zegt dat er een witte envelop op jouw schaal werd gelegd, door een zwarte dame. Eh... met zwart haar. Is dat waar, Sjors? De deken liegt toch niet? Hé?!’
Ik zweeg.

Ik zweeg over de witte envelop – mijn envelop – die ik de dag ervoor in de verlaten sacristie vliegensvlug van onder de berg munten bevrijd had en vlak voor de middag mee naar huis genomen had. In de wc had ik de envelop onderzocht. Het flapje en de zeven munten waren eruit. Het enige wat er nog in stak, was een lelijke tekening, op de achterkant van mijn heilige dienstrooster: een gekromd koffielepeltje. Tussen de beide verwrongen uiteinden sprong een uitgestoken tong naar voren. Ze kon goed tekenen, die oplichtster uit De Lekkerbek.

Tot het einde van mijn dagen als acoliet van de katholieke eredienst – en dat duurde welgeteld drieëndertig dagen – hield ik vol dat er helemaal niks in die witte envelop gestoken had. Niemand immers – tenzij het schepsel van de Lekkerbek – had ooit mijn naam of het gedrukte opschrift echt goed gezien. En niemand zou ooit de echte geschiedenis van de eerste en enige misdienaarenvelop van Sjors Vanhenegouwen kennen.

Ik werd weggezonden als een dief. Toen de zware sacristiedeur dichtklapte, zaten er twee van mijn vingers tussen. Prompt verloor ik mijn ‘geloof’, zoals de veldheren in het leger van God dat noemden. De dokterpa van Didier moest aan huis komen om me te kalefateren. In die dagen ontstond mijn levenslange keuze voor de underdog.

‘Wat is er daar allemaal gebeurd, Sjors? In dat huis van God?’

‘Ik heb een envelop verloren en die Charles is een... een... ‘

‘Woorden schieten te kort, hé Sjors?’

‘Dat is niets voor jou, Sjors. Ondanks je rouwkop.’

‘Je zou later in de politiek moeten gaan: met zo’n kop geloven ze dat je voor de kleine man opkomt. Als je dan later verkozen bent, kun je nog altijd de knop weer omdraaien.’

‘Godverdomme!’ zei ik vol overtuiging.

‘Dat is een goed begin,’ knikte Willy Vanhenegouwen.

‘Haal nu maar de salami uit,’ gebaarde ma. ‘Pa heeft de brokkelkaas weer opgegeten.’

‘Uit puur contentement, Rosa. We gaan een autootje kopen, Sjors. Wat zeg je daar van? Een Peugeot. En ik betaal alles in een witte envelop.’

EEN SCHIELIJK WINDMOLENTJE

Het dodenveld ten noorden van mijn geboortestad is een zee van wit in een landschap van groen. Hoewel de oude begraafplaats in het centrum (dat ondertussen eivol ligt) spectaculair oogt, met staaltjes van monumentale ijdelheid (huiver) versus ten hemel schreiende verwaarlozing (horror), bezaaid met kettingen en scheefgezakte kruisen, maakt deze plek hier ook een beklivende indruk. Net als de soldatenkerkhoven in de Westhoek van Vlaanderen. De gesneuvelden van het leger van God worden hier sedert enkele decennia onder een identieke witte zerk van ongeveer een halve meter hoog begraven. Soms prijkt de naam van de nog levende partner ook al op die grafsteen, rechts van het liggend streepje of onder de wereldse naam van hij of zij die reeds van ons is heengegaan. Dat is op termijn denken. Of vooruit betaald. Daar ontbreekt dan nog één datum op. Vermoedelijk zijn de overledenen rechtop begraven. Soms dus twee naast elkaar. Of drie. Daar bestaan moderne (be)graaftechnieken voor. Ze heien je kist gewoon de grond in. De paden tussen de laatste rustplaatsen zijn ook smal. De wereld is te klein geworden voor die explosie van volkeren. Er is te weinig plaats om iedereen languit in slaaphouding te begraven. Maar niet iedere verscheidene rust onder zo'n witte steen. Nog meer plaatsbesparend zijn de zuilen met de urnen in, bij de strooiweide. Worden hier de restanten van de heidenen en de ongelovigen bewaard? Of kiezen ook sommige kruisvaarders voor de vlammen? Betreft dit een laatste staaltje van verzuiling? Sossen en liberalen in een pot in een heidense pilaar, groenen verstrooid in de wind, kaloten ofte tsjeven onder de grond? Heden ten dage zijn er diverse manieren om een dood lichaam van deze aarde te laten verdwijnen. Er mag geen bodem verkwanseld worden. Men kan wel iets nalaten in deze gedoogzone, als het maar zo weinig mogelijk territorium in beslag neemt: een naamplaat, een inscriptie, een kruis, een fakkel, een passer, een foto, een vaas, een steen. Maar eeuwige vergunningen zijn in de loop der tijden verwezen naar het verdomhoekje van de menselijke ijdelheid, de verroeste gedenkplaten en de verwelkte bloemen. Eeuwige vergunningen hebben de oude begraafplaats in het centrum voor een stuk naar de verdoemenis geholpen. Hier, op deze 'nieuwe' dodenplek, ligt andermaal de lat voor iedereen gelijk: plat. En wit is altijd schoon.

Ik sta op het pad in rij 67B ter hoogte van het graf nr. 23. Het is windstil. De zon ketst op al die witheid af. In het holst van de zomer zie je hier weinig mensen. Toch is het een uitzon-

derlijke omgeving om even de benen te strekken en desgewenst wat overledenen te gaan groeten. Hier liggen al een vrij groot aantal bekenden van mij. Het waren gevaarlijke jaren. Om elke steen hangt een verhaal. Een naam brengt herinneringen op gang. 's Zomers ont-sieren veelkleurige kransen en bloemen veel minder deze dodenplek. De zon lijkt de schaarse kleuren gedooft te hebben. Begraafplaatsen hebben ook vaak enkele bomen, die de nietigheid van de gevelde mensen en de alsnog overlevenden benadrukken. Hun krui-nen flakkeren als doodstille kaarsenvlammen in deze schroeihitte.

Onder het nr. 23 bevindt zich het dode lichaam van Norbert D., op 69-jarige leeftijd alhier overleden in het jaar 20XX. Ik heb de man oppervlakkig gekend, in de duistere middeleeu-wen van mijn jeugdijaren. Hij en zijn vrouw waren vrienden van mijn ouders. Op zijn witte zerk staat haar naam alsnog sterfdatumloos ingevuld: Hedwige R. Alleen haar geboorteda-tum wordt prijsgegeven, gevolgd door een onheilspellend liggend streepje. Straks zal ze bij hem komen te liggen. Of te staan, zo je wil. Wanneer ze is komen te gaan, wel te verstaan. In de aarde voor de steen – het bed waar gewoonlijk bloemen of gedenkplaten of ovale fotootjes staan; niet eens de lengte van een volwassen lichaam – is een windmolentje ge-plant: blauw, roze, geel. Hier heeft een kleinkind zijn opa gegroet.

Ik laat mijn ogen over de letters van zijn naam dwalen, waardoor de herinneringen komen. Zondagnamiddagen. Sigarenrook. Koffie. Een schommel in de autoloze garage. De twee knappe dochters met wie we mochten spelen, waarvan er eentje al twee mooie vooruitzich-ten begon te ontwikkelen. Hedwige die eens onverwacht in tranen uitbarstte. De hoge ba-zuinachtige stem van Norbert. Mijn pa de kettingroker. Met z'n vieren (toen nog) op de ach-terbank in de auto gepropt. De geur van een halfgepelde sinaasappel. Knickers en die schommel, vooral die schommel: opwaaiende jurken. Een groen wc-deurtje met een hartje in.

Dat windmolentje moet van het dochttertje of zoontje van een van die twee knappe meisjes zijn. Ik heb die nimfen uit mijn jeugd al decennia lang niet meer gezien, want jaren geleden ben ik verhuisd, weg van hier, en zij misschien ook. Als jongere konden we hier niet rap genoeg verdwijnen.

Er is geen zuchtje wind. Het is bladstil.

Geen geruis of gelispel in de bomen.

En dan schrik ik me dood.

Vergeef me de uitdrukking.

Er komt beweging in dat windmolentje. De wiekjes beginnen te wentelen. Steeds vlugger.

Mijn verbazing is groot, want aan de bomen beweegt echt geen blad, het is 34° Celsius en

aan de diepblauwe lucht drijft geen wolkje. Evenmin is er een onverwacht briesje of de aai van een tegendraads windje.

Wil Norbert D. me van over het graf heen iets vertellen?

Is hij misschien blij met mijn bezoek? Haalt hij een grapje met me uit?

Ook al ben ik eerder toevallig bij zijn gedenksteen beland, niet eens vooraf wetende dat hij niet zo lang geleden gestorven is?

Of wil hij me diets maken dat er leven is na de dood?

Welk leven? Wat voor leven? Waar? Met wie? In een uitdijend heelal? Of hier en nu?

Waarom moet ik plotseling ook aan Tibet denken? Of ben ik malende, zoals Don Qui... ?

De vleugels van het molentje draaien nu pijlsnel in het rond. Ze maken een aangenaam snorrend geluid in de zinderende hitte. Weer kijk ik naar de bomen, de lucht, de andere grafzerken, de zuilen bij de strooiweide. Alles blijft doodstil. Er is geen zuchtje wind. Mijn verbazing groeit.

Dan besluit ik bij gelegenheid nog eens terug te komen, onder dezelfde weersomstandigheden. Hier liggen immers niet alleen ongeveer 180 redenen voor mij om dat andermaal te doen. Dat windmolentje heeft namelijk even voor kleine verbijstering gezorgd. Is er inderdaad leven na de dood? En heb ik daar het snorrende bewijs van gekregen? In deze 'oase van groen'?

Het is niet lang wachten, want het windstille zomerweer blijft aanhouden (het woord 'golf' wordt weer bovengehaald) en ik heb vrij. Twee weken later, op weg naar de kust voor een eenmanstocht door zand en water, hou ik andermaal halt bij de 'nieuwe' begraafplaats van het stadje mijner jeugd. Ik heb onderweg grote windmolens bij industrieparken gezien, met hun wieken roerloos bevroren in de hitte. Boven de snelweg lijken wazige fata morgana's te dansen. Auto's zijn hun smeltpunt nabij.

Op de begraafplaats zindert de bloedhitte boven het slagveld van de witte stompen. De bladeren hangen verslagen en bewegingloos aan hun bomen – ze lijken ook dood. Ik ben moederziel alleen in een zee van wit en lusteloos groen dat bruin wordt als je er lang genoeg naar kijkt. Er is geen levende ziel te bespeuren. (Wat een machtig cliché voor deze plek!) Zelfs geen harkende tuinvormgever of groenarchitect.

Ik haast me naar de laatste rustplaats van Norbert D., na raadpleging van het register, om geen tijd te verliezen en zeker te zijn van rij- en grafnummer. Want hier is de eenvoud ingewikkeld, door zijn veelvoud.

Hier ben je dus werkelijk een nummer geworden, denk ik, me naar het graf spoedend.

Het windmolentje is er niet meer.

Ik produceer een welgemeende vloek in dit helwitte vagevuur. Het kleurrijke ding is weg. Ik stuur een tweede vloek richting zwerk, waar men de hemel en een god met een baard en lang haar situeert. Of die hemel wel degelijk bestaat, kan ik nu niet meer te weten komen. En wordt die bewoond door een niet-vrouw of een onman?

Even later, aan de kust, word ik geconfronteerd met honderden windmolentjes in de boetieks. Maar nog bijna dagelijks wiekt dat ene molentje door mijn hoofd. Ik mag niet gek worden. Ik moet nuchter en helder blijven leven. Niet ijlen. Niet sterven. Want dan weet ik het. Niet. Niet meer. En dan is het plezier er af.

TIME IS ON MY SIDE

De laatste Belgische munten met het gaatje middenin waren al een tijdlang uit de omloop verdwenen. Kwajongens spijkerden die tussen trottoirtegels vast en lagen daarna grinnikend op de loer. Op de maan had nog geen sterveling de fameuze grote stap voor de mensheid gezet. En het regende vaak, zoals het alleen in België en in de herinnering regenen kan: eindeloos en grijs.

Verboden te wateren. Het straatje was zo smal dat je er amper met z'n drieën naast elkaar kon lopen. Het had geen naam, en telde precies één huisnummer. Net zo goed bestond het niet. Het was een vergeten kasseisteegje in het hart van een provinciestad. Het liep van de Oude Burg tot aan de flank van de hoofdkerk. Het bestond uit hoge blinde muren, altijd gesloten deuren en achterkanten van opslagplaatsen en ateliers, met hier en daar onbereikbare opake ramen met tralies voor. Daartussen weggemoffeld woonde en werkte de horlogemaker: een deur, een venster. Het huisnummer hadden bengels uit de jaren vijftig afgerukt en meegenomen. Na de zondagcinema drukten kauwgumpubers er hun bakvissen tegen de blinde muren en harpoeneerden hun tong tegen hun gehemelte. Op dat tijdstip had de horlogemaker al zijn voorbehoedmiddel gebruikt: hij liet zijn rolluik voor zijn raam neer. Hij benutte overdag namelijk de schaarse lichtinval die het steegje toeliet door vlak achter zijn raam zijn minuscule werk te verrichten, versterkt door de lichtplas van een extra lamp.

Wat doet een horlogemaker nog anders dan vermoord worden in een klokkentorenverhaal van Simenon? Met de regelmaat van een, nou: klok, sloop ik door weer en wind het steegje

in om stiekem poolshoogte te nemen. Ik weet niet hoe oud de man toen was. In de ogen van jonge snuiters is iedere volwassene oud. Misschien ben ik nu al ouder dan hij toen was. Hij droeg een onwerelds eierbrilletje op zijn neus, lang voor de Lennonmode. Op dat brilletje waren extra kleppen en glazen gemonteerd. Ik tipteende tot vlak bij de lichtbundel die uit het raam naar buiten viel, ondertussen ook de steeg in de gaten houdend. Het gebeurde namelijk dat een avondlijke kerkganger of een boodschappend kind er zijn fiets stalde. Maar alleen de honden en de katten uit de provinciestad hadden het steegje niet vergeten; voor de rest passeerde er zelden een sterveling. De horlogemaker was op kleine schaal altijd druk in de weer. Ik kon me voorstellen dat hij elke dag opnieuw een uur werktijd goed moest maken, doordat hij voor en na schooltijd glurende en joelende deugnieten met nijdig getik tegen het raam om de haverklap weg moest jagen. Waarna hij zich weer geconcentreerd over zijn miniheelal boog, moeilijke formules tegen zichzelf mompelend. (Misschien heeft hij zich mettertijd ook over de horloges van die kwelduivels ontfermd, toen ze de leeftijd bereikt hadden waarop ze meenden dat ze de tijd aan hun pols moesten binden en aldus het statuut van 'sterveling' verkregen).

Ikzelf deed het dus stiekem, want ik had alle boeken over de Arnhemse detective Pim Pandoer en de Amerikaanse Pinkertons gelezen. Ik was immers zelf ook een schimmige, geheimzinnige detective met een duister verleden, wiens schaduw slechts één van zijn vele vermommingen was. Onder mijn waakzame maar ongeziene oog opereerde en construeerde de horlogemaker. Hij kende de oude geheimen van de tandjes en de raderwerkjes die de Tijd met een trage, ongeziene, maar massieve kracht vooruitdruwden, fractie per fractie, vaak splinter per splinter. Hij had verjaardagen in de hand, gedenk- en doemdata. Op zijn bevel was er geen oud- of Nieuwjaar. Onder zijn loep kon hij de tijd fragmenteren en de geschiedenis even halt laten houden. In het stadje speelde de film; in zijn stulpje maakte hij de stills. Hij zou de tijdmachine uit kunnen vinden. Of het perpetuum mobile, zoals de oude Douwe Tjaarsma uit een verhaal in het Hollandse prachtjeugdblad Taptoe, jaargang 1959. Zo bespiedde ik de kale uurwerkmaker vele malen, terwijl ballonnen gevuld met fantasie zich uit mijn jongenshoofd losweekten en in de steeg bleven zweven, naast de warmebakkersgeurtjes. Time was on my side. In de schaduw van de toren van de kerk kende ik vele onbewaakte ogenblikken, begeleid door de donkere dictaten van het bonzen van de klok. Ik wist altijd hoe laat het was.

Op een gure valavond zat de horlogemaker ogenschijnlijk ingespannen maar volslagen roerloos achter zijn raam. Hij was dood. Regende het? Lagen de kasseien er glimmend en glad bij? Harkte de wind mijn haren dooreen? Ik weet het niet meer. Jaren later zit ik hier zelf, op zijn plaats, over hem te schrijven. Dit is ons verhaal. Tussen de regels moet u zich

een gure wind uit de jaren vijftig inbeelden.

Jaak was op Caroline en trok elke valavond met wapperende jas ('paletot') de wacht op achter het standbeeld van het Heilig Hart tussen de gazons aan de achterkant van de kerk. Om de haverklap had hij daardoor een fikse verkoudheid te pakken. Hij verbeet die telkens weer dapper, in liefdesnaam. Danny's ma werkte in het dameskapsalon op de hoek van het Beerstraatje vlakbij. Ze assisteerde er op drukke dagen de kapster, die een stuk jonger dan haar was. Danny was een vroegrijpe teddyboy, met een beroepsmilitair als mannelijke ouder. Didier-van-de-dokter was verslaafd aan chocola. Het beroep van zijn pa en zijn lieve krullen bezorgden hem om de twee jaar één van de hoofdrollen in de Credostoet, die zich religieus murmelend en mompelend door de straatjes van de stad voortbewoog. Hij beeldde dan het heilig kindje Achas uit, wiens beenderen in de hoofdkerk als relikwie werden bewaard. Toen hij wat groter werd, was hij de hoofdherder, een echt lammetje om zijn nek gedrapeerd. Geert leefde al van jongs af in de wolken, wazig door straffe brillenglazen starend. Al heel vroeg kocht hij zich een rode jekker, bekeerde zich tot het hippiedom en spoelde enkele jaren later levenloos aan de oostkust aan. Jef was de klassieke kleine van de bende. Hij fokte ook, brak ettelijke brillietjes, wekte overal medelijden, kreeg als eerste van ons een heuse 'grote' fiets en verongelukte veel te vroeg stomweg met zijn auto in de omgeving van een 'Thier-Bräu-Hof'. (Dat trema wisselde om de haverklap, na elke storm. Er heerste twijfel hieromtrent, hoewel de moffen nog niet zo lang geleden vertrokken waren).

Met die vijf kornuiten lag, zat of stond ik na schooltijd gewoonlijk op de loer in de aura die het Heilig Hart over de duistere kerkgazons uitstraalde. Aan de overkant gaapte de donkere Ben-Hurachtige spelonk van cinema Ons Huis: ideaal voorgeborchte en perfecte uitvalsbasis voor ons, halfwassen schooljongens van twaalf.

Die 'coiffeuse' waar Danny's ma werkte, had 'moeten' trouwen. Oorzaak: de blinde muur in het steegje van de horlogemaker. We slopen als indianen over de kerkgazons en bespieden, beschut door wat struiken, de volslanke silhouetten die aan de ramen passeerden. Af en toe werden we door belgerinkel van een schoolmeester of felle stralenbundels van een auto als een klad kraaien uiteengedreven. Dan waaierden we opgeschrikt uiteen, om na vijf minuten weer ergens anders samen te zweren.

'Ze heeft tietten als warmwaterkruiken,' zei Danny.

'Weet je dat je niet kunt pissen als je vrijt?' merkte Jaak op. 'Je kunt dus niet missen. Het komt er zo uit, en het is geen pis.'

'Met drie borsten kun je bij het circus gaan.'

'Dat bestaat niet.'

Ik dacht aan de vreemde filmaffiche aan het venster van café Gildhof, waarop iemand in het wit een pasgeboren baby aan zijn voetjes ondersteboven hield en waarop te lezen stond: 'Waarover men niet spreekt'. Jef glimlachte ongemakkelijk en verlangde naar bedtijd en zijn geheime collectie chromoprenten tussen de lakens. Geert en Didier kietelden mekaar af als kleine kinderen. Ikzelf wachtte ondertussen met een hart als een drumstel tot de Drie Musketierinnen van de Liefde op de fiets in het Beerstraatje zouden passeren, op terugweg van hun kuttenschool: Bea, Liliane, Ria. Ondertussen, op schootsafstand van ons, zat de horlogemaker ingewikkelde mechanismen te dissecteren en te repareren.

'Hela daar! Van dat gras af, Kongolese Slingerapen!'

Geschrokken veerden we op. 'Kongolese Slingerapen' was het ons welbekende scheldwoord, gebruikt door vijandige scouts. Wij waren allemaal K.S.A., Katholieke Studenten Actie. Het was Sapperloot, de leraar aardrijkskunde van de 'grote' school én aalmoezenier van de stedelijke Scouts ofte VVKS: Vorte Vis Kan Stinken. Een pestkerel.

'En vlug wat!'

Dreigend hield hij halt op zijn solex, waardoor zijn lichtbundel op slag fletser werd. Wij krabelden recht en stormden naar de vijf windstreken uiteen, ons gezicht zoveel mogelijk afgewend. Sapperloot wrong weer aan zijn handvat en de solex verdween pruttelend en knalend.

Het was diezelfde gedenkwaardige avond waarop Danny verbaasd gezegd had: 'Tiens, ze is er niet.'

'Wie?'

'Ewel, mijn moeder. Ik zie ze niet.'

We hadden gezamenlijk extra gespioneerd, en inderdaad: geen vrouwelijke ouder van Danny in kapsalon Lucrece te bespeuren. We kregen alleen de fraaie vormen en de veelbelovende rug van de jonge kapster in ons vizier. Ze had vele ogen in die rug: de onze. Na Sapperloots steen in de kikkerpoel zochten we elkaar die avond niet meer terug op. Ik lantierfantte wat op de Oude Burg, wachtend op de drie fietsende gratiën waarmee ik later, zeker weten, ooit zou vrijen, maar die daagden niet op. Toen sloop ik nog maar eens het duistere kasseisteegje in. Mijn hart begon te bonzen als een pendule. Met ogen als schotel-tjes keek ik toe. De horlogemaker was in de achterkamer vlak achter zijn werkruimte geen klok maar wel Danny's mama aan het dissecteren en het repareren. Met zijn onwerelds brilletje op zijn neus zat hij, gespreid geknield, in aanbidding voor al dat blanke mamavlees. Met de regelmaat van een... nou: klok, boog hij zijn kale knikker op en neer, als een toonbanknegertje dat een cent in zijn gleufje heeft ontvangen. Daarna richtte hij, heerser over de microkosmos der wiel-tjes en radertjes en tandjes, zich op, en hij nam dan liefdevol de

temperatuur ter hoogte van de borstwering van die mama.

O ja, dat was een still uit een vette film van de werkelijkheid. Ik heb het nooit iemand durven te vertellen.

Anderhalve week later troffen we hem dood achter zijn raam aan. Ik had mijn bende meegelokt naar het steegje, zonder plan. We zouden ons 'verspreiden' en 'spioneren'. Didier liep naar zijn pa, de dokter. Die verschaftte zich toegang tot het kleine pand, trof er de horlogemaker op zijn vertrouwde werkterrein aan, en constateerde hartstilstand. De tikker had opgehouden te tikken.

Niemand van de vijf kornuiten is nu nog in leven: verkeer, drugs, de grote K. Ik heb het gevoel dat ik moest overschieten om ze nog eens te memoreren. Maar de echte hoofdpersonages in mijn herinnering zijn de jaren vijftig, de gure wind, het smalle steegje en de horlogemaker. Ik heb het pandje gehoord om te schrijven: ik verkies de pen boven polshorloge en pendule om de strijd met de Tijd aan te gaan.

GEEN GENADE

'Als ik mijn baard een paar dagen laat staan, voel ik me vuil,' zei Daniël E.

Veelbetekenend monsterde hij mijn tronie. Meer dan dertig jaar later zou ik me laten ont-dopen. Daniël E. was toen al dood, maar hij zat daar toch voor iets tussen, zonder dat hij dat ooit had durven of kunnen hopen, geloven of zelfs maar beseffen.

Als een gevangene hield ik streepjes bij in een notitieboekje. Eigenlijk doorstreepte ik streepjes. De voldoening was groter. Het leek op schrappen. Van de 22 moest ik er nog 5 schrappen. Ietwat voorbarig deed ik dat met het laatste maandagstreepje.

Ik stopte boekje en potloodje weg en vroeg:

'Baard?'

De maandagtrein wiegde ons in onregelmatige ritmes naar de provinciehoofdplaats. Daniels dubbelhartige opmerking vatte ik eigenlijk als een compliment op. Ik was een laatbloeiende jobstudent van 20 met een onweerstaanbare drang om een baard te hebben, wat maar dunnetjes lukte. Twee weken al had ik me niet geschoren. Het werd dus blijkbaar al iets.

'Ach, de jeugd,' meesmuilde Daniël E. Hij begon droevig uit het raam te staren, weg van mijn kingewas, naar niets, naar het niets dat hij al decennialang voorbij zag glijden achter

het watermerk van zijn eigen gelaat, op weg naar het Venetië van het Noorden, de hoofdplaats van onze westelijke provincie.

'Che Guevara!' lachte ik. Geknars van wisselsporen smoorde mijn woorden. Daniëls grijsblonde lok hupte geschrokken op zijn voorhoofd toen hij even naar mij keek.

Op perron 9 van het station in Brugge splitsten zich onze wegen elke ochtend klokslag 07:45. We mompelden wat en spoedden ons heen. Hij haastte zich met gebogen rug te voet naar een kantorencomplex waar het waanzinnige woord 'kadaster' heilig was. Aan zijn rechterhand zwiepte een kleine tas heen en weer: de pendel van de administratieve underdog. Ikzelf holde zo de sissende muil van een stadsbus in, die me naar een maffe kantorenverdieping in de Clarastraat bracht. Wat ze daar in hemelsnaam uitvraten, heb ik nooit goed geweten. Het interesseerde me ook helemaal niet. Ik werd er in de zolderarchieven ondergebracht en sleet er een maand lang de dodelijkste uren van mijn leven. Daar leerde ik mijn heilige woord van die zomer: 'compensatiekas'. Van al het roemrijks dat Brugge eeuwenlang was overkomen, ontwaarde ik alleen maar welgeteld 46 dakpannen, tenminste als ik al op de tippen van mijn tenen stond. Voor de rest staken honderden ladekasten om de haverklap hun tong naar mij uit, telkens als een bediende naar boven kwam om een dossier op te halen of weer af te leveren. Een praatje kon er zelden af, want op elke verdieping hokten kapo's, gewapend met polshorloges. Brugge? Zwijg stil; zand erover.

'Welk lot is treingezel Daniël E. beschoren, al die jaren al? Is dat nu het bestaan op aarde, leven genoemd?' dacht ik soms, wanneer de gruwel van stofsneeuw in namiddagzon en een secundewijzer in slow motion midscheeps toesloegen. 'Wat doet hij daar om den brode op die kadasterdiensten? Waarom wil deze oude vrijgezel op die manier zijn geld verdienen? Is dat in hemelsnaam het hele kerseneten? Ik heb er hier omwille van de centen een maand opzitten en sterf bijna ter plekke. Dit is een Chinese marteling van het zuiverste gehalte. Maar hij dan? Zo'n leven uitzitten op later en dood??'

De laatste drie werkdagen van augustus diende zich een bloedmooie vervangster voor mij aan. Klassieker konden haar blonde haren en blanke billen niet zijn. Ik kreeg instructies om haar in te wijden in de geheimen van het zolderarchief. Ze zou daar de maand september doorbrengen, want ze was een vooralsnog werkloze pas afgestudeerde politicologe, wier pa iets beduidends betekende ter hoogte van het begrip 'compensatiekas'. Ze had geld nodig voor een grote reis. Plotseling wemelde mijn zolder van mannelijk ongedierte. Wat twee tietten en een waterval van bleke haren toch al niet vermogen. Het eerste waar ik de flinke mooie meid op wees, waren de 46 dakpannen. Toen ze zich in ware gedaante uittekte om dat wonderlijke schouwspel te bekijken, kon ik haar een korte wijle zelf onbevangen

bewonderen. Het was zomer; één laagje volstond.

‘Twee-, drieëntwintig, schat ik,’ deelde ik Daniël E. op mijn voorlaatste werkdag mee, als antwoord op zijn vraag naar de leeftijd van mijn vervangster.

‘Een politicologe zonder werk. Blond.’

Ik keek hem onderzoekend aan, om te controleren welk effect dat laatste woord bij hem sorteerde, maar hij deed weerkaatsend krek hetzelfde, zodat we geen van beiden een spier vertrokken.

‘Ja, het is moeilijk om werk te vinden heden ten dage,’ zei Daniël dan zuchtend. ‘Ook voor vrouwen, zelfs met een diploma.’

Hij wendde zich naar het raam teneinde er weer eindeloos droevig doorheen te staren. Of monsterde hij stiekem zijn eigen weerkaatsing? Zoals ik dat vaak deed? Kon Daniël E. op zijn leeftijd nog op ijdelheid worden betrapt? Koesterde hij dat voorhoofdslokje speciaal?

En de zomer denderde voorbij ‘als een trein geurend naar hout en teer’. Ik scheidde van mijn studentenwerkplek en van de werkloze politicologe als een hond van zijn drol. Op de allerlaatste heenreis met bestemming 46 dakpannen drukte ik op perron 9 Daniël E. de hand ten afscheid. 22 augustusochtenden hadden we tegenover of naast elkaar in de trein gezeten. Ondanks het verschil in leeftijd en een totaal andere leefwereld hadden we het best wel met elkaar kunnen vinden, al bespeurde ik af en toe wat wrevel bij hem. Tot mijn eigen verbazing deed het me wat toen ik zijn gebogen rug en grijsblonde hoofd dobberend op de zee van pendelaars zag verdwijnen. Vanavond zou hij net zo gebogen terugkeren, op weg naar zijn thuis: een kamer in het huis van zijn zus, die drie kinderen had en een man met een druk beroep.

Bij mij thuis kenden ze Daniël E. ook. Mijn ma had ooit nog met die zus van hem in een naaiatelier gewerkt. Ze waren vriendinnen gebleven. Het publieke geheim van Daniël betrof het feit dat hij ooit voor priester had ‘geleerd’, maar dat er zich onderweg een ernstige kink in de kabel had voorgedaan, zodat hij de studies verbroken had. Wat die geheimzinnige carrièreknobbel juist inhield, kwam ik niet te weten. Zijn zus kwam nog geregeld bij ons aan huis: een supernerveuze vrouw die razendsnel sprak en schichtig bewoog. Haar broer daarentegen had ik leren kennen als de kalmte zelve.

Door het aanbreken van het nieuwe academisch jaar verdween Daniël E. al vlug uit mijn gedachten. Ik associeerde hem immers vooral met een saaie eindeloze maand studentenwerk in Dakpannendorp. Er lagen leukere dingen in het verschiet. Ik begon aan een actief leven met alle bekende ingrediënten. Beroepshalve kwam ik later nog in mijn geboortestadje, maar wonen deed ik er niet meer.

Enkele decennia later las ik Daniëls overlijdensbericht bij mijn bejaarde ouders thuis. Het was een wereldlijke kennisgeving, waarop elk spoor van een kruis ontbrak. Ik woonde in naam van mijn ouders de afscheidsdienst in het crematorium bij. Ze keken opgelucht toen ik het ze voorstelde, want een teraardebestelling moest volgens hen bij voorkeur toch eerst een kerk passeren. Ook pure verassing zagen ze minder zitten.

De reeds fel door de tijd getekende zus van Daniël deelde gedachtenisprentjes uit. Op de foto was zijn grijsblonde lok niet meer zo uitdrukkelijk aanwezig. Toen iedereen de keerzijde van het prentje begon te lezen, goldden er schokken van ontzetting door het kleine gezelschap. Gelijk begon de zus hartverscheurend te wenen; ze werd onmiddellijk door haar zoon naar de auto geleid. We bleven met een twintigtal nabestaanden als aan de grond genageld achter.

Daniël E. had in een zelfgeschreven summiere tekst de Kerk en haar dienaars met enkele pijnlijke welgemikte slagen aan het kruis genageld. Hij kende geen genade voor de rukkende biechtafnemers, kwijlende huichelaars, zwartgerokte verkrachters en met bloed en zaad bevelkte soutanedragers die de mensen verplichtten op de mooiste ogenblikken van de week naar hun kille kerken te komen om boete te doen en die op de topmomenten van zoveel mensenlevens met hun geile poten de zaak meenden te moeten bekruisen in de naam van een vage god die als een man werd afgebeeld. Hij besloot met de publieke 'bekentenis' dat herhaalde verkrachting door een zwartrokdocent aan het seminarie er de oorzaak van geweest was dat hij ooit zelf de priesterstudies gestaakt had. In naam van de mensheid en de menselijkheid walgde hij van het beroep van eredienaar van de heer, waarbij hij geen heilige hoofdletters gebruikte.

Daniël E. had zijn daad gesteld toen er nog geen sprake was van de misdaden die de Kerk met vals zalvende bezweringen en mantels van huichelarij en vergoelijking en vergetelheid en ontkenning en verjaring toedekte. Hoeveel ijslammetjes op eerste communies waren ondertussen en inmiddels al de keel overgesneden?

Elk jaar bezocht ik de nieuwe begraafplaats in mijn geboortestadje. Die lag vier kilometer buiten het centrum, op weg naar de kust. Honderden identieke witte grafstenen stonden er in een streng gelid, als het gesneuvelde leger van god. Ik had de gewoonte mijn doden eens per jaar te gaan groeten. Toen ik de zomer na de verassing van Daniël E. op weg naar de kust weer even halt hield ter hoogte van de stedelijke begraafplaats, stond ik andermaal voor een verrassing. Op zijn gedenkplaat in een van de vele zuilen prijkte in duidelijke hoofdletters die tegen weer en wind bestand waren: GEEN GENADE

‘Goed zo, Daniël,’ mompelde ik, en ik wreef grinnikend over mijn stoppelbaard.

Enkele jaren later liet ik me ontdopen. Ik deserteerde met volle verstand en bewustzijn uit dat ridicule leger van god met zijn dubbelzinnige metaforen, hautaine retoriek, valse nederigheid en gelijkhebbende voorschriften. Het was in de tijd van algehele ontredde. De golf van seksueel kindermisbruik door priesters deed de samenleving gruwen en rillen tot op het bot. De minister van Justitie kwam maanden te laat met maatregelen, het land was politiek uiteen aan het vallen (waar zat ‘mijn’ politicologe om dat te verklaren?), de kardinaal slaagde er niet eens in volmondig openbaar mea culpa te slaan en de bisschop van Brugge (of all places, Daniël!) was ver weg gevluht ‘in het verborgene om zich te bezinnen over zijn leven en toekomst’, want de zaken waren verjaard. Onkunde, pretentie, valse nederigheid: hoog wapperden ze in de nationale tricolore.

België stevende ijlings op ontbinding af. Het druilerige driehoekje met zijn diverse regeringen van paljassen en charlatans werd onregeerbaar, terwijl het in het buitenland vooral bekend stond voor zijn zedenschandalen. *It’s as bad as Belgian justice*, klonk het hier en daar in films en feuilletons. Socialisten verdienden geld op de kap van daklozen; katholieken plunderden de spaarcenten van hun eigen achterban; flaminganten reageerden krampachtig op de nieuwe volksverhuizingen in de wereld; het partijprogramma van de liberalen was een samenraapsel van andermans pamflettaire praat. Het werd een leeuwenkuil, waarin onder andere mensen als Daniël levenslang aan het sterven waren, een bestaan op later en dood uitzittend.

To do: ontdopen (inmiddels gedaan), emigreren.

BAKKES

Ik neem geen loopje met de werkelijkheid. Zij doet dat met mij. Ik hou van maandagen. Dat is altijd zo geweest. Dan voel ik extra energie. Elke week opnieuw komt dat terug, met de regelmaat van een boeddha. Hiermee sta ik waarschijnlijk haaks op de overlevering dat maandagen moeilijk zijn. Net zoals ik echt wel van ‘slecht weer’ hou: regen, wind, storm, boze buien, brave briesjes.

Het is zo’n maandagavond met gezellig herfstweer. Het waait zichtbaar en hoorbaar. Fijn zo. Ik heb drie dagen in Friesland en Nederland achter de rug, in het kader van een project met dichters en beeldend kunstenaars. Leeuwarden, Harlingen en Rotterdam zijn meegevallen. Weidsheid van landschappen; grenzeloosheid van hotelkamers; wind toe. In Het

Heerenlogement in Harlingen heb ik de Hollandse tafels van vermenigvuldiging leren kennen, de ouwe en de jonge.

Als het hier in Harlingen stormt, liggen de toeristen te schudden in hun pensionbedden.

Dat wordt dus weer even ontwennen, hier in mijn eigen lage streken. Gelukkig is het een maandag. En avond. En... er is wat te doen.

Mijn glas wijn smaakt beter als ik het in mijn rechterhand hou.

Waarom ben ik in hemelsnaam ooit beginnen drinken?

Om te vieren? Om te treuren?

Waar is de tijd van de linksdrinkers.

‘Dit is mijn laatste dochter,’ zegt Karel.

Even worden we door iets treurigs overmand, want we hebben samen iets gelijkaardigs gestudeerd, vele jaren geleden in de stad met de aloude universiteit. We zijn nu alumni. Wat klinkt dat woord toch roestig. Zou zijn saus naar bloem smaken nu hij niet meer kookt? We schuifelen weer naar binnen om de resultaten van de spellingwedstrijd te aanhoren.

Het aulaperspectief. Hoe hoger je zit, hoe minder je blokt, hoe dieper je kijkt. Neerkijken op de ruggen van de uitslovers op de voorste rijen. De docerende prof in de diepte een profje als een popje: als Mick Jagger op een te ver en te groot podium.

Ouwe studiereus Karel en zijn nazate Hinde kan ik nergens meer ontwaren. Ik heb halfweg de aulahelling plaatsgenomen, zoals ooit, altijd, vroeger, nu.

Correct opschrijven is niet zo'n kunst als schrijven. Zelfs spreken. Neem nou de uitspraak: 'Dit is mijn laatste dochter.' Of betrof dat een verspreking? Mislukte humor?

Ik eindig in de eerste vijf (klinkt beter dan ‘de vierde’), met een last van zes spelfouten. Bij de prijsuitreiking vooraan detecteer ik Karel helemaal bovenaan in de aula. Hij is rechtop blijven staan. Zijn Hinde zit glimlachend op de derde rij vooraan.

De oude competitiegedachte. Ik stam uit tijden waar testen nog ‘ombesten’ werden genoemd, of ‘proefwerken’. In de ‘palmares’ met de ‘uitslagen’ heette de allereerste kolom ‘Uitmuntendheid’. Heerlijke vreselijke woorden.

De laureaat steekt ongevraagd een euforische speech af, waarbij zijn stem het voortdurend begeeft. Een naar adem snakkend kind dat zo blij is als een kwetterende vogel op een len-tetak. Hij bedient zich ook van een opmerkelijk oubollig Nederlands, alsof hij de achterflap

van een boek aan het citeren is. Mijn prijs bestaat uit een belachelijk kleine radio en een lelijk boek. De laatste dochter en haar vader zijn inmiddels spoorloos. Jammer, want er is weer wijn. En nog meer van dat sterk fraais, gul toegeleverd door de organiserende provinciale televisiezender. En ik heb ietwat geëxcelleerd. Een vierde plaats is erg, onbeduidend en gedoemd om vergeten te worden, maar ook egostrelend, hartverwarmend en onverdacht. Tel uit je winst. Dan pas valt het me in dat Karel niet zo lang geleden weduwnaar is geworden.

Sommige versprekingen zijn dus geen versprekingen. Hoe vreemd ze ook klinken.

Zeg nooit nooit.

Ik heb het zelf druk gehad de laatste decennia: oorlogen, overstromingen, revoluties. Maar Karels vrouw is dood.

Kan men sterven aan een teveel aan leven?

Tijdens die tweede receptie slaag ik er in de belegen radio en het oudbakken boek ergens onbeheerd achter te laten, zodat ik die niet mee naar huis hoef te nemen. Het is mijn offer aan Hinde, de moederloze. Ze zal die lelijke prullaria echter niet aantreffen en meenemen: ze is ondertussen immers al afwezig, veronderstel ik.

Aflijvigheid en afwezigheid.

Is correct spellen belangrijk?

Hoogtepunten kunnen dieptepunten betekenen. Een cliché als een kathedraal met duivenstront op: waar zijn we mee bezig?

Bloedrood was de vlag van de Russische revolutie. De felbevochten vrijheid bleek net zo vreselijk te zijn als de vorige onvrijheid.

We blijven met enkele prijswinnaars en verslagenen op de receptie hangen, die georganiseerd en gesponsord is door het provinciale televisiestation met de vreselijk saaie weekendprogramma's die in 'een lus' steeds maar tergend weerkeren. Zoals vaak gebeurt, gedragen de verslagenen zich als winnaars. Woorden krijgen accenten; zinnen uitroepkens. Interpunctie is tijdens het wedstrijddictée nochtans onbelangrijk geweest.

Oog om oog, tand om tand: blinde, tandeloze wereld.

Wat zijn we hier eigenlijk godgenageld aan het vieren?

(hippopotomonstrosesquippedaliofobie? tourettesyndroom? ideeëloos? przewalskipaard?

Boerenkoolstronkeradeel? ditjes-en-datjes? Belgenmop?)

Waarom staan we hier alcoholhoudende dranken tegen onze ruggengraat te kletsen?

Sommige deelnemers hebben wekenlang voorbereid, gestudeerd, lijsten aangelegd. Ande-

ren geen seconde. Grote bakkes. De winnaars komen uit de categorie van de secondelozen. We vieren dus aanleg en talent, niet arbeid en ijver.

‘Het is nog maar mijn eerste keer.’ (Lode)

‘Een drukke job hé; belet een en ander. En dan dat kind nog.’ (Claude)

‘Maar twee dagen gestudeerd. Nou: een weekend, pakweg. En dan nog.’ (Lode)

‘Ik heb het nochtans altijd anders geleerd.’ (Claude)

‘Wanneer is dat nu weer veranderd!?’ (Lode)

‘Dat klopt toch niet?!’ (Claude)

‘Het Groene Boekje zegt het anders.’ (Lode)

‘Het Witte...’ (Claude)

‘De Dikke...’ (Lode)

‘Ik zoek het thuis eens op.’ (Claude)

Ik ben een top 5'er en kan dus onbeschroomd van groep naar groep fladderen. Zo ontdek ik dat de laureaat van de provinciale spellingwedstrijd godgenageld godverdomme aan het tourettesyndroom lijdt.

Perfectie is saai. Steven Hawking heeft 24 uur per dag lijfelijke verzorging nodig. Esopus had een bochel en werd de vader van het fabeldicht. Homerus was blind en schiep een formidabele wereld. Erasmus leed aan jicht en hield de kamer om zijn Lof der Zotheid te kunnen schrijven. Ronsard was doof en werd de recordhouder van de welluidendheid in de Franse belletrise. Andersen was lelijk, wou de toneelbühne op, maar schreef uiteindelijk sprookjes. ‘Zo is de mens gebouwd, dat zijn ellendigste gebreken vaak de voorwaarden worden tot zijn schitterendste heerlijkheid.’

Dat laatste citaat is van Anton van Duinkerken, uit ‘De mensen hebben hun gebreken’. Who the fuck is Anton van D.? Dat essay, of een flard eruit, prikte in een van onze leerboeken van het laatste jaar middelbare school, ook wel ‘de retorica’ genoemd. Dergelijke ouwe-lullenkoek werd toen nog door de strot van zeventienjarigen geramd, in de jaren dat de verbeelding aan de macht gekomen was. De timing zat verkeerd. Thans ben ik vergevingsgezind... geworden.

Tourette dus, en hij drinkt gvd nog whisky ook. De regionale zender heeft zelfs voor sterke-drink gezorgd vanavond. Zijn ze er misschien op de hoogte van dat de spellingkampioen – die niet aan zijn proefstuk toe is wat ereplaatsen betreft – ook een notoir whiskyslurper is? Dat hij kan meespreken over turf en eikenhout? Hadden ze sterke vermoedens dat hij hier het hoogste schavot zou halen, die spellingschavuit? Ik zie dat ook Lode en Claude nu de

wijn al ingeruild hebben voor een gouden godendrankje.

‘QUICK – OP JE BAKKES!’

Alles stokt even, een fractie van een seconde maar. Ik merk dat de meesten om ons heen op de hoogte zijn van het schone gebrek van de spellingkampioen. Die staat nog immer glunderend en naglimmend met een stevige Jameson in de hand, die hij ten hemel heft als een gewijde kaars. Ik kijk naar zijn bakkes – dat verdomde kingewas ontsiert het gelaat van vele intellectuelen, nog altijd, jaren na Castro, Che, Cat Stevens en andere pedagogen. Wat drijft iemand toch om zijn ware gelaat te verstoppen achter struikgewas?

‘Mijn eerstgeborene is ook een prima speller,’ zeg ik, terwijl ik met een besliste greep een glas whisky van het aangereikte blad pluk. Ik brei er onmiddellijk een vraag aan, richting Jean-Luc, de laureaat, die een vreemd soort boekentaal hanteert: ‘Heb je stevig voorbereid? Gestudeerd?’

‘Is deze eerstgeborene hier aanwezig?’ informeert Jean-Luc. Hij richt zich nu in zijn volle lengte op. Ik zie waar zijn baard in zijn hals ophoudt baard te zijn en borsthaar aan het worden is.

Die boer saai. God maai. Maar waar skuil die papegaai?

‘POTEN EN KLOTEN!’

Enkelen draaien hun gezicht weg om het even kort uit te kunnen proesten of op z’n minst onbevangen te glimlachen.

‘Nee,’ schud ik met opeengeklemd kaken. ‘Ze is momenteel betrokken bij de verfilming van Hardziek, haar roman. Met een D.’

‘Ware het niet van dat domme streepje in New York, ik had maar twee fouten.’

‘Een streep door je rekening, Jean-Luc, ha ha.’

‘God zit in het detail, hé.’

‘Als Hij – hoofdletter – in het detail zit, dan mag je vitten.’

‘Een stom streepje te veel, gvd.’

Telkens als Jean-Luc een slokje van zijn whisky neemt, kijkt hij even scheel. Ik heb zelf wat moeite om er na de wijnvloed ook nog de Jameson doorheen te sluizen. Mijn lijf protesteert tegen deze vurige aanval. De whisky zoekt zich weerspanning een weg naar mijn maag. Ik hoop dat hij daar kan blijven. Ik huiver even.

‘Drie dagen,’ zegt Jean-Luc, in uitgesteld relais als antwoord op mijn vraag, terwijl hij te dicht met zijn harige gezicht het mijne nadert.

‘Maar voorheen allicht jaren?’ veronderstel ik.

De spelkampioen glimlacht bevestigend. Hoeveel keer al is hij niet tweede en derde geworden? Hoe vaak niet heeft hij het onderspit moeten delven tegen de grijze meneer Dhakens, die ook op nationaal vlak excelleert en diverse keren het ereschavot heeft mogen beklimmen? Maar die hedenavond gelukkig alleen maar in de jury zetelt?

Eindelijk bereiken de deugddoende nevelen van de whisky mijn brein, waar zich daarnet ook al wijnaroma's hebben genesteld. Ik ontwikkel verse energie.

Erasmus schreef aan het eind van zijn Lof der Zotheid enkele zinnen die gingen over tijdens het drinken iets zeggen en gelukkig zijn dat je dat later weer vergeten kunt, of zoiets, zijn exacte woorden ontsnappen me momenteel, althans in de goede volgorde. Ik ben ze vergeten. Ik ben gelukkig. Toch een opmerking: waarom in hemelsnaam moet een autorij-school de naam 'Erasmus' dragen? Wat is het verband tussen een stuurwiel en deze slimme vent?

Jean-Luc maakt plotseling slagzij, struikelend over een van de fauteuils die in de hal staan. Als een dronken ledenpop kantelt hij weg uit ons vizier. Lode en Claude zeulen zijn grote lichaam weer rechtop. Zijn glas dient bijgevuld te worden; de inhoud (zo die er al is geweest) blijkt ofwel verdampt ofwel verspild. Ook ik verleen enige houterige medewerking, ondertussen zelf een gulp whisky op zijn jas morsend, want ik heb mijn eigen glas in mijn hand.

Hebben ze in Amerika dan iets tegen liggende streepjes?

New Orleans. San Francisco. Saint Louis.

Weldra heerst er geen onderscheid meer tussen winnaars en overwonnenen. We vormen één gezellige spellingbende, min de afwezigen die ongelijk gehad hebben naar huis te gaan. Kleine lettertjes slaan Hoofdletters op de schouder; trema's tikken met accenten; apostrofjes communiceren met liggende streepjes. Die wijn, die bubbels, dat streekbier, die whisky: die hebben we verdiend, verdomme.

Jean-Luc bewaakt angstvallig zijn hoofdprijs, die op de fauteuil ligt waaroverheen hij daarnet gekukeld is: de dikke Van Dale. Onder ons gezegd en gezwegen: de Dikke, waarvoor een schriel kereltje uit Sluis verantwoordelijk is. Hij wijkt niet van diens zijde en wenkt zelf de hostess om verse scheuten heildronk. Hij verzet geen poot meer na zijn val. Drie foto's hebben daarnet zijn gelaat vereeuwigd. Ook de tweede en de derde prijs mochten op diverse foto's. Mijn vierde plaats volstond niet voor de eeuwigheid. Ik ben nochtans in de eerste vijf geëindigd. Er kon wel even een groepsfoto af, die ze achter onze rug toch zullen deleten.

Buiten klemt de duisternis het gebouw in. Wind giert en loeit over landerijen en door steden. Het alfabet sluimert in bibliotheken, scholen, huizen en dorpen. Hier is het alsnog springlevend.

Bestaat er zoiets als een dronken alfabet? Scheve letters? Kan het fonetisch schrift bijvoorbeeld nevelen en vredige en vlezige articulatie weergeven? Een teveel aan welbevinden en roesmiddelen? Lijzigheid, slordigheid, overhaasting? Gestruikeld en gestamel?

‘BAKKES!’

Johan Hendrik van Dale was een schriel mannetje dat elke ochtend vroeg opstond. Vooral eer hij aan zijn beroemde Dikke begon, was er al veel werk verricht. En na zijn dood gingen de werkzaamheden onverdroten verder, door zijn leerling Jan Manhave. De magere Johan Hendrik werd de naamgever van de bekende Dikke. Sluis? Seks? Komaan!

‘Ben je al eens in Sluis geweest, Jean-Luc?’

‘Eh... ja.’

‘Voor een eerbetoon aan de Dikke, hé.’

‘De Groene is heel wat dunner hé, ha ha.’

‘Ik zou... ‘

Met een onverwachte houterige tolbeweging draait Jean-Luc Versingel om zijn eigen as (we denken even dat hij andermaal wil vallen) en laveert tussen de *diehards* door naar de toiletten, hier en daar mensen aanstotend, als een balletje in een flipperkast. Hij heeft zijn glas meegenomen. Zijn Dikke Woordenboek blijft nu onbeheerd achter.

‘Wauw: die laat er geen gras over groeien, zeg!’

‘Nee, alleen schaamhaar. Op zijn kin.’

‘Hi hi hi.’

In deze poel van ellende word ik plotseling overmand door een grenzeloos gevoel. Ik verlang eensklaps grondig naar een herontmoeting met Liesbeth van G. uit Rotterdam en Gea K. uit Leeuwarden, beiden beeldend kunstenaars.

Zijn het de Friese landschappen van Gea?

Zijn het de Rott’damse hotelkamers van Liesbeth?

Is het de oneindige droefenis van Vlaanderen op een maandagavond die reeds te ver gevorderd is?

Ik tol op mijn beurt ook om mijn eigen as en verdwijn zonder boe, bah, dubbelpunt of uitroepetekens in de avond. Boomkruinen zieden; struikgewas schuimt. Ik plas in het wilde weg en kruip juichend achter het stuur van mijn Saab.

Van de klakkeloze letteren en de woede der leestekens, verlos mij, o Heer.

Een beeld zegt meer dan... blablabla...

Ik moet mezelf dwingen het station links te laten liggen en de neus van mijn auto richting thuis te volgen, waar ik terstond mijn e-mailverkeer activeer. Rotjeknor en Leeuwarden ontvangen avondpost.

‘De vierde plaats,’ deel ik vervolgens mijn vrouw mee. ‘In de eerste vijf.’

‘Dat ruik ik,’ zegt ze.

Regen tokkelt met een vast percussiepatroon op het dak. Het is acht uur. De vaste telefoon zoemt. Dat gebeurt bijna nooit meer. De net-nietwinnaar van de spellingwedstrijd gisteravond belt. Hij heeft blijkbaar mijn klassieke telefoonnummer opgespoord.

‘Heb je het al gehoord?’

‘Wat zou ik al gehoord moeten hebben? Het is pas... ‘

‘Jean-Luc is dood.’

‘Hé!?’

‘Jean-Luc heeft zich in zijn eigen tuin opgeknoopt.’

‘Dat meen je... ‘

‘Ja ja: vanochtend vroeg. Ik werd opgebeld door de politie. Zijn vrouw... De politie... ‘

‘Maar potverdorie toch... Hoe kan dat nu?’

‘Aan een boomtak.’

‘Ik bedoel... ‘

‘De tak van een boom.’

‘Ja ja.’

‘Ze zullen jou ook nog bellen.’

‘Wie?’

‘Wel: de politie.’

‘Mij??’

‘Jij was toch vierde?’

‘Ja... In de eerste vijf... Maar... ‘

‘Wij waren toch de laatste getuigen van zijn leven op aarde?’

‘Maar hoe is dat nu zo plotseling... ‘

‘Ja ja... ‘

‘De tak van een boom?’

‘Een boomtak.’

Zoals blijkt, enkele uren en gesprekken later: spellinglaureaat Jean-Luc Versingel heeft zich

met behulp van een stoel, een touw en een boomtak 's ochtends vroeg het leven benomen, in zijn eigen tuin.

Zoals blijkt, enkele dagen en vele gesprekken later: hij is die ochtend vroeg opgestaan, nadat hij de avond ervoor laat thuisgekomen is. Zijn vrouw dacht dat hij eruit moest om te plassen. Dat bleef maar duren. Na een halfuur was hij nog niet terug. Toen ging ze naar beneden en keek ze door het venster.

De regionale zender heeft er een kluif aan. Zij hebben immers het wedstrijddictée georganiseerd.

Uit 'goede bron': hij leek in bidhouding tegen de boom te leunen.

Uit 'goede bron': het touw lag al geruime tijd gereed.

Uit 'goede bron': hij zou ooit gezegd hebben dat er veel volk bij zijn vijftigste verjaardag aanwezig zou zijn.

Jean-Luc Versingel wordt op zijn vijftigste gecremeerd, na een begrafenis waar vooral onbegrip heerst. Zijn doodsprentje wordt verdorie nog ontsierd door een spellingfout, maar alleen de specialisten zien dat. Er ontbreekt een liggend streepje in zijn voornaam.

'Jean-Luc, met streepje,' denk ik, terwijl ik zijn gedachtenisprentje vooraan op ga halen, een muntstuk in de schaal leg, in het voorbijgaan even zijn kist aanraak en me dan met poten en kloten weer de Aloysiuskerk uit rep.

Ik heb mijn blikken niet over de stoelenrijen laten zwenken op zoek naar spellingspecialisten. Ik heb zijn vrouw niet gezocht of gevolgd, ook niet wanneer zij naar voren wordt geleid. Ik heb met mijn bakkes afwisselend naar een oneindige verte en naar de grond gestaard. Ik ben totaal van de kaart door de zelfgekozen dood van J-L V., deze kerel die het spellen in het bloed zat.

In de latere namiddag hoor ik het PING! van binnenkomende mails.

Liesbeth heeft wellicht uren aan haar laptop doorgebracht. Ze zendt me een overzicht van haar leven de laatste vijf jaar. Daarin speelt een mythomane man/minnaar de hoofdrol. Momenteel ligt hij stervende in een Belgisch ziekenhuis, als slachtoffer van een criminele overval of afrekening, maar dat is niet eens zeker. Er waren zoveel leugens in zijn leven als er haren op zijn kop stonden. Haar verhaal is een nachtmerrie bij klaarlichte dag.

Gea blijkt onlangs door een galerijhouder in Amsterdam financieel geplunderd te zijn. Ook de lokale kunststichting waar ze tot nu toe mee heeft samengewerkt, heeft haar via kleine lettertjes en door slechte afspraken een som geld afhandig gemaakt. Ze wil als troost een week lang door de stad zwerven, allerlei slechte oude gewoontes weer oppikkend. En of ik

zin heb om daarbij te zijn.

Sommigen moeten eens goed op hun bakkes krijgen, van iemand met stevige poten en kloten aan zijn lijf. Meer heb ik niet te zeggen: de tirette van mijn mond is dicht. Het is de eindstreep van alle woorden.

MORGANA OF SCHRIJVEN IN KORTRIJK

Ze leken zo hevig op elkaar dat iedereen dacht dat het tweelingbroers waren. ‘Eeneiig,’ voegden DNA-kenners en vingerafdrukspecialisten er nog aan toe. Hun vrouwelijke en mannelijke verwekker waren daar gaandeweg een beetje wanhopig over, want was de zin van het kopen van een vers kind als dat toch als die tweede druppel water op zijn voorganger leek? Dan was er toch beter in één moeite een heuse tweeling van gekomen, hupsakee, iedereen gelijk, geen onderscheid, de baarmoeder als fokkerij van spiegelbeelden, vooruit, hier heb je ze, de klonen. Rupert en Evert Van Otterghem hadden niet alleen een gelijkaardig gezicht, maar ze droegen ook op identieke wijze hun haren (een mix van kastanje- en zadelbruin) in een knot boven achter op hun hoofd, zoals de trendy haarmode het een tijdlang voorschreef, vooral onder succesvolle atleten. Bovendien rijmde hun voornaam eigenlijk een beetje, op een doffe lettergreep afgesloten met een krachtige r gevolgd door een bescheiden doch niet te verwaarlozen t. Dat was natuurlijk de schuld van de naamgevers, de beide ouders. De broers scheelden echter dertien maanden. Van eeneiigheid of tweelingschap was er dus helemaal geen sprake. Evenmin waren ze succesvolle atleten. Tafelvoetbal telde niet. Hun beider dot bruin haar achter op hun kop was er de oorzaak van dat ze bij iedereen uit hun kennissen- en vriendenkring een tijdlang bekend stonden als Rupert.dot.com en Evert.dot.com. Natuurlijk zat hun echte achternaam er ook voor iets tussen. Je heette niet ongestraft Van Otterghem. (Een enkele keer werden ze zelfs door een geïnspireerde grapjas gezamenlijk benoemd als de broers.otmail.com – de voltallige vergadering plooidde dubbel van het lachen. Een nog grotere grapjas lanceerde toen in deze nasleep van humor de spotnaam Van Knotteghem, maar de voorraad slap gegier was inmiddels opgebruikt). Die vlotte knot hielden ze respectievelijk drie en vier jaar vol, tot ze

twintigers waren. Daarna gingen hun koppen ieder zijns weegs: Evert slaagde er in de familiale kaalheid wat uit te stellen, kleurde zijn haren helemaal zadelbruin en liet die ook de vrije loop. Bij zijn oudere broer Rupert scheen de maan al vlugger door de bomen en hij roetsjte noodgedwongen alle schedelbehering onbarmhartig af. Plotseling geleken de beide Van Otterghems minder op elkaar. Hun gezichten divergeerden meer en meer. Toch bleef dat dot.com nog geruime tijd een deel van hun popunaam: vlot gezegd 'Ruperdotcom' en 'Everdotcom', want die laatste t werd op z'n diefjes niet meer uitgesproken en opgeslorpt door de d.

Zo bleef Morgana Van Otterghem een aantal jaren van haar jonge leven buiten schot – in de schaduw van haar net iets oudere broers. Je kon de dans ontspringen, buiten schot blijven, in de schaduw leven of behandeld worden als een dood voorwerp slash lucht. Geen van alle bekoorde Morgana: het betrof net die jaren waar een jonge meid als zij alle aandacht wou opeisen en wereldberoemd wilde worden. De dot.commers met hun gekke antennes op hun kop vormden hierbij stoorzenders. Als het al eens interessant begon te bliksemen in haar richting, werden de flitsen omgaand afgeleid dot.uncom. Morgana pareerde echter: van zodra ze voldoende zakgeld kreeg en vakantiejobs kon doen, schoolde ze zich om tot garçonne met een charleston make-up en een kort roaring twenties kapsel met magenta en ravenzwarte dotted. De hele wereld keek even ademloos opzij toen ze aldus in het kielzog van haar broers voor het eerst op een feestje verscheen. Want ook de borsten en de benen waren er inmiddels, vlugger dan bol.com ze aan huis kon bestellen.

In het drukste verbindingsstraatje tussen de twee grote winkeladers van de stad nam ik in de laatste wintervakantie voor ik het getal 65 op mijn mijlpaal mocht griffen een terraskoffie bij Cafeo, een mekka van mokka's, recht tegenover schoenwinkel Her&Him. Het terras reikte tot midden het straatje, zodat amper vier meter overschoot voor de parade van wandelaars en kooplustigen in beide richtingen. In mijn verwarmde hoekje deed ik aan mensenkijken, gecamoufleerd door mijn smartphone, een zakformaat Moleskine opschrijfboekje en een Ikea potloodje waar ik af en toe zogenaamd zoet mee was. Zo had ik al ettelijke boeken aangezet. Nu kwam het er op aan het Boek der Boeken op te starten, want ik werd er binnenkort 65. Men wachtte op mijn Meesterwerk.

De oogst:

- een vrouw met kind kwam vragen of ze de menukaart op mijn tafeltje mocht raadplegen in verband met wafels;
- een oude bekende die ik al vijf jaar niet meer had gezien, vertelde in de tijdspanse van vijfenvieftig seconden dat hij acht maanden in een coma gelegen had en dat hij weer vol-

ledig had moeten leren schrijven en spreken – het ravijn had uitnodigend gegaapt, maar ('en dat zul jij wel begrijpen') hart en hersenen hadden hem aan deze kant van het leven gehouden;

- een met elkaar getrouwd koppel dat ik ooit hielp verhuizen groette me uitbundig – ze liepen ieder onder een gezellige hoed;
- een synchroonzwemster met haar vriend herkende me nog nipt vooraleer ze mijn hoekje om was – ze boog weer even (verrassend soepel en elegant) achterover om een stralende blik op mijn koffie te werpen;
- een meisje nam na lange observatie een foto van een paar schoenen in de etalage van Her&Him;
- driehonderd mensen die ik niet kende (of alleen maar ooit had gezien) stapten of slenterden voorbij;
- drie ervan doken Cafeo binnen – het was koud en we zaten amper met z'n drieën op het terras, dat nochtans verwarmd was;
- het was lang wachten op de eerste hond: een spuuglelijk vuilwit krulharen mormel op kromme poten dat op enkelhoogte van zijn bazin mee dribbelde;
- er passeerde een meisje met een knot boven achter op haar hoofd – jawel;
- ... maar geen Evert, Rupert of Morgana Van Otterghem te zien.

Het alarm van een winkel verderop begon te gillen en wist van geen ophouden. Iedereen stakte even in zijn bezigheden of kwam naar buiten. Winkelhulpjes verschenen in portieken en maakten van de gelegenheid gebruik om een sigaret op te steken. Ook Morgana Van Otterghem. Ik zat godgenageld al meer dan een halfuur op het terras en had niet eens gezien dat ze in Her&Him aan het werk was, als eindejaarshulpje. Het mensenkijken (en dat camoufleren) had me volledig in beslag genomen. Fata morgana? Well hell no, tickle my tits till Friday als het niet waar is, nee: Morgana in the flesh!

Het geluk was aan mijn zijde.

'Hei, Morgana!' wenkte ik.

'O!' mimedde ze verrast, waardoor ze nog meer op een verschijning uit de jaren twintig van de vorige eeuw geleek. Dat schrille gesnerp was inmiddels herleid tot enkele uithalen met intervallen van twintig seconden. Het ding was de geest aan het geven of was op zijn temmer gestoten. De straattaferelen herstelden zich. Morgana keek even om naar Her&Him, haalde haar schouders op, stak vlug een sigaret in de knalrode O onder haar opgeknipte bobkapsel en legde de vier meter die ons scheidde slalommend tussen het koppelkoopjesvolk af. Ze gaf me een nicotinezoen, die ik half uit mijn stoel oprijzend beantwoordde met een cafeïnekus.

‘Geen tijd voor een koffie wellicht?’ vroeg ik, knikkend naar de schoenwinkel.
‘Zelfs niet om je schoenen te poetsen,’ lachte ze.
‘De sirene loeide toen je naar buiten kwam.’
(Hier kreeg ik het gevoel dat ik een ace had geslagen met een kalende tennisbal).
‘Ha ha.’
‘Druk met de dagen?’
‘Meer kijkers dan kopers.’
‘Beetje crisis hé.’
‘Fffffffwww... Wauw, het is behoorlijk warm hier. Een oase.’
Met een langgerekte zucht blies Morgana een sliert rook de lucht in.
‘Hoe gaat het met het broederpaar?’
We bevonden ons ergens in het tweede jaar van de broederlijke dotloosheid.
‘Evert loopt stage als brouwingenieur en Rupert volgt momenteel een opleiding als barista op de Syntra-campus. Hij werkt ook in Café-O-Lé.’
‘Wauw, twee vloeibare beroepen. En jij, Morgana?’
Heerlijk blauwe rook kringelde boven haar hoofd de hemelen in. Meisjes als Morgana kregen geen kanker.
Het alarmdinges gaf een laatste gilletje.

De mogelijkheden (om.mijn.boek.spannend.te.maken.)

Eén (01)

‘Ikea?’ wees ze vragend.
Ik knikte en stak even totaal overbodig mijn designpotloodje in de lucht.
‘Er komt er binnenkort één hier in de streek; ik heb gesolliciteerd.’
‘Een Ikea?’
‘Ja.’
‘Dat scheelt weer enkele files. Goed nieuws voor de streek. Lekkere Zweedse balletjes.’
‘Mooie werkplunjes ook. Ik ga volgende maandag op gesprek.’
‘Wat zul je er moeten doen?’
Ondertussen monsterde ik een nanoseconde lang Morgana’s outfit, hopend dat ze gedurende dat ene miljardste tijdspartikeltje even beneveld was door de nicotine – ze zag er ook deze winter weer zo appetijtelijk uit (skuus voor het woord, maar de Zweedse balletjes stui-terden nog door mijn hoofd) ... Waar was ik gebleven...
‘... ineenzetten van showrooms in de zaak zelf, slaapkamers, keukens, weet je wel...’

‘O... met van die leuke winkelhaakschroevendraaiertjes.’

‘Ja.’

‘En zo’n gereedschapsgordel om je... om je heen.’

‘Je zag me al in het restaurant hé? Of aan de kassa?’

‘Maar nee. Ja. Nee. Waarom?’

‘Nou, de ex-dot.commers zitten in de liquide sector van de horeca; hun zus kiest voor het vast voedsel of de droge voeding.’

‘Ha ha!’

‘Zit je te schrijven misschien? Wat schrijf je met dat onnozel Ikea-potloodje? In dat minuscule boekje?’

‘De aanzet tot een verhaal over Morgana Van Otterghem.’

‘Ja, zal wel. Te veel eer, hoor. En lukt dat een beetje?’

‘Het alarmsignaal hielp me.’

‘Ik snap het. Maar nu rep ik me weer naar binnen. Op mijn stoute schoenen.’

‘Dat schrijf ik op!’

‘Doe dat!’

Twee (02)

‘Oei, ze wenkt me. Ik moet weer naar binnen. Da-ag.’

Morgana knipte haar peuk weg met eenzelfde sierlijke boog als toen ze ooit in haar roze wiegje projectielbraakster was (memories!) en verliet de warmte van mijn oase om weer haastig Her&Him in te duiken. Zodoende bleef ze me het antwoord schuldig. Of ik kon van de veronderstelling uit gaan dat ze van deze vakantieklus inmiddels haar beroep had gemaakt. Er werden winkelmeiden bij de vleet gevraagd; het betaalde slecht en het waren ‘lange uren’. Schoenen – de halve wereld liep erop of erin. Ik oogde Morgana na en zag haar tussen de rekken en de paskuipjes één worden met de wereld van schoenlepels, hakken, zolen, schoensmeer. Ze boog voorwaar voor een klant en ging even later door de knieën. Op de Lijst Der Buigende Beroepen, aangevoerd door Voetenwasser, stond Schoenenverkoper (verdwenen variant: Schoenpoetser) op de tweede plaats. Pedicure bekleedde de derde plaats. Andere Beroepen Met Een Boogje situeerden zich hoofdzakelijk in Japan (geisha, kogelviskok, bloesemtheeschenker, kamikazepiloot, harakiribeoefenaar, seppukuspecialist). Ik schreef dit allemaal in mijn boekje op, want ik was in de waan dat dit materiaal kon betekenen voor een roman (of minstens een verhaal) over Morgana Van Otterghem en haar beide dot.commers. Maar ik mocht niet te breed of te weids gaan. Geen

nevenverhalen. Wel de mogelijkheden.

Zie: daar keerde de synchroonzwemster op haar stappen terug. Ik ontcijferde plotseling haar spiegelbeeld tussen de cursief gekalligrafeerde openingsuren op het raam van Cafeo. Zo'n tien minuten geleden was ze – met zichzelf synchroon – doorheen mijn beeld gestapt. Ze liep gearmd met Rupert Van Otterghem. Zag ik nu, me naar de straatwerkelijkheid wendend. Rewind. Fast backward.

'Derde keer... ' begon het in mij op te wellen, maar gelukkig kon ik bijtijds dat idiote cliché aborteren. Dit zou geen ace zijn, maar een simpele out.

'Rupert', stelde ik in plaats daarvan vast, 'Rupert', want ik had hem bij de eerste passage daarnet niet herkend omdat ik me uitsluitend op Birgit – de synchroonzwemster – had gefocust. De aangesproken Rupert wuifde op dat ogenblik net naar zijn zus in Her&Him, en nu weer, zodat hij even niet reageerde op mijn dubbele constatering van zijn naam.

'Koffie hé,' wees Birgit meesmuilend, alsof al het andere dat voor mijn neus had kunnen staan uiterst verdachte en gevaarlijke doch sympathieke producten betrof die ik helaas niet meer durfde of kon of mocht nuttigen. Ze had er misschien graag aan toegevoegd: 'Namid-dagwatje'. Of 'koffienerd'.

'Hm,' bracht ik voort. 'I rest my case.'

In gedachten dompelde ik Birgit diep onder water.

Rupert – dotloos, pijnlijk gemillimeterd, één van de miljoenen klonen die aldus de laatste decennia Europa bevolkten – schonk nu ook zijn aandacht even aan mij, zijn waternimf een halve meter nader tot mijn tafeltje sleurend. Ik was hem echter voor:

'Je lijkt gegroeid sedert je knotje eh... is afgeknot.'

'Ah ja?'

Hij was even van zijn melk. De geliefden keken elkaar aan en lasten een kort proestmoment in – iets tussen henzelf.

'Hoelang is het geleden?' opperde Rupert.

'Ik hoor dat je ook in de koffie zit?' informeerde ik.

Birgit giechelde. Hij knikte niet ontkennend.

'Morgana zeker...?' knikte hij vragend naar de overkant.

Ik knikte ook: 'Ze kwam daarnet even... Zou ze daar... Werkt ze hier...'

'Rupert!' klonk het plotseling. 'Rupert!'

Een kerel als een kathedraal waadde door het mensenzeetje met krachtige armslagen hun richting uit.

'Danny! Verdomme, Danny!' stootte Rupert uit.

Het verloofde paar scheidde van mij als een hond van zijn drol, terwijl Birgit zich nog vlug

omdraaide en met een spijtmondje haar schouders ophaalde. Mijn verhaal over Morgana Van Otterghem stakte even.

Drie (03)

Morgana Van Otterghem was plotseling weer naar haar werkzaamheden in Her&Him verdwenen. Zodoende had ik geen bevredigend antwoord op mijn vraag gekregen. Het laatste opstootje van het alarmsignaal had de mensenstroom nog even doen opkijken en stremmen, hun neuzen in de lucht. Ik trommelde wat Led Zeppelin op mijn opschrijfboekje. Gebarend tussen de schuine openingsuren van Cafeo door bestelde ik een tweede koffie – het tearoommeisje bij de kassa had me vrijwel onmiddellijk perfect begrepen, want ze weerspiegelde bevestigend en knikkend mijn act met geheven pink. Heerlijk kind. Een ogenschijnlijk baasloze stadshond kwam voorbij, het voetenwerk van tegenliggers meesterlijk als een Messi dribbelend. Ik opende mijn opschrijfboekje weer en staarde een tijdlang naar een vers blanco bladspiegeltje – even ontwennen van de drukte en de kleuren en de bewegingen van de stroom voorbijgangers die de smalle straat een winterse opstoot van vital flux en reflux gaven. Weer opkijkend kreeg ik een panorama op een zonnebankbruin reepje buik: Pinkje bracht me de biskoffie. Met uitzondering van dat strookje blote hemel was de rest van haar adembenemende lichaam zo ingepakt dat gedachten aan choreografie of op z'n minst dans niet veraf waren. Een barmeid met een missie, misschien. Dit lijf was pijnlijk perfect uitgelijnd, afgetraind, opgeloeft.

'Voila, alstu.'

'Dank je.'

Onbereikbaar.

Ons spiegeltoneelstukje van daarnet moest volstaan.

Maar ze verdween niet onmiddellijk weer naar binnen. Ze begon verdorie te wuiven... naar Morgana. Het buikreepje kon blijkbaar best tegen een winterprikje. Hoewel hier onder het baldakijn een subtropisch microklimaat heerste. Ik volgde de pantomimische communicatie als een toeschouwer bij een tennismatch. Vanuit Her&Him leek een ace aan te komen, want Pinkje koos even voor een lichte spreidstand. Nu ging ze op de tippen van haar tenen staan en dirigeerde ze over de voorbij deinende hoofden heen met beide handen haar weerwerk naar de voetschoenenwinkel toe. Daardoor werd de blote buikstrook nog wat breder. Door de drukte kon ik slechts af en toe een glimp van tegenpartij Morgana opvangen. Ik zag haar nee schudden – haar armen werden even als een marionet opgetild. Weer

passeerde een dikke gulp slenteraars. Pinkje hupte nu warempel met een gek sprongetje nog even de lucht in voor een besluitend backhandje, waarna ze haar roze truitje weer over haar navelstrook trok en naar binnen ging. Einde mime, pantomime en choreografie. Ik blies buigzaam de damp over de rand van mijn kopje heen.

Pinkje?

Ik hoopte dat ze minstens Esmeralda heette. Of Geraldine. Toch enkele lettergrepen lang. In verband met mijn verhaal over Morgana Van Otterghem. Die moest haar gelijken kennen. Ik sloeg mijn boekje nog eens open en schreef op: Naam? Onmiddellijk daarna vulde ik Pinkje in. Maar natuurlijk: de pink, het truitje! Nou nog even knorren, Pinkje. Alstu?

Mijn koffie was inmiddels lauw geworden. Het werd drukker in het verbindingsstraatje. Als ieder mens op de wereld inderdaad minstens zes dubbelgangers had, dacht ik, – de mensheid kon niet immer voort nieuwe modellen produceren – dan moest het er toch inzitten dat iemand hier zijn vleselijke gelijke trof? Eeneiige meerlingen uitgesloten? Dubbele waakzaamheid was geboden.

Vier (04)

Vijftien minuten nadat Morgana verdwenen was, doemde Evert voor mij op. Hij schoof de andere stoel aan mijn tafeltje achteruit en plompte er zich onmiddellijk op neer, een klis zadeldbruin haar naar achteren zwierend. Gespeeld verbaasd mijn kopje monsterend zei hij: 'Koffie?'

Ik bekende knikkend.

'Uitgerekend jij hier, Evert,' wedervoer ik. 'Wist je dat je zus...'

'Schoenen,' onderbrak hij ongeduldig, even naar de overkant wijzend. 'Ja.'

'Drink je wat?' vroeg ik. 'Gerstenat?'

'Je kunt het rijmen niet laten hé, dichter.'

Evert klopte even op mijn notitieboekje met een sigaret.

'Sigaret?'

'Nee, meestal rook ik niet.'

'Eh... ook een koffie, waarom niet. Kom je hier vaak? Pff... het is hier... heet.'

'Bah, het is misschien de derde keer. En wat heet heet hé, ha ha. Ik wenk Pinkje even. Ze is vlug van begrip.'

'Wie?'

'Pinkje. Het roze tearoommeisje hier.'

Ik maakte het kopje slash pinkgebaartje.

‘Roze?’

‘Ze draagt een roze truitje. Althans: voor een stuk.’

‘Pinkje?’ herhaalde Evert ernstig. ‘Noem je haar Pinkje? Je meent het!’

‘Ik beeld mijn bestelling uit en zij bootst die perfect na – kijk maar.’

Ik rees half uit mijn stoel en wuifde zolang tot ik andermaal haar aandacht kreeg. Daarna volgden mijn geheven linkerwijsvinger en mijn kopjesgebaar annex gestrekte rechterpink. Ze knikte.

‘Zie je wel: we pinken perfect.’

‘Hoe weet ze dat het koffie moet zijn en geen thee?’

‘Het voorgaande was ook koffie. Slim van haar hé? Voor een barmeid...’

‘Zeg... Wat zei je daar... Een roze truitje... voor een stuk?’

‘Laten we zeggen dat Pinkje een roze strookje blootgeeft. Een buikreepje. Altijd aardig voor de klant.’

Evert stak eindelijk die sigaret op.

‘Weet zij dat je haar Pinkje noemt?’

‘Nee.’

‘O, ja: je komt hier niet zo vaak hé. De derde keer hé.’

‘Ongeveer.’

Evert strekte zijn rug en nek in een poging om Morgana te ontwaren. Omdat dit geen resultaat opleverde, gluurde hij, achterover leunend met stoel en al, binnen in Cafeo.

‘Is het lieve kind al in actie geschoten of staat ze weer te tateren?’ informeerde ik.

Met een harde bons kwam Evert weer op zijn vier poten terecht.

‘Weer aan het schrijven?’ vroeg hij snauwerig, mijn vraag negerend. Hij knikte naar mijn notitieboekje. Ik greep naar mijn boekje en bladerde tot ik vond wat ik zocht.

‘Kijk!’

Ik hield het ding opengevouwen voor zijn neus.

‘Naam? Pinkje,’ articuleerde Evert hardop.

‘Goed zo: kopje – blote buikje – staartje, ha ha.’

Evert graaide met een vlugge klauwbeweging het boekje uit mijn hand, scheurde er het blaadje uit en maakte er een prop van.

‘Héla! Wat...’

Toen verscheen Pinkje.

‘Je thee, schatje.’

Ze pootte een glas thee voor hem neer, boog zich naar hem toe en gaf hem een langgerekte zoen die aan duidelijkheid niks te wensen overliet. Haar blonde extensions klaterden hierbij als een waterval tot in zijn kruis. Terwijl zijn gezicht even onzichtbaar voor mij werd,

zag ik hoe hij met zijn linkerhand de prop met een fikse knikkerstoot weg katapulteerde tussen de voeten van de voorbijgangers. Een blindganger.

Wat doet men als men geconfronteerd wordt met een filmkus vlak in zijn vizier? Na een korte combinatie van gruwelen, huiveren en kokhalzen kijkt men weg. Ik had extra redenen om dat te doen. Mijn notitieboekje lag omgekeerd open gespreid en verkracht boven de asbak. Er kwam rook van onder uit, want Evert had zich daarnet even van zijn sigaret ontdaan om tot actie over te gaan. Ik redde wat er nog te redden viel. Walgend van mezelf en van hun smakkende liefde wendde ik daarna mijn hoofd naar rechts. Tussen de parade door zag ik ze. Morgana stond onbeweeglijk als een paspop in de etalage van de vrouwenhakken. Toen ze aanstalten maakte om te gaan hurken, belette een lillend peloton van volslank mensenvlees me verder zicht op de zaken, in hun slepende vaart dat Pinkje-propje meesleurend en vertrapend onder hun reusachtige zolen.

‘Ze heet Geraldine,’ zei Evert, nadat hij van haar lichaam bevrijd was en ze weer naar binnen was gegaan. Een dodelijke mededeling.

‘Mooie naam.’

Ik peilde even het gehalte aan boosheid in zijn ogen.

‘Te lang voor dat korte potloodje en dat kleine boekje.’

Hij boog zich voorover, slurpte balorig de oppervlaktespanning van zijn thee weg, stond net zo bruusk op als hij neergeploft was en verdween. Santheel!

Vijf (05)

Een eind verderop, vlak voor de prachtige ouderwetse lederwinkel De Haen, maakte een Eenmansleger des Onheils zich klaar om middels enige versterkende apparatuur en gitaar de winterse vrolijkheid in het straatje te upgraden en gelijk wat inkomen te scoren. De busker was gehuld in een broek met een rode en een zwarte pijp. Tevens torste hij groot haar, dat hij achter op zijn hoofd verzamelde in een gigantische dot. Voorwaar: dit was de dot der dotten. Ik bekleedde toevallig de perfecte zitplaats om hem aan het werk te zien. Het orgelpunt van zijn voorbereidingen betrof een blikken koekendoos die hij open wrikte en op de grond deponeerde. Toen konden de evergreens beginnen. Dylan, The Beatles. Zijn optreden veroorzaakte nu uitstulpingen in de gestage stroom slenteraars. Soms obstructies. De trage vaart der volken stremde wat meer, gelokt door muziek. Het straatje kon deze verse aanslibbing nog net slikken.

Ik greep naar mijn boekje en mijn potloodje en schreef op:

Serenade voor Morgana

*Stoute schoenen trok ik aan,
om tot bij Morgana te gaan.*

De straatmuzikant gaf 'm van jetje. Pas wanneer een eerste gulle hand iets in zijn blikken doos gooide, begonnen twee, drie anderen ook hun zakken af te tasten.

Plotseling weerklonk een krakende donderklap.

Het reepje lucht dat nog net boven de parasols en –plu's en de baldakijnen in het smalle straatje zichtbaar was, zag nu muisgrijs. Daarnet was dat nog vaag blauw geweest, als wintermelk.

'Het einde der tijden is nabij,' mompelde ik. 'Een straatmuzikant, een donderslag bij heldere hemel in het holst van de winter: aanschouw de tekenen.'

Er ontstonden nu grotere hiaten in de stoet van voorbijgangers. De onverwachte donderklap had bressen geslagen. Daardoor kreeg ik een betere inkijk in Her&Him.

Schoenen gaapten me aan. Schoenen geeuwden uit verveling. Schoenen schaterlachten. Schoenen schreeuwden. Handschoenen ontbraken.

'Waarom ook geen handschoenen?' vroeg ik me af. 'Gaan handschoenen dan liever samen met handtassen?'

Ik was al langer belust op bleekbruine fijne leren handschoenen waarmee ik met een elegant gebaar het stuur van mijn Lamborghini zou bedienen. Niet dus van die groteske ondingen die de kou moesten bestrijden, maar van die dure velletjes die de hitte (nou: palmzweet) beletten en als een tweede huid om je tengels gegoten zaten.

Ik checkte mijn smartphone, nam een laatste slokje koude koffie, betaalde binnen bij Rozemiek mijn rekening en ging dan in de portiek van Her&Him preventief schuilen voor die nakende onweersbui, terwijl ik zijdelings de herenetalage monsterde. Misschien verkochten ze handschoenen een eindje verderop bij lederwaren De Haen. Ik gluurde even die richting uit; de busker had al zijn biezen gepakt. Ik monsterde het zwerk. Er volgde echter geen tweede klap, er klonk alleen vaag gerommel, terwijl wat fletse flitsen zonder veel kabaal vergeefs het muizengrijs probeerden te doorklieven. Loos alarm. Het werk van een zondagschilder op zaterdag.

Toen tikte iemand me op de schouder. Ik draaide me om. Het was the one and only Morgana Van Otterghem.

‘Wat zat je daarnet te schrijven?’ vroeg ze, met een knik naar de overkant.

‘Shit,’ zei ik, snel mijn zakken aftastend. ‘Mijn boekje ligt nog...’

Ik keek naar het tafeltje in de hoek. Daar lag alleen nog de driedubbel gevouwen kaart met de prijslijst, een asbak erbovenop tegen de stadsbries die nu door het straatje woei.

‘Verdorie...’

Het begon nu toch harder te waaien. Een stel identieke reclamewimpels op de hoek van het straatje maakte plotseling flappende geluiden.

‘Iets belangrijks? In geheimschrift? Codetaal? Een tekening? Van mij? Een gedicht? Over mij?’

‘Hoe weet je... Dat zou... Eh...’

‘Had ik het niet gedacht!’

‘Maar...’

‘Ik wist het!’

‘Eh...’

‘Ik zag het wel!’

‘Het is niet...’

Ze trok me bij mijn arm de schoenwinkel in toen de totaal onverwachte plensbui losbarstte. Hevig gedruis, geroffel en geplets veegden het straatje schoon.

En nu de waarheid. En niets anders dan de waarheid.

Als licht onder een hoek op een scheidingsvlak van twee optisch verschillende materialen valt, zal een deel van het licht op het oppervlak weerkaatsen, waarbij de verhoudingen worden gegeven door de Fresnelvergelijkingen. Is de invalshoek (de hoek tussen de normale en de invallende lichtstraal) kleiner dan de grenshoek, dan gaat een deel van het licht door het vlak heen. Hierbij treedt breking op, de hoek van inval θ_i is niet gelijk aan de hoek van uittreding θ_u . Deze laatste kan nooit groter zijn dan 90° en daarom is er ook een maximum invalshoek, de grenshoek g :

$$\sin(g) = \frac{n_u}{n_i},$$

waarin n_i en n_u de respectieve brekingsindices zijn. Is de invalshoek groter dan g treedt er totale reflectie op. De brekingsindex $n_{t,p}$ van lucht met temperatuur $t(^{\circ}\text{C})$ en druk $P(\text{Pa})$ is:

$$n_{t,p} = 1 + (n_s - 1) * \frac{p * (1 + p * (60,1 - 0,972 * t) * 10^{-10})}{96095,43 * (1 + 0,003661 * t)}$$

, waarin n_s de brekingsindex van lucht van 15 °C en 1013,25 Pa met 0,045 % CO₂.

Dat kan veel fictie en fantasie verklaren.

Het was zo'n middelgroot formaat Moleskine boekje (Quality Control nummer G00797S) dat Bruce Chatwin en Ernest Hemingway ook hadden gebruikt. Heerlijk gewillig flexibel papier met lijntjes. Samen met het Ikea potloodje (de tegenpool van de opzichtige Cross vulpen in het borstzakje) vormde dit mijn shabby chique schrijfset. De eerste stukken uit mijn roman over de OJJO Rembert Anneessens, een onderdeel van Het Boek der Boeken, prijkten op de beginbladen, met veel doorhalingen en gereconstrueerde zinnen. Toen ik van mijn koffie opkeek, zag ik een stuk van een winterse regenboog boven het straatje. Waarschijnlijk dacht iedereen in de stad nu dat die geluk betekende. Don't jinx, people. Don't piss rainbows. Ik schudde de rommel uit mijn hoofd, nam een laatste slokje, griste mijn Moleskine boekje mee en stak over naar Shoe/Shine in verband met de dringende aankoop van een nieuw paar schoenen. Er zou immers een vers boek komen. En een feestje. Want ik werd er 65. Dat was geen fata morgana in gebroken winterlicht of een hittegolf. Dat was een ace-tijd.

UPPER CLASS

Wat is dit? Een roman? Een leesboek? Een novelle? Een kroniek? Een journaal? Het is een beetje van dat alles. De ik-hoofdfiguur Rembert Anneessens doet het allemaal uit de doeken, in hapklare hoofdstukken. Soms botert het tussen het Verenigd Koninkrijk en deelstaat Heule, soms botert het niet tussen republiek Heule en hoofdplaats Kortrijk. Heule is soms van z'n melk en verkeert soms in een staat van genade. Gefusilleerd of gefusioneerd? Ze hebben elkaar broodnodig. Bekijk het maar: zowel op het territorium van Tine als op het slagveld van Manten en Kalle is vurigheid troef. Moorden, branden, overwinningen, nederlagen, hoogten, diepten, samenzweringen, overstromingen, openingen, sluitingen, droogleggingen, zeges, pannes, feesten, maten, makkers, mafketels: meervouden. Het logboek van een OJJO, kortom.

INTRO: REPUBLIEK HEULE

In het Verenigd Kortrijk vormt de deelrepubliek Heule het territorium van de Tinekesfeesten. Sedert 1963 staat het West-Vlaamse dorp Heule – thans een lijvige en direct aangrenzende deelgemeente van Kortrijk – op de feestkaart van Vlaanderen. Toen werd de aanzet gegeven tot de bekende Tinekesfeesten. Tijdens die jaarlijkse vijfdaagse Feesten in de aanloop naar en tijdens het tweede weekend van september – reken daar maar de nachten ook bij – wordt niet alleen uit tien jonge kandidates een Tineke van Heule verkozen, maar vinden er ook allerlei evenementen en manifestaties voor jong, oud en ouder plaats: volks, cultureel, muzikaal, ludiek. Iedereen komt eropaf, weze het avant-gardist of geitenwollen sokkendraager, zij het punkster of classicus. Alleen dooievisjesvreter gelieven zich te onthouden. Het bier, de koffie, de cola en de wateren vloeien er dan uiteraard rijkelijk. Bekend zijn onder andere de fameuze Heulse Stoten, waarbij het de bedoeling is zoveel mogelijk mensen publiekelijk een loer te draaien tijdens deze hoogdagen. Vaak wordt zo'n Stoot in het heulst van de nacht voorbereid. Anno 2013 vierde deelstaat Heule aldus een halve eeuw Tinekesfeesten. Er werd zelfs een heuse volksfilm aan gewijd: 'Tine, een mokkel van haar sokkel'. In deze fictiefilm vertolkten een aantal BH's zichzelf. Ook de toenmalige burgemeester van Kortrijk speelde zijn eigen rol.

Het volkskundig gegeven van Tineke van Heule (een fictief 'maartje', ooit in het leven geroepen door dichter René De Clercq en componist Emiel Hullebroeck) is al geruime tijd geüpdatet tot een felle hedendaagse 'meid': speels, fris, mondig en levenslustig. Haar standbeeld (waar aanvankelijk veel oudere inwoners problemen mee hadden in verband met moderniteit) prijkt – na een wedstrijd met verwickelingen (*) – sedert medio jaren '80 op Heule 'Platse', in het centrum: het bekende maartje vormt de navel van het dorp. De driepikkel in haar linkerhand (op de postzegel ter gelegenheid van de twintigste Tinekesfeesten in 1983 is dat de rechterhand) kan nu net zo goed een tablet zijn. Tekst (**) en melodie van het lied Tineke van Heule zijn alomt gemeengoed, of althans: stukken ervan, zoals dat gewoonlijk gaat. Het lied is ooit zelfs onder matrozen in Rusland gehoord!

Er is uitgebreide informatie te vinden over Heule, Tineke en haar Feesten, 'altijd hoofdletter, altijd meervoud': boeken, foto's, video's, cd's, dvd's, films, archieven van diverse werkgroepen en het internet maken u wegwijs in meer dan vijftig jaar feestvieren.

Het is een publiek geheim dat Heule een aparte reputatie heeft. Ook sedert het in 1977 een stuk van de stad Kortrijk werd, als grootste deelgemeente, is dat zo gebleven. De jaarlijkse vijfdaagse Feesten scheppen een soort patriottisme, dat een jaar lang nazindert en te gele-

gener tijd weer aanwakkert. In Heule mislukt weinig. Heulenaars zijn er fier op Heulenaar te zijn. Ze wonen er graag. Iedereen is er BH, of Bekend Heulenaar. Ze zijn ondernemend. Ze hebben talent voor humor en organisatie. Ze werken samen. Heden ten dage hebben veel dorpen en steden hun feesten, maar Heule doet het al heel lang.

(*) In 1985 schreef de werkgroep Tinekesfeesten een nationale wedstrijd uit voor het monument. De deelnemers konden zich inspireren op de tekst van het liedje. Als winnaar kwam Luc van Ruysvelt uit Oudenaken uit de bus. Achteraf bleek dat de kunstenaar een dertien jaar oud beeldje had ingediend dat bovendien reeds op zeven exemplaren was uitgevoerd en verkocht. Het was de kunstenaar blijkbaar ontgaan dat het ontwerp origineel en uniek moest zijn. Men besloot de wedstrijd opnieuw uit te schrijven en dit keer werd het 'Tineke' van Leo De Buysere uit Oostwinkel bekroond. De jury prees het beeld als een waardige vereeuwiging van het speelse, frisse en levenslustige Tineke. Oudere Heulenaars vonden het echter niet folkloristisch genoeg en beweerden het 'authentieke Tineke van vroeger' niet te herkennen.

Bron: beeldbank.kortrijk.be/erfgoed

(**)

TINEKE VAN HEULE

Dichter René De Clercq uit Deerlijk en toondichter Emiel Hullebroeck uit Gentbrugge waren tijdgenoten. De eerste werd geboren in 1877, de tweede een jaar later. De Clercq overleed vrij jong in 1932, Hullebroeck in 1965. Het is niet verwonderlijk dat zij elkaar ergens gevonden hebben. Beroemdste vrucht van beider kunstenaarstalent is ongetwijfeld het gedicht van De Clercq dat op Hullebroecks muziek overal heel bekend is geworden: Tineke van Heule. Tussen het ontstaan van gedicht en liedje en wat in Heule en ver erbuiten nu als Tinekesfeesten bekend zijn, ligt nog een lange weg. De jaarlijkse Heulse septemberfeesten ontstonden namelijk in 1964.

(uit N. MAES, J. ROELSTRAETE, L. SOETE, Het Tinekespad Heule, 1980).

TINEKE VAN HEULE

*Tineke van Heule, ons maartje,
Kan werken gelijk een paardje,
Kan melken, kan mesten,
Kan schuren gelijk de besten.*

*Tineke van Heule, ons maartje,
Staat hoog in de gunst van mijn vaartje,
En als moederken haar prijst,
Dat mijn zuster er om krijst,
Dan lach ik een beetj' in mijn baardje.*

*Liever dan een vis die in een goudzee zwemt,
Liever dan een vogel die geen sparen kent
Liever dan een freule, Tineke van Heule,
Tineke, ons maartjen in haar hemd ! (bis)*

*Tineke heeft geld noch goedje,
Noch landeke, noch pandeke, noch koetje,
Noch huisje, noch kruisje,
Noch een lappeke voor op mijn buisje.*

*Tineke heeft geld noch goedje,
Maar een hemel is haar lachen en haar groetje,
Als zij trippelt naar de bron,
Met haar emmer in de zon,
En haar klompeken vast aan haar voetje.*

*Tineke van Heule, mijn minneken,
Op u staat mijn zoetste zinneken,
U lust ik, u kust' ik,
Op uw harteken bouw en rust ik.*

*Tineke van Heule, mijn minneken,
Mijn poezelig dubbel kinneken,
Leg uw handeke in de mijn
En een bruiloft zal het zijn*

Van een boer en een schoon boerinneken.

Bron: beeldbank.kortrijk.be/erfgoed

Af en toe verstomt het feestgedruis. Om daarna weer in volle hevigheid los te barsten. Maar laat ik niet op de zaken vooruitlopen. De republiek Heule is niet op één dag gebouwd.

Ikzelf, gezegd en geschreven Rembert Anneessens, voorheen Sjors DNO, ook gekend of

ongekend onder diverse schuilnamen, verteller, chroniqueur, stenograaf, copywriter en griffier, verhaal u hieronder de kroniek van de lopende gebeurtenissen in en om het roerige en vurige dorp Heule vlak bij Kortrijk zoals deze zich voordoen omstreeks 60 jaar Tinekesfeesten, na het eerste kwart van deze eeuw. Evenzeer getuig ik van bepaalde gebeurtenissen uit diezelfde periode in de Guldensporen- en Leiestad Kortrijk vlak bij Heule. U begrijpt dat ik hierbij schuilnamen gebruik, voor de personages, voor de etablissementen, en dat ikzelf de hoofdfiguur niet ben en evenmin wil zijn. Ik ben zelfs Rembert Anneessens niet. Alle personages zijn de resultaten van een ingewikkelde mix van bestaande mensen. Staat u mij dit experiment met feit en fictie toe. Mocht ik de echte namen van die Heulbewoners genoemd hebben, dan zouden die wellicht door de Kortrijkswachters gevankelijk weggevoerd worden en in de diepste kerkers worden opgesloten. En dat willen we niet. Want deelstaat Heule moet leven. Niet beven. En hoofdstaat Kortrijk ook.

Getekend:

Schrijver Dezes, die thans zijn verhaal de sporen geeft.

ENKELE TINTEN GRIJS

Weer of geen weer: we kunnen niet om de vergrijzing van ons klimaat heen. Op zondag 2 juli van het jaar 20XX floept reeds om 16:01 in de middag de straatverlichting in de Kortrijkse deelgemeente Heule aan. (Current population: 11 000 M/V en een paardenkop). Een indrukwekkend onweer nadert. Het blijft maar naderen. De Vlaamse luchten vertonen het hele gamma aan grijswaarden. Lijkwitte duiven zwieren statig in de loden geladenheid van het zwerk. Een uil denkt dat het nacht wordt (daarom is het ook een uil) en verlaat het galmgat in zijn kerktoren. Hem wacht misschien een rat. De dreiging blijft aanhouden. Grijsheid wordt duisternis. Om 18:06 voorspelt een glimlachende weervrouw na het journaal alom overstromingen in het westen van deze lage streek. Het betreft een ernstig te nemen waarschuwing. Op de tweede o van haar 'overstromingen' doet zich eensklaps een algehele elektriciteitspanne in Heule voor. Die heeft niks met dat naderende onweer te maken. Wel met een rat die een flinke kluij heeft gehad aan een belangrijke kabel in de omgeving. Ze (hij? Ik ken niks van ratten) bleek zich een toegang geknabbeld te hebben tot een van die energiecabines die ons landschap zo mooi maken. (Ach, stel je voor dat je een kaars brandt om je huis te beschermen tegen allerlei onheil en dat je huis door simpele onoplettendheid in de fik vliegt daardoor!) Het distributiehuisje ontploft; de rat wordt herleid tot smurrie. Men wijt het euvel aanvankelijk aan bliksemingslag. Dat euvel blijft maar duren. Het geknetter weet van geen ophouden. Serpentes wapperen door de luchten. Rommelende

paukenslagen begeleiden dat feest. In Frankrijk wordt de eerste rit-in-lijn van de gelijknamige Ronde gereden. In de Ghelamco Arena geven KV Oostende en Club Brugge elkaar partij in een of andere superbekerfinale. Er is ook internationaal tennis (helaas zonder Belgische netnimfen, zoals weleer Kim Henin en Justine Clijsters) en Formule 1-geloei (waar we dan weer wel een Belg bij hebben: Stoffel Vandoorne maakt er het goede weer). Een ware sporthoogdag, voorwaar. Magnetrons, koelkasten en strijkijzers in het Zuid-West-Vlaamse Heule geven verstek, om van het allerergste nog maar te zwijgen: de flatscreens. Kaarsen en batterijen krijgen een grotere marktwaarde. Maar het blijkt dus na ampel onderzoek een simpele grijze rat te zijn. Het onweer drijft over; de aangekondigde overstromingen, meervoud, beperken zich tot een plaatselijk kolken in riolen en extra gorgelen in goten. Iedereen haalt opgelucht adem en snuift diep de ozongezonde lucht in. De Heulse brandweerpost Fluvia laaft zich in een café zonder voetbal en muziek. De ex-rat wordt postuum nog getroffen door een verdwaalde vogel. Je zou al een uil moeten zijn om daar niet van te profiteren. Gefundenes Fressen noemen ze dat in een andere taal. À propos: de sympathieke deelgemeente zal in het nakende decennium omstreeks begin zomer nog tweemaal overdonderd worden door een allesvernietigende hagelbollenbui die serres en daken perforereert en auto's blutst. In de loop der komende zomers zullen ook nog zware regens neersauzen op de contreien. Feestmeubeltjes zullen parkwaarts drijven en dobberen, waar de vijver als een magneet alles op zal slobberen. Vereende krachten zullen machteloos staan tegenover de snood der hemelwateren. Maar laat ik niet op de zaak vooruit hollen. Eén ding met een keer. Rustig, Rembert, rustig.

BLOODY BLUE MONDAY

In tegenstelling tot dat onweer waait het faillissement van de Heulse brouwerij Heulambiek niet zomaar over. En wel op 3 juli 20XX, onder een vale ochtendzon, zich de regentranen uit de ogen wrijvend. Onafwendbaarheid, een spook, wordt voldongenheid, een vampier. 37 werknemers staan op straat en scanderen onwennig enkele slogans. Onwennig, omdat het bedrijf, neergepoot in het hart van Heule, ouder en betrouwbaarder leek te zijn dan hun levensgezel(lin) of auto. Maar nee dus. Tussen de slogans door worden de praatballonnen opgevuld met commentaar over het derven van voetbal, wielrennen, ja: zelfs tennis en Formule 1. De poel van ellende is diep en dichtbij. Hij heet 'Heulambiek' en hij heet 'thuis'. Couleur locale: mijn kloten! Tegenover de brouwerij ligt het prachtige dorpspark in al zijn juliglorie. Bomen jubelen, eenden snateren, kruinen schuimen zacht in de zomerwind. Er

wordt echter ook geschorst. En een park op een doodgewone maandagochtend is al erg genoeg om op te kijken. Die blauwe ochtend Anno Domini 20XX – de zon breekt op deze onwerkelijke werkdag verdomme ook in alle hevigheid door – vormt het een pure aanfluiting. Gedaan met schaften op de bankjes tussen visgraatparkeerplaats en weelderig groen langsheen de Heulebeek. Het Heulse park wordt in een klap metafoor voor reservaat, voor-geborchte van leegte, wrange nasmaak van de amberkleurige Heulambiek. Outplacement? Modewoord uit de sustaal van woordvoerders van managers. De meeste werknemers zullen gezien hun leeftijd (heup, hoorapparaat, gebit) moeilijk ergens anders aan de slag kunnen. Proces en product zijn ook heel specifiek en intensief: een streekbier brouwen en distribueren met z'n zevenendertigen stelt anno 20XX weinig voor op zo'n sollicitatiebrief annex curriculum vitae naar firma's met veel meer computers en gigantische parkeerterreinen. 'Kleinschaligheid' is net als 'onthaasting' een wollig woord. Dumpen die handel! Het is hopen op de beloofde premie van de directie (de bazen 'vader' en 'zoon') en een vervangingsinkomen. De zomerwind zucht diep in het gebladerte; de zon blijft de hele dag citroengeel boven het park dobberen. Wrang is het klimaat. Er worden geen autobanden of paletten in brand gestoken. De slogans groeperen zich niet tot een manifestatie of betoging. Het gild van 37 stokers heeft te weinig vuurkracht. Wel komt een delegatie van confrérie De Griffioen zijn sympathie en medeleven betuigen. De doelstellingen van deze club luiden immers: 'De instandhouding en bevordering van de biercultuur in haar voornaamste aspecten: brouwerijtraditie, sociaal gebeuren, levensstijl en gastronomie. Daartoe kan de confrérie evenementen en manifestaties organiseren van allerlei aard: feesten, cursussen, proeverijen, banketten, verbroederings met verwante verenigingen, uitstappen, concerten, toneelvoorstellingen enz.' Attent van deze feestbroeders, maar de Heulambiek is definitief naar de dieperik, zonder luisterrijke capriolen of winslettigheidjes.

De inboedel van Heulambiek is het lot van cultureel erfgoed beschoren, enkele zondagen per jaar te bezichtigen, op een vreemde bewaarplaats. Het gebouw zelf zal tegen de vlakke gaan, om plaats te maken voor vele kaveltjes huiselijk geluk, even of oneven genummerd. Acht decennia alcohol en prik zijn op de fles gegaan. 'Gezondheid, zeggen ze dan. Een klinkende nederlaag.

DRANGHEKKEN & DRANKGEKKEN

Drenkplaatsen; wilde dromen; nachtmerries. Het Groot Gelijk, voorheen Hof van Commerce, is de hoektand van Heule gelegen tussen de kabbelende wateren van de Heulebeek en

het oude station waar al lang geen treinen meer stoppen. Vreemd genoeg, want Heule is een grote en nijvere gemeente, inclusief een industriezone en diverse lagere en middelbare scholen. We naderen een getalsterkte van 15 000 inwoners. Wie heeft hier verdorie ooit een hand in gehad? De trein heeft later, met uitzondering van een zelfdoding of technisch/technologische storingen, nog maar één keer halt gehouden: wanneer er in 2013 ter gelegenheid van een halve eeuw Tinekesfeesten een volksfilm werd gedraaid. Fictie won het toen van de werkelijkheid: de treinbonzen gaven nog eenmaal toe, na veel lobbyen en mailen. Er zijn uiteraard ruime parkeermogelijkheden aan het oude station, dat thans een frietkathedraal van sissend vet onderdak biedt. Frietpeace! Wie verder langsheen de sporen en de randbosschages stapt, fietst of rijdt, belandt op de oude terreinen van staalfirma Meester, ter ziele gegaan medio het tweede decennium van deze eeuw. Er razen vele treinen per uur voorbij de rinkelbellen en de rode knipperlichten. Tegen de spoorwegbomen aangedrukt heb je De Plotse Inval. Vanzelfsprekend is er ook daar een ruime parking, dankzij het station dat geen station meer is. Tussen gatenplanten en gordijnen kunnen die van de Plotse die van het Gelijk zien zitten, en omgekeerd. De Plotse Inval heeft veel weg van een Engelse pub, met Vlaams volk en voetbal en biljart. De Varaan is eveneens een hoektand, maar dan op de markt, gezegd en geschreven: de Platse, die naar het jaar 20XX toe een serieuze facelift krijgt. Goeie muziek, alsook snacks. Jong en oud, weet je wel. De Varaan is bekend tot ver buiten de grenzen van Heule. Den Eland en BoeBoe: lange traditie, vertrouwde oorden in het centrum, groeiend cliënteel naarmate ondernemende geesten de zaken overnemen. De Sloeberaar is de nieuwkomer. Andermaal een hoektand van Heule. Die zal binnenkort Het Kantoor gaan heten. Vanuit deze vier drinkplaatsen in het centrum zie je Tineke van Heule staan. De Burgersgilde bevindt zich even bezijden de navel van Heule. Ook aan de periferie gedijen café Vlaskop (tiens: alweer een hoektand; de beste cafés vind je op een hoek) en de oude jonge jeugdclub Krommenaas, een kroeg waar het jongerengild weigert ouder te worden. De kinderen blijven er samen voor de ouders. Vergeten we ook niet cafetaria De Vlam in het gelijknamige Ontmoetingscentrum en cafetaria De Pluim in het sportcomplex Beverburcht, waar zwemmen en badminton hoog in het vaandel gedragen worden. Voor degelijk vast voedsel (na deze opsomming van liquiditeiten) moet je in restaurant Hulaba zijn. Een chili con carne of een lasagne op Heule-Platse is natuurlijk oké, maar chef Thijs van Hulaba doet er een schep bovenop.

Brouwerij Heulambiek leverde in al die drinkplaatsen eigenlijk nooit de hoofdmoot. Daarvoor was de firma niet concurrentieel genoeg met grotere, immer groeiende, fusionerende of opgekochte bedrijven. En, laten we eerlijk zijn: als er iemand al eens een Heulambiek dronk, dan was dat uit puur patriottisme voor Heule, en niet voor de smaak. Sant in eigen land? Als dat dan een lage streek is... overgoten met een streekbier... Nee dus. Sommige

werknemers van de Heulambiek hebben zelfs nooit ofte nimmer hun eigen nat gedronken. Dat zal er nu, als ex-werknemers, niet op verbeteren. Het zou de gifbeker betekenen. Op 14 juli, de dag voor zowat de hele streek collectief een drietal weken vakantie neemt en vooral zuidwaarts tuft, installeren de afgevloede Heulambiekers midden de markt een toog, vlak naast Tineke. Er wordt gratis Heulambiek getapt en geschonken. Het is de allerlaatste keer dat het amberkleurige nat vloeit. Vergelijkingen met bloed zijn legio. Iedereen drinkt, tegen zijn goesting. Voor de logistieke kant van deze zwelgpartij tekent de harde kern van de Heulambiek vakbonzen: vrouw Martine gehuld in een rode vuilniszak, manhaftige Wouter bekleed met een blauwe pmd-zak en de milieujongeling Bart gedrapeerd met een groene vuilniszak. Naar de oranje vuilniszak (nochtans ampel voorradig) werd niet gesolliciteerd. Foeilelijke kleur. Geruggensteund door ontgoochelden hebben ze zich een toegang tot de brouwerij verschaft en het productieproces weer eventjes op gang gebracht. Puur marxisme. De twee politieagenten slepen in opdracht van de stad Kortrijk wat dranghekken aan, leggen symbolisch hun pet op de toog en drinken dapper mee. Wilde dromen van communistische renaissance annex eigen werknemersbeheer maar ook kwalijke visioenen van spuitjeslucht en pantoffels drijven als botsende praatballonnen over de Platse. Den Eland, de BoeBoe, De Varaan en De Sloeberaar doen er elk nog een vat van eigen bodem bovenop. Wanneer de klok op de kerktoren drie keer slaat, wat niemand hoort, is de wilde stroming van deze Vlaamse Quatorze verزند in gesijpel, gemurmel, gekabbel, gewezen en tandengeknars. Er wordt wel nog balorig tegen de kerk gepist. Er wordt opstandig gemompeld, met lippen die door drankmisbruik half verlamd zijn. Economische analyses worden met brede gebaren geïllustreerd. Men wijst met vingers: naar de hemel, naar de hel. Men prikt met wijsvingers op een borst. Men klopt op hout. Er wordt omhelsd, gevloekt, geknuffeld, op schouders geklopt, gesust. Er wordt met dranghekken gerammeld en gesleurd. Niemand wil naar huis. Sommigen gaan droevig in de goot zitten. Resterende werkplunjes van de brouwerij worden op een hoop gegooid en in brand gestoken, geflambeerd met Heulambiek, want het wordt donker. Dat lukt niet. Alleen de politiepetten vatten even vuur. Pas wanneer vele uren later in het oosten wat glazig melkachtig licht wordt gemorst, slaat de werkelijkheid in alle hevigheid toe. Men waadt huiswaarts, over trottoirs die als roltrappen naar diepten van ellende voeren .

PRO DEO & VADERLAND

Er zijn enkele schadeclaims van eerder abstracte aard. Naweeën van een abortus. Wie

heeft nu eigenlijk aan wiens oren getrokken? Wie heeft dat rioolputje geopend? Waar is dat verkeersteken naartoe? Van wie is die megafoon nu eigenlijk? Wee echter de vermetele die in dat verband concrete beschuldigingen uit. Hij is nog niet jarig. Wie zonder zonde is, hij werpe het eerste glas! En de oude jonge advocaat Lucas Bottelmans - what's in a name - is er verdorie zelf ook bij geweest die fameuze nacht. De ergste heethoofden laten zich door hem te gepasten tijde vertegenwoordigen. Of door Pietersoons, een nog jongere pleiter die ook onder de mensen komt, een kerel met zijn Heulse hart op de juiste plaats: links. Bottelmans gelast een compagnon met enkele verschijningen en een woord ten goede in het gerechtsgebouw van Kortrijk. Pietersoons doet de dingen zelf. De smart omtrent de sluiting van de sympathieke firma Heulambiek overmant namelijk alles. Men legt begrip aan de dag. Men wil geen opstand meer zoals ten tijde van de eerste Schoolstrijd, toen er doden en gewonden op de Krakeelhoek vielen, waardoor het roerige dorp Heule zelfs in de geschiedenisboeken belandde. Het blijft bij een paar haastig gemompelde reprimandes: Heule is een van de grootste en alleszins de vurigste deelgemeente van Kortrijk. Daar vallen veel stemmen te rapen of te verliezen. En het zijn niet allemaal boeren meer die blindelings voor de roomsen stemmen. Collectieve ongehoorzaamheid van een gemeente die anno 1977 door Kortrijk werd 'gefusilleerd', zoals ze daar zeggen, kan men missen als kiespijn. Vijfdaags Heuls patriotisme ter gelegenheid van de jaarlijkse septemberfeesten kan oogluikend worden toegestaan, maar moet niet aangewakkerd worden. Er woont daar te veel leenroerig volk. Er zouden wel eens Stoten van kunnen komen.

MAAT & REGELMAAT

Mijn vertrouwde drenkplaats heet Het Groot Gelijk. Iedereen is er gelijk, aan weerskanten van dat gelijk. Voorheen was het café getiteld: Hof van Commerce, maar de toenmalige bazin verdween naar een land met een andere munteenheid met een jong lief dat weinig zei en evenmin zaad loosde, want het was ook een vrouw, zeg maar: niet-man. Brouwersgasten troffen er na dit overhaaste vertrek een aap in een kooi aan, rijkelijk voorzien van peulvruchten en bananen. Na deze daad van lesbische liefde bleef het Hof van Commerce jarenlang gesloten. Leegstand. Wolga, de huidige tapvrouw, kocht het pand en maakte er Het Groot Gelijk van. Mijn maten en ik komen er als vermoeide leeuwen en leeuwinnen onze dorst lessen, soms laveloos. Wolga zelf drinkt met mate; het merendeel van ons met regelmaat. Dit drinken vindt plaats tegenover het oude station. Wie te lang naar voorbijrazende treinen staart, ook wanneer die allang gepasseerd zijn, moet een rondje geven. Het

is hier binnen te doen. Wie verkleinwoordjes gebruikt, wordt zijn das afgeknipt. Indien er ontstentenis aan das bestaat, wat het vaakst het geval is, dan moet de vermetelee vijf euro deponeren in de omgekeerde Vikinghelm op de hoek van de toog. Elke derde donderdag van de maand trekt Wolga klokslag 23:16 haar leren handschoenen aan en vist daar dan de buit uit op. We komen er vaak mee toe tot het krieken van de derde vrijdag van de maand. Wij, dat ben ik, Rembert Anneessens, Wolga herself of all persons, Mister Vandezande (de caféhond), de geheel uit littekens opgetrokken Purl Harbor, Silicon Valley (wat een vooruitzichten heeft die Ruth!), Smalle Geboorte (de vrouwelijke ouder bleef bij diens geboorte ook in leven), Spartakut (die ook Pallas Athena genoemd wordt), Bismark (deed viermaal twee jaar over zijn studies, om het goed te kunnen, iets met economie), De Baron, Alverman (de wittekop), Veltekort (lelijke jaap ter hoogte van het linkeroog, ooit op schoolreis opgelopen door een vissenbeet in pretpark Bellewaerde) en nog een stuk of wat anderen zoals daar zijn Guido Gezwelle (sporadisch ook Schedelmans genoemd), Prinses, Marlino (de vingervlugge doofstomme goochelaar), Het Zwarte Aura, Poeter Sete (die eigenlijk Peter Soete heet), Flesh Back, Pieter Zeven, Sneeuwwitje (een waterval van ravenzwart haar, ook Sneeuwwatje genoemd), Ramses (wanggewas), Fileepuur, Angelsaks (een geïmporteerde ler met twee nieren) en Leverzwijn. Maten... makkers... mafketels.

EAU DE VIE & DANGER DE MORT

Het caféleven is dangeereus. Een scheef woord, en het kan scheef zitten. Maar we doen ons best. We onderhouden regelmaat. We zijn als Buffalo Bill, die 80 buffels per dag neerknalde, maar alleen de eerste nodig had om van te eten. Onze eerste pint is voor de dorst; de kudde daartussen zijn testcases en proefballons, en de voorlaatste is om te controleren of we nog dorst hebben en of die nog gelijkenissen vertoont met de eerste. De allerlaatste bestaat niet. Smalle Geboorte, de uitslover, dronk ooit een keer zo'n allerlaatste uit. Toen hij scherper toekeek, zag hij op de bodem staan: MEER IS IN U. En hij deed dus door, gekweld door onophoudelijke visioenen over zeppelins en diepzeeboten. Later zou hij nog een reis naar het Balatonmeer in Hongarije ondernemen, op zoek naar een oplossing. Hij kwam nog zwaarder verslaafd terug van het land der Magyaren.

De burgemeester van Kortrijk heeft een aantal jaren geleden opgeroepen om meer op café te gaan, misschien in een poging zijn zwalpende partij vers leven in te blazen, misschien om meer blauw op straat te krijgen, maar in de puberstraat met de pubercafé's, omgeving station, kan hij bijwijken de agressie niet meer de baas. De auto van papa rijdt blijkbaar op

testosteron en adrenaline. Dit terzijde. Laat de tijd maar zijn werk doen. Wij zitten hier goed. We delen eilanderigheid. Ons waterhol bevindt zich tevens op de gedooggrens tussen Heule en Kortrijk. We zijn ook niet van de domste. Ze denken dat we aan de drank zijn, maar de drank is aan ons. Trouwens: wat ze zeggen, zijn ze zelf. Als bij het krieken van andermaal een verse dag de motoren weer aanslaan en de ruitenwissers weer in beweging komen, ondergaan we een metamorfose. De lichten in Het Groot Gelijk doven, de deur knalt dicht, een slechte grappenmaker duwt voor de miljoenste keer op de belknop en de grimlach van de hoektand besterft het. Tot zover de situatieschets. Nu volgen enkele feiten.

GEBROED IN DE BIERKAAI

Eeuwen geleden verkrachtte Skandinaafs tuig van de richel met vlechten in hun haar à la Tineke van Heule onze kerken en plunderde onze vrouwen. De Kortrijkse Broeltorens konden dat niet beletten. Die waren er nog niet. Hula kreeg toen een serieuze historische adrenalinestoot. De verzuchting welde op: 'Van de woede der Noormannen, verlos ons, o Heer.' Zo luidt het wel vaker in de officiële wandelgangen, terwijl de Vikingen ook wel varende ondernemers waren. Hebbes? De geschiedenis herhaalt zich nu. Tijdens een nazomer in de 21ste eeuw zijn de gemoederen verhit in Het Groot Gelijk. Eender welk seizoen: de gemoederen raken daar altijd verhit. Het scheelt geen haar of daar wordt elke week een verse politieke partij opgericht. De statuten zijn altijd kant-en-klaar: geen gelul, we zeggen wat we peinzen, en als het nodig is: we zwijgen tot we zweten. Klanten van Het Groot Gelijk worden wel vaker Gelijkhebbers genoemd. Hoewel er veel inwijkelingen in Heule wonen, is iedereen zich bewust van de historie van het dorp. Ten tijde van de allereerste Schoolstrijd, eind 19de eeuw, is het in de annalen terechtgekomen door een beroemde moord, nou: doodslag. En zowel de prozaïst Stijn Streuvels als de dichter Guido Gezelle als de componist Emiel Hullebroeck hebben op deze blauwe plek in het heelal iets met Heule te maken. Zo'n collectief bewustzijn moet zich dus wel vertalen in nijvere toegsprak en zich manifesteren middels vele vaders bier. Over de vergane brouwerij Heulambiek wordt gepraat als over de Titanic. Het bier zelf verdwijnt al vlug uit de circulatie; het is het koude water waarin 37 drenkelingen hun einde vonden. Het schip ligt op de bodem van het dorp, naast het park. Kapitein 'vader' en eerste stuurman 'zoon' laten zich niet meer zien. Woede verdunt zich nu tot opstandige gelatenheid. Op de valreep van augustus wordt in de zaal naast Het Groot Gelijk een benefietavond voor de drenkelingen georganiseerd. Chef-kok Thijs Klinckaert van restaurant Hulaba (voorheen Het Rattenkasteel, van Filip en Patricia) doet de

catering. Hij heeft ervaring opgedaan in Amerika en Frankrijk en weet dus als geen ander om te gaan met comfort food. Zijn buurman boer Nic, die altijd bier met een ster drinkt (men heeft het in zijn stamcafé Den Eland daardoor over boerbier), assisteert hierbij met producten zo uit de natuur. Ex-opvarenden en stuurlui aan wal drinken zich na de goede wijnen die geen krans behoeven nog een flink stuk in de kraag. Het Groot Gelijk wordt de Bierkaai. Iedereen krijgt bij wijze van spreken een rugnummer. Er zijn geen beroepen meer, geen posities, geen functies. De lat ligt voor iedereen gelijk. Zeer plat. Een oefening in democratie. Er broeit wat. Heule beeft. Volgen er nog bedrijven?

DEFUSIONERING!

Herverkaveling. Met of zonder Kortrijk: de Heulambiek zou toch gezonken zijn. Anno 1977 werd Heule door Kortrijk geannexeerd als deelgemeente. Er zijn nog omliggende dorpen die dit lot toen beschoren waren: Rollegem, Kooigem, Bellegem, Bissegem, Marke en een fikse kadastrale hap uit Kuurne. Anno 20XX, in de dagen voor de septemberfeesten (altijd meervoud), krijgt iemand een idee. Het idee. Defusionering! En dat een maand voor de gemeenteraadsverkiezingen en de zoveelste Tinekesfeesten op rij! Het is een onzalig idee voor Kortrijk. En een zalig idee voor Heule. Onfeiten zoals de teloorgang van de Heulambiek zullen in de toekomst misschien beter vermeden kunnen worden als we onze eigen baas zijn en onze eigen boontjes doppen. Heule: één front. Zoals omstreeks 1880 ten tijde van de eerste Schoolstrijd Heule de geschiedenisboeken haalde, zo zal men opnieuw alhier voor een primeur zorgen in de vaderlandse historie. En zie: ze laten er geen vlas over groeien. Alle kleuren en gezindten vloeien samen. Er worden krachtige peetvaders aangesproken. Ik, Rembert Anneessens, chroniqueur, verteller, copywriter, stenograaf, griffier, zal van dit alles schriftelijk akte nemen en de wereld kond doen. In een mum van tijd worden duizenden handtekeningen verzameld. Er komt een kieslijst. De populairste BH's figureren boven- en onderaan. De rest duwt en wrikt. Er staan ook enkele ex-Heulambiekers op. De pers heeft er een vette kluif aan. 'Nieuw Nationalisme' kopt een krant. 'Rationalisme' blokt een andere krant. 'Dorps Patriottisme' schreeuwt een derde krant. 'Groot gelijk' bekt die tweede krant, waarvan de hoofdredacteur vaak in Het Groot Gelijk komt. De Varaan, De BoeBoe, De Burgersgilde, Den Eland, De Sloeberaar, Het Groot Gelijk, De Plotse Inval, De Vlaskop, Krommenaas en de cafetaria's lopen stampvol. Er is weinig tijd, en er moet vlug gedronken worden. De verkiezingen zijn al op 8 oktober. Maar eerst wordt er nog gefeest, zoals elk jaar in september. Heule is het 'Stoten'-dorp bij uitstek. Elk jaar weer bedenken

individuen of samenzweringen een Stoot, d.w.z. een duidelijk zichtbare ludiek bedoelde grap. Daarover oordeelt dan een geheime jury. De beste Stoot wordt bekroond met een wisselbeker waarin een geldbedrag in munten steekt. Je kunt het zo gek niet bedenken of het is al in Heule gebeurd: valse zebrapaden, een nepherberg die op een nacht tijd verrees (en op bevel van hogerhand prompt weer afgebroken werd), een vliegtuig op een dak, een eigen munteenheid, een militaire coup. Soms haalde een Stoot de voorpagina's van de kranten. Een verontruste minister van Binnenlandse Zaken had al eens – voorbarig – ingegrepen in verband met een straatpaardenkoers en gedreigd dat hij honderd gendarmes zou sturen waarvan de overuren door de oproerkraaiers zelf betaald dienden te worden. De ovenwarme Heulse Partij voor Defusionering wint in september 20XX de prijs voor de beste Stoot. Maar het blijkt menens te zijn. De vroege vadersen schrikken.

DE HDP

Puntje bij paaltje: de HDP. Er is geen tijd, er is geen geld en er is geen echte campagne, maar toch levert de Heulse Defusionerings Partij uiteindelijk enkele gemeenteraadsleden af in Kortrijk. Beginner's luck. Voor schepenen is het nog even wachten: in de Guldensporenstede heeft elke klassieke partij gezorgd voor verruimingskandidaten, die ook veel stemmen halen. Domme kiezers dwepen namelijk met bekendheid, vooral van op tv, die rechthoek van afgrijzen en eenheidsworst. Sommige van die kandidaten komen zelfs even in Kortrijk wonen, allemaal uit angst voor de HDP. Gevraagd naar een reactie bij de Heulse verkozenen, antwoorden die: 'We kijken al uit naar een zetel in de onafhankelijke Heulse gemeenteraad. We zitten hier dus maar voorlopig'. Een van de bekendste HDP'ers, die veruit de meeste stemmen behaalt, is Stanislas Afwas, een alomtegenwoordige ondernemer op het vlak van verzendingen. Hij is voorzitter van Unizo, sponsor van het Heulse Tinekesvuurwerk, stuwende kracht achter het zomercarnaval in Kortrijk en Vredeseilanden en nog honderd dingen meer. Het Belgisch Instituut voor Referenda vindt het zo'n interessante testcase dat het een nationale enquête opzet. 77 percent van de ondervraagden keurt de Heulse zet goed. En wil dat ook zelf wel meemaken, in eigen dorp of stad. Nog voor Nieuwjaar wordt in Heule het oud, vertrouwd huis brouwerij Heulambiek het hoofdkwartier van de allereerste defusioneringspartij in België: de HDP. Ze kraken het leegstaande pand.

BALEN

We zeggen en schrijven eind tweede begin derde decennium van de 21ste eeuw. Een en ander ligt nu in gruzelementen. Het kan verkeren. Ik, Rembert Anneessens, moet er geen tekeningetje bij maken, zeker? De vlieger van de HDP is niet opgegaan. De nieuwe partij verbrokkelt door liefdeshistories, huwelijksperikelen en regelmatig drankgebruik. De leegstaande brouwerij wordt door de ratten overgenomen. Weldra verrijst er een nieuwe woonwijk. De burgers van Kortrijk wrijven zich natuurlijk in de handen. Aan het territorium van hun Petit Paris aan de Leie wordt verder niet geknaagd. Zij hebben zich beveiligd met zeven nieuwe overbruggingen. Wij van Het Groot Gelijk trekken ons terug in onze eigen republiek. We likken de wonden die we de laatste jaren opgelopen hebben. Er zitten wel een paar kornuiten tussen die ambities koesterden in verband met de HDP. Die moeten ze nu smoren. Of vervangen door andere. Op onbewaakte ogenblikken – maar welke zijn dat niet? – mompelen ze soms nog iets over onafhankelijkheid ten tijde van de autoloze zondagen. Silicon Valley oppert hardop de gedachte dat dergelijke retro-oprispingen ook beboet moeten worden met vijf euro. Trop is te veel; de tijden zijn veranderd. Purl Harbor moet zich inhouden of hij kapt een pint over haar kop. Pallas Athena sust de boel. Het Zwarte Aura stoot zijn pint om omdat Pallas hierbij breedvoerige gebaren tentoonspreidt. Veltekort begint een monoloogje over Europa en de regio's af te steken. Angelsaks lispelt 'shame'. Le-
verzwijn zegt twaalfmaal 'Brussel'. De Baron, die van Vlaamse leeuwjes houdt aan weerskanten van zijn soepterrine, mompelt iets over federalisme. Tja, wie heeft hier gelijk? Ik, Anneessens, weet één ding zeker: het zijn niet de tijden die veranderen, maar de mensen die ouder worden.

'Zzoéff!!'

'Wat was dat?'

'Dat? Dat was je leven dat voorbijvloog.'

'O, kan ik er nog één?'

'Sorry makker.'

(naar John Cleese)

DIEPE GEDACHTEN

De steenrijke linkshandige maar morsdode Arabier Osama-in-den-Hoge is ook in Het Groot Gelijk nog lange tijd na zijn gewelddadige tenhemelopneming wel vaker het onderwerp van

gesprek. Soms hebben we dus nog eens serieuze communicaties. Na een groot debiet aan e-mailmoppen en internethumor wagen we ons aan haarscherpe analyses op wereldformaat.

'Die rijkeluiszoon zat goed in de olie', zegt Alverman. 'Hij had geen buitenverblijf, maar een binnenverblijf onder de grond in Afghanistan'.

'Was het niet Pakistan?'

'Alleszins een Verweggistan.'

'En dan te weten dat het symbool op de Amerikaanse greyhound bussen de Afghaanse windhond is!', merkt Bismark op. Diens jaren van verstand zijn eindelijk aangebroken. We feliciteren hem met zijn opmerking, maar Mister Vandezande zwijgt hierbij in alle talen: hij sleept zich als een soort van te groot en te lui geworden horecacocker door het leven. Onze blikken zeilen even naar zijn vaste plaats op de mat, waar hij gewoonlijk als tocht hond postvat. Pallas Athena aka Spartakut mompelt iets over slapende honden.

'Grm grm', gromt Wolga in plaats van haar huisdier. Daarover zouden we dus beter onze mond houden. Vervolgens filosoferen we over de kwestie waar we zelf onze kamikazevliegtuigen of onze bommen in onze deelgemeente neer zouden laten ploffen. Diverse verzekeringsmaatschappijen en banken komen in aanmerking, omwille van hun lelijkheid.

Enkelen opperen ook: 'De kerk'.

'Het Ontmoetingscentrum'.

'Hangt er van af wie er dan in zit'.

'De lege brouwerij.'

'Met vader en zoon erin', mompelt Angelsaks aan de linkerkant van zijn mond.

'Als het maar niet op mijn dak is', zegt Wolga. 'Ik ben nog niet binnen. Weet je wat ik ga doen? Ik ga mijn Heilige Rita halen en er een kaars voor branden. Ze komt van de rommelmarkt in Doornik en ze helpt tegen hopeloze gevallen. Ze heeft een heilige puist op haar kop'.

'Wat heeft dat er nu mee te maken, Wolga!?' vraagt De Baron.

'Ze bedoelt dat we zelf de hopeloze gevallen zijn', antwoordt Veltekort in haar plaats.

'Het is tegen de biologische en chemische oorlogsvoering, voila', zegt Wolga, en ze voegt de daad bij het woord. Zo kabbelt onze avond verder, bij het flakkeren van een mariablauwe kaars, in een tijd waar de voorraad vrede alweer eens opgebruikt is. Guido Gezwelle krabbelt zijn honderdste haiku op een bierviltje. Het Zwarte Aura vult een ander viltje met lottogetallen. Prinses ziet er godgenageld mooi uit in dat bewegende oorlogslicht. Als chroniqueur van de lopende gebeurtenissen in Heule zie ik dat onmiddellijk. Opmerkingen van toevallige klanten over de kaars kosten die avond twee euro.

VAN ONS HEENGEAAN

Het kan verkeren. De heilige Rita-met-de-kaars betekent het einde van Het Groot Gelijk en de dood van Mister Vandezande. Het trouwe huisdier sterft dus niet door miltvuur of terrorisme, maar door onoplettendheid en doodgewoon vuur. Een van de hoektanden van Heule is getrokken. How come? We waren lang blijven plakken, weer tot aan het kriecken van een volgende dag. Rita en de kaars – zo'n knoert van een communiekaars; de eeuwigdurende vlam voor de Onbekende Soldaat – belandden in de loop van de avond, nou: nacht, op een of andere vensterbank. Zet een kaars voor je raam vannacht. Het leek vooralsnog te helpen, want niemand van ons kreeg die avond miltvuur. Eilacie... in het holst van de ochtend – Wolga en Mister Vandezande hadden alleen maar de reguliere, gewoontegetrouwe, geconditioneerde en Pavloviaanse daden verricht, en daarbij de kaars vergeten – vatte het pand vuur. Een vergetelheid. Alcoholvoorraden accelereerden de vlammen (... die in alle kranten 'gretig' werden genoemd). Die luie tocht hond bleef erin. Dus: toch geen blijvertje. We hebben nu ook een gebouw tegen de vlakke en een dode te betreuren. Rita-met-de-puist en de maagdenblauwe kaars hebben geen bescherming, maar vernietiging betekend. Tja, het zal maar knetterend bliksemen en krakend donderen en een simpel ratje zal onder-tussen de hele omgeving zonder elektriciteit zetten. Rita toch.

TERAARDEBESTELLING

Zwijg me over begrafenissen of ik barst in lachen uit. Ik, Rembert Anneessens, weet godgenageld waar ik het over heb. In de middeleeuwen van mijn leven was ik drie jaar lang misdienaar in de decanale kerk van het vreselijke stadje waar ik toen woonde (koektrommelplaatjes; eierboerpraatjes). De koster lapte me elke week twee à drie teraardebestedingen om te 'dienen'; blijkbaar vond hij dat ik een rouwkop had. En gelachen dat we hebben! Nu, ter zake. Mister Vandezande is dus al via Gods ondoorgroendelijke wegen van deze wereld verdwenen, deze beurse bol in het bestel der sterren. Opgebrand, zoals ze zeggen. Beter te branden dan je leven uit te zitten, zeg ik maar. Liever schreeuwen dan vezelen, zeg ik ook soms. M/V zaliger, toch een gedomesticeerd dier, half mens, half tocht hond, krijgt van zijn naasten een heus begrafenisritueel. Begrafenisondernemer Dirk Bonny van de firma 'Reizen Hiernamaals' ziet er op toe dat alles goed verloopt. Bij leven was de hond een vurig anticlericaal; bij dood bedenken zijn nabestaanden hem met ampele kerkelijke nazorg. Een bekende paradox. Er wordt gebeden, gezongen, bewierookt, gepredikt, geme-

aculpad, gecommunied, uitgedeeld, gedeponeed, gesmeekt, gezalft, gedronken en gegeten. Wij, de ex-Gelijkhebbers, zouden de apotheose van de ondergrondstopping van onze trouwe viervoeter natuurlijk graag willen 'vieren' in Het Groot Gelijk. Dat kan dus helemaal niet meer. Na de passage op de dierenbegraafplaats (ze laten Mister Vandezande waarachtig in zo'n ouderwets kistje nederdalen) doet zich een schisma voor: de familie (Wolga, haar zussen, haar broers, haar moeder) gaat haars weegs richting de BoeBoe voor de rouwmaaltijd (hier houdt voor ons de aansporing 'Gelieve de familie te volgen' op – dat hebben we goed begrepen). Wij (het Zwarte Aura, Fileepuur, Alverman, de vaste klanten, etc... iedereen is er) begeven ons naar een ruim horecabedrijf in het hart van Kortrijk, namelijk de Saint-Kastard in de schaduw van de Vrouwentoren. Kwestie van niet te veel op te vallen in Heule die dag. Onze namiddagrouwsessie bestaat vooral niet uit vast voedsel, en strekt zich uit totdat de hanen op hun mestvaalten het matineuze gregoriaans weer uit hun strot persen, de volgende ochtend van alweer een verse dag, waarop, god geve het, eens niet iemand ter aarde besteld dient te worden. Zelden hebben we meer innig plezier dan dat halve etmaal. Vreemd. Andermaal een bekende paradox. Maar ik heb u gewaarschuwd: zwijg me over begrafenissen of ik...

Angelsaks: 'We are gathered here today... '

Ikzelf, Anneessens Rembert: 'Godverdomme, Angelsaks, dat is voor trouwpartijen!'

Angelsaks: 'O, ik verwarde met rouwpartij'.

Veltekort: 'Allebei rosbief!'

ROUWKOST/RAUWKOST

Droevig, dronken, bijwijlen hikkend van het lachen, bijwijlen geflambeerd in oplaaiend sentiment, dolen we die nacht met z'n allen nog even rond in de as van Het Groot Gelijk, terugkomend van Kortrijk. De eigenaars van de linten die rond de afgebrande hoektand zijn gespannen, stoppen ook nog even met hun combi. We zitten al ver op de pechstrook van de nacht; reeds wordt in het oosten met wat licht gemorst. Guido Gezwelle en Ramses verzorgen de apologie voor onze nachtelijke activiteit. De sheriffs knikken ernstig – ze zijn ook in vroegere ellendige tijden bij de teraardebestelling van brouwerij Heulambiek aanwezig geweest en leggen begrip aan de dag, nou: nacht. Ons kent ons.

'Het is te hopen dat Wolga goed verzekerd is.'

'Ja, want ik denk niet dat ze al binnen is.'

'Ze heeft vandaag tenminste rauwkost gegeten.'

‘Eh?’

‘Met een au of een ou, maakt niet uit.’

‘Ha ha ha!’

‘Maak het niet te bont’, zegt de hoofdscherm. ‘Het uur is gevorderd en er hangt hier zo’n scherp alcoholisch luchtje... Eén lucifer en de hele zwik gaat weer in de fik, als dat al mogelijk zou zijn, ha ha’.

‘Ha ha’, beamen Gezwelle en Ramses. De wetsdienaars zitten duidelijk op onze golflengte.

‘En van waar komen jullie eigenlijk? Het is al over vieren’.

‘Van de Kastard in Kortrijk’.

‘Waren ze zo laat nog open?’

‘Nu zijn ze toe’.

‘Allez, ga nu maar allemaal vlug naar huis’.

‘Ja, er is hier niets meer te zien, hé’.

‘Nee’.

De combi verdwijnt langzaam, met treurige achterlichten, als in een lied van Paolo Conte. Iedereen van onze Gelijkhebbers-bende plukt nog een stukje verbrand onroerend goed mee als aandenken. We vormen een afscheidskring, de armen om elkaars schouders geslagen, maar er komt geen zinnig woord meer uit. Alverman probeert iets Gregoriaans te zingen, maar dat lukt niet. Het eindtafereel uit Babettes Feast is vrolijker en luidruchtiger. Smalle Geboorte bezoedelt nog met zijn stuk houtskool het begrafenistextiel van Silicon Valley, natuurlijk ter hoogte van de feiten: haar joekels.

‘Godverdomme, man!’ kijft Ruth, en dat betreft de laatste mededeling. Allen spoeden zich huiswaarts, of naar waar het op lijkt. Adieu Het Groot Gelijk, goodbye Mister Vandezande, blame it on Osama-in-den-Hoge.

CRISIS

We tuimelen in een vacuüm. Niet dat we elkaar zo graag zagen, maar: we zien elkaar nu minder en minder. Als we al gaan stappen, zitten we verspreid over de BoeBoe, De Varaan of Den Eland of andere drinkplaatsen in Leiestad. En dat gebeurt in schijfjes en schuifjes en stukjes en brokjes. Pas dan beseft je dat je elkaar mist. Vaak voelen we ontstentenis en ontbreken:

‘Godver, waar is Purl Harbor?’

‘Het is lang geleden dat we Flesh Back nog zagen’.

‘Waar hangt Prinses uit?’
‘Zou Marlino nog leven?’
‘Angelsaks is zeker weer op weg naar Calais?’
‘Alverman nog gezien de laatste tijd?’
‘Ik zou geld geven om... ‘
‘Ik weet niet eens meer hoe Pallas Athena er uitziet.’
‘Heb je dat gehoord van Anneessens?’

We oefenen ook zeer uiteenlopende beroepen uit, zoals daar zijn: oesterwerknemer, grootkeuken vaatwasser, postvrouw, advocaat, golfballenraper, cultuurwerker, landmeter, cartoonist, onderwijzeres, huisarts, decorateur, groenteboer... We lijken verspreid te raken. De Plotse Inval, De Varaan, Den Eland en de cafetaria's De Vlam en De Genster varen er wel bij. Het geblakerde puin van Het Groot Gelijk wordt geruimd. En zoals sommige zwammen op één nacht verschijnen, zo verrijst alras een zoveelste bankgebouw op de plek. Nu twijfelen we alleszins niet langer meer over waar we ooit ons kamikazevliegtuig inclusief bom naartoe zullen sturen. Met het eerstvolgende oudjaar proberen we in het zaaltje boven De Varaan met z'n allen het afgelopen jaar de nek om te wringen en het ovenwarme jaar in te drinken. Dat lukt maar voor vijftig procent, omdat de helft van de Gelijkebbers er niet is. Veltekort brengt het restant van de Vikinghelm mee; hij heeft het verkoolde ding uit het puin opgeduikeld. We proberen er champagne uit te slurpen, maar die smaakt naar as. Er is ook een gat in. Rond drie uur 's ochtends verlaten we het feestpand om poolshoogte te nemen in enkele andere etablissementen in de deelgemeente Heule. Het Titanicgevoel kunnen we echter niet van ons afschudden. Iemand gewaagt zelfs even van Pompeï (... waarop iemand anders opmerkt dat we deze metafoor eigenlijk gewoonlijk voor Kortrijk in de jaren negentig gebruikten). Alles lijkt ten dode opgeschreven: brouwerij Heulambiek is op de fles gegaan, op de plek van Het Grote Gelijk zullen weldra kasbons verhandeld worden, we hebben een dood beest te betreuren, en de helft van onze kompanen is er niet bij. Moet er niet dringend wat aan de hand zijn?

PLAN

Dagelijksheid kan charmes hebben. Maar het gewone kan ook dodelijk zijn. Doodgewoon. Snappie? We hebben dringend een conclaaf nodig. Apart drinken levert niets op. Gensters en vonken doven te rap uit waar slechts twee of drie van de oud-Gelijkebbers in ons midden zijn. Ik, Rembert Anneessens, voel me geroepen daar iets aan te doen. Uitgesloten zijn

(mijn volk kennende): kaartavonden, culturele uitstapjes, groepsreizen, barbecuefestijnen, zelfs fuiven. Onze gemiddelde leeftijd bedraagt 42,8 jaar. Ik voel ons uit elkaar groeien. Landerigheid, ja: eilanderigheid ligt op de loer. Zoals we ooit een veelkoppig monster waren met eenzelfde gulzig lijf, zo beginnen we nu op een rattenkoning te gelijken, waarvan alleen de staarten nog in elkaar verstrengeld zijn. Na rijp beraad met mezelf kom ik tot de conclusie dat we weer aan een vaste biotoop toe zijn. Een schuilplaats, een drankhonk, een herberg, een kwakhuis, een drenkplaats.

Refugium! Sanctuary!

O Anneessens, gij duivelse feniks!!

QUEESTE

En alleen zwerf ik, en van geen mens gestoord, vele dagen en lange nachten, in de Guldensporenstede Kortrijk, de Leiestad die door Conscience ook Darlingen genoemd werd.

(Hoewel bij metend rekenden en rekenend metenden, barbaren wat fictie betreft, daar twijfel over bestaat: is Darlingen wel degelijk Kortrijk? Is het misschien niet Dendermonde? Ze tellen de woorden en meten de kilometers; zonder talent voor literatuur en fantasie. Ze willen misschien ook niet dat het Kortrijk is, want in Darlingen zijn de rolluiken neer en groeit er gras op de trottoirs. Fictie? Feit? Fata morgana?)

Zal de Leie mij verleiden? Ik ben min of meer op zoek naar een nieuwe biotoop voor de Gelijkhebbers. Dat is makkelijk en moeilijk. Eerst makkelijk: door jarenlange eindeloze openbare werken en torenhoge stadsbelastingen hebben zich voorlopig leegloop en leegstand voorgedaan. Een fase. Alweer Pompei! Nu moeilijk: het is een heksentoer om nog levende zielen te ontmoeten waarmee te onderhandelen valt. Kortrijk, eens nijvere stad aan The Golden River, de Leie, ooit in zijn sas met het vlas, zodat sommige cowboys het hadden over 'Texas', is na een hoopgevende renaissance van tien jaar plotseling op sterven na dood, terwijl de verbrede Leie in plaats van slagader, traankanaal is geworden. Een overdaad aan grijpgrage kranen voert een vreemd bewind over de stad. Roemrijke drenkplaatsen sluiten hun deuren. Winkelstraten worden donkere loopgraven. TE KOOP! TE HUUR! OVER TE NEMEN! De lampen doven. De lichten gaan uit. En in deze duistere tijden zwerf ik, Anneessens, rond in dit Petit Paris, waar ooit op kleine schaal licht en liefde heersten. Geen enkele van de overgebleven drankslijterijen komt in aanmerking voor een permanente reünie van onze Gelijkhebbers-bende. Evenmin zie ik het zitten om zelf de tap in handen

te nemen in een nieuwbakken bedrijf, hoe groot ook de behoefte aan een bruine kroeg is. Ik dool drie maanden dronken rond en nog komt er geen oplossing uit de bus. Ondertussen ben ik, Anneessens, ook een en al zorg en bekommernis voor mijn gezin, mijn werkveld, mijn thuisfront en mijn literaire carrière. Laat dat duidelijk zijn. Ik sta zelfs op een nacht even oog in oog met Tineke van Heule op Heule-Platse. Waarschijnlijk ben ik op dat ogenblik niet ver van mijn thuisfront. En het is wachten tot de grote Verlichting in Kortrijk begint te gloren. Maar het komt. Want ook de Grote Vervelling is reeds ingezet. Van rups tot vlinder. Van serpent tot slang.

MENEER DANNY

En zie. Zoek iets, en je vindt het niet. Vind iets, en je hebt er godgenageld niet naar gezocht. Of je hebt het niet nodig. Op een stomme maandagavond, het regent mottig, sta ik op de grens van Heule en Kortrijk aan de toeg in taverne Red Rum (voor de knappe koppen onder u: een half palindroom) enkele bokalen bier te hijsen. De Red Rum is stilaan een museum geworden van alle dissidente nachtuilen: door sluitingen en faillissementen alom spoelen die hier noodgedwongen aan. Een kleine greep uit de collectie: avondmensen, nachtbrakers, gezondheidsfreaks op de terugweg naar huis, gebuisde filosofen die ooit gestraald werden in hun eerste kandidatuur, boekhouders die de boeken neergelegd hebben, dichters die hun alliteraties in eigen beheer bekostigen, typen die zeggen dat ze Bukowski lezen, bejaarde babyboomers, midlifers die met Stonehenge en The Stones (een groep) zijn opgegroeid, etc... Paulette, een engel op leeftijd, runt de zaak. Het betere bier dat ik tot me neem, namelijk blonde Leffe (de dichters Herman Coninx en Luuk Truwant en de Blankenbergse thrillerauteur Peter Hespe hebben al een tijdlang het monopolie over die andere schrijversnectar, Duvel), zoekt zich een weg in al de vertakkingen van mijn lijf, tot in de Tora Bora van mijn tenen. Dan komt klokslag 23:16 meneer Danny binnen. Meneer Danny: 44 jaar, waarvan een twaalfstal in Verzekerde Bewaring wegens zowel het hebben, het verspreiden als het verschepen van bewustzijnsverruimende maar somtijds ook bedwelmende wiet. Meneer Danny: vrijgezel met vrouwen, onduidelijke stek op zowel de arbeidsmarkt als wat woonachtigheid betreft, net niet dandy, 'proper' dus, eenmaal in de veertien dagen naar de koude kapper, niet dom, de slimmere versie van Barbie Ken, kameleontisch talent om zich nergens zijn aura af te laten pakken, met name niet tussen gemotoriseerd lederen bewustzijn, niet bij white pride, niet in de vierde wereld, niet onder intelligentsia. Volheid, leegheid, ledigheid: je kan, kortom, niet om meneer Danny heen. Inside information on a need-

to-know-basis: vanuit zijn geslacht vertakt zich een getatoeëerde klimopplant tot over zijn borst, onderweg bewoond door een draak. Dit kunstwerk is reeds door menige vrouw van zeer dichtbij aanschouwd.

WODKA-ACTIE

‘Ha, die Danny! Long time, no see’.

‘Ah, Anneessens. Spreek jij nu ook al Frans?’

‘Dit is Courtrai tonight, hé. En hoe gaat het met je?’

‘Dat verklap ik je niet, anders ga je zelf’.

‘Ha ha Danny’.

Ik bied meneer Danny prompt een glas aan, terwijl hij zelf even de pikorde in taverne Red Rum opneemt. Af en toe knikt hij, of wuift hij even in het rond. Hij heeft net onder zijn kin iets Texaans om zijn hemdboord hangen, daar waar bij sommigen een strik zit, of waar de opknoping middels een das zich voordoet. Het lijkt wel een medaille. Verder is hij gehuld in een pakje met krijtjesstrepen.

‘En, Anneessens, vertel eens?’

‘Iets gewonnen, Danny? De 100 meter vlinderslag?’

Ik knik naar zijn vreemd siervoorwerp. Hij snapt het niet. Hij kapt zijn glas met één hinkstap-slok tegen zijn ruggengraat en commandeert onmiddellijk twee verse verversingen. Paulette knikt begrijpend.

‘Wel’, steek ik opnieuw van wal, terwijl ik mijn nieuwe blonde Leffe nader tot mij schuif.

‘Weet je dat ik al drie weken op vrije voeten ben, Anneessens?’ onderbreekt meneer Danny. ‘Parool, weet je wel’.

‘Ah, goed hé, Danny’.

‘Ja ja’.

Even vliegen ons beider gedachten uit naar een container Shetlandpulls waartussen zich wat bewustzijnsverruimend spul bevond. Pech voor Danny; roos voor de eenheidspolitie. Dit alles speelde zich af te Jabbeke en te Zeebrugge. Waar is de tijd.

‘Allez zeg’.

Meneer Danny hijst zijn bevrijde lijf op een barkruk en dimt zijn stem.

‘Als je je kop uitsteekt, Anneessens, slaan ze erop. Eerlijk geld verdienen zit er niet meer in. Daarom: het volgende. Maar... het blijft onder ons, hé’.

‘Nee, ja’, schud en knik ik. Dan neemt meneer Danny me in vertrouwen betreffende het rappe bijeengraaien van easy money. Ik hoor enkele kassa’s rinkelen in verband met mijn

plan om voor vervanging te zorgen voor Het Grote Gelijk. Ben ik klokslag 23:16 nog een geïnteresseerd toehoorder, dan word ik omstreeks het middernachtelijke uur medeplichtige. We zullen wodka naar Suid-Afrika overhevelen, te weten: een flink debiet. Er is zwaar vraag naar, wordt in sommige wandelgangen gefluisterd.

LEFFAARDS

Het zit zo. Toen meneer Danny vroeger af en toe op vrije voeten was, ontmoetten we elkaar soms, met vele anderen, in de landelijke herberg Den Uytkant in de Westhoek van West-Vlaanderen, zo'n veertig kilometer bezijden Darlingen-Kortrijk-Petit Paris. Den Uytkant was een tijdlang a place to be. Iedereen uit het Texas van Vlaanderen trok er geregeld op uit naar Jules en Maria in Den Uytkant. Je kon er vreten en zuipen op zijn landelijks, zoals op oude schilderijen. Jules, gepensioneerde boer en oud-koetsier aan de kust, hield er met zijn volslanke Maria een landelijke taverne draaiende die begon met ribbetjes en Picon en uitdijde tot everzwijnragout, mosselen, zeevruchtenfestijnen, streekbiërgelagen, wijnproeverijen, etc... Jules had door zijn vroegere activiteiten contacten in Engeland en Frankrijk. Den Uytkant lag daar ook tussenin: met een oog loerend naar het noorden, met zijn kont tegen het zuiden aangeschurkt. Jules hield, tegen betaling, een oogje in het zeil voor tientallen sluikstokers uit de omgeving. Er kwam namelijk veel volk over zijn dorpel. Zo kwam hij veel te weten. En wat meer was: Jules verstond de kunst exacte kopieën te brouwen van de meest bekende kleurloze sterke dranken ter wereld. Nummer één op de lijst: wodka. Minder gegeerd, maar toch mogelijk op verzoek: gin, het huisdrankje van de Queen Mum. Als ex-landbouwer, ex-koetsier en bij leven en welzijn horecabaas, was Jules dus de aangewezen man voor een en ander. Vandaar.

'Godver,' zegt meneer Danny, 'godver, Anneessens, jij kent die vent zo goed, en al zolang, en alles is er: de vraag, het transport, de veiligheid, geen probleem allemaal, ik heb mijn contacten, maar ik zoek wel nog iemand die het product kan leveren, versta je. Het gaat over twintigduizend liter wodka. Er is vraag naar in Suid-Afrika. Je weet dat ik daar geweest ben. Jules kan voor die twintigduizend zorgen. Dertig percent voor mij, zestig voor hem, eh... are you in? Jij kent hem nog een stuk beter. Voor wat hoort wat. Spreken we eens af in Den Uytkant? Laat er geen vlas over groeien, ha ha. Twintigduizend liter kleurloosheid door Jules gefabriceerd – moet mogelijk zijn, met de hulp van al zijn sluikstokers – levert ons eenentwintigduizend euro op, te verdelen natuurlijk, zoals hierboven vermeld. Er zitten een paar percenten voor jou in. De rest regel ik wel. Hoe minder iedereen van mekaar

weet, hoe beter’.

‘Maar ga ik dan ook niet in de bak vliegen, Danny? Jij bent al vier keer tegen de lamp gelopen’.

‘Deze keer is er geen speld tussen te krijgen’.

‘Eigenlijk zoek ik wel gereed geld om hier ergens in de stad een drinkplaats te installeren’, beken ik. En dan doe ik in korte bewoordingen, mij zo kenmerkend, het verhaal van Het Grote Gelijk.

‘Die godverse Osama!’ is de eerste reactie van meneer Danny. ‘Als die baardaap de grootste torens ter wereld mocht omblazen, mogen wij toch ook zeker eens wat initiatief nemen in verband met de vrijemarkteconomie!’

‘Ja’, knik ik, verbaasd over deze lange zin waaruit inzicht blijkt, en ik wenk naar Paulette om nog twee blonde Leffes, want meneer Danny is ondertussen ook op dat godengoeetje overgeschakeld. Hoog in de versnelling drinken we daarna nog enkele blonde Leffes.

TOTSIENS

Ondertussen, de tijd zit niet stil, gebeuren de gebruikelijke zaken in de omgeving. Een bijna bejaarde macho wapenhandelaar schiet zijn lief door het hoofd in een museum. Op vrije voeten mocht hij graag in de kaffaten met zijn lul paraderen. Hier en daar is er door het slechte weer ook een opstoot van kerkhofbotten, de beroemde tekst hardmakend die prijkt op de toren in Diksmuide, hoofdstad van het IJzertijdperk: ‘Hier liggen...’. Op de Kuurnse renbaan lopen de paarden als vanouds voor hun leven: time is money. Menselijke midlifers lopen dan weer geheel vrijblijvend halve marathons om van zichzelf en hun vrouwspersoon weg te vluchten, maar uiteindelijk komen ze toch zichzelf weer tegen, want de aardbol is rond. Hun vrouwen knippen grinnikend hun paardenstaarten af en gebruiken Bad Pritt als glijmiddel. Een kraan tuimelt op een moskee om. Gewetenloos leidt iedereen, elckerlyc, everyone, tout le monde, eltsenien, eenieder zijn leven van vergetelheid, want het geheugen is de zeef van het geweten. Of is het geweten de zeef voor het geheugen? Soms raak ik er ook niet meer uit. We zullen het ooit geweten hebben. De oorlogsmisdadigers in Den Haag worden er alleszins niet door gehinderd. Ik, Anneessens, herhaal het nog eens: het zijn niet de tijden die veranderen, maar de mensen die ouder worden. Logische volgende fase in mijn Avonturen op deze Aardkloot is dat ik nooit meer iets hoor over de plannen van meneer Danny. Zwart stof is erover nedergedaald. Wel verneem ik nog iets over meneer Danny zelf, maar dat is volstrekt oninteressant, want het betreft een verse bijslaap. Zij schijnt er warmpjes in te zitten. Ook krijgt hij een erge vorm van hepatitis, spartelt erdoor-

heen en verdwijnt daarna in de magere anonimiteit. Wodka? Voer voor Russen. Easy money? Time is on my side. En Suid-Afrika blijft een mooi maar vooral ver land, bungelend aan de onderkant van het donkere continent. En ze gebruiken er de dubbele ontkenning. Net in één ding is sy verbeelding nie sterk genoeg nie.

LIEFDE IN TIJDEN VAN TEGENSLAG

Ooit de Titanic... nu de Heulambiek... Het Groot Gelijk... de Defusioneringspartij... de Grote Wodka-Actie... In plaats van laaiende zonnen in blauwe luchten zijn het donderwolven met rouwranden geweest. Spartakut gewaagt zelfs van 'ongewenste zwangerschappen' en 'de grote drooglegging', wanneer we eens op een troostavond in drankhonk Saint-Kastard in de schaduw van de Vrouwentoren onze twee koppen bij elkaar steken.

'Godver, het lijkt er wel op, hé, Pallas Athena', beaam ik.

(Automatisch voel ik ook aan dat onze oude aanspreekvormen afgedaan hebben. Ik be-noem haar voluit).

'Jij hebt nog een menage, Anneessens, en een beroep, en je schrijft nog ook'.

'Tussen het drinken door, ja: overgegeven en toegegeven. IBAN BE00 000-42823XX-00'.

'Hé?'

'Ons gezamenlijk gironummer, van al de oud-Gelijkhebbers: drie nullen zoals iedereen/gemiddelde leeftijd 42 komma 8/gemiddeld aantal elementen nageslacht 2 komma 3/Anno Domini XX/tea for two/amen en uit'.

'Ja, en ik dan?'

'Liefde is in grote mate je deel, o Athena. Als ze al eens hun rug naar jou keren, is dat omdat ze er ogen in hebben, of vlak nadat ze... Ze krijgen nooit genoeg van jou. Jij bent Dietrich, Piaff, Faithfull, Rampling,... eh... alle katachtigen onder de niet-mannen. Het is maar dat ik je zo goed ken, of ik... '.

'Wat zou je dan wel doen, Anneessens? Hé?'

'Jou moedernaakt en poedelziel... '.

'... maar als ik nu eens op vrouwen val!?' onderbreekt Spartakut ruw.

'Ugh!' doe ik, een spreekwolkje met een rouwrandje.

Dat is ongeveer onze laatste beduidende woordenwisseling, want haar tandarts komt binnen in drenkplaats Saint-Kastard en wees gerust: als er in Kortrijk in een of ander horecabedrijfje een beoefenaar van een van de vrije beroepen opduikt, verandert op slag de pik-

orde. Zelfs bij een entree van onze vriend Bismark, veelvuldig gesjeesd kaderlid, kan een zweem van ontzag niet worden ontkend. Ik, Anneessens, beroep nu niet ter zake doend, toch ietwat gekend als pennenridder, kan in de horecasector alleen maar wat aura bekomen door bijvoorbeeld eens twee woorden met elkaar te doen rijmen. Achterklap, weet je wel. Terwijl tandarts Knabbelaer zich over Pallas Spartakut Athena ontfermt, welt de gedachte in mij op te emigreren, voorgoed te emigreren. Reeds ejaculeert ergens een Titanic een stoompluim en krult een kapitein zijn snorrenbaarden ten oosten en ten westen van zich op. Ik voel me ontheemd.

WORDT VERVOLGD

Anonimiteit. Doelbewuste, zinledige, overbodige, zelfgekozen, onzichtbare, volgehouden, gecultiveerde, deugddoende anonimiteit. Antwoord op en conclusie na jaren queeste. Accolade die alles omarmt. Wel gewikt en goed gewogen lot van de kroniekschrijver. Geworfenheit, bestemming, modus, curriculum. N.N., schrijver dezes, jazes. Op z'n middeleeuws verdwijnen. Bestaat zo'n denktank? Ku-Klux-Klankappen? Communismo-nederigheid? Atoomnulliteit? Numerologica? Gangesbesef? Rugnummers? Pessoa? Iedereen beroemd? Huysmans? Zonder licht geen kleuren? Nijinski? Samizdat? Samizdat! Een chronische kroniek van de lopende gebeurtenissen! Maar waar te beginnen? En te eindigen? Spreek ik duistere taal? Heb ik gehakkeld? Zo word ik, Anneessens, goed gek. Ik begin in zeven eeuwen tegelijk te leven. Ik brand een kaars en mijn brein vliegt in brand. De mensen herkennen me steeds minder. 000-0000000-00. Tot hier strekt mijn verslag van een normale gekte. Ik moet abrupt eindigen. Ze zijn er: ik hoor geklop. Nee, het zijn niet de tijden die veranderen. Wordt vervolgd.

VERVOLG

Langzaam maar vlug lijft de tijd me in het leger van de ietwat gerimpelden in. Ik begin net als anderen op een verkreukelde krant te gelijken. In de loop van het zoveelste WK-voetbal (of is het EK-voetbal? Mij een zorg!) word ik uit de rustgevende inrichting De Brede Veertien te Rollegem (ook een satellietstaatje van Kortrijk) ontslagen, na een kuur van biergist, knoflook, structuur, blauwe bessen, nicotineverbod en veel andere dingen niet doen. Na mijn reis naar de diepte – ik vergelijk het graag met een geestelijke coma – is een andere An-

neessens geboren. Die zorgt voor de nodige rimpelloosheid aan de periferie van het bestaan. Zo ontferm ik me met bijna beschamend plezier over mijn postnucleair gezin (vrouw, enkele pubers) en mijn beroep (zelfstandig tekstontwerper). Ik verken Guldensporenstede Kortrijk en zie een opgefriste stad, waardoorheen de Leie niet langer als een donker vreemd voorwerp stroomt. Ik groet weer mensen. Ik herken mijn oude moeder weer wanneer ik haar op straat voorbijloop. Ik help een mens met beperkingen een zebepad over. Ik hernieuw mijn abonnement op het krantje van Tandartsen Zonder Grenzen. Ik gireer een bedragje op de rekening van de Liga tegen Hooikoorts. En dan opent, op de hoek van de onvermijdelijke Stijn Streuvelslaen die elke gemeente rijk is, ook Heule, Wolga wel weer een kroeg zeker!? Het Grootste Gelijk is geboren! En dat zonder iemand iets te zeggen. Ze is me voor geweest. Een fraai staaltje van renaissance.

HET GROOTSTE GELIJK

Voorwaar, zie: op een goeie dag gaat het echt open. Was de finissage van Het Groot Gelijk vurig, dan is de vernissage van Het Grootste Gelijk vochtig. We zijn natuurlijk allemaal een maand ervoor al uitgenodigd, alle oud-Gelijkhebbers, maar het blijft toch een volstrekte surprise. Het nieuwe Gelijk blijkt tevens volgestouwd te zijn met twee hobby's van Wolga: een collectie verkeerde lieveheren plus een collectie lezende beeldjes. De verkeerde lieveheren hangen allemaal aan hun kruis met hun hoofd naar links hellend, met aandacht voor de donkere kant, luisterend naar het alibi van de slechte moordenaar. De lezende figuren, zittend, staand en liggend, zijn volgens Prinses verdiept in de Kama Sutra, Mein Kampf, Markies de Sade, Henry Miller's Rozenkruisiging, de dagboeken van Léautaud en Oscar Wilde's Teleny. Ze weet voorwaar haar fantasieën te kiezen. Ooit las Wolga zich zelf suf, maar ze stopte daarmee toen de Vlaamse literatuur ingepalmd werd door middenstanders, tafelspringers, overspannen performers en jonge franke muilen die het warm water heruitvonden. Nu heeft ze dus weer een echt café: Het Groot Gelijk is herrezen, en is nu Grootst geworden, en wel op de hoek van de Heulse Stijn Streuvelslaen! Diverse delegaties van andere drinkplaatsen komen die avond even snuiven. Ikzelf, Anneessens, koop ter gelegenheid van haar opening night een bos blauwe rozen waar ze drie dagen lang moet van niezen. We delen namelijk ons talent voor hooikoorts, het hele jaar door. De Gelijkhebbers hebben nu eindelijk weer een drinkplaats. Die eerste avond houden we één minuut stilte klokslag 23:16, ter nagedachtenis aan de arme Mister Vandezande.

VOORSPOED

Het zit me mee. In die tijd rijf ik een grote copywritingopdracht binnen van de belangrijkste Porsche-dealer in deze lage streek. Het Zwarte Aura, de eerste Gelijkhebber die ik tegenkom na dat heuglijke nieuws, vind dat ik geen Porsche-kop heb.

‘Wat je zegt, ben je zelf’ repliceer ik. In his face!

Een week later nodigt de pa van Formule 1-coureur Stoffel Vandoorne me uit om een tekst te schrijven. Ik ken die al jaren. We zetten ooit samen het project Circulus Vitae op, een beeldend-literair evenement in een heuse circustent in Kortrijk. Een project, een boek, een avontuur. Om het begin van deze eeuw te vieren. (Wanneer de Vandoorne’s wereldbekend worden, wil plotseling iedereen weer een relikwie van Circulus Vitae). Zie je wel. Ik ben vertrokken. Zelfs de autowereld heeft me nu gevonden. Poleposition. Het Zwarte Aura (in het werkelijke leven gaat hij gebukt onder de eigennaam ‘Johan’) is de grootste en de rijkste loser uit onze bende. Hij is nota bene vrijwel ook de enige die zich zo’n Porsche zou kunnen veroorloven, zo’n donkerkleurig lelijk linkerrijvakbeest. Nu, die doemdenker, zoon van een veevoedergigant, heeft altijd op alles en nog wat een aanmerking. Hij heeft de tijd om daarover te prakkezeren, want hij voert geen klap uit. Ter zake: Porsche. Geruime tijd vertoef ik dus beroepshalve in bemiddeld gezelschap. Uit eten met dealer Rudy M. in Huyze Coq-au-Vin bijvoorbeeld. Ik, Anneessens, vraag me ondertussen ook ononderbroken af wat voor teksten ik in ’s hemelsnaam zal ontwerpen ter gelegenheid van de heropening van de vernieuwde Porsche-gebouwen. Als Kortrijk al uit cowboys en indianen bestaat, dan ben ik wis en drie meer een In-De-Bergen-Rollende-Donder dan een Stinky One-Eyed Fast Wild Bill. Maar mijn Porsche-kop vindt het op den duur wel. Bij een portie niertjes en enkele flessen donkerrode wijn ten Huyze van Franky Decock van Coq-au-Vin wellen de woorden en de teksten zo in me op. Ik heb het al gezegd en geschreven: ik kweek mijn aura in de horecasector vooral door woorden op een speciale manier te parkeren. Niemand kan dat beter dan ik, Rembert Anneessens, koppie-koppie. Ik zit met mijn taalvondsten in Formule 1. Ik geef ze het nakijken. Vroem-vroem.

TEST, TEST

‘Anneessens, jij die godver break na break tot op de draad verslijt en de allereerste waart om in een Skoda te rijden: wat deed jij godgenageld in die Porsche gisteren in de Rijsel-

straat?’

‘Een testrit, Veltekort, een test-rit. Dat is een samenstelling. Ken je dat? Test-rit.’

‘Ik wel’, beaamt De Baron. ‘Je gaat toch geen Porsche kopen zeker?’

‘Men weet nooit. En begin a.u.b. niet over spek en bek en zo hé!’

‘Zul je dan nog tegen ons babbelen?’ vraagt Guido Gezwelle.

‘Met een pint op praat ik zelfs tegen een hond met een hoedje. Dat is een alliteratie ofwel stafrijm. Ken je dat? Zoals in Coca-Cola.’

‘Ik wel’, knikt De Baron.

Gezwelle knikt ook en slikt luidruchtig. Zijn adamsappel gaat op en neer als een lift.

‘Gezondheid Guido,’ zegt Flesh Back, ‘maar we zijn niet geïnteresseerd in wat er zich in de dieptes van uw keelgat afspeelt’.

‘Nee gasten: ik heb een soort reclameopdracht gekregen van de Porsche-garage’, deel ik mee. ‘En ook van Vandoorne, Formule 1. Voor een gelegenheidstoespraak om al zijn vorige overwinningen te vieren.’

‘Big deal?’

‘Bah ja’.

‘Geef mij maar een Saab. Inktzwart’.

‘Voor mij nog een blonde Leffe, Wolga’.

‘Ha ha!’

Het is de derde dag dat Het Grootste Gelijk open is. We hebben onze bron weergevonden. Het thuisfront kan weer ongerust de adem inhouden. Ja, we zijn als het ware aan het herbronnen, zoals die halfzachte baardaap Ramses het op een bepaald moment paaps uitdrukt. Fileepuur en Leverzwijn, twee stugge godontkenners, geven er hem bijna een pak rammel voor. Ik trakteer diverse rondjes op mijn Porsche-deal. Buiten staat mijn zoveelste jamaïcablauwe Opel Vectra lelijk te wezen. Het wordt stilaan tijd om me weer een Skoda aan te schaffen in garage Willie Marie. De helft van Heule rijdt in krachtige Skoda’s, die ook de dienst uitmaken in de Ronde van Frankrijk en die van Spanje. Het scheelt geen haar of ik bel rond het middernachtelijke uur straalbezopen naar concessiehouder Rudy om een inktzwarte Porsche te bestellen. Ja, voorwaar: ik, Anneessens, ben weer uitdrukkelijk aanwezig in deze verdomhoek van de aardkloot. Ze kunnen er niet naast kijken. Ik tik weer met het echte leven aan. Ik was een underdog en word nu een upperdog. De gebeurtenissen volgen elkaar snel op; vaak is de tijd rijp. Ook andere zaken zijn rijp, zoals daar zijn: de joekeles van Silicon Valley. Die nacht beland ik met Ruth in haar auto. We hebben een diepgaand gesprek. Ze is ladderzat en beweert dat haar stuurwiel gestolen is en dat iemand het wil verkopen aan een linksrijdende Brit. Dat klopt niet: we zitten, nou: hangen, liggen, op de achterbank. Het wordt een testrit over verdragingsbulten.

FEESTJE

Ik excuseer me bij voorbaat voor de woordspeling: als upperdog is het natuurlijk uitkijken geblazen zelf geen uppercut te moeten incasseren. De hoge bomen, de wind: weet je wel. Over dat nachtelijke achterbankgedoe zwijgt Ruth (S.V.) verder als het graf. Ik neem me ook voor me nimmermeer met 'Zeg, Silicon Valley' tot haar te wenden. Ruth, just Ruth. Overigens: ze was primo zo lazarus geweest dat ze zich niks meer herinnert en secundo zou niemand van ons iemand anders uit de losvaste groep een gemene loer draaien ten opzichte van de anderen. ('I apologize for this overloaded sentence', zou Marc Twain zeggen in een film over zijn leven). Tja, een fikse optater, om de draad maar weer op te nemen, krijg je gewoonlijk als alles pico bello gaat. Als je de indruk hebt dat je zelf tot de werkelijkheid staat zoals een mes tot koelkastsmeebare Dixmuudsche boerenboter. Ik kijk dus wel uit, hou me verder behoorlijk gedeisd en kwijt me naar behoren van mijn taken. Meer dan ooit kan mijn nageslacht op mijn welwillende belangstelling rekenen. Mijn wettelijk geregelde vrouw Jezebel omring ik met gepaste aandacht. Anneessens: renaissancist en biedermeier! Je moet het maar kunnen combineren. Mijn 47ste gedenkdag in Het Grootste Gelijk wordt een waar festijn van aanwezigheid. Een inventaris (lijstjes weerspiegelen iemands ziel, het moet daarom geen eindejaar zijn): Het Zwarte Aura, Ruth (voorheen dus Silicon etc...), Pallas Athena (ex-Spartakut), Flesh Back (geen genade!), Guido Gezwelle, Ramses, Bismark, Smalle Geboorte, Poeter Sete, Alverman, De Baron, Prinses, Wolga (of course), Veltekort, Leverzwijn, Fileepuur, Angelsaks, Marlino, Purl Harbor en de rest van de maten... makkers... mafketels, satellieten van ons onuitgesproken genootschap in de naam van de liefde, de dood en de drank, amen. Bij ontstentenis aan Mister Vandezande zingen we klokslag 23:16 het Deense volkslied, gevolgd door hevig collectief gejang, een partituur van ongecomponeerde noten. De volgende dag loopt Alverman met drie blauwe ogen rond. Zijn street credibility wordt er flink door geüpdatet. Wie wil er nu geen blauwe ogen onder een afdak van blond haar? Nooit echter heeft iemand van ons kunnen achterhalen hoe dat gekomen is. Dat is een van de vele geheimen van Heule.

PLAN B

Na twee maanden hebben we eindelijk nog eens een plan (ik, Anneessens, Smalle Geboor-

te en Purl Harbor). We houden een geheime vergadering met een trio Gelijkebbers in de Saint-Kastard in Kortrijk. Onderwerp: de nieuwe hoektand van Heule, het kaffaat van Wolga. We willen een Heulse Stoot doen. Zomaar, midden in het burgerlijke jaar. Zodat niemand het als een Stoot zal interpreteren. We zullen Het Grootste Gelijk paginagroot TE KOOP stellen in Tineke, het tweewekelijkse advertentieblad dat gratis in de gemeente wordt gebust. De voorpagina graag! Reeds jaren wemelt het blaadje van de saaie aankondigingen: de AA, Optiek PLUS!, juwelen Baerdemaecker, lingerie Christiane, de zitpenningdagen van een politiker met zijn doodskop erbij, de vermoeide slogan "t Is altijd iets te doen in De Burgersgilde"... en nog meer van dat dodelijk vervelende fraais. We gaan dus naar drukkerij Verschaeve, kopen de voorpagina van het eerstvolgende nummer (we leggen met z'n drieën samen daarvoor) en leveren een dag later de kopij: een foto van Het Grootste Gelijk plus tekst. De kop luidt: TE KOOP WEGENS GEMAAKT FORTUIN. De rest is zever à la 'gefrequentieerd door politiciers met kiespijn, met zicht op friet, de helft in 't zwart', etc...

Wolga schrikt zich bij verschijnen een hoedje, maar na twee, drie telefoontjes met ons speelt ze het spel mee. Ze afficheert op al haar ramen oranje stroken: TE KOOP, met de telefoonnummers van de daders erbij. En zie: het aas werkt. Ze bijten. Er wordt niet gebeld. Maar wat er wel gebeurt: om de haverklap daagt een of andere Kortrijkse cafébaas op om poolhoogte te nemen. Het Grootste Gelijk draait namelijk op volle toeren, is goed gelegen en heeft al vlug bekendheid gekregen. Op dat vlak valt er op Heuls grondgebied goed geld te verdienen. De brand in Het Groot Gelijk heeft ook eeuwige sympathie veroorzaakt. Even strijken de gieren neer op het door ons opgezette exquisite kadaver. Wolga laat ze wat met getalletjes en cijfertjes goochelen en doet ze dan onze richting uit kijken. Dan weten ze genoeg. Als sommige ogen kogels waren... Dat spel duurt een week; dan zijn we uitverkocht van aaseters. We kaderen de voorpagina van het prachtblad Tineke in en hangen die als een trofee aan de muur, naast een schietlap die de vorm van een verkeerde lieveheer heeft. Wel breidt zich het legertje van onze vijanden hier en daar uit. Maar hoe meer vijanden je hebt, hoe interessanter je bent.

Dit alles speelt zich af ten tijde van de zoveelste Tinekesfeesten. Het is mooi weer, maar plotseling gebeurt op zaterdagmiddag en op zondag valavond tot tweemaal toe het onvermijdelijke. Een vreselijk donkere wolk nadert pijlsnel het feestende dorp. Nog maar net is op zaterdag de kinderstoet afgelopen, of de sluizen aan het inmiddels inktzwarte uitspansel gaan open. Idem dito scenario op zondag, vlak voor de Ronde van de Vlasstreek, die door herhaalde bezoeken van onweer in de loop der jaren ook wel de Ronde van de Plasstreek wordt genoemd. Tweemaal doet zich een afvaart van feestmeubeltjes voor, van op Heule-

Platse tot in het lager gelegen overspoelde park, waar de eenden snaterend uit de bol gaan door de onverwachte waterweelde. Heule-les-Bains gaat prat op zijn groot debiet aan bieren, maar daar moeten bijwijken de wateren niet voor onderdoen. Voorwaar: Heule bruist. Zonder tablet.

CITAAT (FREMDKÖRPER)

Inmiddels... te België en omstreken... meer bepaald ergens in de stad... in een schaars verlichte woonkamer... waar een enkele lamp wat flets licht rondstrooit... achter zware overgordijnen waarop exotische bloemmotieven prijken... beweegt een geheimzinnige gedaante... mysterieus... vreemd... en ook gracieus... dezelfde bewegingen komen steeds weer... langzaam... vlug... vlugger... razendsnel... speelt de schim misschien luchtgitaar?... zwemt hij in het ijle?... is het een man?... zijn er borsten mee gemoeid?... en hoeveel?... dus eerder een vrouw?... of... iets anders?... heeft zij wat te verbergen?... alle voorwerpen om haar heen zwijgen verbaasd... alleen het stof van een week oud schrikt zich een wolkje... de gedaante (m/v) weet van geen ophouden... in het halfdonker grijnslicht zwijgend een zwarte piano... de gedaante zwaait en zwiert met een stokje... ze beschrijft de vreemdste figuren met het ding... soms dreigend... alsof ze iemand een lijfstraf toedient... soms als ballet... er is geen noot muziek te horen... geen publiek te ontwaren... de grote donkere gedaante is duidelijk in vervoering... wat drijft haar?... geheel vervuld van zichzelf... in haar hoofd zit een honderdkoppig publiek ademloos toe te kijken... wachtend op de apotheose... tot het oorverdovende staande applaus los zal barsten... het is een hartaanvallend schouwspel... ergens in de stad... in een schaars verlichte woonkamer... waar een enkele lamp een karig lichtplasje morst over een grote statige strenge dirigent (m/v) zonder koor en zonder klank... achter zware overgordijnen waarop exotische bloemmotieven prijken...

BETREFF. LITERATUUR

‘Begrijp jij iets van het succes van Peter Hespe?’ vraagt Pallas Athena me na een letterkundige lezing in OC De Vlam.

‘Neen-ik’, schud ik op z’n West-Vlaams.

‘Misdad loont hé?’

‘Zeg wel. Ik met mijn verhalen en gedichten... tja’.

‘Hij staat nog maar eens nummer 1 op de bestelijsten van de thrillende boeken; de zomer nadert weer’.

‘De zomer van de spannende broek, ha ha. Alles hits achter de rits. En ik sta als dichter godbetert met mijn voeten op de grond. Correctie: ik zit met mijn kont op de grond’.

‘Melig, Anneessens, melig. Rijmdwang. Of rijmnood. Je bent aan een versnaperende blonde Leffe toe’.

We trekken voor de verandering eens naar De Varaan, de hoektand op de markt van Heule, die eigenlijk ‘Plaats’ heet, of ‘Platse’. Het hangt er, zoals gewoonlijk, bomvol oude jongeren en jonge ouderen die, 55 jaar ongeveer nadat de verbeelding aan de macht kwam, helemaal niks aan de verbeelding overlaten. Het duurt een onaangestoken sigaret lang vooraleer we onze kuipjes blonde Leffe aangereikt krijgen. Maar dat geeft niet; er heerst andermaal een gezellige drukte.

‘Betreffende literatuur, Spar... Pallas Athena,’ steek ik van wal, ‘betreff. literatuur, dit: een louter verhaal interesseert me geen zak. Er is namelijk niets nieuws onder de zon, zie je. Het is allemaal leven, liefde en dood. Daartussen weef je wat kleinere motiefjes. Een lul, een tepel, een moord. Dat is alles. Mij gaat het erom: hoé, verdomme, hoé is iets geschreven? Akkoord: ik heb ook mijn aantal Christietjes en Simenonnetjes achter de kiezen, maar dat was omdat er toen niks anders bestond. En als het al bestond, verpakten de nonnen en de meesters het in blauw kaftpapier of bruin schijtpapier en verborgen het op de meest onbereikbare schappen van de bieb. Eh... waar was ik gebleven... o ja: daarom dus ben ik met poëzie bezig. En verhalen. En met tekstontwerpen. Waarom iemand iemand anders dooddoet, interesseert me geen bal. Het is de butler, altijd weer de butler. En voor de rest duurt het bladzijden lang vooraleer een vrouwspersoon een sigaret uit haar sacoché heeft geplukt en daarna door een kerel met zijn kraag omhoog wordt bevuurd. Volg je nog? Iemand thuis?’

‘Ik volg, Anneessens. Je zegt het. Maar de helft van je tweelingdochters tekende toch voor de prachthriller Hardziek?’.

‘En dat was schitterend geschreven. Dat bedoel ik nu juist. Iets anders nu, Pallas’, brul ik in haar linkeroor, want de collectieve wanklanken zijn weer niet van de lucht. Waarom wil iedereen toch boven de muziek uit communiceren? Kunnen ze dan niet één minuut hun klep houden in deze hof van olijven, lasagne, spaghetti en chili con carne? Nare varanen! En ik vervolg: ‘Toen Kennedy in Berlijn de fameuze uitspraak ‘Ich bin ein Berliner’ deed, verweet hij eigenlijk zichzelf voor boule de Berlin ofte Berlijnse bol, wist je dat?’

‘WABLIEF?’

Pallas Athena teistert op haar beurt een van mijn oren.

‘Dat het moet zijn: Ich bin Berliner!’ roep ik in mijn bruinste Duits.

‘Maar Kennedy zei... ‘.

‘Fuck de Ieren in De Verenigde Staten van Amerika!’

De rest gaat in het opgewekte gewoel verloren. Tot zover mijn overigens aangename tekst-avond met Pallas Athena en Peter Hespe. De rest vergaat in leven, liefde en drank. Als deze kroniek ooit af raakt, zal IK, Rembert Anneessens uit Heule, eens in ZIJN stadje MIJN literair gedacht gaan zeggen. Ik zou hem nog een aardig poepje kunnen laten ruiken, die Hespe. Mijn gedacht.

KLOOTZAK

Na de feestelijke heropening van de Porsche-garage, die mijn maand goed maakt, als u begrijpt wat ik bedoel, val ik weer een beetje in een gat. Niet erg, maar toch genoeg om niets te zijn, als u weer begrijpt wat ik bedoel. Zelfs bij ontplofte auto's in Jeruzalem en Amerikaanse schoolmassamoorden blijf ik onbewogen. Ook de ontdekking van duizend kilogram cocaïne in de haven van Zeebrugge laat me koud, hoe hoog ook het recordbedrag van de straatwaarde is. Daar zijn hijskranen voor. Ik hou me verder koest met simpele reclameschrijverij, corrigeer- en correctiewerk voor een uitgeverij en enkele voordrachten. In die tijd gaan ook een paar van mijn pubers ‘op kot’, zoals ze het alom te lande zo onschil-derachtig uitdrukken. Dat zet me aan het denken over het menselijke leven in het algemeen en heel speciaal in het bijzonder. Ik ben als thuiswerker (mijn koppie-koppie bezigheden spelen zich ten huize van mezelf af) gewend geraakt aan familiale drukte en schoolspits-uren. Die vallen nu weg, en worden vervangen door stilte. (Tussen twee haakjes: stilte moet een ruis hebben. Als stilte niet ruist, is het geen goede stilte. Wist u dat? Nee zeker? Het is de dichter R.A. die hier spreekt.) De vrouw des huizes gaat nu zelfs ook voluit buitenshuis geld verdienen. Af en toe duik ik weer op in de Red Rum in het herboren Kortrijk. Het is mijns inziens niet gezond om de zoveel etmalen alweer in Het Grootste Gelijk te verschij-nen. Een eetmaal in restaurant Hulaba moet deze serie eens onderbreken bijvoorbeeld. Men moet spreiden. Men moet zichzelf verdelen en overal heersen. Sommige koppen raakt men bovendien zo beu als koude pap. Er zijn van die dagen dat ik, om maar iemand te noemen, Het Zwarte Aura graag ondersteboven in een hakselmolen zou proppen. Of dat ik Angelsaks zijn linkerhersenheft wil villen. Paulette van de Red Rum valt wel best te pruimen. Het is bij zo'n bezoek aan haar taverne dat ik alweer met Pallas Athena samen-alleen in contact kom. We hebben een fulltime cultureel gesprek. Twee uur later schuiven onze lijven in zo'n morsig achterafhotelletje in elkaar en dien ik haar mijn geil oliesel toe. Ik lig als

een paal boven water. Zij schrijlings. Glibberig is de grot waarin ik mijn volk verhuis. Ze kreunt niet, maar ontvangt glimlachend en kijkend naar niets mijn bom van lust in haar onderbuik. Daarna is het haar beurt voor een halve minuut afwezigheid op deze aarde. Dan wordt het me duidelijk dat P.A. zeker niet op vrouwen valt, zoals ze in haar leenroerige Spartaanse periode eventjes voorwaardelijk opperde. Met gemengde gevoelens verlaten we het pand van overspel. Ik voel me een klootzak. Hoeveel zaadlozingen lang moet ik ook haar trouw blijven?

Post Scrotum: Deze laatste passage heb ik er met voorbedachten rade bij gelapt. Ik wil niet onderdoen voor Peter Hespe en eender welke Vlaamse auteur van de laatste decennia. Of voor eender welk Vlaams-gesproken feuilleton op die ellendige flatscreens. Mijn kroniek moet zijn portie seks hebben, ook al is er geen jota van waar. Een lul, een tiet. Het is in het belang van de letterkunde. Skuus voor het misbruik, Pallas Athena. Maar een Vlaamse roman zonder paring is als een trouwfeest zonder nonkel in een wit hemd.

ONRUST

‘Je ziet er moe uit, Anneessens. Zou dat kunnen zijn? Of werk je weer aan je imago?’

‘Dank u, Ramses, dank u’.

‘Steile nacht gehad? De morene slijt van je aangezicht af. Van welke berg kom je? Struikel niet over die wallen.’

‘Ik zou zelfs zeggen: je ziet er uit als een gezwommen hond’, voegt Leverzwijn daar nog plotseling welbespraakt aan toe. Ik kijk Leverzwijn diep in de ogen, of wat daarvoor door gaat, maar ik weiger daarover uitleg te vragen. Pallas Athena is (ontgoocheld? verward? verliefd? vervuild?) naar huis gereden. Er is niets gebeurd. Alleen de letterkunde is gediend. Ik waai nog even Het Grootste Gelijk binnen om mezelf in de pechstrook van de nacht te parkeren. I can’t help notice het affiche in de toiletten: ‘AMERIKAANSE SUPER-STAR – DEL RAE & musicians’. Dit gebeuren zal zich te leper afspelen, stadje van pralines en yperiet, strijdgas, volgende week. Vuurwerk gegarandeerd. Te leperen.

‘Waarom hangt dat daar?’ vraag ik aan Wolga. ‘Wie is godgenageld Del Rae? En, bij diezelfde god: leper!?’

Wolga beantwoordt met gemak al mijn vragen. Wanneer ik anderhalf uur later een van de auto’s in de S. Streuvelslaan aanklik teneinde ermee naar huis te rijden (de neus van dit voertuig wijst vanzelf de richting aan), ben ik in het bezit van een ticket voor een optreden

van de Amerikaanse superster Del Rae. Of is het: DEL RAE? Diezelfde halve nacht woel ik onrustig in mijn slaap; Pallas Athena gaat wild tekeer in mijn dromen. Ook is er een grote hond die op zijn rug in het struikgewas in de duinen liggen gaat en een gigantische never-ending drol uit zijn lijf perst. How come? Duinen?? Moet er nog zand zijn?

ANNO 22

Een visioen. 'Anno 22 raast als een storm door het zuiden van West-Vlaanderen', orakelt een overspannen fantast eerst op een Kortrijks podium en daarna op een Heulse Bühne. Anno 22 is de niet bijster originele titel van de twintigjarige herdenking van het culturele totaalevenement Anno 02, aan het begin van deze eeuw en dit millennium. De godjes en de afgodjes van de zogenaamde 'cultuur' zitten met de tenen tegen elkaar en dichtgeknepen billen te luisteren naar wat sprekerd er van bakt. Nou: lucht. Eenzelfde gedachte golft als een wind door de zaal: 'Storm in een glas water; een scheet in een fles'. Ik zit met open mond te luisteren naar hoe dat allemaal zal gebeuren. Er worden dure woorden verkocht. En ik hoor vooral namen vallen van ergens anders en van ver. Namedropping om zelf belangwekkend te klinken. Voor de zoveelste keer gaat Courtrai ten onder aan zijn oude ziekte: minachting en ontkenning van eigen kunstenaars. 'Kortrijk moet op de kaart', luidt het dapper en guldenstorig. Maar op de menu staat vooral Steak Pretentie. Ik kijk om me heen en lees ongenoegen, afgrijzen en ongeloof van de gezichten af. Alle grote opdrachten worden aan naambekenden van ergens anders uit deze Druilerige Driehoek, bijgenaamd België, toegekend. Er worden zelfs een half miljoen stedelijke vuilniszakken bedrukt met een gedicht van een Antwerpenaar. Ik, Anneessens, koppie-koppie, weet je wel, ga naar huis met de smaak van modder in mijn mond. Ik kan mijn oren en mijn ogen niet geloven. Mijn aorta speelt op. Tien andere schrijvers uit Kortrijk overwegen die nacht de sprong in de Leie. Voorwaar, in een legbatterij van 100 000 kiekens kun je een Kortrijkse 'culturo' er zo uithalen: het grootste kieken dat het meest kakelt en het minst legt, van snavel tot kont. En daar steekt dan een pluim in. Tot zover... Met een oerknal word ik wakker. Gelukkig was het maar een kwade droom. Twintig jaar lang al achtervolgt hij me. Ik ontwaak in een glunderend Kortrijk dat me met open armen ontvangt. Vervelling. Verlichting.

AFTREDEN

Dat 'optreden' wordt eerder een aftreden, daar in het verre Ieper. Del Rae? Welja, een wellicht mooi geweest zwarte medemens van vrouwelijke kunne met een eerder gezegende leeftijd en hebbende de bovenste beste muzikale bedoelingen. Heeft ze echt Nat King Cole persoonlijk gekend? Welja, waarom ook niet. Het is altijd uitkijken geblazen met 'legendes' en 'superstars'. Zullen ze bijvoorbeeld nog naar mij luisteren als ik, Anneessens, er 84 word? Hm. Alleen de andere hoogbejaarden misschien. Nu, ik ga er weinig woorden aan vuil maken. Wolga (speciaal drie uur vrijaf genomen!), Stanislas Afwas (een gedreven Heulse ondernemer die onze rangen onlangs heeft versterkt), Gezwelle, Fileepuur en ik gieten een aantal Leffes tegen onze ruggengraat, roken ons de ogen uit onze kop en verdwijnen weer uit Ieper (zijn trapgevels, zijn gifgas, zijn lastpost, zijn katten). We laten een ietwat beduusde Schelle v/d Zeuge achter, ons Iepers contact dat enkele weken geleden het affiche aan onze wc-deur in Het Grootste Gelijk niette. De kerel komt wel eens in onze drankhok in Heule aanwaaien, onder andere met affiches voor diverse optredens in de verdere Westhoek. Hij is het die Del Rae heeft gepromoot. Hij houdt ook van Chinees, maar dat heeft daar niets mee te maken. Hij heeft alleen een grote honger ten oosten van zijn maag.

'De repetitie is nochtans schitterend geweest', deelt S v/d Z mee. 'Whisky en wijn, hé'.

Wij geloven dat grif. Hij is echt een van ons.

'Het beloofde, echt waar'.

Hoeveel landen zijn al niet beloofd? We knikken en proberen iets gezegd te krijgen over de leeftijd van die zingende Titanic, iets vergoelijkends, iets verschonends, iets zachts, iets zalvends, iets waardoor we godverdomme de indruk krijgen dat de avond ten bedrage van 12,50 € annex Leffes en te veel yperiet niet helemaal naar de kloten is. Holy anderskleurige M.L. King!

Om hem verder niet te zwaar te ontgoochelen, vertrekken we op een ogenblik dat we hem even later naar de sanitaire compartimenten zien verdwijnen. Net daarvoor hebben we al grijnslachend en veelbetekenend op onze linkerpols getikt, waar meestal geen horloge meer om hangt, om aan te duiden dat het tijd wordt en dat we nog terug naar het verre Heule moeten rijden. Op de terugweg naar het Texas van Vlaanderen brullen we country and western bullshit, terwijl we geheel naar de verwachtingen daarbij stoppen aan een frietkraam op zo'n ouderwets rondpunt dat een secundaire weg onderbreekt. Het leven kan lelijk zijn. Een 'middelmatige' met tartaar en een frikadel.

ER KOMT CULTUUR!

Maar terug naar dat Guldensporengat hier, de stad die mijn dorp heeft opgeslokt en er een deelgemeente van heeft gemaakt. Een tijdlang ging het niet goed in het Verenigd Koninkrijk Kortrijk. Dat moet niet ontkend worden. Je kon de cultuur in dit zogenaamde Texas van Vlaanderen toen het best vergelijken met de Belgische Nationale voetbalploeg. Veel mallo-tig gedoe met veel te hoog gegrepen symbolen (leeuwen, duivels), en voor de rest klopten de verhoudingen ook al niet. Alles gebeurde zowat per ongeluk: België kon met zijn Brabançonnettes stuntelend naar een EK of een WK; Kortrijk telde nu eenmaal en doodge-woon een voldoende aantal zielen om tot de niet-kleine steden in Groot-Vlaanderen gere-kend te worden. Welja: de kleintjes stonden er, op het veld en op de kaart. Nog een punt van gelijkenis betrof de spanningen in het 'team' (of hoe noem je zo'n bende klojo's die het-zelfde beoefenen/nastreven?). Dit was allemaal Belgisch. Ambtenarenvoetbal: er was geen lol aan, maar op het einde van de dag werden ze betaald. Dilettantencultuur: ze kenden er de ballen van, maar ze deden al sedert dat zompige 1302 aan grootse programmaverkla-ringen voor 'de regio'. Voetbal, cultuur: gelijk oversteken in een doodlopend straatje. Ja zeker, dit was allemaal Belgisch. En dit was allemaal en alles waar ik, Anneessens, in de eerste jaren van dit dwaze millennium tegen opbiggen moest. Je zou voor minder eens een comateus ommetje maken langsheen De Brede Veertien, of je hersenen wekelijks in een bad van alcohol soppen. Nu, wakker lig ik er niet van. Ik heb genoeg pijlen op mijn boog. De vele klonen uit de cultuursector (waar blijven ze altijd voort al die nieuwe modellen ha-len?) zijn LUIZEN in de PELS van de LEEUW en PUKKELS op de KONT van de DUIVEL. Hebt u 'm? En er komt verandering. Dat zweer ik.

En, andermaal Post Scrotum, voorwaar ik zeg en ik schrijf u: er bruist soms (maar niet vaak) meer eerlijke cultuur in de schuimende Tinekesfeesten in Heule dan in de zoveelste opstoot van bruisend Budaisme in Kortrijk. Ik, Rembert Anneessens, weet dat in de juiste verhoudingen te formuleren. Ze zullen er nog blij om zijn. Mompel, en ze vergeten het. Overdrijf, en ze onthouden het. (Voor de slechte verstaander: het stuk grond tussen de ar-men van de Leie heet het Buda-eiland. Het wordt de laatste decennia overspoeld door cul-tuur, vaak georkestreerd door moeilijkdoenerige kaalgeroetsjte ernstkerels met overbodige brilletjes op hun pief en felle vrouwen met piekhaar en klemvast rond de kuiten sluitende rijlaarzen. Gelukkig verandert de mode snel en zijn er opvolgers). Maar voorwaar: Kortrijk herrijst! Er is Verlichting. Buda is niet langer een ver dik grijnzend overvoed godje aan de overkant.

COMMUNICATIE

‘Anneessens, je ziet er thans uit als een tevreden man. Zou dat kunnen kloppen?’ merkt Smalle Geboorte op, enkele dagen na zijn vijfenveertigste gedenkdag. Hij is gehuld in een zwart leren jasje waarin zijn magere lijf opgehangen lijkt te zijn.

‘Welja, Geboorte’, antwoord ik opgewekt, geheel naar waarheid. ‘Dank je voor die opmerking met dat aftandse woord erin. Porsche... Ik ben er. Helemaal afgerond. Ze hebben gestort. Need I say more?’

‘Hebben ze zich van een berg gestort nadat ze jou...?’

‘Je bent een ossendienende naar ongewassen sokken ruikende stinkzwammer. En zoek een andere kleermaker. Dat laatste komt uit een film.’

Smalle Geboorte kijkt me vragend aan, maar ik geef geen verdere uitleg. Wat ik daar wel nog aan toevoeg: ‘Nog goed thuisgeraakt na je verjaardag, niet-lezer van boeken?’

‘Pff... ijswater... biefstuk... pompelmoessap... platte rust... ken je dat, Anneessens? Deze consecutieve verschijnselen?’

Ik knik niet ontkennend.

Hij gebruikt nu gvd een ingewikkeld woord, de kloothommel. Waarschijnlijk opgeraapt in een gesprek met Bismark.

‘Geen oesters onder deze verschijnselen, Geboorte?’ merk ik op. ‘Oesters des ochtends helpen toch om het krieken van de dag welgemoed te ondergaan?’

De kerel werkt voor de firma Marien & Co, en wat bestrijdt godverongelukt, ik mag doodvalen als het niet waar is, beter een kater dan prairieoesters en gewone oesters?

(Hoewel deze – let wel – helemaal niets met elkaar te maken hebben qua substantie en bereiding. Men neme voor een prairieoester... Ach, laat maar. Er zijn al genoeg kookprogramma’s.)

‘Nee, te kostelijk, Anneessens. Denk je dat ze op mijn rug groeien, hé? Jij met je Porsche... Die je niet eens hebt...’

‘Opel Vectra, Smalle, Vectra, maar ik schakel binnenkort over op Skoda. Ik moet Willie Marie wat gunnen. Ik ga er zelfs twee kopen. Twee breaks. Het schijnt dat Skoda’s beresterk zijn. Echte wagens voor het volk.’

‘Break a leg, Rembert.’

Ik ga verder niet meer op de small talk van Smalle Geboorte in, want Pallas Athena passeert plotseling in haar lelijk berlijnsblauw autootje. Ze wuift en glimlacht breed. Ik word overmand door een gevoel van vriendschap. Ik, Anneessens, ben niet te beschaamd en te beroerd om dat hier in deze kroniek neer te poten: ik word godverdomme overmand door een gevoel van vriendschap. Het gepotel op de achterbank... de hotelbiologie... Het was allemaal niet waar. Een warm welbevinden nestelt zich aan de achterkant van mijn hart. Het

scheelt geen haar of er doet zich een gedicht voor. Gelukkig kan ik nog net ingrijpen. Ik ben doodgewoon blij dat Pallas mijn vriendin is.

COURTRAI TONIGHT

De tijden... de mensen... Ik wil niet in herhaling vallen. Bomexploten, vredesconferenties, voorzitterschappen, begrotingen, aanslagen en fusies volgen elkaar snel op. De ene dag gooit de zon met verzengende speren naar de aarde, de volgende dag hangt er bloemkoolbewolking boven de landerijen. Het eerste kwart van de verse eeuw in het nieuwe millennium is bijna volbracht.

‘Hoe ouder we worden,’ deel ik op een verlichte dag aan mijn lieve vrouw Jezebel mee, ‘hoe ouder we worden, hoe meer ik de indruk krijg dat er aan het uiteinde van de tijd een oud mannetje aan een touw zit te trekken, steeds harder, immer steviger, zodat alles vlugger en vlugger gaat naarmate je ouder wordt. Als je tegenspartelt, ontploft je hart. Vlucht niet, want de wereld is rond: je komt jezelf weer tegen’.

‘Zoveel is zeker’, wedervoer Jezebel. ‘En waarom zou dat geen oud vrouwtje zijn? Vrouwtje Miserie met een gezichtje als een gerimpeld appeltje uit de vorige herfst met een inktzwarte hoofddoek om? Vind je het erg als ik vanavond ga stappen met De Drie Meisjes? Er is een nieuwe film...’.

‘Hoe kan ik jou een uitje met je beste vriendinnen verbieden?’ sluit ik grootmoedig deze echtelijke conversatie af. ‘Ik ga dan misschien zelf nog eens Het Grootste Gelijk aandoen’.

‘Ja, doe die aan’.

Inmiddels... die avond... het dondert ondertussen... al vlug verschiet het zwerk enkele tinten donkerder... in het westen weifelen de laatste slierten licht... een eerste bliksemserpentine wappert over het stadslandschap... en alras biggelen de eerste regendroppen over de voorruit van mijn wagen: het stadsinfarct is een feit. Ik beschrijf enkele banen aan de periferie van Kortrijk. Hemelwater saust nu grondig neer. Omdat café Hondje-de-Voorste dicht is, ga ik schuilen in herberg Kanaän, de dichtste taverne bij de ondergrondse parkeergarage. Nou, ‘dichtste’, maar dus wel open hedenavond. Er zit ongeveer niemand, met uitsluiting van een meisje van het vrouwelijk geslacht aan een onzijdig tafeltje. Nadat ik van mijn blonde Lefte heb genipt, begeef ik me naar de toiletten. Deze zijn ook ondergronds gelegen. Veel in de goede stede Kortrijk zit al geruime tijd onder de grond. Dat is prima, want er is nu plek voor al het moois en fraais. Het is prettig wateren daar in die piscatacomben. Benedendeks voel ik me vaak opperbest: in souterrains, kelders, verzonken verdiepingen.

Misschien ben ik ooit ter wereld geworpen in een vergeetput. Vlak voor mijn neus staat op de wand gekrabbeld:

IS JOHANNEKE EEN JONGEN OF EEN MEISJE? DEED JE 'T MET ZIJN FOPSPEEN OF HAAR IJSJE?

‘Een vers van de Kortrijkse stadsdichter?’ mompel ik. ‘Maar wie is dat in ‘s muzesnaam? Boven zit hoger vermeld meisje een kruiswoordraadsel vol te maken.

‘Ar,’ mompel ik, ‘ree, tra, ido’.

Vervolgens verslik ik me in mijn Leffe. Pijn hapert in de takken van mijn borst. Scheurende hoestvlagen belagen mijn lijf. Ik loop purper aan en veroorzaak ellendig veel lawaai. Hop, weer naar beneden, Anneessens. Voor de spiegel in het pissouterrain drijft het innerlijk onweer over. Het meisje stommelt nu ook de trap af om haar behoefte te doen.

‘Gvd’, mompel ik, ‘twee keer ondergronds in zes minuten tijd. Wat voor een indruk laat ik hierboven na?!’

Ik wrijf mijn ogen en mijn schoenen droog, want die zijn bespikkeld. In het vrouwencompartiment waaiert spoelwater en ruist een handdroger. Ik bestijg de trap ten tweeden male.

‘Meisjesnaam. Lea. Ine. Eva’.

‘Gaat het wel, governor?’ informeert de patron meertalig.

‘Ja hoor’.

‘Hm. Dat scheelde geen haar met palliatieve zorgen, als je ‘t mij vraagt. Alzo hoesten!’.

‘Ik vraag het je niet’, denk ik vinnig. Bemoelial.

‘Leuke meid hé?’, zeg ik dan, met mijn hoofd naar het kruiswoordraadsel op het tafeltje knikkend.

‘Mijn dochter. Talenknobbel’, bromt de tapheer.

‘O, dat wist ik niet’.

‘Ze blijft zolang weg...’.

‘Ik heb ze niet vermoord, hoor. Ha ha: een kruismoordraa...’.

Ik doe er verder het zwijgen toe. Nog twee blonde Leffes lang blijf ik voor me uit zitten starren. Het taalkrachtige dochtermeisje verschijnt niet meer aan haar kruiswoordtafeltje. Is haar drolletje benedendeks haar dodelijk geworden? Het magazine ligt er met gespreide bladen bij. De kwakhuisbaas die een talenknobbel als dochter heeft, gaat met wijd uiteen geplante benen aan het venster postvatten. Zijn rug spreekt boekdelen. Heeft hij haar weggestuurd omdat hij mijn kop niet moet? Door een geheime gang achter de pisgeulen / slash / schijthokken? Wil hij dat niet bekennen? Ze blijft zo lang weg! Leugenaar. Het wordt ver-

der nog een goedgevulde avond. Ik, Anneessens, heb zo van die vlagen of buien tijdens dewelke ik er grondig in slaag mezelf in die mate te jennen, te pesten, ja: te kloten, totdat ik de bereidheid begin te vertonen me een kogel door de kop te jagen zonder de wereld een blue note na te laten. En die brave borst van een Jezebel bijvoorbeeld maar denken dat ik hedenavond in Het Grootste Gelijk vertoef! Dat is eigenlijk wel het plan: eerst hier, dan daar. Op termijn denken. Bakens van verlangen uitzetten. Overal en ergens anders willen zijn. Misschien wil ik dat touwtrekkend onderdeurtje aan het uiteinde van de tijd tot bedaren brengen? Dat Vrouwtje Miserie sussen of wurgen met haar hoofddoek?

NACHTKLUIZENAAR

‘Anneessens, je zult toch een keer de rode draad weer moeten oppakken’, zeg ik tot mezelf in de wasem van mijn achteruitkijkspiegel in de auto. De neus van die auto dirigeert me echter regelrecht naar huis, huis waar Jezebel natuurlijk nog niet woonachtig is, gezien het vroege uur. Als een uitgedroogde zeehond duik ik in bed. Op de astronomisch langste dag van het jaar wikkel ik me in een cocon van novembergevoel en geef me over aan dromen en merries die zelfs mijn stoutste of boudste pen niet vermag te beschrijven. Refugium! Sanctuary! Valium en rode wijn vormen de brandstof voor mijn reis naar de verre diepte en de diepe verte. Vooraleer ik daar echter aan toe ben, verklaar ik mezelf eerst nog knettergek. Misschien ben ik rijp voor aanmonstering in een van de laughing academy’s in deze zeer lage streek. Een verse Belgische herfstzomer ligt in het verschiet. Straks breken weer de jaarlijkse Tinekesfeesten in Heule aan. Zal en wil ik deze in levenden lijve meemaken en ondergaan? Kan ik niet schitteren door afwezigheid? Moet ik niet altijd en overal ergens anders aanwezig zijn? Om dan weer ergens anders... ?

Op deze zomeravond in deze lage streek stijgen er reuzenzuchten op van op de grote vlakke tegenover de firma Potteau. Op de middenstip van het gazon komt een enorme paddenstoel langzaam overeind, alsof hij uit een diepe slaap ontwaakt. Er prijken twee verfpotten op de bolle wangen van de luchtballon, met erboven de slogans AAN DE LIJN... KLEUR... START! en GOED NIEUWS... GOED GEBRACHT!

Verspreid over de grasvlakke troepen groepjes mensen samen.

‘Niet morsen met die verf!’

‘Ha ha ha!’

Hoeveel keer hebben Dicte en Ben in de mand dat al niet gehoord?

Het gevaarte zeilt het avondlijke zwerk in. De mensen beneden worden poppetjes; de bal-

lon een stip die langzaam maar zeker uitgegomd wordt. Aanwezig in de mand: sponsor Stanislas Afwas, de huidige Tine van Heule, haar duo Eredames en zaakvoerders Dicte en Ben van de firma Colorado.

Boven buurgemeente Bissegem gebeurt het.

Vaert wel, koene meiden!

VAERT WEL!

Dicte en Ben van de verf- en kleuradviesfirma Colorado checken a lighter ship aboard: een picknickmand in de ballonmand. Alles is er. Over een halfuur zullen ze met z'n zessen picknicken, hoog boven in het zwerk. Sponsor Stanislas Afwas ontkurkt alvast een fles Prosecco. Hij overhandigt de passagiers ieder een plastic bekertje. (Ooit lieten dronken medevaarders hun glas ter aarde neer, gevolgd door een lege fles – met verstrekkende gevolgen voor vluchtverantwoordelijke Ben. Sindsdien heerst het plastic in de mand).

De eerste en de tweede eredame zijn niet alleen boos op elkaar, maar ook stikjaloers op het vers verkozen Tineke. Het is eergisteren een turbulente verkiezingsnamiddag en – avond geweest. Toen de prijzen uitgedeeld werden, scheelde het geen haar of er braken zowel op als naast het podium schermutselingen onder de diverse volgelingen uit. De lokale pers had de grootste moeite om een interessante sfeerfoto te nemen, laat staan een interview te hebben met een van de drie: ook de winnares was namelijk volledig over haar toeren. Deze Drievuldigheid gunt elkaar het licht in de ogen niet.

‘Gezondheid.’

‘Santé.’

‘Hm.’

Er heerst een verstikkende, zelfs onheilspellende sfeer in de mand hoog boven buurgemeente Bissegem (... waar ze een Minneke vereren in plaats van een Tineke). De beklemmendste vraag is: wie gooit er hier eerst wie uit?

‘O, krabsla!’ roept Dicte. ‘Wie wil straks krabsla?’

‘Ik eet geen vis.’

‘t Zal wel van die namaak zijn.’

‘Er is ook zalm en heilbot. De broodjes zien er eh... kiplekker uit.’

‘Santé meisjes, op de verkiezing!’

‘Pff... ‘

‘Ja... ‘

‘Noem jij dat een verkiezing?’

‘Kijk: we naderen Pissegem.’

‘Hela: een beetje beleefd tegen de buren hé!’

‘Moet er geen ballast overboord gegooid worden?’

‘Jullie hebben precies wat kiespijn hé?’

‘Ja: niet content?’

‘Zij daar... !’

‘En jij dan! Met je tante Pollewop in de jury!’

‘O ja? En je nonkel Dré dan met zijn stom begeleidingsorkest! Doorgestoken kaart!’

‘Moest dat per se... met dat waterpologedoe? Zo zonder water, verdomme?’

‘Hadden we wel door hoor!’

‘Iedereen kan zo zijn hobby op het toneel brengen!’

‘Wie heb je daarvoor moeten pijpen?’

‘Meisjes! Meisjes! Gezondheid! We varen boven Bissegem nu! Groet zus Minneke!’

‘Je zou er beter uit springen.’

‘Ben jij content met dat lint? Een jaar lang? Amai!’

‘Hiér moest dat lint hangen! Om mijn... ‘

De eerste eredame springt naar voren en rukt aan het overwinningslint van Tineke. Haar bekertje stuitert over de bodem van de mand.

‘... mijn schouder!’

‘Hela!’

‘Kutwif!’

‘Jij bent maar tweede eredame hé, tietloze teef! Af!’

‘Ik zal je door dat lint laten gaan, bitch!’

‘Wauw! Woeha! Ze kent Engels!’

‘Ik was eerst met mijn Hula-move!’

‘Afgekeken van tv!’

‘Jij pikte het van mij!’

‘En jij van haar!’

‘Niet waar, troela!’

‘Niks heb je zelf gedaan!’

‘Ah! Nee?! En wat heeft nonkel Dré dan allemaal niet gedaan voor jou?! Hé??’

‘WIE WIL KRABSLA?’

‘Blijf van mij!’

‘Je scheurt het nog, tuitkoe!’

Ben en Dicte staan met open mond toe te kijken. Stanislas Afwas probeert de gemoederen te bedaren en jongleert ondertussen met lege, halfvolle en gesneuvelde plastic bekertjes.

‘Meisjes! Meisjes!!’

De olijke verfpotten van de firma Colorado zeilen nu boven het platteland tussen de autostrades in dit Texas van Vlaanderen . Stanislas krijgt onverhoeds een elleboogstoot mid-scheeps wanneer hij in een broodje krabsla hapt. Hij vouwt dubbel van de pijn en hapt nu in plaats daarvan naar zoveel mogelijk lucht.

‘Ik heb het horen kraken!’ (Ben, ontzet).

‘Godvermilaaarde... !!’

Stanislas gooit nu zijn broodje weg.

‘Waar zijn we?’ roept Ben.

‘Boven Bissegem-Bos’, zegt Dicte, terwijl ze gevaarlijk ver over de rand heen gluurt. ‘Of is het Bellegem-Bos? Ik zie door al die bomen het bos niet meer.’

‘Ah! Een bos! Dat valt zacht! Op het mos!’

‘Maar... !’

‘Hupla!’

‘Hop!’

‘En hupsakee!’

Ben, getraind door jarenlang verfpotten te versjouden, kiept de ene na de andere Heulse freule met een snelle duw tussen hun tietten annex judogreep overboord, drie in getal.

‘EN NU KRABSLA!’

‘Maar hieronder is geen bos!’ stamelt Stanislas verbouwereerd. ‘Bissegem-Bos bestaat niet!’

‘Dit is ook maar een droom’, repliceert Ben grimmig. ‘Die melkmeisjes zijn door hun ruzie door de mand gevallen. Jij bent getuige. En nu weer slapen’.

Stanislas knikt verbijsterd en neemt een grote hap uit een broodje heilbot.

Zwetend en om me heen slaand schiet ik wakker. Ik dien Jezebel daarbij een klap toe.

‘Hé... Ah... O... Je bent thuis!’ roep ik, half oprijzend.

‘Waar anders? Wat... Je mepte zo wild om je heen.’

‘Eh... een... een nare droom. Merrie’.

‘We zijn een volk van woelrenners hé’.

Verslagen zink ik weer neer.

TOLLENAAR

Zwijg me van begrafenissen, of ik... Donker, traagzaam en zwaar bonzen de klokken van de Eutropiustoren. (Ik laat dat 'Heilige' weg: niemand is heilig). Tijd om zonden te belijden? Neen. Er wordt een azijnpisser begraven. De geest van Guido Gezelle waart rond. En alsof ook Stijn Streuvels ermee gemoeid is, regent het die voormiddag ook nog eens oude wijven. Er zit geen kat in die katholieke kerk. Er is alleen wat familie opgedaagd, lijdend aan erfzonden en erfenisrechten. Dat is niet te verwonderen. De azijnpisser heeft helemaal geen vrienden. Hij laat alleen wat gebroed en gebrad achter. Het is ook heel uitzonderlijk dat zo iemand in Heule woont. 'Woonachtig te Heule', vult hij desgevraagd op formulieren voor zonnepanelen en andere subsidies in. In levenden lijve is hij belastingambtenaar. Nu is hij dood. Dat komt ervan. Zijn volslanke vege lijf is voer voor de wormen. Uitgerekend zo'n tollenaar laat zich katholiek begraven. Onder de grond stoppen. Ter aarde bestellen. Door mannen in vrouwenkleren zwierend met wierookvaten en kwispels. Wat doet zo'n azijnpisser om in leven te blijven? Hij viseert iedereen, de kloothommel. Verse kleren, nieuwe auto, mobilhome, restaurantbezoek, verbouwingen: hij heeft het allemaal in de mot en onderwerpt het ten kantore in de Kortrijkse Bloemistenstraat aan een grondig onderzoek. En ja, ook ik, bovengetekende, Rembert Anneessens, vorm het onderwerp van een van zijn onderzoeken. De azijnpisser ontdekt namelijk dat ik een literaire prijs heb gewonnen. Dat is niet moeilijk: er zijn persberichten en interviews. Naar aanleiding daarvan ontdekt hij nog veel meer. Ik ben namelijk een prijsbeest. Om een lang en saai verhaal kort te maken (ik krijg onder andere tot driemaal toe het bezoek van kerels die op Kafka lijken): te wijten aan (nou: eigenlijk te danken aan) deze door pisnijd gefnuikte fluimer word ik in de vroege jaren negentig in volle wasdom veroordeeld tot het statuut van 'zelfstandige in bijberoep'. Het heet 'Schrijver'. Aanvankelijk prijkt er – hou je vast: 'Het schrijven van teksten'. De huffer wordt dus vandaag in een goedkope kist onder de aarde gestopt. Het regent onverdroten. Er rinkelt geen stoelgeld of offerandegeld. De mandjes blijven vrijwel leeg. Niemand gelieve de familie te volgen. Er wordt achteraf geen rosbief gegeten. Men gaat voor een eenvoudige broodmaaltijd. Azijnpissers en zuurpruimen horen niet thuis in Heule. De kloothommel heeft er wel voor gezorgd dat ik het zelfstandig statuut van letterkundig schrijver diende aan te nemen. Het heeft me geen windeieren gelegd. Ik heb een buitenverblijf in Heule en een binnenverblijf in Kortrijk. Wanneer het opgehouden is met zo streuveliaans te regenen, en wanneer die klokken niet meer zo gezelliaans bonzen, ga ik een vleesetende plant op zijn graf deponeren.

ZIJNE KLEINE KEIZERLIJKE HOOGHEID

En het wordt eerst nog eens zomer. Ik, Anneessens, Zijne Witte Merelachtigheid te Heules-Bains, zelfstandig letterkundige, ga mijn zoveelste zomer in. Mijn pubers orkestreren zogenaamde 'vakantiejobs'; af en toe ook dient er eentje wat te hengsten, blokken, pezen, vossen, in verband met studies, weet u wel. Afspraken in het nazomertje. Zodoende bezoeken we geen buitenlanden. Alles kost geld. In Het Grootste Gelijk arriveren de eerste borsten- en billenpanorama's uit bruinverbrande overbevolkte rampgebieden met gniffelend geschreven boodschappen op de achterkant. Patrones Wolga perforereert die en laat ze gezamenlijk aan een geknoopt touw bengelen. Ik verkies haar collecties verkeerde lieveheren en lezende postuurtjes. Andermans zomerbestemming en dies meer gaat me geen zak aan. Zelf gaat Wolga evenmin backpacken, hiken of woningruilen, van dat gedoe. (Ik beperk me tot drie manieren om mensen mobiel hetzij immobiel te ergeren). Gezellig thuis aan de bierkaai! En dan breekt ook de Kortrijkse Taalstoet aan. Na zestig jaar hebben de stedelijke autoriteiten besloten de draad weer op te nemen van de oude Taalstoet van weleer. Ik, Anneessens, beoefenaar der anonimiteit, doelbewuste zinledige overbodige zelfgekozen onzichtbare volgehouden gecultiveerde deugddoende anonimiteit, zal die dag door steeds minder mensen herkend worden. Zelfs niet door mijn evennaasten. Mijn grote voorbeeld is de Lijkwade van Turijn: die is al zo nep als het zusje van Jezus de Christus. Mij is gevraagd een rol in de Taalstoet te vertolken, nadat ik in eerste instantie de regieopdracht voor deze stoet heb geweigerd. Ja, ze hebben toen aan mij gedacht. Maar ik ben copywriter, geen stoetenbouwer. Een andere 'cultuurwerker' gaat er nu zich van aantrekken. Ene Hendrik Roskam, koekoek op het stadhuis. Maar ik moet iets terugdoen. Ik zal de kleine grote Napoleon zijn, die eigenlijk alleen maar door de Engelsen klein werd afgebeeld. Met mijn ruime 1 meter 80 moet dat op zeer platte schoenen wel lukken.

BRING IN THE KLOONS

Tussen de honderden figuranten die Kortrijk overspoelen (ik denk hierbij even onwillekeurig niet aan 1302, vooral niet in deze stad, waar aan het plafond in de Vrouwentoren tientallen valse gulden sporen te blinken hangen), valt Napoleon Bonaparte niet op. Het masker kloont perfect het ongewassen gezicht van de beroemde 'kleine' veldheer. Op onvaste benen laveer ik tussen feestend volk. Napoleon op zeebenen. Napoleon met zijn handje ter hoogte van zijn maagstreek. Bijna struikel ik over een ongezwommen hondje. Het feestco-

mité heeft de trottoirs van de belangrijkste straten met rode wegwerplopers bekleed. Dat loopt wel lekker. (Met Kerst zompig; in het holst van de zomer verend). In snel tempo drink ik aan een kraam twee frisse blonde lagestreekbieren, mijn Napoleon-smoeltje telkens even oplichtend. Het is bloedheet. Plotseling bevind ik me in een samenshooling van moerasmensen.

‘Jij stapt ook mee op, zie ik?’ deelt een man met een zeer hoge bloeddruk me mee. Ik knik noch schud, doch merk wederzijds op: ‘Jullie ook van de partij?’

Ik verkies deze ietwat vreemdgaande taaluiting om te reageren.

‘Onze groep beeldt de oer-Vlaemsche moerasgebieden uit. Wij hier van de toneelvereniging Streven openen de Staal ... de Taalstoet. Wij evoceren de toenmalige vormen van taal’.

‘Ja?’ doe ik. ‘Oui? Yes?’

Ik poot mijn tweede plastic beker weer ledig op de toog neer.

‘Het betreft natuurlijk vooral gebaren’, verduidelijkt de man, terwijl de andere moerasomstanders ijverig knikken. Ze dragen onderdelen van planten en struiken in hun haren en ze zijn geschminkt alsof ze aan zware leverziektes onderhevig zijn.

‘Eh ... u bent Napoleon, ja?’

‘Ja’, lieg ik. ‘Onder deze veldheer deed zich heel wat taalmisère voor. Bijvoorbeeld op de Dienst Bevolking en op de Burgerlijke Stand. Velen kozen toen uit protest tegen het Frans de gekste namen: Kloots, Veltekort, Hoogenboezem en Neukermans, weet u wel, maar die grapjes schudden heelder stambomen door elkaar. Nu moet ik ervandoor. Dag.’

Ik laat de versierde moerasmensen ietwat verbluft achter en spoed me heen. Over een rode loper heen ik richting Groeningebrug. Op mijn weg ontmoet ik Sansculotten, Ulanen, Pruisen, Bataven, Romeinen, Hunnen, Goten, Saksen, Kelten, Galliërs, Noormannen, Spanjolen, holbewoners, pausen, prinsen, beulen, bedelaars, Rode-Kruisverpleegsters. We hebben inderdaad een drukke geschiedenis achter de rug, vol van wapengekletter en doodsgereutel. Dat komt ervan, als een klein landje in West-Europa aan de zee grenst: iedereen wil het hebben. Gevraagd voor permanente indiensttreding: 100 001 kloons van Florence Nightingale.

BOONAPART

‘Mon général’, groet een bloedmooie prinses in het voorbijgaan. Ik hik. Een kind lacht me

uit. Achter mijn mombakkes en onder mijn steek voel ik hoe zweetdruppels hun weg zoeken.

‘Austerlitz, de brand van Moskou, Waterloo’, mompel ik. Ik stap nu vlug door naar het Malisseplein (in veel Kortrijkse kindermonden leuk verbasterd tot Marseplein), vertrekpunt van de Taalstoet. Even poolshoogte nemen bij de officieel verkleden. Op de kiosk in het midden staat een druk gesticulerende Hendrik Roskam, stadhuisclown, de chaos te dirigeren, transpirerend van enthousiasme, terwijl het overal bekende volstrekt onbenullige geld schijntende steenrijke vrouwspersoon Esselien, echtgenote van iemand belangrijks bij de Tigers Service Ring, hem met een lijvige map onder de arm terzijde staat. In een schaduwrijke hoek van het Malisseplein/Marseplein staat Roskams wettelijk geregelde vrouwelijke echtgenote haar een dodelijke liposuctie toe te wensen. Ik meng me onder de figuranten, tot het vertrekkur voor de eerste groepen op de Mercuriustoren slaat. Wanneer de zo lang verbeide Taalstoet zich dan eindelijk in beweging zet, bevolkt door een kwart van de Kortrijkzannen, glijp ik het Duivelspandstraatje in. Ik doe waar ik fenomenaal goed in ben: afhaken, verdwijnen, spijbelen, er niet zijn. Altijd en overal moet ik ergens anders zijn. Ik kan het niet helpen. Het is sterker dan mezelf.

‘Heil!’ roept nog iemand, ‘t is hier te doen, Boonapart!’

‘t Is overal te doen!’ kaats ik met holle stem terug. ‘En ’t is altijd iets te doen!’

En zie, voorwaar: elders en overal in de stad zwalpen er nog rond zoals ik. Je moet daarvoor niet in een stoet gaan lopen. En het bezorgt je een veilig schild. Dat ik daar niet vroeger aan gedacht heb. Moet ik eens meer doen. Schuilen door me niet te verbergen.

AANTOCHT

Zweetgeuren en parfumwolken botsen tegen elkaar op en schreeuwen om een alles overspoelende regenbui. De zon brandt loeihard aan het zwerk. Hier en daar valt iemand van zijn stokje. Ik ga bij een ijsauto staan. Het straatbeeld deint op en neer. Ik lik mijn lippen en vraag aan vier reikhalzende achterhoofden voor mij wanneer die vermaledijde stoet langs zal komen. Mijn tong voelt dik aan. Drie hoofden draaien zich om.

‘Moet jij niet mee opstappen?’

‘Nee. Er zijn prijzen voor verklede toeschouwers.’

‘Had ik dat geweten.’

‘Als de bom niet valt, komt de stoet over een halfuur zeker’, grinnikt een grapjas met pioenrood hoofd. De man moet dringend een geneesheer opzoeken.

‘Ha ha, grappig’, meesmuil ik hol.

Bijna zet de zon mijn adem in vuur en vlam. De kerel draait nu boos zijn hele lijf om.

‘Hela ventje...’, begint hij.

‘Sst... sst...’, husht zijn buurman. ‘Zie je dan niet...’.

‘Heulaba!’ mompel ik onhoorbaar.

Ik haal mijn keizerlijke schouders met de epauletten op en schuif onvast in de richting van de stadhuispui. Tachtig meter verder staat de eretribune. Ik herken van op een boogschot de tics van burgemeester Scholastiek Dekerck en de contouren van de schepenen Bert Harwijn, Wout Waddens, Philippe Degroene en Vince Borny. Naast Scholastiek Dekerck heeft cultuurfunctionaris Joost Spuitwater postgevat. Naast deze bevindt zich het lichaam van Hendrik Roskam, die zich ijlings van het Malisseplein naar hier heeft gehaast. Die stadhuisluis van een Roskam braakt zijn Vlaams in een groteske walkietalkie en buigt zich af en toe naar de burgervader of de cultuurfunctionaris. De zon ketst op zijn glimmend achterover geharkte haren af. Zijn trouwring flikkert vervaarlijk. Mochten mijn ogen vergrootglazen zijn, dan vatte de persoon Roskam terstond vuur en vlam. Ik leun even tegen een in de pui gebeeldhouwd leeuwje dat zijn tong naar de mensen uitsteekt en wacht de niet door mij geregisseerde Taalstoet af, die zich momenteel al als een lintworm door de ingewanden van Kortrijk een weg vreet. De beelden die mijn ogen registreren, kan ik niet lang vasthouden, wegens masker en alcohol. Een man met baard en lang haar deelt pamfletten uit. Ik ontcijfer de dansende letters: twintig ooievaars blijken uit het natuurreservaat in het nabije Ingelmunster ontsnapt te zijn. Welja, en dan. Geef de vogels hun vrijheid. Laat ze hun klappen... Laat ze hun wieken... Laat ze hun vogels... Laat ze hun vleugels klapwieken. Nog geen twee minuten later strooien met clownneuzen en wasknijpers vermomde acrobaten briefjes in het rond: HOOIKOORTS IS EEN ZIEKTE – ERKENNING NU!! Zie ik dat goed of heeft de helft van deze dijenkletsers O-benen, terwijl de andere helft op X-benen rondstui-tert? Boven Kortrijk cirkelt een hefschroefvliegtuig als een niet aflatende gier. Wordt er oorlog verwacht? Ik wil naar Elba.

TAALSTOET

Ik sluit mijn ogen en maan de alcohol in mijn lijf tot kalmte aan. Hierbij krijg ik onmiddellijk visioenen betreffende de andere Gelijkhebbers, die hier nu zo grondig ontbreken (reis, zomer, weg, barbecue, etc ...). Jezebel is op kraambezoek, bij een oudere moeder die in

haar vruchtbare nadagen nog een verkreukeld kind heeft gekocht. Mijn nageslacht bezoekt zomerfestivals. Ik ben op mezelf aangewezen. Wanneer ik die ogen weer open, is de Taalstoet daar. Althans: de prelude. Ik maak proppen van de ooievaars- en hooikoortsmededelingen en mik die tussen de beentjes van een uk in een kinderwagen terwijl de moeder even wegstijgt. Een lagereschooljongen gaat voorop met een bord waarop krullerig staat: TAALSTOET. Op de tribune veert Hendrik Roskam recht en applaudisseert overdreven. De anderen volgen zijn voorbeeld. Na die jongen komt er nog een eenzame jongen. Die torst een piepschuimen afbeelding van een tijger die met een van zijn voorpoten dreigt. Hij zweet zo hard dat hij uit het zwembad lijkt gestapt. Het is de zoon van geldvrouwe Esselien en penningmeester Six van de Tigers Service Ring, belangrijk medesponsor van etc... bla bla bla. 'Dat eeuwige ellendige piepschuim', denk ik. 'De ruggengraat van jeugdbewegingen, parochietoneelgezelschappen en fancy fairs voor missieposten'.

De burgemeester en de cultuurfunctionaris knikken begrijpend. Ik til mijn smoeltje even op en mik een kwak speeksel op de rode loper onder mij. Het onvermijdelijke geschetter en getrommel van de eerste fanfare komt eraan. Die wordt vooraf gehuppeld door een legertje bakvissen dat uit dijen, kuiten en krullen bestaat. Alle dijen zijn kruidnagelbruin en fraai gevormd. Ieder meisje gooit onafgebroken een stokje omhoog en vangt dat dan weder op. De allerkleinste meisjes buitelen op het bloedhete asfalt voorbij. Die bezitten geen stokjes. Ze gooien met zichzelf.

'De eierstokjes zijn voor later', mompel ik.

'Die verbranden nog hun handjes! Het asfalt kookt bijna!' roept een vrouw uit.

'Ze weten wel wat ze doen, vrouwmens', bromt een man van twee meter hoog beschaamd.

'En het is tarmac'.

Hij geeft de vrouw een ferme por met zijn elleboog. Glimlachend als Jeanne d'Arcjes molwen nu ook al die kleine meisjes voorbij. Hun handpalmpjes zijn zwart. Hun hagelwitte rokjes vouwen zich als parasolletjes open en opener.

'Hoe dat die verdorie niet openscheuren', oppert dezelfde vrouw stilletjes. De reuzenman reageert niet; ik zie zijn diepe gedachten van bloem tot bloem fladderen. Dan passeert de eerste fanfare: halzen, nekken, wangen, kinnen, slagaders, oren, neuzen. Eén en al dorst. Ik sluit mijn ogen tot ze voltallig voorbij zijn gestapt. En wanneer ik die andermaal weer open, lees ik op een bord: DE MAAGZWEER VAN NAPOLEON. Daar ontbreek ik dus bij. Maar er loopt een kloon van mij mee. Hij lijkt gloeiend op mij, en hij is twintig centimeter kleiner. Een schot in de roos. De zaak is opgelost. Een volslanke kobold heeft mijn plaats ingenomen.

'Er steekt verdomme geen chronologie in, Roskam', zeg ik hardop tegen mezelf. 'Waar blijven de moerasvolken?'

In de broeikashitte ga ik weg, mijn best doend niet in de maat van de marsmuziek te stappen. Ik haal de buitelende en jonglerende meisjes weer in, laverend tussen de toeschouwers. Onder de oksels van de parademeisjes zitten grote vlekken. Ik hou abrupt halt: een jonge spruit met magere maar zeer bruine dijtes laat pardoes haar toverstokje op de straat kletteren. Haar hepatitiskeurig gezichtje trekt wit weg; over dat van de hoofdmajorette trekt een onweerswolk als een ongewenste zwangerschap. Ik baan me verder een weg. Drie seconden later valt niet het stokje, maar het meisje. Weer blijf ik staan. De hitte? Le petit mal? Het kind door de navel der aarde aangezogen? Tsjernobil? Fukushima? 'Het wordt hier verdorie nog een Heilige Bloedprocessie', grinnikt een ongenadige onverlaat. Gelach, boze blikken, een aantal onthoudingen. Taal kan ongenadig zijn. Het meisje wordt geëvacueerd door druk gesticulerende hulpverleners. Honderden ogen priemen verder wellustig door de roodwitte apenpakjes van het stokjeskorps heen.

CONFRONTATIE

Ikzelf kijk naar het volk aan de overkant. De mensenlijven wiegen als zeeën. Mijn blik schuift op. Interim-bureau. Vrouwen op een balkon. Chocolaterie. Luifel. Boekhandel De Ganzenvaar. Sleutels en nummerplaten, ook schoenzolen. Kruispunt. Daar staat nog meer volk opeengepakt. Tegen de flank van de Aloysiuskerk een eind verderop hangt een vervuilde crucifix. De lieveheer heeft zijn hoofd afgewend en op zijn schouder te rusten gelegd, wegstarend van deze ellende, weg van de mensen en hun leed, weg van zijn eigen vergissingen, grand en petit. Maar het is een ouderwetse rechtse, die de officiële canon volgt. Ik knipper met mijn ogen, speurend naar een koele herberg. Om die te vinden, dien ik weer een eind tussen feestend volk te waden. Dat wordt me door de Kortrijkse bevolking niet in dank afgenomen. Ik incasseer diverse venijnige tikken. Op het ogenblik dat ik zeer dorstig café De Zevende Hemel in duik, passeren een twintigtal elfvingerige moerasmensen voor de eretribune. Iemand in het comité van de Taalstoet is er stellig van overtuigd dat onze zeer verre voorvaderen 'genetisch bekeken' over elf vingers beschikten. Het moeras en de zee worden middels lange op-en-neer golvende grasgroene en mariablauwe doeken geëvoceerd. Na deze elfvingerigen komt een man met een bel en een grote mond voorbij. Hij brult met een kapotte stem iets onverstaanbaars. Ik verberg me vlug in de koelte van De

Zevende Hemel.

‘Ah, dag meneer Napoleon’.

Bazin Lydia bekijkt me met medische aandacht.

‘Lange stoet hé?’

‘Ja, het schijnt dat het begin van de stoet in het achterste ervan zal kunnen bijten. Zoals een regenworm met zichzelf vrijt.’

Ik commandeer twee frisse pinten en bevrijd mijn smoel ten dele van zijn smoeltje.

‘Mijn zoon doet mee met de vlaggenzwaaiers’.

‘Godverdomme’, zeg ik, terwijl ik me buk om mijn sigaret op te rapen. Ik vergeet al jarenlang dat er bijna nergens meer gerookt mag worden.

‘Wat?’

‘Dat hij ook al zo oud is, uw zoon. Dat hij al zwaait. Met vlaggen.’

‘Ja’.

‘Hij heeft het vlaggen.’

‘Ha ha.’

Wanneer ik mijn smoeltje helemaal optil teneinde te kunnen drinken, roept Lydia uit: ‘Maar ’t is gij! De schrijver van Heule! En ’k had u nooit verkend!’.

‘Dag Lydia. Geen klandizie zie ik?’

‘’t Is hier zo stil als op de maan’, knikt ze. ‘Hoe is ’t nog met u, Anneessens?’

‘Bah ja, als ’t een beetje gaat’.

‘Dat jij hier nu...’.

‘Ja, ik ken die stoet al vanbuiten. Ik heb hem verdorie bijna zelf geschreven... eh... bedacht. Het scheelde geen haar of de regie was ook voor mijn rekening’.

‘Ja...’.

Er komt een man binnen die me iets te lang opneemt, ook al ligt mijn masker inmiddels op de toog. Hij draagt rijlaarzen. In De Zevende Hemel begint een vijandige sfeer te heersen. Ik ga rechtop staan.

‘Wat een klotestoet’, zegt de man.

Op mijn beurt neem ik de kerel van kop tot teen op.

‘Wat zegt u daar?’ vraag ik, mijn hand klemvast om mijn inmiddels halflege glas.

‘Een klotestoet’, benadrukt de aangesprokene. ‘Een stoet van mijn kloten. De paarden vechten tegen zonnesteek. Hun stront droogt subiet uit op het gloeiende asphalt. De figuranten zweten water en bloed in hun kuisheidsgordels’.

Lydia kijkt me met grote schrikogen aan.

‘Ja, man...’, begin ik. Maar wanneer ik scherper toekijk en het sneeuwlandschap van roos op zijn beide schouders waarneem, kap ik mijn halfvolle pint tegen mijn ruggengraat, gooi

drie euro op de toog, gris mijn Bonaparte-mombakkes mee en verdwijnt weer in de zinderende Zuid-West-Vlaamse hitte.

‘... ééssens’, hoor ik nog, maar ik kijk niet meer om. Ik moet alweer ergens anders zijn, altijd.

IN DE WONDERLAMP

In In De Wonderlamp van oud-Heulenaar Jacky kan je ook achterom naar binnen, via de toiletten. Ik verfris mijn kop aan de wastafel en blijf even buiten tegen de muur geleund staan.

‘1889, dat is lang geleden’, merkt een passerende man op.

‘Wat?’

‘Het achterste gedeelte van dat gebouw hier dateert van 1889, kijk: het staat erop’.

‘Wat een poel van ellende’, mompel ik, mezelf koelte toewuivend met mijn smoeltje. Boven Kortrijk trekt bewolking samen. Het wordt zwoel. Ik buig me voorover om het geruis uit mijn linker oor te gieten.

‘Godverdomme Jacky,’ groet ik bij het binnenkomen, ‘je gebouwtje dateert van... eh... wel, van mijn tijd’.

‘Anneessens’, stelt Jacky vast. ‘Of zeg ik: Napoleon? Je ziet er kaduuk uit. Maagstoornissen? Een ongelukkige jeugd? Stiefzusje aan de drugs? Te veel pickles gegeten?’.

‘Geef me een reageerbuisje bier, Jacky, ik heb pijn aan mijn linkerhart. De kloof tussen arm en rijk wordt ook steeds groter. We moeten beginnen bij onszelf’.

‘De stoet gezien?’

‘Alleen de kop van de draak’.

Hoog in de versnelling begin ik bier te hijsen.

‘Moet jij als schrijver niet op de eretribune zitten?’

‘Veel te warm. Wie schrijft die blijft maar beter buiten beeld’.

‘En hoe is het nog in Het Grootste Gelijk? Bij Wolga? En in Heule in het algemeen? De Feesten naderen weer hé?’

‘Het kan niet meer op, Jacky. En ik ben blij dat je je hoofdletters uitspreekt als het over Heule gaat.’

‘Na die brand heeft ze toch maar weer de kop boven water gestoken hé! Daarvoor moet je Wolga heten.’

‘Een gepaste metafoor, Jacky. Ben je bij de brandweer of zo? De KGB?’

Meer volk druppelt De Wonderlamp binnen. De Taalstoet is ondertussen ontbonden en het weer dreigt. Overal groeien bosjes halflege glazen. Figuranten komen bonnetjes voor pinnen inruilen. Ik zwalp als een botsautootje in het rond. Soms word ik heen en weer gewalst als in de KVK-spionkop na een doelpunt. Iemand kantelt met zijn barkruk achterover, maar bereikt nooit de grond, zo druk is het. Men stut elkaar in moeilijke tijden.

REMEMBER

Ik schuif op tot bij de mooie Martine met de inktzwarte haren. Ze is een stukje inboedel van In De Wonderlamp geworden sinds de Tweede Balkanoorlog al. Jacky heeft van in den beginne een flatscreen in zijn café en Martine heeft eenzelfde ding niet thuis. Daarin is ze zeer principieel.

‘Dag,’ zeg ik, ‘waarom heb ik je niet eerder ontmoet, Martine? Waar zat je al die tijd? Heaven must be missing an angel’.

Ze produceert een diepe vrouwenzucht.

‘Dat jij mij nu moet overkomen, Anneessens! Drink je iets?’

‘Ik zeg niet neen’.

Buiten begint het dreigend te rommelen.

‘Goed.’

‘Ik laat deze beker niet aan mij voorbijgaan’.

‘Het regent!’ roept iemand.

Enkelen gluren nieuwsgierig door de ramen. Nog meer volk vlucht naar binnen.

‘Ik heb zin in een frisse duik. Ga je mee?’

‘O, ga je al weg?’

‘Ik duik in de Leie van op de Consciencebrug; daar is het water het diepst’.

‘Je hebt gedronken’.

‘Nee, correctie: ik heb gegeten, nu ben ik zat’.

‘Ze hebben de bochten in de Leie recht getrokken. Als je springt, zul je rap in Gent zijn. Dan zitten ze ginder met je opgescheept’.

‘Fraaie woordspeling, Martine. Je hebt het nog. Met mijn rechterhand op mijn linkerhart zal ik jumpen. Jammer dat er hier geen Waterloobrug is’.

Het geruis in mijn oor is nu vervangen door het kabaal in In De Wonderlamp. Het kwadrateert zichzelf onder mijn schedel.

‘Godver, Martine, ik moet hier weg. Mijn raket wacht buiten’.

‘Maar je... ‘.

Wat dan gebeurt, moet gebeuren, en het gebeurt ogenschijnlijk antichronologisch: eerst is er boegeroep en geschreeuw, dan pas valt de elektriciteit uit. Alsof het volk, het diet, het geroken heeft, zoals dieren een onweer kunnen voorspellen. De muziek valt klaaglijk stil. Lampen patsen uit. Het kabaal verdubbelt zich ogenblikkelijk. De ramen lichten op door bliksemflitsen.

‘Op zo’n nacht werd New York leeggeplunderd!’ roep ik in een massa zwart Martinehaar, daar waar ik een oor vermoed. ‘En Jeruzalem. De voorhuid... eh... het voorhangsel van de tempel is dan zelfs gescheurd! Waarop ik driemaal na elkaar knoerthard nies, door het gekriebel van al dat haar. Is dat een teken? Heur haren kriebelen immers tot driemaal toe...

Van aardedonker wordt het helledonker, doorkliefd met bliksemserpentes die als flashes van een fototoestel de gezichten even oplichten en lijkleek portretteren. Men krijgt de licht- en geluidstoevoer maar niet op gang. De eerste vuurslagvlammetjes verschijnen; weldra flakkeren her en der kaarsen. We shall remember Het Groot Gelijk!

ONWEER

Die avond trekt een formidabel onweer over Kortrijk.

‘God maakt zich kwaad op ons land’, zegt een klein meisje, schuilend in het portaal van de Aloysiuskerk.

‘Nee, hij heeft spijt’, verbetert haar vader rillend. ‘Hij probeert de gaten in de ozonlaag weer dicht te schroeien. De vlammen van zijn lastoestel geven zo’n fel licht dat de tranen hem in de ogen springen. Een sprintje tot thuis? Mama zal ongerust worden’.

In de stromende regen stapt een onzekere Napoleon over een van de zeven bruggen. Auto’s op pletsende banden en hollende mensen met zomertextiel boven hun hoofden gedrapeerd passeren hem. Rechts van de brug daalt hij de trappen af en plast in de Leie. Daarbij wordt hij door een kort visioen bezocht: een stokje cirkelt dwaas door de lucht en weigert aan de wetten van de zwaartekracht te gehoorzamen. Hij kijkt naar omhoog. Hij kijkt naar omlaag.

CITAAT BIS (FREMDKÖRPER)

Laat ik er niet omheen draaien... Als een hond om anderhonds drol... Letteren moeten niet etteren, maar knetteren. Een directe boodschap is altijd het duidelijkst: zoals Het Groot Ge-lijk in satellietstaat Heule ooit de prooi der vlammen is geworden, zo is In De Wonderlamp in Kortrijk eenzelfde lot beschoren. Vurigheid troef. Inmiddels... synchroon... simultaan... meer bepaald aan de Leie... eens Golden River... thans traankanaal der weergoden... onder de Consciencebrug...in een schaarse lichtplas door de maan veroorzaakt... na het hevig onweer... beweegt zich een schaduw... een gedaante... mysterieus... vreemd... ook wel gracieus... dezelfde bewegingen lijken zich te herhalen... langzaam... vlug... vlugger... razendsnel... speelt de schim met vuur?... bokst hij tegen lucht op?... is hij zichzelf wel?... die kleren... of is hij iemand anders?... of... wat heeft de gedaante te verbergen?... te openbaren?... de natuur zwijgt stil... alleen rimpels op het inktzwarte water... de schim laat niet af... in het halfduister gooit de brug zich naar de overkant... en hij wuift... zwiert... gebaart... dirigeert... daaronder... beschrijft vreemde kronkels als vraagtekens en zwijgenstaarten... dreigend... alsof hij wil aanvallen... of juist niet... zie: hij gooit zijn gezicht in het water... zijn gelaat... en de rest... en de maan schijnt in het water... waar ook de maan in drijft... en hij aan de waterkant... zwijgt oorverdovend stil... gevangen in zijn schreeuw... in een gesperde seconde veranderend naar de tijd en maat der jaren... CUT!

... DAT WEGNEEMT DE ZONDEN DER WERELD...

Weer of geen weer: we kunnen niet om de vergrijzing heen. In de zomer van een onbe-waakt jaar, klokslag donderdag, sla ik, Rembert Anneessens, chroniqueur, verteller, steno-graaf, griffier, copywriter, omstreeks valavond mijn ogen weer open. Ik blijf me andermaal te bevinden in de rustgevende inrichting De Brede Veertien te Rollegem, het gezellige deel-staatje van koninkrijk Kortrijk. Is dit een B-film of een bisnummer? Ik sta op. Nadat ik ook de gordijnen om me heen open geritst heb, ontwaar ik een warm doch muisgrijs landschap. Weer opzij kijkend en scherper focussend zie ik een stoet van bekenden mijn kamer bin-nenschrijden: te veel om hier allemaal aan te vinken. Allen spreiden eenzelfde welbevinden tentoon als in het eindtafereel van Babettes Feast in dat barre Jutland.

‘Anneessens! Upperdog!’ klinkt het uit vele monden.

‘Hoe... hoe laat... hoe laat is het al?’ stamel ik.

‘Het is einde oogstmaand op deze wereld, Anneessens. Je bent net op tijd wakker voor de Tinekesfeesten. Welcome back, old chap!’

Fotoapparaten bliksemen; camera's snorren; smartphones en tablets rijzen de lucht in.

'Eh?'

'How are you? Are you K.O. or O.K.?'

'Hoe is het met je hoofd?'

'Mijn hoofd?'

'Ja, dat ding op uw romp. Je weet het zeker niet meer?'

'Wat moet ik dan weten?'

'Je bent met je hoofd vooruit in de Leie gedoken!'

'Ja, en dan? Iedereen duikt toch met zijn kop voorop? Er zijn er toch nog die dat doen. Een frisse duik in een drukkend seizoen... '

'Ja, maar niet op die plek'.

'Wat voor plek?'

'Wel: je bent met je ko... je hoofd tegen het verdwenen paneel van het Lam Gods gedoken. Van sterren gesproken. De kist zat al die jaren vast in de aanslibbing onder de Consciencebrug. De nieuwe werken aan de Leie hebben die nog wat naar omhoog gestuwd. Voel je nog iets?'

'Eh... amai. Is er schade aan dat Lam Gods?'

'Nee, het was goed verpakt. Al die jaren... en er is niks aan. Say cheese! Say camembert! Say fromage!'

Terwijl ik stomweg weer in mijn bed kruip, of is het mijn doods-kist, flitsen andermaal vijf, zes fotoapparaten en draaiden evenveel camera's.

'Je wordt een BV, Rembert Anneessens!'

'Heule staat weer op de kaart!'

'Maar daarvoor moest het eerst in het water vallen!'

'Wat deed je daar eigenlijk, aan de Leie die zomeravond?'

'Ja, die Martine is je kwijtgespeeld zegt ze, vlak voor de brand in In De Wonderlamp. Ze is... '

'In De Wonderlamp is helemaal platgebrand'.

'En Martine?'

'Zij niet. Iedereen kon ontkomen. Niemand is geroosterd'.

'Heb je dan niks gezien voor je... '

'Waarom Napoleon? Je bent 1 meter 80, verdorie'.

'Correctie: 80,5'.

'Ho ho ho! Niet allemaal tegelijk! Wie heeft... '

'Een vent met zijn dochtertje. Ze komen nog morgen'.

'Ze waren na het schuilen een spurtje naar huis aan het trekken.

'Ja, maar... '

‘Je bent uit de Leie gevist door die kerel. Je zat half in het slijk vast, met je ko... met je hoofd vooruit tegen die kist, helemaal groggy, jijzelf dus, hi hi, niet de kist, ha ha, of wat erin zat’.

‘Ja, maar... en ondertussen?’

‘Welcome back, Anneessens, maar het heeft een tijdje geduurd. De herfst staat voor de deur. En dat is ook een metafoor, geloof me vrij’.

‘Eh... het Lam Gods?’ waag ik het nog te vragen. Het duizelt me en ik zal zo weer een reis naar de diepte ondernemen, ik voel het aankomen.

‘Ja ja, het Lam Gods’, bevestigt mijn lieve Jezebel. ‘Maar alleen jij was verdoofd’.

Van haar geloof ik het wel. Ik knik nog even zwakjes en geef me dan over aan een etmaal grondig slapen op de bodem van mijn bewustzijn. En slapend word ik, voorheen al een BH, een beroemde B. uit V., niet langer de Backing Vocals van het leven zingend. Ik ben een frontman. Ik heb iets frontaals gedaan. I have danced on the beat of my own drums. In diezelfde slaap neem ik me voor een kroniek te schrijven over de lopende gebeurtenissen.

Van dan af is mijn leven nooit meer hetzelfde geweest. Het toeval heeft me parten gespeeld. Ik heb daarvan kond gedaan, naar de beste mijner vermogens, en met de capaciteiten mij toebedeeld. Vraag me verder niet naar het Lam Gods; vraag me liever naar lot, toeval, stom geluk. Ik, Anneessens, Zijne Witte Merelachtigheid uit het leenroerige Heule-les-Bains, letterkundige, sporadisch te Kortrijk vertoevend, dat Darlingen aan de Leie, medeoprichter van de HDP, kroongetuige van twee vuurhaarden, dromend van moorden, evennaaste van de Gelijkhebbers uit Het Groot Gelijk en Het Grootste Gelijk, betreurende het vurige verscheiden van Mister Vandezande, bij leven en welzijn een underdog/upperdog wiens grote mond niet de eindstreep betekent, maar toch soms te kort schietend aan woorden, zeg en schrijf u: ik geloof in het toeval. Nee: toeval. Je hebt het, of je hebt het niet. Een letterlijke klap kan voldoende zijn

REMEMBER SEPTEMBER

Ik ben dus in levenden lijve present voor de zestigste editie van de Tinekesfeesten in Heule. En hoe! Ik zit o.a. in de jury die zal bepalen welke van de tien kandidates dit jaar de titel van Tineke van Heule mag voeren en bij diverse representaties als ambassadrice van onze republiek zal optreden. De Feesten hebben elk jaar een thema. Een summiere bloemlezing: communicatie, humor, dans, bloemen, muziek, gastronomie, in het teken van Streuvels, film... Het kan ook een slogan zijn: ‘Tineke laat je niet koud’, of ‘Heule ziet sterren’. Voor de

zestigste septemberfeesten is het thema 'vuur' aangestoken. Ik, Rembert Anneessens, de overlevende van twee brandhaarden, ben dus de aangewezen kerel om in die jury te zeten. Ik zal vurig mijn best doen. Van donderdag valavond tot het krieken van de ochtend op maandag voltrekken zich andermaal de Heulse esbatterementen. De gebouwen daveren op hun grondvesten. De vlammen grijpen om zich heen en likken gretig alles op. Septemberbuien of vroege herfstvlagen kunnen ons niet deren: sedert twee jaar heeft onze republiek een uitschuifbaar dak boven het centrum. De uitdrukking 'Tine staat droog' heeft hier dus een andere betekenis. We hebben ook komaf gemaakt met het verkleinnaampje Tineke. Tine is groot geworden. Twee lettergrepen volstaan, zoals in de plaatsnaam Heule. En zoals elk jaar overtreffen de huidige Feesten de vorige. En dat niet alleen in termen van debiet. 'Voegen' en 'barst' zijn de woorden die de feestganger of feestgangster steeds meer gaat gebruiken. De oppervlaktes zijn nu eenmaal beperkt. Vele feestjes maken echter samen één groot Feest. Verkavelen, vertakken en delegeren is de boodschap. De Feesten irrigeren eindelijk alle hoeken en uithoeken in de schuimende gemeente: Watermolen, Haantjeshoek, Heule-Bos, Sente, Kransvijver, Disgracht, Tinekeswijk, het Rijs en de Warande.

Alverman: 'Dat ik dat nog mag meemaken!'

Leverzwijn: 'Zeg nu niet: in mijn oude dag hé! Of dat kost je tien euro.'

Spartakut/Pallas Athena: 'Nee, geen ouwelullenkoek hier'.

Guido Gezwelle/Schedelmans: 'De jaarringen in een boomstam... '

Stanislas Afwas: '... of de wallen onder onze ogen... '

Veltekort: '... zijn de eretekens van de Feesten... de lauwerkransen van de nachten... '.

Ikzelf, Rembert Anneessens: 'Fraai gezegd, heren. Ik zou het niet beter kunnen'.

Jezebel: 'Toch wel, manlief. Je bent veel te bescheiden'.

Meneer Danny: 'Tachtig vaten bier is hier geen uitzondering'.

Een onbekende: 'Dat is bijna een haiku. Het scheelt een paar lettergrepen.'

Angelsaks (leunend op één van zijn nieren): 'You missed a spot'.

Prinses: 'Daar kikker je van op. Mijn republiek voor een kikker!'

Boer Nic: 'Tenzij er stront aan de knikker is'.

Purl Harbor: 'Ik zou zo zeggen: ten aanval!'

Bismark: 'We gaan nog niet naar huis'.

Fileepuur: 'Je vergeet 'En'. Het is: En we gaan... '

Smalle Geboorte: 'We hebben maar dat'.

Marlino (een sigaret uit zijn neus halend): '... '

Schelle van de Zeuge: 'Dat wordt hier weer Heule-les-Bains'.

Ruth/Silicon Valley: 'Voorzichtig... Op termiet... termijn denken'.

Wolga: 'Je hebt overschotten van gelijk'.

De Baron: 'De edele leeuwendelen van de Feesten betreffen de cultuur'.

Ramses: 'Vuurwerk, zwartwerk, nachtwerk dus'.

Piete Zeven: '... en de kunst van het glasblazen'.

Flesh Back: 'Hier liggen hun lijken... '

Willie Marie: 'Schoon volk allemaal! En zo lekker freewheelend... '

Johan/Het Zwarte Aura: 'Met die nieuwe medicatie moet het lukken'.

Poeter Sete/Peter Soete: 'Hoe meer kaas, hoe meer gaten, hoe minder kaas'.

Sneeuwwitje aka Sneeuwvatje: 'Dat heeft hier helemaal niets mee te zien. En kies een andere schuilnaam. Is die roman nu al gereed, Anneessens?'

Ikzelf, Rembert Anneessens, een vreselijk cliché gebruikend: 'Hij staat op stapel, mijn pseudoniempje. En het wordt een kroniek van lopende gebeurtenissen. Een journaal. Fictieve factie. Factieve fictie'.

Piete Zeven: 'Annalen?'

Ikzelf, R.A.: 'Lach niet.'

Iedereen: 'Kom ik er ook in voor?'

Nogmaals mezelf: 'Is dat hier mijn glas?'

Variant: 'O, is het al zo laat?'

Zo, ik heb ze allemaal geëvoceerd, onszelf inbegrepen.

Maten... Makers... Mafketels.

Van beider kunne. Met de nodige variaties hierin.

En ik heb er nog duizenden vergeten.

Nele, Rigo, Stan, Rudy, Ayoub, Griet, An, Ann, Anne, Anna, Bing, Els, Koen, Peter, Sarah, Bert, Bart, Leen, Nic, Sophie, Sofie, Sofia, Matthias, Salma, Steven, Cindy, Karel, Younes, Francine, Piet, Amin, Sabine, Filip, Veerle, Veerle, Veerle, Tim, Sté, Stefaan, Stephan, Jo, Stephane, Stef, Steven, Fatima, Marc, Jean-Paul, Jean-Pol, Jean-Marc, Jean-Luc, Jan, Pascal, Pascale, Tine, Tineke, Tina, Luc, Pol, Paul, Carine, Carol, Caroline, Nadia, Lieve, Lieven...

De juiste bewoners van de tijdelijke republiek Heule.

Heulbewoners.

En onze evennaasten uit de herrijzende stad Kortrijk.

Kortrijkswachters.

UPPERCUT

ROUND 1

Op 4 juni 19XX waaide het zo hard dat de vogels uit de lucht werden gemept. Door dat windgeweld kukelden enkele reeds lang uit de kalenders geschrapte heiligen uit hun nissen van de ziekenhuiskapel Sint-Aloysius in Bloemfontein naar beneden en spatten er in gruzelmenten uiteen. In de valavond werd in de aanpalende materniteit Bjarne Donderdag geboren. Zijn vader, piloot bij de Suid-Afrikaanse burgerluchtvaart, was een paar maanden geleden door de afgod van het grondverkeer van zijn moto weggeplukt. Nu rustte hij onder een witte steen. Zijn moeder, logopediste en ontwerpster van drie kinderprentenboeken, scheidde de verse wereldburger af met voorbedachten rade. Ze hoopte op een zoon, en ze kreeg inderdaad zoals verhoopt en voorspeld een kind met een komma tussen zijn beentjes. Ze hoopte ook dat hij astronaut zou worden, de rappere versie van piloot. Dat viel nog te bezien. Bjarne was haar eerst- en laatstgeborene. Tijdens de bevalling weerklonk ergens in het Aloysius-ziekenhuis pianomuziek van Rachmaninov, terwijl buiten het tempeest mensen bij de steil achterover geharkte haren greep en ze tegen de gevels blies en hemelwater in grote rimpels over straten en pleinen uiteenwaaierde.

Enkele jaren later vertrokken Bjarne en zijn mama uit het land van de cheeta's en werden ze naar België, Europa gevlogen. Zij zou iets beduidends gaan betekenen aan het Instituut voor Levende Talen in Leuven, een oude universiteitsstad. Noch van beduidende betekenis, noch van levende talen kwam iets in huis: nadat ze amper drie minuten voet en hak op Belgische bodem had gezet, werd ze aangereden door een bagagetreintje van de vliegtuigmaatschappij Sabena. Net zoals haar man, piloot zaliger, werd het grondverkeer ook haar, bevlogene, na enkele pijnlijke verwickelingen uiteindelijk fataal. De kleine Bjarne kon toen nog net opzij worden gerukt door de hand van adjudant-chef Eugène Debruyne, Belgisch beroepsmilitair bij het medisch korps, in burger terugkerend van een geheime missie in Suid-Afrika. Mama werd onder een grijze steen in Tervuren begraven. Bjarne werd geen astronaut; hij vreesde nochtans de grond en alles wat zich daarop afspeelde.

ADC Debruyne, E., zelf de onfortuinlijke vader van twee gestorven kinderen, weduwnaar, ontfermde zich bij ontstentenis aan naaste familie zowel in Suid-Afrika als in België zo goed en zo kwaad als het ging over de kleine Bjarne. Hij bewees bij het jammerlijke ongeval in Zaventem een kritieke toestand de baas te kunnen. Tevens deed Eugène prompt aan ter-

mijndenken: de kleine jongen kreeg na enkele maanden administratief gehassebas met Binnenlandse Zaken, Broeders Van Dale en Zusters van Liefde onderdak bij een pleeggezin, nl. het zijne. ADC Debruyne werd adoptieopa, ofte adopa. In dat aanvankelijk eenmansgezin zou Bjarne definitief blijven en opgroeien. Anderhalf decennium later ongeveer – adjudant-chef Eugène Debruyne nam dan al vaker het woord ‘pensioen’ in de mond – trad Bjarne Donderdag toe tot het Belgisch beroepsleger. Dat duurde maar vier maanden; een conflict met een overste betreffende een handgranaat escaleerde zo hevig dat Bjarne zijn biezen pakte. Adopa Debruyne regelde de zaak. Drie maanden later was Bjarne ingeschreven aan de universiteit van Gent. Hij werd geen piloot of astronaut, want hij bleef de begane grond als landingsplaats wantrouwen. Zijn eerste vrijpartij (na een fuif van het Instituut voor Vroedkunde) was tegen alle overleveringen in een succes. Hij had het gevoel dat zijn ziel gemolken werd. Dat werd dan ook zijn grondige reden om te besluiten nooit ofte nimmer te gaan vliegen of suizen, uit angst te pletter te slaan, voortijdig heen te moeten gaan en al dat heerlijks nooit meer mee te kunnen maken. Hij kon toen nog niet bevroeden welke wendingen zijn leven zou nemen. Met het vroede meisje onderhield hij weliswaar maar twee weken contact meer. Er volgden in dat verband geen verdere zaadlozingen meer. Dat vormde geen probleem.

In het noorden van Frankrijk wedijverden weelde, armoede, schoonheid en lelijkheid met elkaar voor een plaats op ’s mensen shortlist. Een vreselijke streek, waar enkele deceniia later Marine Le Pen met haar Front National wel scoorde, omdat de mensen er de tegenkandidaat amper kenden. De biochemicus Donderdag B. vond er werk in de Usines Farmetern, ingeplant in een spuuglelijke groene zone met pijnlijk afgeroetsjt gras waar ook industrie welig tierde. Omdat Bjarne van slecht weer en lelijkheid hield, vond hij dat niet erg. Bovendien werd hij voor de tweede keer in zijn leven ‘buitenlander’, statuut dat hij ook wel interessant vond. In de laatste zomer van zijn studentenbestaan las hij vijftien Franse romannetjes, terwijl hij vooralsnog het stiefouderlijke huis in Kortrijk met zijn adopa Eugène deelde. Die was inmiddels van de actieve arbeidsmarkt verdwenen en genoot van zijn pensioen: backgammon, whisky, schietingen ‘staande wip’. Bjarne ging aan de slag, in de omgeving van Tourcoing. De Franse romannetjes hadden hem onrechtstreeks de smaak voor letterkunde te pakken doen krijgen: omstreeks de tijd dat de Poperingse astronaut Dirk Friemout banen om de aardkloot beschreef, schreef Bjarne Donderdag zijn eerste gedichten en verhalen. Die vormden de banen om zijn hoofd. Troost en verwachting putte hij uit het feit, nou: inmiddels opgedane kennis, dat de beste literaire schrijvers positieve wetenschappers waren, geweest waren, zoals hijzelf. Ook de biochemie van woorden verschaftte hem ruimschoots voldoening. Wat de biologie betreft: het ‘living apart together’ met en zonder liefje Freya viel voldoende mee. Zij betrok een buitenstulpje waar gedachten aan gezondheid en

alternatieve levenswijzen uitdrukkelijker aanwezig waren dan op zijn stadse verdieping. Het was goed zo. Ieder ging zijn gangetje, en bij hoge nood schoven ze even in elkaar. Compatibiliteit, de goede drive.

Adopa Eugène gaf de geest in het grondverkeer. De derdeleefijdbus waar hij zich met achtentwintig generatiegenoten in bevond, slipte op weg naar het hertogdom Luxemburg, met akelige gevolgen. Eugène Debruyne behoorde tot de vijf slachtoffers. De provinciale weekkrant blokletterde: WAT VERKEERD LIEP. Na de overwegend militaire begrafenis bleef Bjarne anderhalve dag tobben. Een halfjaar later deed hij het geërfde huis van de hand en kocht hij zelf een verdieping twee hoog tegenover het oude Kortrijkse gerechtsgebouw. Zo bleef het goed: Frankrijk nabij, de Noordzee niet veraf, het Belgisch binnenland een boogshot ver, uitzicht op een paar overgeschoten boomkruinen in de Leopold-Dezoveelstestraat om de wind aan af te lezen en bovenal een gezellige biotoop waar één stofzuiger kon volstaan, gelegen in een rustige, statige buurt in de stad, maar ook naast een publieke drenkplaats waar het bijwijken gezellig toeven was.

Heimwee naar Suid-Afrika?

Kinderen hebben alleen heimwee naar een onbestemd vroeger, dat ook ergens anders is, vooral geweest is, en dus niet meer te bezoeken. Het lawaai van het grote vliegtuig, de kleur van de foto van de moto met de man erop, de geur van toenmalige regen op beton. Volwassenen, wier herinneringen gekleurd worden door de filters van de tijd en het geheugen, delven hulpstukken op als grondstof voor 'the windmills of their mind'. Soms knarst het onder de molensteen. Soms draaien de wieken dol. Het bagagetreintje, drie prentenboeken.

Dood in luchtballon? Geen denken aan. En kon men hoogtevrees hebben in zo'n zwevende mand? Zowel in de vorm van dagdroom, gedachtewolk, bezwering als nachtmerrie deed zich deze oprisping van de hersenen vaak aan Bjarne voor. Af en toe zeilde die zelfs een van zijn gedichten binnen.

ROUND 2

Vanwaar dat vermaledijde gedoe met de das? Was dat lelijke opknoopding dan echt het enige middel voor eenieder om toch nog ergens bij te horen of aanvaard te worden? Het pars pro toto-uniformpje van de reddeloze die alsnog wenste te worden opgevist en gered?

En dan te bedenken dat zoveel generaties de das al naar het verdomhoekje hadden verwezen. Of was de das de hemelvaart van de penis? Over het Golgotha van het welvarende buikje heen? Voegde de man toe naarmate hij ouder werd? En compenseerde de vrouw dit dan met een kampioenschap in ontkenning via liposuctie en facelifting? Liet de vrouw weg naarmate zij ouder werd?

Bjarne monsterde de zeven dassen die over kapstokken in de kleerkast waren gedrapeerd. De kerstdas. De omgevallen inktpotdas. De tegenzindas. De feestdas. De strenge das. De uitdagende das. De saaie das. Hij gluurde even naar buiten, naar boven. Het was een gouden herfst; in het blauw bovenal zag je de remsporen van een uitzonderlijk warme zomer. 'Dat wordt zweten als een das', mompelde hij. Het nam amper een halve minuut in beslag om te beslissen: geen das. Opknoping uitgesteld.

De gotische zaal in het Kortrijkse stadhuis liep vol met een paar honderd dertigjarigen. Het criterium: momenteel woonachtig zijn en dat minstens de laatste vijftien jaar geweest zijn in Kortrijk of een van zijn deelgemeentes. Wie bijvoorbeeld hier geboren werd en ogenblikkelijk of later naar Tokio verkaste, of Denderleeuw, was niet inbegrepen. De Kortrijkse werkgroep Imago wou iets doen aan de uitstraling van en de werkgelegenheid in de Guldenpoenstede. Zo lokten ze frisse, ondernemende dertigjarigen met drank en amuse-gueules naar het stadhuis. Wie dertig euro gegireerd had, kon na de receptie ook nog aanschuiven voor het walking dinner in de koepelzaal.

'De dertigjarigen moeten we aanspreken', vond Lennart Cnudde van de werkgroep. 'Dat zijn de blijvertjes. Onder de veertig- en vijftigjarigen wordt al te druk gestorven. Die zijn ook al lang met hun business bezig. En twintigjarigen, nou: niet elke hoed met een veer op is een patrijs'.

Bij die laatste metafoer hadden de andere Imago-leden even vreemd opgekeken, maar niemand durfde te bekennen dat hij er eventjes niets van snapte. De enige zekerheid hieromtrent betrof het feit dat de echte herfst naderde; reeds schraapten de bezems van de heksen over de grond.

Het werd dus een samenscholing van dertigjarigen, niet van pubers, niet van oude jongeren of jonge ouderen. Hendrik Roskam, ghostwriter en speechleverancier voor burgemeester Devlerck, had alvast de woorden 'jong', 'kaap', 'energie' en 'ondernemend' voorgesorteerd en in propere zinnen geparkeerd.

Bij die paar honderd dertigjarigen had Bjarne Donderdag moeten horen, maar die raakte niet verder dan de aanpalende drenkplaats Het Feit in de Leopold-Dezoveelstestraat. Toen hij zijn verdieping verliet, min of meer in feestverpakking, kon hij niet weerstaan aan het

lamplicht, de gebogen ruggen aan de toog, de schim van Veronique en de gedachte aan een voorbereidende en padeneffenende whisky.

‘Zonder ijs, Veronique, dat verdunt alleen maar, de smaak moet raak blijven’.

‘Ha, buurman Bjarne. Van je ivoren toren afgedaald? *What’s cooking?* Je ziet er zowat feestelijk uit’.

‘Pff... Er is een... ‘.

‘En hoe is ’t met Freya?’

‘Goed, Veronique, goed. Ik moet... ‘.

‘Da’s goed. Zonder ijs, hé?’

‘Ja ja, puur’.

Hij knikte even het rijtje mannen aan de toog af. Wie was hier de advocaat en wie de misdadiger? Taverne Het Feit, een van de grote hoekcafés tegenover het gerechtsgebouw, werd vooral gefrequenteerd door beroepsleugenaars en geboefte. In hun wandelgangen noemden ze deze drinkplaats vaak Het Zedenfeit. Veronique was namelijk een prachtige vrouw met twee schitterende vooruitzichten, waar ze net geheimzinnig genoeg mee omsprong. In deze typisch stadse dagtaverne wemelde het dan ook dagelijks van de middelbare mannen die helemaal niet gehaast waren zich naar de echtelijke sponde te begeven. Het kijkcijfer in Het Feit lag erg hoog. Toch bleef iedereen walgelijk welgemanierd: de bazin straalde autoriteit uit en voor noodgevallen hield ze een gespierde bijslaap verborgen in de keuken. Deze kerel kwam zelden in het café zelf; hij oefende zijn back-upfunctie onzichtbaar krantenlezend en koffieslurpend uit, maar hij was desgewenst onmiddellijk inzetbaar.

‘Godver’, mompelde een van de milieumensen plotseling, terwijl hij naar buiten knikte, naar omhoog. ‘Kijk!’. De gebogen ruggen rechtten zich collectief en zwierden zich op hun toogtaboeret een halve slag om, naar de vensters toe. Veronique verliet haar verschansing en schoof het deurgordijntje opzij.

‘Nee, Vero, daar: in de lucht!’

‘Ah. Amai’.

‘Maar... maar allez... wat gaat... wat is dat nu?!’

‘t Is niet waar, hé!!’

De mannen hupten nu verbouwereerd van hun kruk. Ook Bjarne snelde, whisky walsend in zijn glas, naar een venster.

‘Wauw ... !!’

ROUND 3

Omstreeks 17 uur 20 zeilden over de glazen koepel van het Kortrijkse stadhuis dertig luchtballonnen. Elk gevaarte, hoofdzakelijk verpakte lucht, werd door een firma uit deze nijvere contreien gesponsord. De VER's en de KOR's en de BEL's en de TRANS'en waren niet van de lucht. VERKORBEL, TRANSJOS, DECOKOR, HEUCONVER, BELMARVO: de afkopoëzie tierde welig in het zwerk van de Guldensporenstede.

'Ziedaar', sprak burgemeester Devlerck op dat gezegende ogenblik de gevleugelde woorden, zijn blik verdelend tussen zijn spiekbriefje en het zwerk, 'ziedaar de volle zeilen van het jonge ondernemerschap in de 21ste eeuw. Energie stuwt ons vooruit en drijft ons hoger, verder... '.

'Liever dichter, niet afdwalen', mompelde een dertiger met zijn voeten op de grond.

'... om de kaap te rondon zoals destijds illustere ontdekkingsreizigers... alle zeilen bijzetten... deze streek... '.

Dertig bolle luchtballonnen lang ejaculeerde de burgervader, een oude jonge oudere, ongeveer dertig opgezwollen zinnen met een open einde. Ook deze zeilden, zij het binnenskamers, naar wazige verten.

'Straks botst zo'n ballon met een patrijs', zei Hendrik Roskam tegen Lennart Cnudde, terwijl hij veelbetekenend zijn wenkbrauwen hees. Cnudde glimlachte te gronde gelukkig. Men had hem begrepen.

Roskam zat er niet ver naast. Klokslag 17 uur 30 op de Halletoren (air: Tineke van Heule) crashte de VERKORGEGOR-ballon tegen het imposante fronton van het gerechtsgebouw. Het kluwen van doek en touwen haperde aan de oppervoorgevel; de mand met de twee inzittenden bleef hulpeloos schommelend tussen hemel en aarde hangen. Zes minuten na de crash sleurde met naargeestig gekraak en oorverdovend gescheur het reuzengevaarte de eveneens reusachtige Vrouwe Justitia uit haar nis, waar het aan was blijven haperen. Die kukelde te gronde neer, ook mand en ballon meesleurend in haar val, en spatte er in vele grote en kleine gruzelementen uiteen. Ene Bjarne Donderdag, verbouwereerd de plaats des onheils naderend, werd getroffen door een verdwaald stuk linkerschouder van Vrouwe Justitia. Hij zeeg op het trottoir neer en bleef er als een gebroken ledenpop in een vreemde houding liggen. De twee ballonvaarders stuiterden bij landing als basketballen terug uit hun mand en werden in de sierstruiken gekatapulteerd, terwijl ze gelijk het spervuur van de juridische steniging ondergingen. Geblutst en gebuild bleven ze in leven. Het hoofd van de Vrouwe bonkte van de trappen af en kwam zowat kaalgeschoren tot stilstand aan de overkant van de straat, tegen de trottoirband ter hoogte van de deur van Het Feit. Daar stond Veronique met ogen als postorderschoteltjes de ravage te bekijken. Anderhalve

seconde lang bleef het verbazend stil. Daarna niet meer.

Wrang detail: VERKORGEGOR stond voor Vercruysse Kortrijk Geluidloze Gordijnrails.

ROUND 4

Na een coma van acht weken, terwijl een bikkelharde winter in de straten woedde, werd Bjarne Donderdag weer tot het elementaire bestaan op deze wereld toegelaten. Van dan af behoorde hij tot de club der tweewieligen. Biochemie in de Noord-Franse Usines Farmetern werd bijgezet in het museum van het definitieve verleden. Na revalidatie en vele omwentelingen van de administratieve mallemlen, waarbij de omloop van een document soms zes maanden bedroeg, kon Bjarne overgaan tot een nieuwe gang van zaken. Het twee hoog wonen in de Leopold-Dezoveelstestraat bleek geen obstakel te vormen: liften alom, hulpstukken zouden desgewenst worden aangereikt. Veronique liet zelfs een speciaal loopplanksysteem door haar bodyguard ontwerpen die ook de toegang tot Het Feit vereenvoudigde. Bjarne verschanste zich eilanderig op zijn verdieping om te wennen aan zijn nieuwe levensvorm, waarbij schrijven en lezen voor de hand lagen. Met zijn eerste vervangingsinkomen kocht hij zich een nieuwe superlaptop, want zijn vorige computer was eigendom van de Usines Farmetern. Dat ovenwarme hebbeding nam hem zo in beslag dat hij te laat merkte dat Freya helemaal naar de achtergrond in zijn leven weg was gedimd. Ze bleven verre vrienden, maar verstomden allebei gelijktijdig. Een verse Vrouwe Justitia verscheen er niet in de nu lege nis in het oude gerechtsgebouw. Er ging wel geen week voorbij zonder dat Bjarne een wrange blik naar de oppergevel wierp: er stonden nog drie andere stenen figuranten uit de rechtspraak gereed om de stervelingen op de begane grond van hun leven te beroven. Ook het cliënteel in Het Feit hield de hoogtewerkers angstvallig in de gaten.

De zijingang van taverne Het Feit werd gebruikt door Veronique en haar vriend, die op de eerste verdieping woonden, door Bjarne Donderdag en door de bedienden van de Technische Dienst Stad Kortrijk. Die hadden hun kantoren op de derde verdieping boven het café, hoog verheven boven het plattegrondse geroezemoes. Ze hadden vreemd genoeg hun eigen lift, met een speciale pincode. De trap werd vrijwel nooit gebruikt. Bjarne Donderdag, bewoner van de tweede verdieping, had ook zijn eigen lift, die hij deelde met Veronique en haar lover. Een meevaller, gezien zijn recente conditie als tweewieler. In het oude huis ernaast woonden een zestal steeds wisselende zwarte mensen-met-papieren. Die waren hier door hulpverlenende instanties van staat en stad geplaatst. Er was vrij veel verloop in het

huis: men verscheen, men bleef een wijle, men verdween, men werd weer vervangen door een immer zwarte medemens. Alleen die donkere huidskleur bleef een constante in dit verhaal van komen en gaan. Om de haverklap besteed zo'n ontheemde de oude trap aan de zijingang van Het Feit om bij Bjarne aan te kloppen, teneinde een officieel document of koudbloedige brief uit het Belgisch vertaald te krijgen in het Frans of het Engels. Zulks geschiedde dan vaak op de tonen van Rachmaninov.

Slecht weer dat lelijke gebouwen en bomen martelde: van die combinatie hield Bjarne. Bij storm en regen zat hij bij een van zijn vensters, bij voorkeur in de erker met zicht op twee afgeranselde boomkruinen. Het gaf hem inspiratie voor een zoveelste gedicht. Als het volle bak was bij Veronique in Het Feit, en de cd-robot daarbovenuit probeerde te raken, kon Bjarne enige vage repercussie daarvan horen tot in zijn kamers. Soms kwam een flard van een hit uit de jaren zeventig of tachtig aanwaaien; de meeste klanten waren midlifers. Bij warm weer troepten beneden de zwarte medemenses op het trottoir samen, luidruchtig en opgewonden alsof ze ruzie maakten, maar als je je door het raam naar voren boog, ontdekte je alleen maar vrolijke gezichten en kleurrijke kleren. Ze keken er wel voor uit niet op het territorium van Het Feit te komen; die trottoirstrook was in totaal zeven vensters lang: vier in hun straat plus drie in de andere straat. Handig voor de blanken, tevens met papieren, om met hun mobieltje tegen hun hoofd gedrukt even het café te verlaten om ernstig en belangrijk heen en weer te ijsberen, *m'as-tu vu?* De ramen van Het Feit zaten echter iets te hoog om van binnenuit helemaal gezien te worden. Uitkijken was het dan voor de dagelijkse drol van het huishondje Fluffy. Je zou maar met je mobieltje de wereld een dreun geven en gelijk in hondenpoep uitglijden. Was je even zelf de hoofddrol, voor het aanschijn van ginne-gappende zwarte broeders.

ROUND 5

Een tweekoppig ploegje van de firma VERKORGEGOR kwam vijftwintig maanden na de feiten geluidloze gordijnrails met afstandsbediening bij Bjarne Donderdag installeren, gratis, als een soort medeschadeloosstelling vanwege de firma. Domotica. Een warme geste. Ze moesten nu eenmaal toch in de buurt zijn, zeiden ze nog.

'Hiernaast zijn we ook al geweest'.

'O, in Het Feit?'

'Nee, helemaal boven, bedoel ik, de bovenburen, Technische Dienst. Met de speciale lift'.

‘Ah ja, daar. Wie zit daar eigenlijk allemaal? Het ziet er daar altijd aardedonker uit, van buiten af gezien’.

‘Maatpakken. En alle gordijnen zijn er nu inktzwart. Nog niet veel gezien’.

‘Nooit zie je er licht branden, inderdaad. Wel op de eerste verdieping, maar dat is dan het verblindende licht van Veronique’.

‘Ha ha’.

Nadat de geluidloze railmannen vertrokken waren, ze zouden er nog eentje achterover slaan in Het Zedenfeit, ha ha, hield Bjarne zich met zijn nieuwe speeltje bezig. De wereld een schouwtoneel, hierbinnen een doka. Geluidloosheid. Het ruisen van stilte.

Die avond daalden twee maatpakken neder tot op de plattegrond van Het Feit. Bjarne zat op zijn vaste stek de pulpzendingen van de dag door te nemen, bijgenaamd ‘drukwerk’. Ze kwamen er even bij zitten, want ze kenden elkaar wel, van vlugge begroetingen op het trottoir, van herhaalde verschijningen aan de toog hier bij Veronique.

‘Ook van die speciale geluidloze rails laten installeren, Bjarne?’

‘Hoe weten jullie dat?’

‘Die mannen van de VERKORKUSTZE of zo zeiden dat ze ook nog bij jou moesten zijn’.

‘Ah zo. Ja. Handig hé. En makkelijk voor mij’.

‘Ja ja’.

‘Jullie zitten op het derde hierboven, hé?’

‘Klopt’.

‘Met hoeveel?’

‘O, dat varieert. Hangt er van af’.

Bjarne wenkte om een tweede glas.

‘Bij ons marcheert dat railgedoe niet zo goed’, zei een van de bediendes. ‘Mogen we eens bij jou komen spieken, buurman? Waarschijnlijk doen we wat verkeerd. Geef eens een demonstratie, misschien kunnen we het dan oplossen. Moet dat nou net bij ons gebeuren... Technische Dienst...’.

‘Geen probleem. Kom straks even mee... als jullie tijd hebben’.

‘Als er geen belet is’.

‘Het is eigenlijk daarvoor dat we je opzochten’.

‘Maar ook omdat de dorstigen gelaafd moeten worden, ha ha’.

‘Ha ha’.

‘Dat is er een op mijn kosten, santé’.

‘Gezondheid’.

‘Gaat het over het systeem of hebben jullie een probleem met die zogezegde geruisloos-

heid?’ informeerde Bjarne.

‘Eh... er hapert een en ander, hé Eric?’

‘Zo is het. Het ligt misschien aan dat knoppenbakje’.

‘Met dat gordijnrailgedoe voel ik me net een koekendoostante’, zei Bjarne.

‘Misschien praat je straks helemaal anders’.

‘Hé?’

‘Ik heb een tante op wieltes; eigenlijk is het een kruiwagen’.

‘Hm, en ik dan, hé? Ik heb een zittend leven.’

‘Als een beroepsrenner’, waagde een van de mannen het lichtjes glimlachend op te merken. ‘Die hebben ook een zittend bestaan. Die worden smoorrijk op hun zitvlees’.

Bjarne knikte grijnzend en aaide even zijn wielen. Toen kwam Fluffy even aan zijn tweewieler snuffelen.

ROUND 6

Sedert hij door BELINCELIN, de Belgische Inlichtingendienst, Cel Informatiegaring, (‘Belle Céline’ in de geheime wandelgangen) gecontacteerd en gerekruteerd was, leerde Bjarne Donderdag dat niets was zoals het leek en dat niets leek op wat het zou moeten zijn. Hij ontdekte ook dat hij Bjarne Donderdag niet was en dat zijn leven opgezet spel was geweest. Een volle week had hij nodig om van zijn verbazing te bekomen, daarna trad hij in dienst van Belle Céline, aanvankelijk thuiswerkend, soms even bij de burens drie hoog aanlopend, nou: aanwielend via de lift met de pincode.

ROUND 7

Op 4 juni 19XX, de stormheksen hielden lelijk huis in het Suid-Afrikaanse binnenland, werd in de materniteit Sint-Aloysius in Bloemfontein een blank kind geboren. Het zat in ietwat rare papieren. Deze frisse wereldburger was namelijk gevoelige politieke materie: hij was het buitenbeentje van de trouwe en getrouwde minister van Informatie van het oude regime en een progressieve kortgerokte tolk op het departement Buitenlandse Handel die ook de dochter van de vorige president was. Daardoor gebeurden in de loop der jaren enkele ingrepen waarover alleen gezegd kan worden: *‘It’s nothing personal, it’s strictly business’*. Of nog: ‘De president zal dit ontkennen’. Het ging preventief over de gemoedsrust van enkelen

en het bedaren van de gemoederen van meerderen. De baby werd Bjarne Donderdag genoemd: een naam gekozen uit de bestanden van twee verafgelegen engelenkerkhoven, waar vroeg gestorven kinderen met onduidelijke ouders begraven lagen. Men mixte gewoon een voornaam van de ene begraafplaats met een familienaam van de andere. Maar eigenlijk moest hij Kris Van Jaarsveldt geheten hebben, naar het zaad van de vader en de halve wens van de moeder.

Die vaderfiguur werd kort voor zijn geboorte van deze aardbol gestoten door een duistere macht. De moeder was ook een verdwijntruc beschoren. Zij werd een kwartslag omgeschoold en van een nieuwe biografie en toekomst voorzien. Ze zou namelijk met haar nageslacht enkele jaren later opgehaald worden door de Belgische Inlichtingendienst, teneinde het hele gebeuren voorgoed in het museum van de vergetelheid bij te zetten. Leuven leek daarvoor de aangewezen plaats: een mierenhoop van studenten en diverse nationaliteiten. Onderduiken doe je het best openbaar. Adjudant-chef Eugène Debruyne, undercover in opdracht van de Geheime Dienst, kweet zich van deze taak. Op de 'farmac' van Zaventem was het echter andermaal 'strictly business' geblazen, in samenwerking met Sabena: een andere undercover reed mama van de sokken (bij mislukking was een plan B en C voorzien, waarbij zelfs ADC Eugène D. diende te sneuvelen). Het lukte; het laatste obstakel was van de baan. Eugène redde de toekomstige geheimagent met een magistrale ruk. In overleg met de Suid-Afrikaanse en de Belgische Inlichtingendienst maakte hij er een 'very personal' business van: hij ontfermde zich ook op termijn over de kleine Kris Van Jaarsveldt, alias Bjarne Donderdag, en werd diens adopa in Kortrijk. Men stuurde toen al aan (*'for your eyes and ears only'*) op latere rekrutering voor de dienst, want het kleine buitenbeentje had van bij zijn geboorte al enkele goede troeven in de hand.

BELINCELIN zorgde ongemerkt voor een en ander. Het zijsprongetje naar het Belgisch beroepsleger – dat hadden ze niet echt in de hand – bleek interessant geweest te zijn om te observeren. Er zat kruit in de knaap. ADC Debruyne, eigenlijk een hoogopgeleide brainstormer met jaren verbale ervaring in de Geheime Dienst – stuurde Bjarne daarna in de richting van de biochemie en de Noord-Franse Usines Farmetern, kwestie van positieve wetenschappen en talenkennis. De schrijfkriebels waar stiefzoonlief blijk van gaf, vond adopa geen bezwaar: oefeningen in fictie en fake waren goed als basis voor een opleiding bij Belle Céline. Er werden trouwens vroeger wel vaker leraars en schrijvers gerekruteerd, het zachte geboefte met de dubbele tong en pen, zeg maar. De scheppers van fata morgana's. Toen ook adopa Eugène Debruyne van deze aardkloot weg werd geplukt, verkocht Bjarne vrij snel het huis dat hij had geërfd. Dat hij daarna uitgerekend in de Leopold-Dezoveelstestraat de iets bescheidener verdieping twee hoog zou betrekken, gestut door

zwarte mensen-met-papieren naast hem, aanpalend aan de Grensleie-afdeling van de BELINCELIN, kon niemand in de hand hebben. Dat was gedroomd toeval; de ‘Technische Dienst’ had pas zelf sedert anderhalf jaar zijn intrek genomen twee hoog boven Het Feit. Luchtballonnen en geluidloze gordijnrails hadden voor Bjarne Donderdag een wrang verband. Voor Eric D. en Wouter P. van BELINCELIN/Belle Céline/Afdeling Grensleie vormden de geluidloze gordijnrails van VERKORGEGOR de aanleiding om eindelijk Kris Van Jaarsveldt aka Bjarne Donderdag op te zoeken. Dat hij ondertussen door vreselijk stom toeval tot tweewieligheid was veroordeeld, vormde geen enkel probleem. Het kon op een ouderwetse dekmantel uit een slechte spionagefilm lijken, maar dat was het niet. De werkelijkheid was weer eens erger gebleken dan de fantasie. Ouwe tante Agaat Christie kreeg andermaal gelijk.

ROUND 8

‘Waarom zoeken jullie pas nu contact met mij, na al die jaren, bedoel ik?’ vroeg Bjarne, nadat hij van zijn eerste verbazing was gekomen.

‘We hadden vroeger geen geluidloze gordijnrails met problemen’, ginnegapte Wouter.

‘Nee, serieus’, zei Eric. ‘Dertigjarigen moeten we hebben, Bjarne. Die zijn helemaal op het toppunt van hun kunnen: flexibel, omschoolbaar, nog geen eeuwigheid afgestudeerd, eh...’

‘... en wat jou betreft’, voegde Wouter er aan toe, ‘... drie buitenlanden, vier talen, geen ouders, biochemie, scheikunde, literatuur...’

‘De Geheime Diensten hebben mijn ouders uit de weg geruimd. Waarom zou ik toehappen om voor BELINCELIN te werken?’

‘Eugène Debruyne’.

‘Ah, zo’.

‘De verdiensten ook’.

‘Hm’.

‘Hieronder in Het Feit zit groter geboefte dan bij ons’.

‘Waarom hokken jullie dan hierboven drie hoog?’

‘Omdat we beter zijn dan dat geboefte’.

‘Een hoektaverne tegenover een gerechtsgebouw is de gedroomde biotoop voor mensen zoals wij – de ‘stillen’, weet je wel’.

‘Technische Dienst?’

‘Met medeweten van de stad Kortrijk, een ietwat ingewikkeld constructietje’.

‘De grote bazen zitten in Brussel?’

‘Ja’.

‘Moet ik me nu uitverkoren voelen of verdoemd?’

‘Misschien geluidloos gelukkig’.

‘Ik was een heel apart kind, hé? Wat heeft mijn moeder misdaan?’

‘Niets, maar zij zou toch voortdurend door allerlei geboefte ontkend worden. Het was beter voor haar dat ze verdween. De mannen van toen zijn ook al verdwenen; zoek niet’.

‘Stel dat ik nu alles opschrijf en publiceer? Ik schrijf zeer geregeld, weet je. Niet alleen poëzie...’.

‘Ja, dat weten we’.

‘Niemand zou je geloven’.

‘Nee, inderdaad’.

‘n Mens kan jouself moeilijk so’n geweldige afstand indink’.

‘Kris?’

‘Ja?’

‘Dit blijft onder ons, hé’.

‘Op mijn erewoord van geboefte’.

ROUND 9

Na een week verbazing werd Bjarne Donderdag over de streep getrokken door de huur-dvd *‘Wag the Dog’*. Hij kreeg hem van zijn burens drie hoog toegespeeld, met het verzoek die dringend te bekijken. Thema van de film: het fabriceren en produceren van realiteit, opgezet spel bedenken, constructies orkestreren, de politiek regisseren. Fictie over fictie die realiteit moest worden. Om een schuinsmarcherende president te beschermen, werd er zelfs een oorlog uitgevonden. Mopje op de begingeneriek: *‘Waarom kwispelt een hond met zijn staart? Omdat hij slimmer is dan zijn staart, anders kwispelde de staart met hem’*.

‘Nou’, dacht Bjarne, ‘als mijn hele leven al opgezet spel blijkt te zijn, waarom zou ik dan niet meespelen? Ze betalen me er nog voor ook, met behoud van mijn officieel vervangingsinkomen. En ik heb ondertussen toch een leuk zittend beroep’.

Omstreeks het middernachtelijke uur seinde hij vanuit zijn verblijven Belle Céline. Van diep beneden welden de hoogste tonen van een oude popsong naar boven. Boven hoorde hij de

zachte bons van een liftdeur.

ROUND 10

Na een thuiswerkende inlooperperiode, waarin hij zich bezig hield met gesjoemel rond het European Lottery Fund en het nieuwe fenomeen van het flitspaalterrorisme, 'paperwork' vooral, werd de vrij immobiele Bjarne door Belle Céline van vleugels en vrijheid voorzien: hij kreeg een speciaal toegeruste 'firmawagen' met alles erop en eraan, gezellig zwart van kleur. 'Het Bjarnemobiel', doopte hij die. Na alweer een inlooperperiode om te wennen aan zijn vers verworven vrijheid, en na enkele opeenvolgende omscholings- en trainingsprogramma's in Luxemburg en Nederland, kreeg hij het aanbod om een intens revalidatieprogramma te volgen in Florence Junction, in het diepe zuiden van de U.S. of A. Als dat lukte, en hij weer kon lopen, zou hij bij terugkeer zijn gedeeltelijke immobiliteit blijven simuleren, in het belang van BELINCELIN. Tweewieligheid zou dan echt een dekmantel worden. De zoveelste verbazing maakte zich van Bjarne Donderdag meester, maar na drie dagen bedenktijd hapte hij toe, zij het eerder in de hoedanigheid van ongelovige Thomas. De verdieping twee hoog in de Leopold-Dezoveelstestraat werd hermetisch afgesloten en dichtgeritst.

Onder het mom van de klassieke twaalfmaandenreisomdewereld-wegens-midlifecrisis verdween Bjarne (mét zijn inktzwarte Bjarnemobiel) via een luchtcorridor die alleen door legeren ambassadepersoneel werd gebruikt naar Florence Junction, *of all places*. Daar hield ene dr. McLaughlin (die op zichzelf een mirakel had verricht na een helikoptercrash annex verlamming) zich met Bjarne bezig. Van bij diens landing in de droge hitte van Arizona hield hij staande dat zijn patiënt binnen de negen maanden weer lopen zou. Bjarne knikte dat het goed was; meer en meer kreeg hij de indruk dat zijn leven zich als een stripverhaal voltrok. In allereerste instantie echter bedong hij dat er iets definitiefs gedaan zou worden aan zijn vlieg angst, want hij had een hellevaart achter de rug. Aldus geschiedde. Na een sessie van anderhalve dag bij dr. Metcalfe in Phoenix vond Bjarne Donderdag het niet langer noodzakelijk levenslang aan de grond genageld te blijven. Vliegtuigen, bagagetreintjes, luchtballonnen boezemden hem geen vrees meer in. Het was hem zelfs een raadsel hoe hij het al die tijd geklaard had zonder veel kunst- en vliegwerk: Suid-Afrika, België, Frankrijk, USA. Alles was verbonden door broze spinnendraden. *11 september* had die zelfs nog brozer gemaakt.

Dr. McLaughlin activeerde langs lijnen van geleidelijkheid het zenuwenweb van Bjarne Donderdag opnieuw. 'Amerika', zoals het gemakshalve genoemd werd, bleef toch wel het land van de vele mogelijkheden. Het kwam er nu op aan, na het overwinnen van vliegangst, ook weer uit die rolstoel op te stijgen en zich te mengen onder de miljoenen andere tweevoters. Maar de opdracht van BELINCELIN luidde ook: ontwen je noodwagen niet, want je blijft ertoe veroordeeld in 's lands belang. *Wag the dog, my dear. For a higher purpose.*

ROUND 11

Het afgelopen anderhalve decennium hadden de traditionele politieke partijen in België veel stemmen verloren aan het ultrarechtse Vlaams Blok, later Vlaams Belang. Resultaat: gaandeweg namen die partijen zelf steeds meer rechtse standpunten in, gecamoufleerd via mistige voetnoten, trukendoosuitzonderingen, deus ex machina-achterdeurtjes en populistische propaganda als 'gezond verstand' verpakt. Een 'nieuwe politieke cultuur' greep om zich heen, gestut door stemmentrekkende Bekende Vlamingen: die van de bête idolatrie. De media deden daar gretig aan mee: kijkcijfers, leesvoer, weet je wel. Bekendheid werd een criterium voor bekendheid. Zelfs breder denkende en linkse boegbeelden werden weer 'leiders' genoemd, 'grote kanonnen'. De vrees bestond dat er zich in het zog van al dat onfraais en door de constante ontregelingspolitiek van het Blok/Belang een ultrarechtse daadkrachtige beweging zou ontwikkelen: twintig intellectuelen gevolgd door een grote kudde eensluidend blatend kiesvee – alsnog schimmig, maar binnenkort zichtbaar en operationeel. Aanleidingen, kapstukken, oorzaken, alibi's: het vreemdelingenvraagstuk, asielproblematiek, racisme, de botsing tussen culturen, islam, bankencrisis, werkloosheid, groeiende armoede, etc ... Ontevreden groepjes konden zich alvast oefenen in destabilisering door hun aandacht te richten op bijvoorbeeld flitspalen, hamburgertenten, synagoges. Ze konden ook apocriefe 1-meivieringen organiseren of op dissidente bedevaartweiden tussen de koeienvlaaien hun eigenheid gedenken en daarbij hun groot gelijk claimen. Eerst de motiefjes, dan het thema. Eerst ontregelen, dan definitief toeslaan. Maar voor die grote ontregeling greep eerst nog wereldwijd de grote ontreddering plaats: *11 september*, annex Afghanistan, annex Irak, annex ... In het land van melk en honing zwaaide toen nog geweldenaar Arik Sharon de plak. Veel bloed was deze boer al vergeven. Mediamagnaat Berlusconi hield Italië clownesk in zijn greep. In Engeland diende Tony Blair als handpop van Bush op te tornen tegen het gezond verstand van zelfs zijn eigen partij. Ook de voorzitter van de conservatieven moest er opstappen wegens 'gebrek aan leiderschap', weer dat woord.

Oostenrijkse spierbundel Schwarzenegger werd gouverneur van de grootste bosbrand uit de Amerikaanse geschiedenis.

Terwijl de politieke partijen in België verder verbrokkelden, zichzelf verkavelden, nieuwe namen zochten, weer fuseerden en defuseerden, en terwijl allerlei ministers en voorzitters kwamen en gingen, groepeerden zich in de coulissen steeds meer ontevreden met ultrareflexen. De cement van de ontevredenheid verstevigde de voedingsbodem voor een populistische machtsgreep in zwart-wit. Nog even, en de tweede Val van Antwerpen was een voldongen feit.

In een dergelijk klimaat landde Bjarne Donderdag weer op de 'tarmac' in deze druilerige driehoek. Even fronste hij de wenkbrauwen toen hij zo'n bagagetreintje zag naderen. Hij maakte zich vlug uit de wielen. Undercover wielend begaf hij zich daarna via enkele bezoeken aan de Brusselse kantoren van BELINCELIN naar de Leopold-Dezoveelstestraat in het doodse Kortrijk (het 'Pompei' van het zuiden), onderweg zijn Italiaans bijspijkerend. In Arizona had hij namelijk, op verzoek van Belle Celine, alleen maar stil gezeten om te lezen, wat te schrijven en bovenal veel bij te leren. Voor de rest was het mirakel een onzichtbaar feit geworden: Bjarne kon weer lopen als voorheen, en hij had naast het Frans, Suid-Afrikaans, Duits en Engels nu ook het Italiaans min of meer onder de knie, nou: wielen. Hij ontgrendelde zijn vertrekken twee hoog weer en wachtte af.

Drie weken later werd hij in Het Feit, na omstandig relaas van zijn 'wereldreis' aan Veronique en de getrouwe toegangers, aangesproken door Herman V., hoofd Sectie Personeel van de gerechtelijke diensten Grensleie. Bjarne had de man ook vroeger al in het hoekcafé opgemerkt. Het gesprek ging in eerste instantie vooral over literatuur en schrijven. In Florence Junction was Bjarne Donderdag er ook in geslaagd een bundeltje gedichten bijeen te schrijven, waar hij niet ontevreden over was.

'Dat wordt je ticket voor een volgende uitstap', zei Herman V., 'maar laten we dat hierboven verder bespreken bij jou, daar hebben de muren minder oren, hoop ik'.

ROUND 12

Testbeeld Europa (625 lijnen)

Hier, een wolkje melk, mijn muisgrijs huisdier.

Onze tuin is die van heden

*en van Voltaire. Regen biggelt
van het keukenraam. Het testbeeld
van de kijkkast vertoont oorlogskleuren.*

*Hoe zie jij Brussel? Bagdad?
Heb je weet van bewegingen van troep?*

*Kijk niet zo vorstelijk naar de koelkast,
jij met je negen levens:
de kalenders van de kanker gaan in druk,
Pantani laat het even afweten
en op het Plein van de Eeuwige Vrede
liggen er Pekinese hondendrollen.
Is er nog hoop voor ons, mijn kleine roofdier?*

*We zien het voorverpakte wereldleed
instant op de buis – World Press Hapklaar.
Het gesperde nu op huiskamerformaat.
Het is een leerschool. Europa wacht,
in de achtertuin is het weer rustig.*

*Wat kies je: microgolf of vriesvak?
De kijkkast of de koelkast?*

*Hier, een brokje lever, Minoe.
Ik neem een kijkje in de tuin.
Let jij wat op het huis? De buis?*

Monoscopio Europa (625 linee ondulate)

*Ecco, un goccio di latte, animale domestico grigio topo.
Il nostro giardino è quello di oggi
e di Voltaire. La pioggia scola
dalla finestra della cucina. Il monoscopio
del televisore mostra colori di guerra.*

*Come vedi Bruxelles? Bagdad?
Mai sentito parlare di movimenti di truppa?*

*Non guardare così maestosamente il refrigeratore,
tu con le tue nove vite:
i calendari del cancro vanno in stampa,
Pantani per ora rinuncia
e sulla Piazza della Pace Celeste
vi sono cacche di cane pechinesi.
Vi è ancora speranza per noi, mio piccolo predatore?*

*La pena del mondo, già impacchettata, la vediamo
all'istante in tivvù – World Press Pronta da Mangiare.
Ora lo sbarramento in formato soggiorno.
Si tratta di una scuola. L'Europa aspetta,
nel giardino dietro la casa è tornata la calma.*

*Che cosa scegli: microonde o vano congelatore?
Il televisore o il refrigeratore?*

*Ecco, un pezzetto di fegato, Minoe.
Do un'occhiata in giardino.
Alla casa ci pensi tu? Alla tivvù ?*

ROUND 13

Kortrijk, aan het begin van de 21ste eeuw een stad op apegapen aan de Leie, ooit 'Golden River' van het zelfverklaarde 'Vlas Vegas', thans traankanaal-in-revalidatie en aan een ware renaissance toe, was verbreederd met de zustersteden Bad Godesberg (Duitsland), Saint-Cloud (Frankrijk), Frascati (Italië) en Windsor and Maidenhead (Engeland). In het kader van die verzustering en van het zogenaamde eengemaakte Europa werd een internationale poëziewedstrijd uitgeschreven, met lokale voorrondes in elke zusterstad. De vijf finalisten werden dan met hun burgemeester of schep en van Cultuur tijdens een novemberweekend verwacht in Villa Tuscolana, Hotel Ristorante en Centro Congressi in Frascati, niet ver van de heuvels rond Rome. Daar zou de finale bekroning plaatsgrijpen van de Antonio Seccareccia Poëzieprijs.

Op 'aandringen' van Herman V. nam Bjarne Donderdag met het gedicht 'Testbeeld Europa (625 lijnen)' deel aan de Kortrijkse preselectie. Het was ondertussen genoegzaam bekend

dat hij wel eens een vers pleegde, vooral sedert het onfortuinlijke voorval met de luchtballoon. Na enkele weken ontving Bjarne het bericht dat de jury zijn inzending geprimeerd had. Er werd een Italiaanse vertaling gemaakt. Medio november vloog Bjarne Donderdag in gezelschap van Herman Roskam, diens vrouw en Lennart Cnudde van de werkgroep Imago naar Rome. Op de luchthaven stond een taxichauffeur met een bordje om zijn hals: FRASCATI – POESIE A.S. Het werd een schitterend weekend in de oogverblindende Romeinse biotoop Villa Tuscolana, waar de badkamers alleen al zo groot waren als de gemiddelde Europese hotelkamer. Tijdens een feestelijke zitting annex rijkelijk diner werd de Duitse Gundi Teske geprimeerd met de hoofdprijs voor haar inzending. De dichters Pascal Dupuy, Lidia Riviello, Santos Blairham en Bjarne Donderdag ontvingen de troostprijzen. Na de verplichte rondjes sightseeing, drinks, ontvangsten en museumbezoek – het werd al vlug zondagavond – overhandigde Lennart Cnudde klokslag 18:00 uur een brief aan Bjarne Donderdag. Het embleem van de firma VERKORGEGOR zat erop, en hij was ouderwets verzegeld met verkiezingslak. Bjarne Donderdag fronste zijn wenkbrauwen. Lennart Cnudde haalde zijn schouders op.

‘Weet niet. De brief lag in mijn correspondentiebakje op mijn werk. Er was een kattenbelletje aan bevestigd: *‘Dringend aan Bjarne Donderdag te Frascati, op zondagavond om 18 uur door hemzelf te openen’*. Kijk: hier is het’.

Het klopte. Cnudde overhandigde trouw als een hond zowel de brief als het snippertje als het papierklemmetje.

‘Wel dan, oké, merci. Dat je dat stil hebt kunnen houden tot nu, godbetert’.

‘Over een halfuur komt de taxi. Begin maar te pakken’.

‘Ja ja, mooie liedjes hé’.

Bjarne hoefde niet echt te pakken. Hij werd door de firma VERKORGEGOR uitgenodigd op hun kosten nog drie weken in Italië, omgeving Rome, te blijven, get. H.V., i/o.

‘Proficiat met de poëtische Antonio Seccareccia nominatie.

PS Blijf en wacht op nieuws’.

De heer en mevrouw Roskam en Lennart Cnudde namen een rode Virgin Express retour zonder de bekroonde dichter, de gelukzak.

‘Ik zal ook eens een gedichtje schrijven’.

Dat verdomde verkleinwoord van de niet-dichtertjes.

Dat nieuws kwam diezelfde avond nog; Herman V. seinde via sms en elektronische mail. BELINCELIN had alles geregeld. Bjarne Donderdag liet zich naar het centrum van Rome brengen, stuurde de taxi wandelen, gaf in de ambassade zijn rolwagen in verzekerde bewaring, nam er het voorziene liquide geld op en betrok zijn nieuwe hotelkamer in gezelschap van zijn laptop en enkele flessen witte wijn uit Frascati. De volgende dag al was hij op pad om zijn Italiaans nog wat radder van tong te laten zijn en zijn stramme benen te strekken. Het was een prachtige Romeinse herfst; de thermometers gaven tot 20° C aan. De mindermobiele dichter was nu beweeglijk geheimagent geworden. Op het thuisfront zou niemand hem missen. De kapper, de krantenkiosk, de hotelbar, het café, het warenhuis, het restaurant: informatiegaring was nu de boodschap. Daar werd hij voor betaald, voor een helder rapport over het Italië van Berlusconi, wat er in de straten gaande was, op de pleinen te gebeuren stond, te verwachten viel, wat er gevezeld werd in de wandelgangen, hoe men tegenover (*'boring'* volgens zoekmachine Google) België stond, of er ultrapolitieke contacten waren, linkse, rechtse, het was immers het land van zowel *communo's* die ter kerke gingen als *katho's* die rode vlaggen droegen, de heimat van de *Peppino's* en de *Camillo's*, hoe de Italiaanse connectie met Luik ineen zat, of die wel belangrijk was, en hoe het kwam dat steeds meer paljassen er in slaagden het Belgische proces-Cools te doen verdagen door voorzitters te wraken, en hoe het zat met de defusioneringsdrang en de nationalistische reflexen bij de Italianen, en hun Europees gevoel, want in België... een helder rapport dus, over een charmant chaotenland (... dat volgens zoekmachine Google met het adjectief 'racistisch' werd bedacht).

<Defusionering?> mailde Bjarne, toen hij vijf dagen later de gelukwenskaart voor zijn poëtische prestatie vanuit België gelezen had.

Via 'knippen & plakken' kreeg hij vier minuten later de volgende tekst op zijn scherm:

<KRONIEK VAN DE LOPENDE GEBEURTENISSEN

(DE HDP of HEULSE DEFUSIONERINGSPARTIJ)

Motto: VERKOCHT MAAR NIET VERKNOCHT>

<A.D. 1976 was het jaar van 'die warme zomer'. Een jaar later werd het spreekwoordelijk nog warmer en grepen de gemeentelijke fusies plaats. In het zuiden van West-Vlaanderen bijvoorbeeld slurpte Kortrijk de gemeenten Aalbeke, Belleghem, Heule, Kooigem, Marke, Bisseghem en een stuk van Kuurne op. Het werd het begin van een paradoxaal tijdperk. Hoe meer de overheid op alle terreinen fusioneringen en fusies oplegde (in de volksmond: 'fusil-

lades'), hoe minder ze dat zelf deed en steeds meer versnipperde in regeringen, gewesten, communautaire opsplitsingen, gemeenschappen en meer van dat fraais. Terwijl het volk moest afslanken en inleveren, leden de machthebbers aan volslankheid en spilzucht. Moeten we deze overheid een poepje laten ruiken en van hetzelfde laken een pak bezorgen?

Feit: Heule was een welvarend dorpsstadje met een eigen beleid. Het was en is ook ongeveer de grootste 'deelgemeente', alleszins wat inwoneraantal betreft. Hoe komt het dan dat vergelijkbare entiteiten zoals Kuurne, Zwevegem en Harelbeke, alle drie ook vlak bij Gulden sporenstad Kortrijk gelegen, in 1977 aan de fusies ontsnapten? Zélf gingen opsorpen zelfs? What about Heule at the time? Verkocht aan Kortrijk? Ja, maar niet verkocht. Men begrijpt het ongenoegen bij vele Heulenaars; het patriotisme leeft er sterk. Misschien sterker nog dan in 1977, het einde van een tijdperk van gezonde regiokleinschaligheid. Moeten wij in het licht van de volgende gemeenteraadsverkiezingen niet gaan overwegen overal in het land Defusioneringspartijen in het leven te roepen?>

'Hm', knikte Bjarne Donderdag. En hij mailde terug:

<Van wie of wat of waar komt dit? De ETA wil ook van Spanje af, en Frankrijk zal last krijgen met Corsica>

Het antwoord kwam prompt:

<4 your eyes only. Belle Celine moet de Staat bijengeharkt houden. Rechts van de accolade komt alle informatie die door u en uw collega's wordt verzameld, links vullen we in wat ons naargelang van deze gegevens te doen staat. Alles is van belang, als God in het detail zit, mogen we vitten, want ook de Duivel zit in het detail. Beschouw deze accolade als de ruggengraat van een veilige Staat. U houdt toch ook van een rijm?>

'Humor!' riep Bjarne in zijn Romeinse hotelkamer tegen zichzelf uit. 'Staatsveiligheid beschikt over humor!'

En hij mailde besluitend terug:

<Pico bello. Ik mis hier wel geluidloze gordijnrails>

ROUND 15

De kruidige, transparante herfst in Italië werd overschaduwde door een bloedige aanslag in Irak op de Italiaanse militaire kolonie aldaar. Er waren bijna twintig doden te betreuren. Na-

tionale rouw werd afgekondigd. Dat gebeurde op z'n Italiaans, met veel gevoel voor drama, maar het wàs ook een drama. Bovendien voedde het alweer een aantal reflexen die door de 'waarnemers' als 'bedenkkelijk, maar begrijpelijk' werden omschreven. Bjarne Donderdag oefende niet alleen zijn Italiaans, maar ook zijn codetaal, waarin hij op gezette tijden zijn berichten doorzond naar het Brusselse filiaal van de firma GEGOR. De boodschappen kwamen hierop neer: *'Hoe grotesker het er in dit land aan toegaat, hoe meer protest daartegen te horen valt, maar hoe vaker ook je onder de bevolking rechtse reacties kunt rapen, het lijkt hier verdomd veel op België, de frontvorming van de progressieven en democraten klinkt al zo walgelig populistisch als de sloganeske falanx van de andere, lees: ultranationalistische kant. En de paus wil maar niet dood; in een razend tempo verklaart hij tientallen mensen zalig en heilig'*.

Werd het centrum van de politieke constellatie meer en meer liberaal? Belaagd door rood aan de linkerkant en zwart aan de rechterkant? Of juist gestut? Werd het daardoor niet tijd om in andere termen te gaan denken, en de grote groepen vrouwen en jongeren en vijftigplussers duchtig mee te rekenen in het stemgerechtigde geheel? Moesten de bevolkingspiramides niet met meer aandacht bekeken worden? Was het woord 'ouderdom' niet uitsluitend voorbehouden voor olifanten en sequoia's, en 'leeftijd' voor mensen? Vormden ook de anti- en de andersglobalisten niet een belangrijk segment voor de toekomst van Europa?

Bjarne Donderdag ging zo in zijn taak op dat hij zijn laptop op scherp zette en een dagboek begon aan te zwengelen. Hij betrok politieke en historische lectuur uit de bibliotheek en zette zich de laatste week van zijn verblijf in de Romeinse heuvels aan het lezen. Aan de Italiaanse kranten en magazines had hij namelijk volstrekt geen boodschap. Hoe kon dat ook.

<Tot met kerst zie ik het hier best wel zitten>

<Fiat, maar gebruik ook dat prijzengeld van de Seccareccia-wedstrijd dan; we regelen dat later in Brussel. Ontwen je wagen niet!>

<Welke wagen: 4 of 2 wielen?>

<Beide>

<Als het maar geen Fiat is>

<PS: we schakelen van nu af aan over op de zakwoordenboekcode. Haal het nieuwste Esperanto - Frans woordenboekje op, uitg. Lumina, 2018, 2de druk – het ligt gereed op de ambassade bij onze vriend P.>

<Ook een nieuwe liniaal?>

<Dat helpt. Over & out>

Regendagen in Rome waren nog altijd interessanter dan milde indian-summerdagen in Vlaanderen, maar toen de eerste overstromingen zich na enkele weken weer voordeden, verliet Bjarne Donderdag na gedane zaken Italië op twee wielen. Terug in België volgde hij in de media het juridische getouwtrek rond de vzw's van het voormalige Vlaams Blok. Het zat er misschien in dat de partij verboden kon worden – vraag was hoe die zich dan weer zou reorganiseren om als feniks, nou: adelaar, uit haar as te herrijzen. Voorlopig hield men het op een dichtdraaien van de overheidsgeldkraan voor partijen die 'in de toekomst' ondemocratische principes zouden hanteren – een Belgische compromisoplossing. Maar hoogstwaarschijnlijk lag er in het bruine hoofdkwartier en in de paramilitaire kampen in Kroatië, Suid-Afrika, Noorwegen en Ardennen nu al een vervellingsscenario gereed, voor het geval dat. Of kon onder bepaalde voorwaarden de spons over het racistische verleden van het Blok worden gehaald? Amnestie voor rassendiscriminatie? Uit electorale overwegingen begonnen enkele politici met dubbele tong te spreken en deze gedachte hardop te formuleren, zich daarbij ook haastend te zeggen dat zijzelf nooit met het Blok zouden samenwerken. Groen Rechts en Blauw Rechts lachten in hun vuistje toen dat bekend werd.

Uitgerekend in deze periode begon het overal in Europa zowat te wemelen van vooralsnog kleine neonazistische groepjes, de slapende hondjes van de extreemrechtse partijen. De namen alleen al van die groepen, clubs, bands, platenlabels of verenigingen spraken tot de zieke verbeelding: *Stahlhelm*, *Zwarte Zon*, *Rampagne*, *Brother Hood*, *Nationaler Widerstand*, *Hammerskins*, *Bruges Casual Firm*, *Combat 18*, *Blood and Honour*, *Panzerfaust Records*, *Kwelhekse*, *Kameradschaft Süd*, *Odal Actie Comité* (voorheen *VMO – Vlaamse Militanten Orde*), *Church of the Creator*, *Résistance Verte*, *Standrecht*, *Ku Klux Klan Vlaanderen*, kortom: de '*Braune Armee Fraktion*'. Aanslagen zouden op de agenda staan. Die hingen af van de politieke actualiteit. Als ze maar het gevoel van onveiligheid opvoerden. Al Qaida (zoveel verschillende schrijfwijzen als Khadaffi) kwam als een geschenk uit de hemel voor de bruine groepjes. Het was de beproefde methode van het destabiliseren, waardoor de extreemrechtse partijen hun claim op orde, trots, woede en respect hard en harder konden maken en zo meer stemmen halen. Wie waren bijvoorbeeld de daders van de bloedige bomaanslagen in november in Turkije? Niet minder dan drie zogenaamde islamitische terreurgroeperingen eisten de verantwoordelijkheid op.

Bjarne Donderdag paste de oudste verdwijntruc ter wereld toe. Hij vermomde zich, daarbij het principe hanterend dat de beste ingreep de weglating en niet de toevoeging was, liet

zijn rolstoel thuis, vulde eindelijk weer eens de tank van zijn grote inktzwarte Bjarnemobiel en dook enkele weken onder in Moeskroen, Brugge, Charleroi en Antwerpen. De schedel geschoren en gekleed in 'casual' sportieve camouflagekleden uit een Stock Americain verkende hij de ingewanden en de randbuurten van de steden. Zodoende kwam hij in die weken rond de jaarwende in contact met beroepskaarters, valsepillenverkopers, een paranormale nepprofessor, dorpsgekken, zelfverklaarde genieën, een drankverslaafde chirurg, een echte professor Duits met pensioen, schorgeschreeuwde jongeren met 88 op hun T-shirt, allerlei ontevreden *born the wrong side of the track*, voetbalgeweldenaars en raszuivere delinquenten. Een bepaald sujet had ERWT opgericht, de beweging die stond voor Eer, Respect, Woede, Trots, zo meldde hij, een letterwoord, zo zei hij, maar na twaalf sigaretten en achttien pinten escaleerden deze abstracta in simpel gezuip en primair gebrul. Voor Bjarne was het duidelijk: deze zelfvernietigende onderdeurtjes waren niet de vijanden van de Staatsveiligheid. Klein grut. Garnaaltjes in een grote zee. Deze knokploegjes zouden ooit zichzelf en elkaar wel van het toneel wegnokken. Wat voor de magazines sensationeel dus welgekomen leesvoer was – kaal geroetsjte pubers die de Hitlergroet brachten – betekende in waarnemers- en informantmilieus zoveel als 'een scheet in een fles', zoals ze het hier zo klankrijk vertolkten. En dan te weten dat amper twee maanden geleden op de wijk De Tassche tussen Ardoeie en Roeselare, in West-Vlaanderen, onder het mom van muzikale optredens in een klein 'cultureel centrum' een paar honderd jonge Europese neonazistische broeders bijeen kwamen. Veel betekende het blijkbaar niet. Alleen het maanlicht flikkerde en weerkaatste vervaarlijk op glimmende schedels en doodskopinsignes. Evenmin had Bjarne tijdens zijn vrij alcoholische queeste iets opgevangen in verband met defusioneringspartijen of D'77- toestanden. Ook op dat front roerde zich klaarblijkelijk niemand.

'Smoren in alcohol en dan afvoeren naar nederzettingen langsheen de dode arm van een riviertje', noteerde Bjarne Donderdag in zijn dagboek. En aan de Technische Dienst boven Het Feit rapporteerde hij: 'Ik hoop dat ik bij uw andere infiltranten in Moeskroen, Charleroi, Brugge en Antwerpen geslaagd ben. Ik kon ze er niet uithalen; zij mij wel?'

'Een Lefte-drinker valt inderdaad niet op; zo iemand is een van de vele kiekens in het kot. Je krijgt een voldoende', was de reactie. 'Doe je dat soort werk graag?'

'Ja'.

'Schrijf je er ook persoonlijk over?'

'Nee'.

'Ook niet in zogezegd fictieve vorm? Gedichten? Proza?'

'Nee, mijn huidig bestaan is al fictief genoeg'.

'Oké dan. Wil je naar Tibet? Nepal?'

'Waarom niet. Zend mij uit!'

'Prima'.

Toen dook verdorie Freya even in Het Feit op. *Of all persons, of all places.*

ROUND 16

'Potverdorie, hou je die muts de hele avond op?'

'Ja zeker. Ik moet me oefenen. Ik ga naar het Dak van de Wereld'.

'O?'

'De reiskriebels, hé'.

'Het is ondertussen... hoelang geleden? Twee jaar?'

'Drieënhalf ongeveer, ja. Ik heb een stuk van de wereld gezien'.

'Vertrek je alweer?'

'Tibet, Nepal'.

'Wat doe je dan zoal?'

'De wereld verkennen, schrijven, reisdagboek, weet je wel. Ik heb ook een dichtbundel af'.

'Ja... ik las in de krant over je bekroonde gedicht. Italië, hé?'

'Ja. En daarvoor een stuk Amerika. Een flink stuk. Phoenix, Syracuse, Indianapolis, de Midwest'.

'Wij zijn vroeger nooit samen op reis geweest'.

'*It was all in the mind, sis.* Hoe gaat het met jou eigenlijk?'

'Eh... goed. Lach niet: trouwplannen'.

'Oh? Ken ik de gelukkige?'

'Het is een 'ze'. Een Corsicaanse met een voorlopig werkvisum. Pia. Ze zal *zwondjes* uit Corsica importeren voor Bellewaerde en ze doet ook straatanimatie en -theater'.

'Ze? Corsica? *Zwondjes*? Geef me nog een Leffe en vertel'.

'Eén vraag met een keer, graag'.

'Ze?'

'Ja, een vrouw'.

'Eh... oké. Corsica?'

'Ben daar geweest. Liefde op het eerste gezicht'.

'Alles moet kunnen. Eh... *zwondjes*?'

'Ja. Bellewaerde krijgt de primeur. Een *zwondje* is een kruising tussen een hond en een zwijntje. Zwart van kleur, het lijf van een hond, de snuit en de staart van een varkentje. Enig

in de wereld. Pia heeft het monopolie voor de uitvoer. Nou, dat zijn grote woorden: een aantal *zwoondjes* belanden in Bellewaerde. Haar familie in Corsica kweekt die'.

'???'

'En ze treedt ook op met een aantal goed getrainde *zwoondjes* – een soort circusact, zeg maar'.

'Het leven is soms echt wel een stripverhaal hé?'

'Zeker weten'.

'Zie je haar... eh... zie je Pia graag?'

'Ik *zwoou* niet meer *zwoonder* haar kunnen'.

'Aha'.

'En hoe gaat het bij jou in de liefde?'

'Ik woon op twee wielen, darling. Wat wil je?'

'Maar je reist wel de wereld rond. Geen Pepita ergens? Een meisje in elke haven?'

'Ik heb alleen Veronique hier, in Het Feit. Maar ze heeft verdriet momenteel: Fluffy is dood'.

'Fluffy?'

'Haar ho... haar *zwoondje*'.

'O, deelneming'.

'Is jouw Pia in het land?'

'Nee, geweest. Ze is terug om wat papieren te regelen. Ze heeft al een werkvisum voor België'.

'Voor Bellewaerde bedoel je'.

'Ja. Wanneer verschijnt je dichtbundel?'

'Nooit. Niemand wil zoiets. Als je geen Bekende Vlaming bent en met overspannen media-grijns om je smoel op tv komt, kun je het schudden'.

'Ho-ho, da's scherp gezegd'.

'De waarheid kwetst hé, Freya. Overigens: wie leest er nu nog gedichten? Poëzie, godge-nageld. Dat is voor mietjes'.

'Nog een Leffe, Bjarne?'

'Ja, blus me maar. In Tibet en Nepal zal ik me met yakboter en paardenmelk moeten behelpen'.

ROUND 17

Op Het Dak van de Wereld was het onrustig. Maoïsten roerden zich stevig in Nepal, België

zat er met wapenleveringen, en China liet, zoals verwacht, Tibet nooit met rust. Zoals er destijds een zogenaamde 'Lumumba-universiteit' in Moskou bestond, waar zwarte en andere 'studenten' een marxistische opleiding kregen, zo richtten de maoïsten ook her en der 'educatieve centra' in de Himalaya-landen op. Nepal was een tijdlang een heet hangijzer geweest voor België. Konden er wapens geleverd worden aan een land in oorlog? Was dit een oorlog of was dit verzet tegen... verzet? Een opstandje? Of kon hier het eufemisme 'gewapend conflict' gehanteerd worden? Het kon het best maar geen oorlog zijn, in het belang van de Waalse wapenindustrie, anders werd België rechtstreeks betrokken en aangebrand, en zo werd het dus ook gepredikt. *Wag the dog!*

Bjarne Donderdag werd eropuit gestuurd om zich over dit alles een beeld te vormen. In de omgeving van het Sangye-klooster kreeg hij twee 'contacten' toegewezen: Ashok en Jigten.

Het Bjarnemobiel I en II waren uiteraard op stal gebleven in België; ze verplaatsten zich in Tibet met een gehuurd busje. Een nog altijd kortgeschoren Bjarne viel niet echt op in het minst gewelddadige land ter wereld met het grootste aantal *boneheads* – de geladen term *skinheads* ware hier niet op zijn plaats –, land dat zelf ook nog eens het slachtoffer was van Chinees geweld. Ashok en Jigten maakten in hun schoolengels Bjarne wegwijs. Het bleken priesterleraars te zijn die ook als schietinstructeur optraden voor lokale bevolkingsgroepen in Tibet en Nepal. Hun grootste vijanden waren de maoïsten en de Chinezen. Jigten was enkele jaren geleden zijn oren afgesneden door dergelijk tuig van de richel.

Terwijl in de jaren zestig en zeventig de grootste westerse ego's en snobistische egotripers naar Katmandu en de Himalaya-landen trokken, dé landen bij uitstek waar men zichzelf en zijn ego wegcijferde, *right place, wrong people*, wemelde het er nu van waarnemers, informanten en geheimagenten. Een ander soort volk dus, dat ook zichzelf wegcijferde, maar voor heel andere doeleinden. Elk wapenexporterend land had er zijn pionnen. Net als in Pakistan en op de Filipijnen waren er 'religieuze' trainingskampen. In Zuid-Oost-Azië zorgde Allah bij monde van bijvoorbeeld de 'beweging' Jemaah Islamiyah en 'Commandant Bravo', gesteund door Al Qaida, voor de bomdoden in onder andere Bali; in de Himalaya-landen was Mao zaliger de god van de wapens en het standrecht. En hij sprak via de maoïsten en de Chinezen, in de opleidingskampen. Net als in andere werelddelen wachtten dus ook hier de fundamentalisten in de coulissen. Een puur seculiere oplossing was niet langer mogelijk, want zowel de militairen als de politici hadden gefaald. Het maoïsme verkreeg dezelfde status en uitstraling als een strijdbare religie. En net als bij Jemaah Islamiyah en Commandant Bravo waren sommige soldaten niet ouder dan tien jaar.

'Er was een gans ontsnapt. Ik achtervolgde haar tot aan de Melkvijver. Daar bleef ik een

dag in opperste verwondering. Toen keerde ik met de gans terug. Ieder die ik tegenkwam, zei me: maar je bent twaalf jaar weggebleven'.

Dit verhaal zond Bjarne Donderdag op de Dag van de Fluitende Wind van op de Himalaya-hoogten naar BELINCELIN Brussel. Hij had er de zakwoordenboekcode niet voor nodig. Belle Céline antwoordde:

<Als je seven years in Tibet wil blijven, kunnen wij de gans niet verder volproppen. Welke zijn de plaatsen waar feestelijk vuurwerk wordt afgeschoten bij het verorberen van de ganzenlevers?>

<Jullie proppen nochtans heelder ganzenboerderijen vol met vuurwerk>

<Hoe zit het aan de overkant?>

<De roodkapjes hebben hier en daar al de telefonie en telegrafie overgenomen – I do it my way in het vervolg>

Terwijl in Maastricht de OVSE vergaderde (Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa – de 'stadswachten' van de Europese democratie), zond Bjarne Donderdag zijn bevindingen in de Himalaya door naar het OVSE-hoofdkwartier in Wenen. België werd er een dag later publiekelijk veroordeeld voor zijn wapenleveringen aan alle betrokken partijen. Bjarne ontving binnen het uur een reactie:

<Blijf twaalf jaar weg. Einde contract Belle Céline. Alles wordt ontkend>

ROUND 18

Uit het dagboek van de in ongenade gevallen Bjarne Donderdag, een winter, ongeveer honderd jaar na de Grote Oorlog:

'In Europa dragen skinheads en neonazi's nu maatpakken. Ze spreken in gecodeerde formele taal. Noorwegen ronselt Nederlanders om het Noorse platteland te herbevolken. In Suid-Afrika is het water her en der al fiks geprivatiseerd. Dit is ook het geval in Franse en Zwitserse steden. Een Japanse spionagesatellietlancering is mislukt. Bedoeling was 'nucleair' Noord-Korea in de gaten te houden. Opvallend ook hoe met de regelmaat van een klok, nou: boeddha, Japanners sneuvelen in Irak, uiteraard door de guerrillatactie van... van wie eigenlijk? Het wemelt van de Japanners in Tweestromenland – ondanks betogingen in To-

kio. Bewegingen van troep alom dus. Ook Bush liet ooit hoogstpersoonlijk zijn vege lijf in Irak droppen om er Thanksgiving te vieren. Een electorale stunt met een gigantische kalkoen. Wat mezelf betreft: op de ambassade meldde men me dat het Bjarnemobiel me wordt afgepakt. Ik incasseerde er mijn laatste loon. Men gaf me diverse raadgevingen in de vorm van glimlachende dreigementen. In verband met mijn 'dekmantel' in België, het Bjarnemobiel II, moet ik zelf beslissen. Ik blijf nog even in Tibet en bezin me over een en ander. Jigten en Ashok zijn uitbetaald en naar hun dorpen teruggekeerd. Ik kan me misschien melden als kandidaat voor een betrekking op het platteland van Noorwegen, hoewel het daar ook al levensgevaarlijk geworden is. Of ijveren voor D'77, de alsnog op te richten Defusioneringspartij in België.

PS Bij BELINCELIN vragen ze zich af wat me bezielde. Gewetensnood? De hoogte? Zuurstoftekort? De genezende kracht van Tibet?'

Twee dagen later werd Bjarne Donderdag met zachte dwang uit het land gezet, ondanks documenten die hem langer onderdak verleenden op Het Dak van de Wereld. Deze keer gebeurde dat via officiële luchtcorridors. Hij heropende benieuwd zijn hoofdkwartier in de Leopold-Dezoveelstestraat en trof dit aan zoals te voorspellen en te verwachten was, maar een echte puinhoop was het niet. Hij zweeg in alle talen. Zes weken lang had hij soms de indruk, soms het gevoel, soms de zekerheid geschaduwd te worden. Ook vreesde hij door duistere machten verder afgeknipt te worden van zijn inkomensvervangende tegemoetkoming. Dat gebeurde echter niet, in ruil voor wat hij op de ambassade in Hoog-Azië had moeten beloven, weliswaar onder vriendelijke dreigementen. Uiteraard ontdeed hij zich daarom ook niet van zijn Bjarnemobiel II. Op deze dekmantel was hij alsnog aangewezen. Daar had hij geen probleem mee. Hij was van mening dat hij recht had op een en ander, na zijn bijzonder zware, langdurige inspanning in Florence Junction en zijn werk voor BELINCELIN. Overigens hadden Belle Céline en de Staatsveiligheid hem een hak gezet. Hij was te grondig te werk gegaan.

De maanden die volgden wielde Bjarne Donderdag zowat de hele horecasector in het Kortrijkse af. Hij werd weer een bekende tweewieler aan de Leieboorden, terug van enkele imposante wereldreizen. Soms werd hij met rust gelaten. Soms werd hij nadrukkelijk op de hielen gezeten door Herman V., hoofd van de sectie personeel van de gerechtelijke diensten Grensleie, of een van diens vervangers. De gedichtenschrijverij verdween naar de achtergrond. In plaats daarvan kwam er het dagboek, hoewel hem dat ten strengste verboden was in verband met wat hij de voorbije maanden had uitgericht en ook met wat zijn leven betrof. Omdat hij nog stiekeme huiszoekingen vreesde – hij woonde immers nog altijd in het hol van de leeuw – bracht hij zijn dagboek onder bij Bismarck, de broer van Freya.

Die huurde beroepshalve een postbus in Kortrijk-Zuid en woonde in het centrum. Bjarne kreeg het reserve-exemplaar van de bussleutel; het dagboek kon aldus vrij makkelijk 'verhandeld' worden, hetzij ten huize van Bismarck, hetzij via de postbus. Bismarck, die eigenlijk Marc heette en als eeuwige bisstudent in de economische wetenschappen ooit zeer bedreven was in het fotokopiëren, zorgde dan in zijn firma voor een kopie van het steeds lijviger wordende dagboek. Soms werd ook Freya ingeschakeld, die ondertussen met de Corsicaanse straattheaterartieste Pia een gelukkig stel vormde. Bjarne vertrouwde in dit verband Bismarck en Freya alleen toe dat hij aan een belangrijke roman bezig was en dat hij als de dood voor brand was. En dat hij daarom voor een extra paar exemplaren 'vreemd' onderdak zocht, uit veiligheidsoverwegingen. Broer en zus hadden bewonderend ingestemd. De stille klonen van de stille burger Herman V. en de speurneuzen van Belle Céline konden ernaar zoeken tot ze de kanker achter het hart kregen.

ROUND 19

In de met mensenhaaien doorspekte Suid-Afrikaanse wateren werden vijf maanden later stukken van kleren en papieren opgevist. Bjarne Donderdag ruilde het tijdelijke voor het eeuwige niet in op de grond of in de lucht, maar in het water.

Belle Céline, druk bezig met het voorbehoedende bedenken van terreuraanslagen en doemscenario's, regelde bij gebrek aan lichaam dit verscheiden: de firma VERKORGEGOR en de Technische Dienst van de stad Kortrijk ontfermden zich over de kennisgeving van dit heengaan, de papierwinkel, de nagedachtenis en de bestemming van twee hoog in de Leopold-Dezoveelstestraat. Het Vlaams Fonds voor Steun aan Gehandicapte Personen werd op de hoogte gebracht. Freya en Bismarck verpakten de 'roman' van de onfortuinlijke Bjarne in blauw cadeaupapier, schreven erop wat erin stak, stopten het ding in een grote koe-kendoos met een afbeelding van Fred Astaire op en parkeerden deze erfenis op de bovenste trede van de zoldertrap bij Freya thuis. Niemand had de tijd genomen om die bundel DIN-A4'en te lezen. Alleen Freya had vluchtig geconstateerd dat het een 'politiek boek' was, 'typisch voor Bjarne'. En daarmee was deze kous af.

Speurneuzen troffen twee hoog boven taverne Het Feit nog enkele bladspiegels notities van Bjarne Donderdag aan:

‘Waarom Headquarters zo zelden reageert en zelf stiekem een pact met de vijand sluit? – staat Jahjah op de playlist in Brussel?’, ‘Muslim Brotherhood en de algehele ontreding’, ‘opleidingskampen voor terreur: Amerika en het Westen’, ‘sollicitatie naar een job als kabelsjuwer in Doha, Qatar, bij tv-station Al-Jazeera’, ‘demografische tijdbommen: landen met 40% van de bevolking jonger dan 25 jaar en werkloos, landen met 60% ouder dan 50 jaar en binnenkort pensioenloos’, ‘olie en wapens: Saudi-Arabië bepaalt de wereldprijs, want het heeft ¼ van de oliereserves, het verkoopt olie aan en koopt wapens van Amerika, en vice versa’, ‘de twee eerste oorlogen van dit nieuwe millennium: Afghanistan, Irak’, ‘Bijzondere Belastinginspectie helpt bij witwassen’, ‘versplinterde wereldorde waar niemand nog vat of kijk op heeft: corporate globalism’, ‘Trump! Trump! Trump! Getetter & getoeter & getwitter’, ‘nee, vergeet Qatar, richt je op Iran’.

‘De laatste gedachten van Donderdag’, opperde Herman V. ‘Wat was hij in ’s hemelsnaam nog van plan?’

‘Het lijken aantekeningen voor een boek’, zei medespeurde Wouter P.

‘Iedereen schrijft boeken tegenwoordig’, merkte Eric D. op.

‘Vooral de dwarsliggers, of diegenen die in ongenade vallen’.

‘Meenemen en versnipperen’.

‘Liever dan doorslikken’.

‘Nou, van de doden niks dan goeds, maar dit boek komt er alvast niet. Postume pech voor Bjarne Donderdag’.

Twee hoog werd leeggehaald en via een menslievend stedelijk opvangcentrum te huur aangeboden, met een voorkeur voor politieke vluchtelingen.

Was Bjarne Donderdag echt naar de haaien of was hij zelf gehaaid? In een van de laatst overgebleven legerbunkers in de West-Vlaamse polders werd het Bjarnemobiel II tussen de koeien aangetroffen. Het moest er al onderdak gekregen hebben voor of ten tijde van de vondst in de Suid-Afrikaanse wateren – het duurde namelijk weken voor men het ding ontdekte en thuiswijzen kon.

ROUND 20

Slecht weer en lelijkheid: waar anders dan in Kortrijk, België, kon Bjarne Donderdag weer opduiken – weliswaar in een andere gedaante en hoedanigheid? Pech voor hem: het was een mooie zomer. Bovendien was de Guldensporenstad herboren. De Leie stroomde er

niet langer als een traankanaal of verloren voorwerp door. Men had eindelijk het water een plek gegeven in de architectuur en de horeca. Parken en pleinen hadden een facelift gekregen. Bjarne wachtte tot Freya en Pia op vakantie naar Corsica vertrokken waren. Hij verschaftte zich toegang tot hun buitenhuisje en eigende zich de koekendoos toe met het dagboek en het gekopieerde exemplaar – dat was even zoeken. Volledigheidshalve doorzocht hij ook de vertrekken van Bismarck in het centrum van de stad, maar daar vond hij geen derde exemplaar. Daarna verdween hij zoals hij gekomen was – de beste schuilplaats was de menigte, de handigste vermomming de weglating en de gewoonheid.

Twee jaar later publiceerde de thrillerauteur Dagnar Deboede Jr., die al geruime tijd met een ernstige *writer's block* te kampen had, het boek 'De Donderdagpapers'. De ontstaansgeschiedenis van deze publicatie (zoals die uitgelegd werd in het Woord vooraf) was ietwat vreemd: Deboede had gereageerd op het anonieme aanbod van iemand die beweerde over de oerversie te beschikken van een ongewoon verhaal. Die illustere onbekende (die afwisselend de namen Django en Brenda gebruikte, en blijkbaar beschikte over diverse communicatiecoördinaten) bood dit verhaal te koop aan; er zou interessant werk van gemaakt kunnen worden. Inzage in de eerste twee hoofdstukken was vooraf mogelijk. Zo geschiedde: de zaken werden in vertrouwen en via elektronisch contact besproken, onderhandeld en geregeld – het volledige moedermanuscript werd via poste restante door Dagnar Deboede Jr. opgehaald. Die betaalde prompt met briefgeld dat hij naar een postbus verzond en ging aan de slag zonder nog ooit iets van de verkoper/afzender te vernemen. Drie dagen later arriveerden dan zoals afgesproken de gefotokopieerde DIN A4'en van het manuscript. Einde transactie.

Het boek 'De Donderdagpapers' onthulde twee jaar later de ware aard der zaken, niet voorbehoedend, maar onthutsend. Wat meer is: nog nooit bleken synchroniciteit en simultaneïteit zo beangstigend geweest te zijn. Terwijl het boek, nog ovenwarm, door velen gelezen werd, voltrokken zich gelijktijdig de feiten die erin beschreven werden, tot eenieders stomme verbazing. Alle voorspellingen in verband met de nabije toekomst bleken ook werkelijkheid geworden te zijn. Op termijn werd het nog beangstigender.

Saudi-Arabië stortte als een kaartenhuisje ineen, in zijn val alle andere oliestaatjes uit de omgeving meesleurend. De ware bedoeling van het nabijgelegen Amerikaanse leger in Irak werd prompt duidelijk. De US of A annexeerden op twee dagen tijd het hopeloos vermolmde Saudi-Arabië. Alleen Iran bleef een probleem. Terwijl Amerika I zelf met adembenemende snelheid verpauperde, maakte Amerika II zich vliegensvlug heer en meester van de navel van het Midden-Oosten. In een klap verwierven ze het wereldmonopolie over de olie, goed voor meer dan een kwart van de totale voorraad op aarde. In Amerika zelf werd een

marionettenregering en dito administratie geïnstalleerd in het Witte Huis, parlement en Pentagon – een scenario dat van machokabouter Poetin werd afgekeken. In Rusland sloot diens almachtige partij (zelf geïnspireerd door ouwe geparfumeerde rot Berlusconi) een duivelspact met de rechtsnationalisten. Europa, dat zozeer om veiligheid had geschreeuwd, werd het doelwit van honderden terreuraanslagen. Geen zinnig mens kon nog geloven dat dit allemaal het werk was van het ‘islamisme’. Britse, Zwitserse en Spaanse trusts privatiserden en koloniseerden schaamteloos over geheel Afrika het water, dat naast informatie/communicatie en geld een van de drie machtsbronnen was geworden. Met bloederige diamantdollars werden moorddadige vaak minderjarige legertjes bewapend en opgeleid, die na gedane zaken zelf ook op gewelddadige wijze van deze beurse plek in de kosmos verdwenen. In hun plaats werden ouderwetse koninkjes geïnstalleerd – handpoppen van de as Moskou-Bagdad-Riyad. Alleen Algerije en het dubbele Soedan vormden alsnog de grote obstakels op het donkere continent. Terwijl niet minder dan drie onbemande ruimtetuigen op weg waren naar Mars, een kosmische wedloop, in de hoop er water aan te treffen, was de eigen wereld grondig ziek te land, op het water en in de lucht. En de laatste held van een tijdperk was al een tijdlang dood. Mandela was niet meer onder de mensen.

ROUND 21

Wag the dog! Ergens hoog in de Himalaya werd in theehuis Brenda & Django een heerlijke koffie gepromoot, gesleten, geslurpt, geprezen, verkocht. De merknaam was *Thursday*. Eigenlijk was het doodgewone koffie, betrokken uit België, van ergens in Midden-Vlaanderen. Alle moekes, vakes, tantes en oompjes nipten daar dagelijks van een dergelijk zwart doorsneegoedje. *Thursday* werd echter, met de nodige public relations en mythevorming, opgeklopt tot een ‘brand’ van de bovenste plank: van hoe verder hij kwam, en hoe hoger hij steeg, hoe meer naam hij maakte op Het Dak van de Wereld en bij al wie daar moest zijn of passeren. Afstand schiep ontzag en eerbied. Theehuis Brenda & Django werd het mekka van de mokka in de Himalaya. Er groeiden zelfs nieuwe plannen.

Helaas: op de Dag van de Hardhorige Wind werd koffiebaas Bjarne Donderdag door zijn Birmaanse vriendin en zakenpartner bij thuiskomst dood aangetroffen in de keuken van Brenda & Django, driemaal in het hoofd geschoten, eenmaal in het hart. Ten westen en ten oosten van zijn hoofd ontbraken zijn oren. Voor hem op tafel lag een Italiaanse vertaling van ‘De Donderdagpapers’.

Deze verhaalroman van de inmiddels belegen maar gedegen schrijver Joris Denoo werkt drieërlei. Feit en fictie spelen voortdurend een spel met elkaar in wat uiteindelijk ook een tripel verhaal blijkt te zijn: dat van een mens, van zijn verblijfplaatsen en van zijn anderik. Het overgangshoofdstuk over fata morgana's is in die zin cruciaal voor de goede verstaander. De formule kan werken. We krijgen driewerf een inkijk in de wereld zoals die door een OJJO ervaren werd en wordt: een Oude Jongere/Jonge Oudere die, gewapend met de nodige hilariteit, steile gevoelens en beheptheid met taal, de wereld om hem heen pelt, proeft, slikt of desgevallend weer uitspuwt, dit gespreid over een halve vorige eeuw en een kwart huidige eeuw. Pittig, picaresk, prui-mig, puntig.

Upperdog hutselt genres door elkaar. Het is een foto morgana die tot buiten zijn vermeende kader reikt. Het paaldanst met feiten en fictie, biografie en fantasie. Het is een kegelspel waar een greyhound in verschijnt. Om te beletten dat de staart met zijn hond kwispelt, doet de hond dat met zijn staart. Hij kegelt een en ander omver; een strike is het gevolg. De upper class van de upperdog die een uppercut lanceert. En incasseert.

Upperdog: een man op een plek in een tijd.

Upper Class: een ode aan een stadsdorp.

Uppercut: een inkijk in een anderik.

Driewerf up!

Joris Denoo publiceert Upperdog ter gelegenheid van de 65 jaren die hij op deze blauwe plek in het heelal heeft doorgebracht. Voorheen won hij 101 onbelangrijke

literaire prijzen en een 5-tal belangrijke. Hij hield 1134 voordrachten voor jong en oud, gaf meer dan 108 boeken en boekjes uit, publiceerde 987 columns, heeft als taaldocent aan een lerarenopleiding ongeveer 8000 oud-studenten en spreekt vijf talen vlot. In twee ervan zwijgt hij graag, in de drie andere niet. Oud, maar niet out!